

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

1611 A

S. O. U.
0

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1930:24
JUSTITIEDEPARTEMENTET

BROTT EMOT MYNDIGHET M. M.

FÖRBEREDANDE
UTKAST TILL STRAFFLAG

SPECIELLA DELEN. IX.

AV

JOHAN C. W. THYRÉN

S T O C K H O L M

1 9 3 0

Statens offentliga utredningar 1930

Kronologisk förteckning

1. Jordbruksutredningens betänkanden. 1. Betänkande angående åtgärder för vete- och rågmårdens stödande. Beckman. 76 s. **Jo.**
2. Jordbruksutredningens betänkanden. 2. Betänkande angående jordbrukets kreditförhållanden. Beckman. viij, 179 s. **Jo.**
3. Skydd för äldre kulturföremål. Idun. 191 s. **H.**
4. Jordbruksutredningens betänkanden. 3. Betänkande angående vissa åtgärder för mejerihandlingens och smörexportens befrämjande. Beckman. vij, 129 s. 11 pl. **Jo.**
5. Förslag till vissa ändringar i vallagen för skyddande av partibeteckningar. Norstedt. (4), 38 s. **Ju.**
6. Gränsen för Sveriges territorialvatten. Av Torsten Gihl. Norstedt. 312 s. **U.**
7. Betänkande med förslag till lotsförordning samt andra författningar och föreskrifter rörande lotsverket. Marcus. xvj, 365 s. **H.**
8. Domänverkets omfattning, uppgifter och organisation. Tiden. 333 s. 1 karta. **Fi.**
9. Betänkande med förslag angående ordnande av den lägre lantbruksundervisningen. Marcus. 727 s. **Jo.**
10. Utredning och förslag beträffande åtgärder för ökad användning av svenska lantbruksprodukter vid allmänna inrättningar m. m. Marcus. 21 s. 3 tab. **Jo.**
11. Utkast till lagbestämmelser om befraktning. Norstedt. 154 s. **Ju.**
12. Utredning rörande Sveriges försvarspolitiska läge samt behov av försvarskrafter. Beckman. vij, 325 s. **Fö.**
13. Utredning angående kommunalförvaltningens ordnande i städerna efter processreformens genomförande. Marcus. 250 s. **S.**
14. Utredning och förslag rörande praktiska bildningslinjer på realskolans åldersstadium. Norstedt. 327 s. **E.**
15. 1928 års pensionsförsäkringskommitté och organisationsakkunniga. Statistiska undersökningar samt kostnadsberäkningar. Norstedt. 402 s. **S.**
16. Betänkanden med förslag angående skärpta kontrollföreskrifter rörande landsfiskalens och med dem jämställda befattningshavares medelsförvaltning m. m. Beckman. 199 s. **S.**
17. 1928 års lönekommitté. Betänkande med förslag till allmänt avlösningsreglemente för ordinarie tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen. Norstedt. 346 s. **Fi.**
18. Distriktsveterinärlönesakkunnigas utredning och förslag beträffande ordnandet av distriktsveterinärernas anställnings- och avlösningsförhållanden. Marcus. 111 s. **Jo.**
19. Utredning angående beredande av större möjlighet för skoldistrikt att vid minskning av antalet barn indraga skolor och skolavdelningar. Högström. (2), 88 s. **E.**
20. 1928 års lönekommitté. Betänkande med förslag till löne reglering för befattningshavare vid undervisningsväsendet. Norstedt. vij, 371 s. **Fi.**
21. Betänkande angående granskning av för vissa sjukhus gällande sårbestämmelser. Norstedt. 97 s. **S.**
22. Medicinalstyrelsens utlåtande och förslag till epizootilag och epizootiförordning. Norstedt. 58 s. **Jo.**
23. Betänkande med förslag till ytterligare åtgärder för bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur. Beckman. 124 s. **Jo.**
24. Brott emot myndighet m. m. Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. 9. Av J. C. W. Thyren. Lund, Berling. 312 s. **Ju.**

Anm. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1930:24
JUSTITIEDEPARTEMENTET

BROTT EMOT MYNDIGHET M. M.

FÖRBEREDANDE
UTKAST TILL STRAFFLAG

SPECIELLA DELEN. IX.

AV

JOHAN C. W. THYRÉN

I DISTRIBUTION HOS
A.-B. GLEERUPSKA UNIV.-BOKHANDELN, LUND

LUND 1930
BERLINGSKA BOKTRYCKERIET

FÖRORD.

Föreliggande utkast omfattar — under rubriken *Brott mot myndighet m. m.* — sådana mot bestämt allmänt organ eller bestämd allmän funktion riktade brott, som icke redan behandlats i de tvänne närmast föregående utkasten eller av särskilda skäl uppskjutits till annat sammanhang. Det här medtagna området motsvaras i nuvarande strafflag av (större delen utav) 10 kapitlet; 3: 9—11 samt 22: 6.

Jämte förut medtagna främmande strafflagar har i den komparativa framställningen hänsyn tagits även till Mexicos nya strafflag av 2 september 1929 (gällande från 15 december s. å.). Däremot har den nya danska strafflagen av 15 april 1930 icke kunnat medtagas, då denna del av arbetet var uppsatt till tryckning redan före lagens promulgation. Den har emellertid, ehuru ännu icke gällande, tillsammans med den gamla danska lagen införts i Bil. 1 bland gällande lagar (varemot det danska förslaget utelämnats i Bil. 2).

Såsom bilaga till den historiska översikten hava i parallelltryck sammanställts hithörande delar av 1) Lagkommitténs förslag 1832; 2) Lagberedningens förslag 1844; 3) K. F. ⁶/₂ 1849, K. F. ⁷/₉ 1858, K. F. ²⁹/₁ 1861, Str. L. 1864 resp.; 4) nu gällande lag.

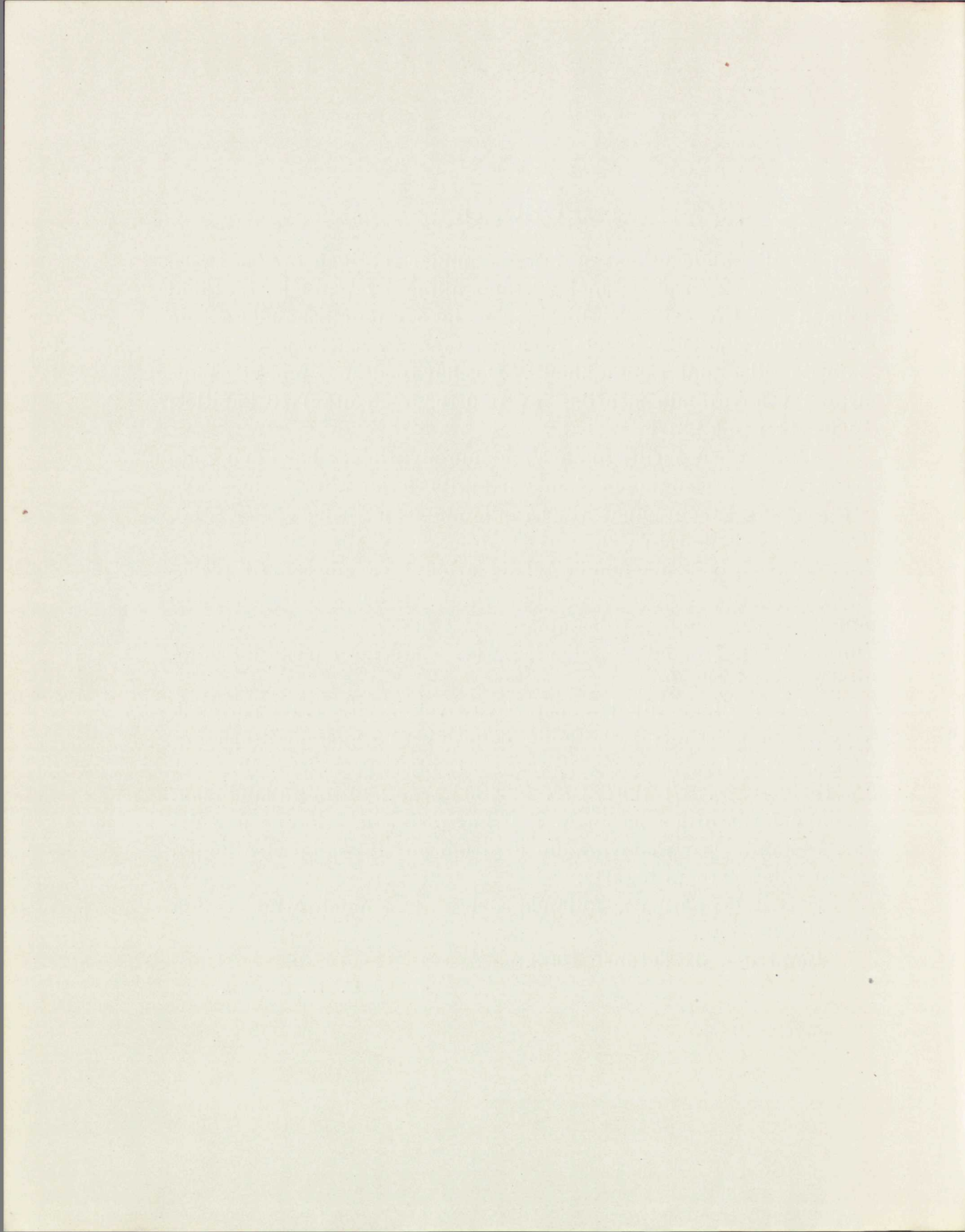
Av förut ofta åberopade skäl hava, liksom i föregående delar, bestämmelser motsvarande dem om påföljd enligt strafflagen 2: 19 tillsvidare förbigåtts.

Utkastets närmast följande del torde komma att behandla förräderibrotten.

Lund den 31 oktober 1930.

Johan C. W. Thyrén.

Förkortningar av citerade lagar och lagförslag.

- Aarg.** = Kantonen Aargaus strafflag.
Allm. Utk. = Förberedande utkast till strafflag. Kap. I—XIII (allmänna delen). Av Johan C. W. Thyren. 1916.
App. A.-Rh. = Strafflagen för Appenzell Ausser-Rhoden.
App. I.-Rh. = Strafflagen för Appenzell Inner-Rhoden.
Arg. = Argentinas strafflag (av 1921).
Ariz. = Arizonas strafflag.
Bas. = Strafflagarne för kantonen Basel-Stadt och kantonen Basel-Landschaft (nästan likalydande).
Belg. = Belgiens strafflag.
Bern = Kantonen Berns strafflag.
Bras. = Brasiliens strafflag.
Bulg. = Bulgariens strafflag.
Calif. = Californiens strafflag.
Can. = Canadas strafflag.
Chil. = Chiles strafflag.
Columb. = Columbias strafflag.
Costa R. = Costa Ricas strafflag (av 1924).
D. = Danmarks strafflag (av 1866).
D. Fsl. = Danska regeringsförslaget till strafflag (¹⁶/₃ 1928).
Eng. = Engelsk straffrätt (anförd efter *Stephen, A Digest of the Criminal Law, 1926; Siffrorna avse artt.*).
Fi. = Finlands strafflag.
Fi. Fsl. = Förslag till ny strafflag. II och III delen. Av Professor Allan Serlachius, enligt uppdrag av Justitiedepartementet. Hälsingfors 1922.
Fr. = Frankrikes strafflag.
Freib. = Kantonen Freiburgs strafflag (av 1924).
Gen. = Kantonen Genève's strafflag.
Glar. = Kantonen Glarus' strafflag.
Graub. = Kantonen Graubündens strafflag.
Grek. = Greklands strafflag.
H. = Hollands strafflag.
Idaho = Idahos strafflag.
Illin. = Illinois' strafflag.
Ind. Pen. C. = Indian Penal Code (gällande för vissa områden av Brittiska Indien).
Iowa = Iowas strafflag.
It. = Italiens strafflag.
It. Fsl. = Italienska förslaget (av 1927).
Jap. = Japans strafflag.
Kina = Kinas strafflag (av ¹⁰/₃ 1928).
L. B. = Lagberedningens förslag (1844).
L. K. = Lagkommitténs förslag (1839).
Luz. = Kantonen Luzerns strafflag.
Mex. = Mexikos strafflag (av 1929).
M. B. = Missgärningsbalken av 1734 års lag.
Mississ. = Mississippis strafflag.
N. = Norges strafflag.
Nebr. = Nebraskas strafflag.
Neuch. = Kantonen Neuchatels strafflag.
N. Jers. = New Jerseys strafflag.

- N. S. Wales** = Strafflagen för Nya Syd-Wales.
- N. Y.** = Staten New Yorks strafflag.
- N. Zeal.** = Strafflagen för Nya Zeeland.
- N. Carol.** = Nord Carolinas strafflag.
- Obw.** = Kantonen Obwaldens strafflag.
- Ohio** = Ohios strafflag.
- Perú** = Strafflagen för Perú (av 1924).
- Port.** = Portugals strafflag.
- Queensl.** = Queenslands strafflag.
- R.** = Rysslands strafflag (av 1926).
- Rum.** = Rumäniens strafflag.
- S.** = Sveriges strafflag.
- Schaffh.** = Kantonen Schaffhausens strafflag.
- Schw. Fsl.** = Schweiziska strafflagsförslaget (i lydelsen af 1918).
- Schwyz** = Kantonen Schwyz' strafflag.
- S. Fsl. 1923** = Förslag till strafflag, allmänna delen, samt förslag till lag angående villkorlig frigivning, jämte motiv avgivna av strafflagskommissionen. Stockholm 1923.
- Soloth.** = Kantonen Solothurns strafflag.
- Sp.** = Spaniens strafflag (av $\frac{8}{9}$ 1928).
- Spec. Utk.** = Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. Av Johan C. W. Thyren.
- I. Brott mot kroppslig okränkbarhet. Lund 1917.
  - II. Ärekränkingsbrotten. Lund 1919.
  - III. Förmögenhetsbrotten. Första delen. Lund 1920.
- IV.** Förmögenhetsbrotten. Andra delen. Lund 1922.
- V.** Allmänfarliga brott. Lund 1923.
- VI.** Förfalskningsbrotten. Lund 1925.
- VII.** Ämbetsbrotten. Lund 1928.
- VIII.** Falsk Förklaring. Falsk angivelse m. m. Lund 1929.
- S:t Gall.** = Kantonen S:t Gallens strafflag.
- T.** = Tysklands strafflag.
- T. Fsl.** = Tyska regeringsförslaget av $\frac{14}{5}$ 1927.
- Tasm.** = Tasmaniens strafflag (av 1924).
- Tex.** = Texas' strafflag.
- Thurg.** = Kantonen Thurgaus strafflag.
- Tic.** = Kantonen Ticinos strafflag.
- Tjslov. Fsl.** = Tjeckoslovakiska förslaget (av 1925).
- Turk.** = Turkiets strafflag (av 1926).
- Ung.** = Ungerns strafflag.
- U. S. A. Fed. P. C.** = Strafflag för Nordamerikas förenade stater, gällande för vissa områden eller vissa fall.
- Venez.** = Venezuelas strafflag (av 1926).
- Waadt** = Kantonen Waadts strafflag.
- Wallis** = Kantonen Wallis' strafflag.
- West. Austr.** = Westaustraliens strafflag.
- Zug** = Kantonen Zugs strafflag.
- Zür.** = Kantonen Zürichs strafflag.
- Ö.** = Österrikes strafflag.

FÖRSTA AVDELNINGEN.

Utkast till Lag.

Brott mot myndighet m. m.

1 §.

Den, som, med våld å person eller med hot om sådant våld, angriper allmänt organ, som i . . omtalas, under utövningen av dess verksamhet eller för att tvinga det till sådan utövning eller hindra det därifrån eller därför hämnas; straffes med fängelse. Äro omständigheterna synnerligen mildrande, må till böter ej under tjugo dagsböter dömas.

Övas våld eller hot, som i allmänhet är belagt med svårare straff än böter, vare lag som i . . stadgas.

2 §.

Förövas angrepp, som i 1 § omtalas, av en eller flera deltagare i folksamling; skall en var deltagare, som haft uppsåt, att sådant angrepp skulle ske, straffas såsom gärningsman; och må straffet för anstiftare och ledare kunna sättas till tukthus i åtta år men i intet fall under femtio dagsböter.

3 §.

Den, som, på annat sätt än i 1 § sägs, söker tvinga eller hindra allmänt organ i utövningen av dess verksamhet; straffes med fängelse eller böter.

4 §.

Söker någon genom beredande av vinning eller genom löfte därom förleda allmänt organ till pliktstridighet i utövningen av dess verksamhet; straffes med fängelse eller böter.

5 §.

Är allmänt organ sammansatt av flere personer, skall gärning, varom här ovan förmäles, företagen emot någon av dem, straffas enligt vad nu är stadgat.

Lag samma vare, om sådan gärning företages emot någon, som är förordnad eller kallad att tillhandagå vid utövning av verksamhet, som tillkommer allmänt organ.

6 §.

Befriar man fånge eller annan, vilken friheten genom myndighets beslut berövats, eller hjälper man honom att rymma; straffes med fängelse. Äro omständigheterna försvårande, må straffet kunna höjas till tukthus i åtta år; äro de synnerligen mildrande, må dömas till böter ej under femtio dagsböter.

7 §.

Sätter man sig olovligen i förbindelse med någon, vilken friheten genom myndighets beslut berövats; straffes med böter.

8 §.

Har den, som på grund av dom för straffbar gärning förvarats i straffanstalt eller annan offentlig anstalt, rymt från anstalten, och söker man hindra verkställighetens återupptagande

genom att befordra hans flykt eller hjälpa honom att dölja sig; straffes med fängelse eller med böter ej under tjugo dagsböter.

Söker man eljest, på sätt här sägs eller ock genom att förvanska eller utplåna bevisning, undandraga den, som begått straffbar gärning, rannsaking eller straff eller ock hindra annan rättlig påföljd av gärningen, varigenom friheten skulle honom berövas; straffes med fängelse eller böter.

9 §.

Har någon, utan vetskap om straffbar gärning, som annan förövat, tillhandagått honom, på sätt i 8 § sägs, ändå att han haft skäl att honom misstänka; straffes med böter.

10 §.

Begås gärning, som i 8 eller 9 § omtalas, av någon utav brottslingens närmaste; vare från straff fri.

11 §.

Bryter man mot förbud att skingra eller föryttra löst eller fast gods eller att utgiva annans gods eller rubbar man olovligen gods, som blivit satt i kvarstad, utmätt eller beslagtaget, eller ingriper man eljest störande i allmänt organs förfogande över sak; straffes med böter eller med fängelse i högst ett år.

Lag samma vare, om man olovligen borttager eller skadar försegling eller märke, varigenom allmänt organs förfogande över sak betecknas, eller om man olovligen bereder sig tillträde till innehållet i förvaringspersedel eller till rum, som av allmänt organ på dylikt sätt tillslutits.

12 §.

Skadar eller borttager man olovligen anslag, som av allmänt organ uppsatts till allmän efterrättelse eller kännedom; straffes med böter eller med fängelse i högst sex månader.

13 §.

Utövar någon obehörigen verksamhet, som endast tillkommer allmänt organ; straffes med böter eller fängelse i högst ett år. Giver han sig därvid obehörigen ut för allmänt organ, straffes med fängelse eller böter.

14 §.

Utövar någon obehörigen, i annat fall än i 13 § sägs, verksamhet, för vilken fordras särskild behörighet eller myndighets tillstånd; straffes med böter, där ej gärningen är särskilt belagd med högre straff.

Lag samma vare, om någon utövar verksamhet, som är honom genom laga kraft ägande beslut av myndighet förbjuden.

15 §.

Försök till gärning, som i 6 § omtalas, är straffbart.

ANDRA AVDELNINGEN.

Komparativ översikt av nuvarande straffrätt.

INLEDNING.

Såvitt man i den forngermanska rätten finner motsvarigheter till »brott mot staten» i modern mening, ha de till väsentlig del karaktären av *trohetsbrott* (ofta: kvalifikationer av ett allmännare trohetsbrott, som inneslöt även angrepp på husbonde etc.). I mån som statsmakten stärktes och romersk rätt recipierades, ersattes denna åskådning åtminstone delvis med det romerska institutet *majestätsbrott*, vilket i romersk rätt (från omkr. ett århundrade f. Kr.) småningom uppslukat det tidigare begreppet *perduellio* och under kejsartiden dels erhållit en allt vidsträcktare men ganska obestämd omfattning, dels underlagts strängare regler än de vanliga, både beträffande rekvisitet (t. ex. *l. 6 pr. C. 9, 8: ex eo tempore, quo hanc cogitationem subiit, propter cogitationem dignus est poena*) och rättsverkan (t. ex. *l. 5 § 1 ib.: Filii . . successione habeantur alieni . . sint postremo tales, ut his perpetua egestate sordentibus sit et mors solatium et vita supplicium*). — I allmänhet torde dock det germanska majestätsbrottet varken i avseende på omfång eller stränghet hava upphunnit det romerska institutet.

Antagligen under inflytande av upplysningsfilosofien började, isynnerhet från 1700-talets slut, i teori såväl som lagstiftning, en begränsning och inre differentiering av det alltjämt ganska

obestämda begreppet. Man bröt ut ett område, som utgjorde den egentliga kärnan i »majestätsbrotten» — motsvarande vad man sedermera betecknat såsom »centrala» brott mot staten — och indelade detta område i »förräderibrott» (som angrepo staten vare sig i dess territorium och förhållande till andra stater eller i dess organisation) och »majestätsbrott» i en senare och inskränkt betydelse (angrepp mot monarken eller honom närstående, utan »förrädligt» uppsåt). Förräderibrotten indelades i högförräderi och landsförräderi. Denna uppställning framträder genomförd i *Allg. Preuss. Landrecht* (1794). Längre fram tillades, till brott mot statens yttre säkerhet, brott mot främmande stat (såsom innebärande fara för den egna staten) och, till brott mot organisationen, angrepp på allmänt medborgerliga rättigheter (vilka, i mån av folkets andel i statsmakten, utgjorde organisationens grundval).

Sedan kärnan avsåndrats, återstod emellertid ett stort och viktigt område av brott, som ävenledes kunde uppfattas såsom brott mot staten eller i alla händelser icke rätteligen kunde betraktas såsom brott mot enskild. Stundom avskildes hela detta område, under någon gemensam beteckning, från å ena sidan centrala brott mot staten, å andra sidan (vad lagen betraktade såsom) brott mot enskild. Så ännu **Fr.:** »brott *contre la paix publique*» innefatta förfalskning, ämbetsbrott, brott mot myndighet och mot statsfunktioner, lösdriveri m. m. och sammanfattas med ovannämnda »kärna» under den gemensamma beteckningen »brott *contre la chose publique*»; allt annat ingår under »brott *contre les particuliers*» (vilka inrymma även sådana fall som »allmänfarliga» brott, sedlighetsbrott och mened); liknande **Port.**, där mellanområdet, till vilket t. ex. meneden överflyttats, betecknas såsom *crimes contra a ordem e tranquillidade publica*.

Småningom framträdde emellertid såväl i teori som i lagstiftning ett behov att uppdelade detta stora område. Det visade sig vid en närmare analys, att blott en del av dessa brott voro att betrakta såsom verkliga brott mot staten (om ock icke »cen-

trala»), d. v. s. mot samhället i dess egenskap av organiserat; medan andra visserligen icke inskränkte sitt objekt till enskild person, utan riktade sig på allmännare och obestämdare sätt mot samhällsindividerna, men likväl icke hade någon direkt relation till samhället såsom *organisation*. Detta ledde i teorien till en åtskillnad mellan *brott mot staten* (vilka således delades i centrala och »periferiska») och *brott mot »allmänheten», »det borgerliga samhället»* etc. — beteckningar, med vilka man ville utmärka nämnda förhållande, att brottsobjektet icke var enskild person, men icke heller staten = det organiserade samhället som sådant.

Att alla dessa skiljelinjer måste leda till många olikheter lagarne emellan i avseende på *gränserna* mellan de stora grupperna, säger sig själv. Åtskilliga institut, som rätteligen böra uppställas bland brott mot staten resp. bland brott mot allmänheten, kvarstå i flere eller färre äldre lagar bland brott mot enskild (mened, falsk angivelse, obehörigt uppträdande som ämbetsman, rubbande av utmätt gods etc., förfalskningsbrott, sedlighetsbrott). Och gränslinjen mellan brott mot staten och brott mot allmänheten är ännu alltjämt — även i modern teori och lagstiftning — temligen osäker. Emellertid kan man säga, att i modern lagstiftning åtminstone mera utpräglade brott mot statsorgan allmänt uppfattats och behandlats såsom brott mot staten. Detsamma gäller övervägande om flertalet brott mot en statsfunktion: ämbetsbrott, personalfaution, fångbefrielse, brytande av kvarstad etc., obehörigt uppträdande som ämbetsman; ävenså, ehuru mindre allmänt, mened och falsk angivelse. Stundom sammanfattas nu nämnda fall med brott mot statsorgan såsom »brott mot statsförvaltningen». — Å andra sidan har majoriteten av nyare lagar mer eller mindre uttryckligen härifrån skilt: allmänfarliga brott, brott mot fides publica, brott mot sedlighet och familj, religionsfridsbrott etc. (dock utan att giva dem någon gemensam beteckning).

Den största osäkerheten träffar brott, som väl böra anses

riktade direkt mot staten, men varken tillhöra de centrala statsförbrytelseerna eller utgöra angrepp mot bestämt organ eller bestämd funktion. Till stor del finnas dock även dessa fall — underlåtenhet att hindra brott, olydnad mot lagar o. s. v. — sammanförda i moderna lagar och förslag, betecknade stundom såsom brott mot »allmän ordning» etc., stundom såsom brott mot »allmän frid». Det förekommer emellertid även, att ifrågavarande fall, under den ena eller andra beteckningen, sammanställas med brott mot bestämt statsorgan eller funktion, eller med brott, som måste anses riktade »mot allmänheten»; stundom även med vissa brott mot enskild (t. ex. vissa frihets- eller fridsbrott).

I den följande framställningen inskränka vi oss till brott, som kunna anses riktade mot bestämt organ eller bestämd funktion (utan att tillhöra de centrala statsförbrytelseerna). Vi förbigå sålunda tillsvidare den senast berörda gruppen av brott mot staten. De fall, som nu behandlas, äro: angrepp mot allmänna organ (o: icke blott statens utan även med dessa likställda, t. ex. kommunens); aktiv korruption; fångbefrielse; personalfaution; störande av allmän funktion genom angrepp på myndighets förfoganderätt över saker; samt obehörigt uppträdande såsom ämbetsman.

I. Angrepp mot allmänt organ.

En viktig grupp av brott mot staten utgöra de, som angripa staten genom att angripa allmänt organ. Gemenligen innebär uppställandet av dylika brott en legalkonkurrens, i det en i och för sig straffbar handling (våld, hot etc.) göres högre straffbar, om den riktar sig mot ett allmänt organ (o: på sådant sätt, att organets funktion kan anses därigenom direkt eller indirekt beröras). Naturligen är tänkbart, att lagstiftaren, åtminstone för visst område, åtnöjer sig med den allmänna straffbestämmelsen (därvid brottsobjektets egenskap av allmänt organ givetvis blir en försvårande omständighet); ävenså att han, utan att skapa något särskilt institut, uppställer brottsobjektets nämnda egenskap såsom en kvalifikationsgrund. Jfr sålunda, angående *ärekränkning* mot ämbetsman, **Spec. Utk. II**, 9. I mindre utsträckning förekommer kvalifikation av *misshandelsbrott*, då de begås mot allmänt organ (jfr **Spec. Utk. I**, 22, 50). Så **Bulg.** 248³, 266³: bland brott mot staten upptages endast tvång och motstånd mot allmänt organ (138 ff.), medan de nämnda kvalifikationsbestämmelserna avse dödande eller misshandel under eller på grund av tjänsteutövning. **It.**, **Turk.** och **Venez.** hava, för sistnämnda fall, både bestämmelser bland brott mot staten (**It.** 194—200; **Turk.** 266—273; **Venez.** 223—229) och kvalifikationer av det allmänna misshandelsbrottet (**It.** 365², 373¹; **Turk.** 449², 457; **Venez.** 408², 420).

Vi åtskilja, inom förevarande grupp, bestämmelser rörande brottssubjektet, handlingen (och syftet), brottsobjektet, intressekollision och handlingsprogress.

A) Brottssubjektet.

Den synpunkt, som i lagarne spelar den största rollen i fråga om brottssubjektet, är *antalet* av gärningsmännen. Då ett allvarligare angrepp mot statsförvaltningen sällan kan ha någon utsikt, om ej en betydande apparat sättes i gång, kommer ett svårare brott av denna art gemenligen att framstå såsom samtidigt begånget av en mängd personer («*uppror*», «*rébellion*» etc.). Enligt åtskilliga lagar inverkar det även väsentligt, huruvida gärningsmännen uppträtt med *vapen* eller icke.

»Upproret» har därför, särskilt i äldre lagar, ofta fått karaktären av ett särskilt brott med självständigt rekvisit (brottsobjekt, handling, konsumtionspunkt, syfte o. s. v.): **S.** 10: 7 ff.; **D.** 103; **Ö.** 68 ff.; **Sp.** 289 ff.; **Port.** 179 ff.; **Bulg.** 138 ff.; **Grek.** 172; **Bund** 46; **Thurg.** 241 ff.; **Graub.** 69; **Aarg.** 62; **Wall.** 110 ff.; **Schaffh.** 93; **Luz.** 92 ff.; **Obw.** 47; **Bern** 71 ff.; **Glar.** 48; **Zür.** 73 ff.; **Bas.** 49 ff.; **Tic.** 92 ff.; **Zug** 42; **App. A.-Rh.** 57; **Schwyz** 110; **St. Gall.** 149; **App. I.-Rh.** 42; **Neuch.** 126; **Bras.** 118; **Chil.** 126; **Columb.** 210; **Mex.** 401; **Perú** 307. I andra lagar förekommer upproret blott såsom en kvalifikation av det enkla tvångs- eller motståndsbrottet mot allmänt organ. (Om den anglikanska rättens avvikande ståndpunkt jfr ned. s. 62). Detta gäller **Fi.** 16: 4 (*Begår församlad folkmängd i förening brott, som i 1 § sägs*); **N.** 127¹ (*straffes med fængsel . . . indtil 5 aar, naar han . . . udfører forbrydelsen i forening med nogen anden*); **H.** 182 (*De dwang en de wederspanningheid in de artikelen 179 en 180 omschreven, door twee of meer personen met vereenigde krachten gepleegd*); **T.** 115 (kvalifikation i förhållande till tvänne särskilda primärbrott: *Wer an einer öffentlichen Zusammenrottung, bei welcher eine der in den §§ 113 und 114 bezeichneten Handlungen mit vereinten Kräften begangen wird, teilnimmt*); **Ung.** XL: 1914 § 2; **Fr.** 212 (utgår från kollektivbrottet såsom det primära: *Si la rébellion n'a été commise que par une ou deux personnes, avec armes . . . et, si elle a eu lieu sans armes . . .*); **Belg.** 271 (*La ré-*

bellion commise par une seule personne, munie d'armes . . . si elle a eu lieu sans armes . . .); **It.** (olika kvalifikationer för olika former av angrepp och motstånd: 187: *se il fatto sia commesso in riunione di oltre cinque persone con armi ovvero in riunione di oltre dieci persone anche senza armi e previo concerto*, 189, 190); **Rum.** 173; **Turk.** 256; **Waadt** 111; **Gen.** 189; **Freib.** 163² (*S'il s'agit d'une foule ameutée*); **Costa R.** 464 (*pero si el hecho se cometiere a mano armada, o por una reunión de más de tres personas* — jfr dock även artt. 454³, 456, som icke inskränka sig till förräderibrott); **Venez.** 216, 218, 219; **Kina** 143; **Fi. Fsl.** 15: 2; **D. Fsl.** 120; **T. Fsl.** 172 (*Wer sich an der öffentlichen Zusammenrottung einer Menschenmenge beteiligt, die mit vereinten Kräften der Staatsgewalt Widerstand leistet (§ 149) . . .*); **Schw. Fsl.** 255² (*Wird das Vergehen von einem zusammengerotteten Haufen begangen*); **It. Fsl.** 340² (*Qualora alcuno dei delitti di violenza o di resistenza sia commesso con armi da più di cinque persone riunite, ovvero, anche senz' armi, da più di dieci*). — Det förekommer även, att lagen har dels ett särskilt upprorsinstitut dels en kvalifikation av det enkla deliktet, då det begås av flere personer: **Port.** 179 jfr 183 § 1; **Argent.** 229 jfr 238²; **Perú** 307 jfr 321². (Jfr även **Costa R.** 456, 454³, 464).

Beträffande det *antal* gärningsmän, som erfordras, för att brottet skall betraktas såsom uppror (vare sig detta uppställs såsom särskilt institut eller såsom kvalifikation), nöja sig de flesta lagar med ett obestämt uttryck, som innebär ett större flertal (*folkmängd, folkhop, Zusammenrottung, Menschenmenge, Haufen, foule* o. s. v.); åtskilliga lagar uppdraga dock en rent siffermässig gräns (eller flera gränser, ifall de hava flera grader av straffbarhet eller kombinera frågan om antal med den om gärningsmännens beväpning). Sålunda skärpa **N.** 127; **H.** 182; **Belg.** 272; **Gen.** 189 straffet, så snart mera än *en* gärningsman uppträder; **Fr.** 210, då antalet överstiger *två*; **Rum.** 173; **Costa R.** 464 och **Perú** 321², då det överstiger *tre*; **It.** 187², då det överstiger *fem* väpnade resp. *tio* obehäpnade; **Turk.** 256; **Waadt** 113; **Bras.** 118, då det

överstiger *tjugo*; **Columb.** 210, då det överstiger *fjrtio* o. s. v. Flere grader av straffbarhet uppställas t. ex. i **Fr.** 209 ff.; **Belg.** 271 ff.; ävenså **Gen.** 189—191 (*en* gärningsman, 2—20 gärningsmän, flera än 20 — vilken indelning korsas med den i obehäpnade och behäpnade; summa 6 straffbarhetsgrader).

För vad angår den kollektiva formen av brottet (uppror), göra lagarne mycket ofta skillnad i straffbarhet mellan ledarne (»anstiftare», »anförare», »uppviglare», »huvudmän» etc.) och andra deltagare; dels så, att de förra bliva straffbara på ett tidigare stadium (jfr ned. s. 53) resp. icke njuta gott av den tätige *Reue*, som kanske räddar de övriga från straff; dels så, att de, då alla straffas, komma under en högre straffskala: **S.** 10: 7 ff.; **Fi.** 16: 4; **D.** 103; **T.** 115²; **Ö.** 70 ff.; **Ung.** *G. A.* XL, 1914, § 3 ff.; [i någon mån **Fr.** 213 och **Belg.** 273, 274²]; **It.** 193 (genomgående kvalifikation: *Quando vi siano capi o promotori nei fatti preveduti negli articoli precedenti, la pena par essi è aumentata da un sesto ad un terzo*); **Sp.** 291 (för det fall, att de verkliga ledarne icke kunna utfinnas, bestämmas i 285 [jfr 292]: *Cuando no llegaren a ser conocidos los inductores, promovedores o jefes principales . . se reputaran por tales y serán castigados con las penas establecidas en el número 1.º del artículo anterior, los que de hecho dirigieren a los demás o llevaren la voz por ellos, o firmaren los recibos u otros escritos expedidos a su nombre, o ejercieren otros actos semejantes en representación de los demás*); **Port.** 179 § 4; **Bulg.** 140 ff.; **Grek.** 173 ff.; **Thurg.** 242 ff.; **Waadt** 112; **Graub.** 71; **Aarg.** 63; **Wall.** 111; **Schaffh.** 95 ff.; **Obw.** 47; **Bern** 72; **Glar.** 48; **Zür.** 74; **Bas.** 49; **Tic.** 92 ff.; **Zug** 42; **App. A.-Rh.** 57; **Schwyz** 110; **Sol.** 57; **St. Gall.** 149; **Neuch.** 128 ff.; **App. I.-Rh.** 42; **Luz.** 96; **Argent.** 232 ff.; **Chil.** 127 jfr 122 ff.; **Columb.** 211 ff.; **Venez.** 222; **Kina** 143; **Fi. Fsl.** 15: 2; **D. Fsl.** 120; **T. Fsl.** 172²; **It. Fsl.** 342².

. . Om särskilt ansvar för ledarne, då *våld* begås av upprorsmännen, jfr ned. *sub E.*

Skillnad i straffbarhet mellan *behäpnade* och *obehäpnade* del-

tagare (i samma uppror) stadgas ej sällan, t. ex. **Belg.** 272; **Waadt** 113; **Wall.** 111; **Gen.** 190. Jfr ned. s. 26.

B) Handling och syfte.

Vanligen taga lagarne i detta sammanhang icke hänsyn till annat angrepp eller motstånd än *fysiskt* (därvid de emellertid stundom skilja mellan angrepp å person och motstånd, som icke innefattar sådant angrepp). Några lagar omnämna dock även annat hindrande än på fysisk väg: **Fi.** 16: 2 (*Var, som uppsåtligen, dock utan våld eller hot om våld, gör tjänsteman hinder i utövningen av tjänsten, straffes med fängelse i högst tre månader eller böter ej över trehundra mark. Lag samma vare, om brottet förövas emot någon av de i 2 mom. 1 § nämnda personer* [o: den, vilken blivit förordnad eller vald att tillhandagå vid offentlig förrättning, eller vakt eller postkarl eller annan i tjänsteutövning stadd krigsman], eller emot den, som fått lov att anställa husrannsakan); **N.** 128 (*Den, som ved trusler . . . søger at formaa en offentlig tjenestemand til uretmæssig at foretage eller undlade en tjenestehandling*), 326; **D.** 98²; **H.** 184; **Bulg.** 145 (*den, som rättsstridigt hindrar offentlig myndighets organ i utövningen av dess rättigheter och plikter*); **Argent.** 241² (*El que sin estar comprendido en el artículo 237* [o: el que empleare intimidación o fuerza], *impidiere o estorbare a un funcionario público cumplir un acto propio de sus funciones*); **Fi. Fsl.** 15: 4 (*Gör någon på annat sätt, än i 1 § sägs, tjänsteman hinder i utövning av tjänst*); **D. Fsl.** 119² (*Lagger nogen ellers de nævnte Personer Hindringer i Vejen for Udførelsen af deres Tjeneste eller Hverv*); **Schw. Fsl.** 337; **It. Fsl.** 342 (*Chiunque . . . turba la regolarità di un ufficio o servizio pubblico o di un servizio di pubblica necessità*); i viss mån även **Chil.** 133 (*Los que por astucia o por cualquier otro medio, pero sin alzarse contra el Gobierno, cometieren algunos de los crímenes o simples delitos de que tratan los artículos 121 y 126*); **Tjssl. Fsl.** 186¹ (*Wer ein Organ der öffentlichen Macht durch List dazu bestimmt, von einer Amtshandlung abzulassen oder sie in einem bestimmten Sinne zu vollziehen*).

Såvitt nu rör det *fysiska angreppet*, pläga lagarne icke nöja sig med endast *våld* (eller *hot* med sådant) i rekvisitet utan fordra, att våldet företagits under sådana omständigheter, att det måste anses sammanhänga med det angripna organets allmänna funktion; att sålunda samtidigt ett angrepp på funktionen föreligger. Undantagsvis uppställer **Columb.** 257 en presumption för dylikt sammanhang: våld mot ämbetsman anses begånget i och för ämbetet, såvida icke motsatsen »klart framgår» (*Se entiendo que los empleados a que se refiere este artículo se hallan en actual ejercicio de sus funciones, cuando no están separados del empleo por licencia u otra causa; pero no se considerarán como ofendidos en su carácter oficial, cuando aparezca claramente que el delito ha sido motivado por un hecho personal, independiente de dicho carácter*).

De omständigheter, som kunna giva våldet nämnda betydelse, äro: *a*) att angreppet inneburit motstånd mot verkställighet (»*motspänstighet*» etc.); *b*) att angreppet skett för att *tvänga* organet att företaga eller underlåta en ämbetsåtgärd (tvång till underlåtenhet innesluter strängt taget fallet *a* men båda uppställas ofta särskilt i lagarne); *c*) att angreppet innebär *hämnd* för redan vidtagen ämbetsåtgärd (då det kan anses indirekt träffa även funktionen); *d*) att angreppet sker, likgiltigt av vad anledning, i själva funktionsutövningen (då det åtminstone måste verka störande på denna). Praktiskt sett, har naturligtvis det första fallet, åtminstone i fråga om uppror, störst betydelse: spänningen mellan det allmännas vilja och den enskilda viljan kan antagas merändels nå sitt maximum, då det kommer till verkställighet. Det är därför begripligt, att en del lagar, då det gäller det kollektiva brottet (uppror), inskränka sig till detta fall: upprorets begrepp (till den del det icke innefattar även förräderibrott) begränsas till motstånd mot verkställighet. Andra lagar medtaga även fallet *b*: *tvång*, positivt eller negativt, mot det allmänna organet. Åter andra medtaga ytterligare antingen fallet *c* eller fallet *d* eller kanske både *c* och *d*.

1). Lagar, som, i fråga om kollektivbrottet, bestämma handlingen enbart såsom *motstånd* mot verkställighet (motspänstighet), äro: **Fr.** 209 (*Toute attaque, toute résistance avec violences et voies de fait envers les officiers ministériels . . . agissant pour l'exécution des lois, des ordres ou ordonnances de l'autorité publique, des mandats de justice ou jugements, est qualifiée, selon les circonstances, crime ou délit de rébellion*); **Belg.** 269; **Rum.** 170; **Turk.** 254; **Gen.** 188; **Neuch.** 126 (*La résistance violente à l'autorité, de la part de plusieurs personnes réunies, constitue le délit de sédition*), 127 (*Il y a rébellion si l'ordre ne peut être rétabli par le seul emploi de la force publique ordinaire*). Då ifrågavarande lagar (utom Neuch.) behandla det kollektiva och det enkla brottet såsom grader av samma delikt (jfr. ov.), så gäller nämnda inskränkning även för det enkla deliktet; emellertid uppställa **Fr.;** **Belg.;** **Rum.;** **Turk.** och **Gen.** i annat sammanhang andra delikt, innefattande tvång eller hämnd å allmänt organ eller angrepp i tjänsteutövning (vid vilka delikt den kollektiva synpunkten icke beröres); jfr ned. s. 32.

2). Lagar, som vid det kollektiva brottet medtaga även *tvång* mot allmänt organ: **N.** 127 (*. . . ved vold søger at formaa en offentlig tjenestemand til at foretage eller undlade en tjenestehandling eller at hindre ham under en saadan*); **H.** 182 (*De dwang en de weder-spanigheid in de artikelen 179 en 180 omschreven, door twee of meer personen met vereenigde krachten gepleegd*), jfr 179 (*Hij die door geweld of bedreiging met geweld een ambtenaar dwingt tot het volvoeren eener ambtsverrichting of het nalaten eener rechtmatige ambtsverrichting*) och 180 (*Hij die zich met geweld of bedreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, of tegen personen die hem daarbij krachtens wettelijke verplichting of op zijn verzoek bijstand verleen*); **It.** 187 (*Chiunque usa violenza o minaccia verso un membro del parlamento od un pubblico ufficiale, per costringerlo a fare o ad omettere un atto del suo ufficio*), 190 (*Chiunque usa violenza o minaccia per opporsi ad un pubblico ufficiale mentre adempie i doveri del proprio ufficio, o a coloro che, richiesti, gli prestano*

assistenza); **R.** 59³; **Bulg.** 138 (*En folkskockning [Тълпа събрана] i syfte att med våld eller hot hindra bulgariska regeringen eller folkförsamlingen eller annan offentlig myndighet eller dess organ att fritt utöva sina rättigheter och plikter eller att tvinga dem att företaga eller icke företaga något*); **Turk.** 254; **Grek.** 172; **Waadt** 111; **Bas.** 49 (*um durch Anwendung oder Androhung von Gewalt eine Behörde zum Erlass einer Verfügung zu zwingen, oder den Vollzug einer erlassenen Verfügung zu verhindern oder deren Zurücknahme zu bewirken*); **Zug** 42; **Sol.** 57; **App. I.-Rh.** 42; **Argent.** 229, 230; **Costa R.** 464 (*para excluirle la ejecución u omisión de un acto propio de sus funciones*); **Mex.** 401 (*resisten a la autoridad o la atacan para impedirle el libre ejercicio de sus funciones*); **Venez.** 216, 219. — Av dessa lagar hava några, vid det enkla brottet, låtit tvångsfallet utgå (antagligen i den uppfattning, att en ensam individ icke lätt skulle söka tvinga ämbetsman till ämbetsåtgärd): **Zug**; **App. I.-Rh.**; **Bas.**; sistnämnda lag har, vid det enkla brottet, ersatt detta fall med angrepp i ämbetsutövning. **It.** 194—200; **Turk.** 266—273 och **Venez.** 223—229 hava, vid det enkla brottet, ingående bestämmelser rörande angrepp i tjänsteutövning eller på grund därav. — **Argent.** 339 utbryter, vid det enkla brottet, med mindre straff det fall av motspänstighet, att våld å person eller hot därmed icke användes.

3). Lagar, som, jämte *motspänstighet* och *tvång*, vid kollektivbrottet uppställa alternativet *hämnad* på allmänt organ, äro: **S.** 10: 7 (*Nu samlar sig folkmängd tillhopa och lägger det uppsåt å daga, att med förenat våld sätta sig upp emot verkställighet av offentlig myndighets bud, eller att den till någon ämbetsåtgärd tvinga, eller att för sådan åtgärd hämnas*); **Bund** 46 (*Wer sich mit andern Personen zusammenschließt und durch gewaltsame Handlungen die Absicht an den Tag legt, einer Bundesbehörde Widerstand zu leisten, dieselbe zu einer Verfügung zu zwingen, oder an der Erlassung einer Verfügung zu hindern, oder an einem Bundesbeamten, oder an einem Mitgliede einer Bundesbehörde als solchem Rache zu nehmen*) och många kantonallagar: **Thurg.** 241; **Graub.** 69; **Aarg.** 62 (*Wenn mehrere Personen sich öffentlich zusam-*

menrotten und die Absicht an den Tag legen, ihren persönlichen Willen gegen die Obrigkeit mit Gewalt durchzusetzen, eine Verfügung oder die Zurücknahme einer solchen von einer obrigkeitlichen Behörde zu erzwingen, oder wegen einer Amtshandlung Rache an derselben zu üben); **Schaffh.** 93; **Obw.** 47; **Bern** 71; **Glar.** 48; **Zür.** 74²; **App. A.-Rh.** 57; **Schwyz** 110; **St. Gall.** 149; **Luz.** 92; likaså **Chil.** 126 (medtager även hämnd, som har formen av angrepp på statens eller någon myndighets egendom). — Några av dessa lagar tillägga, vid det *enkla* brottet, angrepp i tjänsteutövning: **S.** 10: 1; **Aarg.** 64; **Schaffh.** 102; **Luz.** 99; andra borttagna hämnd-motivet: **Zür.** 77; **Graub.** 75, av vilka den sistnämnda i stället medtager angrepp i tjänsteutövning; **Obw.** 48 borttager tvångsfallet; under det **Bern** 76; **Glar.** 49; **App. A.-Rh.** endast behålla motspänstighet. — **S.** utbryter vid det enkla brottet med mindre straff, 10: 6, det fall av motspänstighet, att angrepp å tjänstemannens person icke föreligger (*Gör någon, vid offentlig förrättning, våldsamt motstånd, utan att förrättningsman våldföres*).

4). Lagar, som medtaga *motspänstighet, tvång* samt angrepp i tjänsteutövning (men icke hämnd), äro **T.** 115 (*Wer an einer öffentlichen Zusammenrottung, bei welcher eine der in den §§ 113 und 114 bezeichneten Handlungen mit vereinten Kräften begangen wird, teilnimmt, wird wegen Aufruhrs etc.*) jfr 113 (. . in der rechtmässigen Ausübung seines Amtes durch Gewalt oder durch Bedrohung mit Gewalt Widerstand leistet, oder wer einen solchen Beamten während der rechtmässigen Ausübung seines Amtes tätlich angreift) och 114 (*Wer es unternimmt, durch Gewalt oder Drohung eine Behörde oder einen Beamten zur Vornahme oder Unterlassung einer Amtshandlung zu nötigen*); **Freib.** 163 (*Celui qui, en usant de violence ou de menace, entrave une autorité ou un fonctionnaire dans l'exercice de ses droits ou devoirs . . . S'il s'agit d'une foule ameutée . . .*); **Fi. Fsl.** 15: 1 (*Den, som med våld eller hot om våld tvingar eller söker tvinga tjänsteman att företaga eller underlåta tjänsteåtgärd, eller på dylikt sätt gör honom motstånd i tjänsten*); **T. Fsl.** 149 (*Wer eine Behörde, einen Amtsträger oder einen Soldaten*

mit Gewalt oder durch Drohung zu einer Amts- oder Diensthandlung nötigt oder an einer Amts- oder Diensthandlung hindert, wird mit Gefängnis bestraft. Der Versuch ist strafbar. Ebenso wird bestraft, wer einen Amtsträger oder Soldaten während der Ausübung des Amtes oder Dienstes tätlich angreift); **Schw. Fsl.** 255¹ (Wer eine Behörde oder einen Beamten durch Gewalt oder Drohung an einer Handlung, die innerhalb ihrer Amtsbefugnisse liegt, hindert, zu einer Amtshandlung nötigt oder während einer Amtshandlung tätlich angreift); **It. Fsl.** 338 (*Chiunque usa violenza o minaccia verso un pubblico ufficiale, o verso un incaricato di servizi pubblici, per costringerlo a fare un atto contrario ai propri doveri, o a omettere un atto dell' ufficio o del servizio*), 339 (*Chiunque usa violenza o minaccia per opporsi a un pubblico ufficiale o a un incaricato di servizi pubblici, mentre compie un atto di ufficio o di servizio, o a coloro che, richiesti, gli prestano assistenza*).

5). Alla de fyra ovannämnda fallen förekomma, vid kollektivbrottet, i **Fi.** 16: 1 (*Den, som med våld eller hot om våld tvingar eller söker tvinga tjänsteman att företaga eller underlåta tjänsteåtgärd, eller på dylikt sätt gör honom motstånd i tjänsteärende, eller eljest våldför sig å tjänsteman i utövning av tjänsten eller för att hämnas å honom för tjänsteåtgärd*), **ib.** § 4 (*Begår församlad folkmängd i förening brott, som i 1 § sägs*); **Ung.** XL: 1914 § 2 (*Die Zusammenrottung zu dem Zweck, um eine Behörde oder ein Mitglied derselben, sei es durch Gewalt, sei es durch gefährliche Drohung in der Ausübung ihrer rechtmässigen Wirksamkeit zu verhindern oder zu einer Verfügung zu zwingen oder um die Person, die die behördliche Macht ausübt, oder das Mitglied der Behörde während ihres aus ihrem Beruf sich ergebenden Vorgehens oder aber aus Rache wegen der Ausübung ihres Berufs tätlich zu misshandeln*); **Sp.** 289, som dessutom medtager åtskilliga fall, vilka icke gå in under angrepp på allmänt organ (i 290 medtagas även lockouter och strejker, som icke satts i verket för att ernå enbart ekonomiska fördelar utan hava viss allmännare syftning: *Si considerarán asimismo delitos de sedición las coligaciones de patronos que tengan por objeto paralizar el trabajo, y las huelgas de obreros*

cuando unas y otras, por su extensión y finalidad, no puedan ser calificadas de paros o huelgas encaminados a obtener ventajas puramente económicas en la industria o en el trabajo respectivos, sino que tiendan a combatir los Poderes públicos o a realizar cualesquiera clase de actos comprendidos en los delitos de rebelión o en el artículo anterior); **Port.** 179 (*Aquelles que, sem attentarem contra a segurança interior do estado, se ajuntarem em motim ou tumulto, ou com arruido, empregando violencias, ameaças ou injurias, ou tentando invadir qualquér edificio publico, ou a casa de residencia de algum funcionario publico: 1, para impedir a execução de alguma lei, decreto, regulamento ou ordem legitima da auctoridade; 2, para constranger, impedir ou perturbar no exercicio das suas funcções alguma corporação que exerça auctoridade publica, magistrado, agente da auctoridade ou funcionario publico; 3, para se eximirem ao cumprimento de alguma obrigação; 4, para exercer algum acto de odio, vingança ou desprezo contra qualquer funcionario, ou membro do poder legislativo*); **Grek.** 172 jfr 169; **Bras.** 118; **D. Fsl.** 119¹ (*Den, som med Vold eller Trusel om Vold overfalder nogen, hvem ifølge Beskikkelse eller Valg Udøvelse af en offentlig Myndighed tillkommer, under Udførelsen af hans Tjeneste eller Hverv eller i Anledning af samme, eller som paa lige Maade søger at hindre en saadan Person i at foretage en lovlig Tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en Tjenestehandling*); **Tjssl. Fsl.** 179¹ (*Wer Gewalt anwendet in der Absicht, die öffentliche Macht an ihrer Amtshandlung zu hindern oder diese zu vereiteln oder auf sie in anderer Weise einzuwirken*), 181¹ (*Wer Gewalt oder gefährliche Drohung gegen ein Organ der öffentlichen Macht bei der Ausübung des Amtes oder Dienstes anwendet oder dafür, dass es sie ausgeübt hat*), 181² (*Wer absichtlich mit Gewalt oder durch gefährliche Drohung ein Organ der öffentlichen Macht dazu bestimmt, von seiner Amtshandlung abzulassen oder sie in einem bestimmten Sinne zu vollziehen oder seine Amtspflicht zu verletzen*). — **Bras.** medtager, i fråga om det enkla brottet, endast motspänstighet (124) och våld i ämbetsutövning (134). **Sp.** 323 utbryter vid det enkla brottet, med mindre straff, motspänstighet utan våld eller svårt hot (318).

Några lagar fordra uttryckligen — vad i vissa andra lagar troligen underförstås — att folksamlingen, för att fylla upprorsrekvisitet, skall ske *offentligt*. Så **D.** 103 (*Har en samlet Mængde offentlig ved Ord eller Handlinger tilkendegivet den Hensigt i Forening at tvinge Øvrigheden til at foretage eller undlade etc.*); **T.** 115 (*Wer an einer öffentlichen Zusammenrottung etc.*); **Sp.** 289 (*Son reos de sedición los que se alzaren pública, colectiva y tumultuariamente para conseguir por la fuerza o fuera de las vías legales etc.*); **Thurg.** 241; **Aarg.** 62; **Obw.** 47; **Bern** 71; **Glar.** 48; **Zür.** 73; **Bas.** 49; **App. A.-Rh.** 57; **Sol.** 57; **Luz.** 92; **Chil.** 126 (*Los que se alzaren públicamente etc.*). Undantagsvis förekommer detta även i lagar, som i övrigt uppfatta kollektivbrottet endast såsom en kvalifikation av det enkla deliktet: **Kina** 143 (*Where three or more persons openly assemble together and commit any of the offences specified in the last preceding Article*), jfr 142.

Liksom lagen stundom gör skillnad i straffbarhet mellan beväpnad och obeväpnad *deltagare* i uppror (jfr ov.), så förekommer även, att uppror, som betraktas såsom »väpnat», *i sin helhet* ställas på en högre straffbarhetsnivå: **Ung.** *G. A.* XL, 1914, §§ 2, 3; **Fr.** 210—212; **Port.** 179 § 1; **Rum.** 171—173; **Wall.** 111—113; **Tic.** 94; **Gen.** 189—191; **Columb.** 211, 214; **Mex.**, som betecknar det väpnade upproret såsom *rebelión* (378) i motsats till *sedición* (401: *Son reos de sedición los que reunidos tumultuariamente, pero sin armas, resisten a la autoridad o la atacan para impedirle el libre ejercicio de sus funciones con algunos de los objetos a que se refiere el artículo 378*); **Perú** 307 jfr 321² (där det obeväpnade upproret behandlas såsom kvalifikation av det enkla deliktet).

Stundom graderas brottet allt efter de medel, som myndigheten behöft för att bekämpa detsamma: **Ö.** 68 (*Die Zusammenrottung mehrerer Personen, um der Obrigkeit mit Gewalt Widerstand zu leisten, ist das Verbrechen des Aufstandes*), 73 (*Wenn es bei einer, aus*

was immer für einer Veranlassung entstandenen Zusammenrottung durch die Widerspenstigkeit gegen die von der Behörde vorausgegangene Abmahnung und durch die Vereinigung wirklich gewaltsamer Mittel so weit kommt, das zur Herstellung der Ruhe und Ordnung eine ausserordentliche Gewalt angewendet werden muss, so ist Aufruhr vorhanden); **Neuch.** 126 (*La résistance violente à l'autorité, de la part de plusieurs personnes réunies, constitue le délit de sédition*), 127 (*Il y a rébellion si l'ordre ne peut être rétabli par le seul emploi de la force publique ordinaire*); **Luz.** 92 (*Wenn mehrere Personen sich öffentlich zusammenrotten, um sich der Vollziehung eines Gesetzes oder eines obrigkeitlichen Befehls tötlich zu widersetzen, oder mit vereinter Gewalt etwas von einer Staatsbehörde zu erzwingen oder wegen einer Amtshandlung Rache an derselben zu üben, so machen sie sich des Aufstandes schuldig*), 95 (*Wenn zur Unterdrückung des Aufstandes das Einschreiten der bewaffneten Macht oder Anwendung von Gewalt überhaupt erforderlich ist, so machen sich die Teilnehmer des Verbrechens des Aufruhrs schuldig*); jfr **Aarg.** 63^{a, b} etc.

C) Brottsojektet.

Vare sig lagen uppställer ett mera eller ett mindre omfattande brottsojekt, är det vanligt, att ett visst område av allmänna organ avskiljes och i annat sammanhang straffskyddas. Detta gäller statsmaskineriets högsta spetsar, i främsta rummet *statschefen* och *parlamentet* (vilket sistnämnda visserligen icke egentligen tillhör *förvaltningsapparaten*). Sådana angrepp, oavsett deras beskaffenhet i övrigt, uppfattas lätt såsom riktade mot staten (eller samhället) som ett helt: »*centrala*» angrepp på staten. De ställas därför ofta i paritet med angrepp på statens författning, eller på statens yttre självständighet (»*förräderibrott*»). Undantagsvis förekommer dock, att angrepp på regering eller på parlamentet (i dess helhet) sammanföras med angrepp på statsorgan i allmänhet, t. ex. **Bulg.** 138 (som uppställer angrepp på regering eller parlament såsom kvalifikation); **Tjssl. Fsl.** 179 (an-

grepp på regering kvalifikation; angrepp på parlament särskilt i § 167).

Bland mångfalden i övrigt av allmänna organ finnas en del, som utöva *myndighet*, d. v. s. i sin egenskap av allmänna organ hava gentemot individer i samhället makt att befalla och förbjuda. Uppenbarligen äro dessa allmänna organ mera än andra utsatta för sammanstötningar med individerna: statens vilja kan antagas icke sällan råka i strid med individens. Liknande gäller i ännu högre grad, såsom förut anmärkt, de organ, högre eller lägre, som hava att *verkställa* det allmännas vilja gentemot individen (även om de icke utöva myndighet i egentlig mening). Det är därför förklarligt, att lagen kan intaga den ståndpunkt, att endast de organ, som tillhöra någon av dessa typer, erhålla ett särskilt straffskydd gentemot individerna, medan övriga allmänna organ anses tillräckligt skyddade genom strafflagens vanliga bestämmelser om våld, misshandel, frihetsbrott, ärekränkning m. m. Även låter tänka sig, att lagen visserligen i fråga om isolerade angrepp uppställer ett allmänt skydd för organen men vid särskilda bestämmelser om uppror m. m. anser obehövt att medtaga andra brottsobjekt än »myndighet» eller »verkställande» organ; eller att lagen i fråga om »motspanstighet» etc. endast omtalar verkställande organ.

Vid en jämförelse mellan lagarne i avseende på brotts-*objektet* vid brott *mot* allmänt organ är det av intresse att samtidigt iakttaga lagarnes bestämmelse av brotts-*subjektet* vid brott *av* allmänt organ. Tydligt är, att, även om *vissa* brott inom sistnämnda grupp måste förutsättas alltid vara begångna av organ med myndighet (såsom utgörande just missbruk av myndighet), kan lagstiftaren här icke avstå från en repression — vare sig i den allmänna strafflagen eller eljest — även av brott, begångna av andra allmänna organ i deras funktion. Därav följer, att i lagar, som inskränka objektet i *förstnämnda* grupp (t. ex. till myndighet), detta objekt får mindre omfång än subjektet vid ämbetsbrott.

Å andra sidan finna många lagar ett behov av straffskydd för organen föreligga även i sådana fall — t. ex. vid en persons helt tillfälliga utövande av en allmän funktion — som icke anses lämpa sig för en kriminalisation av organets oriktiga fungerande; något, som leder till en utvidgning av brottsobjektet i nu föreliggande fall, jämfört med brottsobjektet vid »ämbetsbrott».

Närmast kan man utsöndra en grupp av lagar, som inskränka straffskyddet för de allmänna organen till »myndighet» (»överhet» etc.), medan de hava en mer eller mindre allmän kriminalisation av »ämbetsbrotten». Särdeles tydligt framträder denna ståndpunkt i några äldre kantonallagar: **Thurg.** 247 (*Wer der Vollziehung obrigkeitlicher Anordnungen gewalttätig sich widersetzt, oder die Obrigkeit oder die in ihrem Auftrage handelnden Personen zur Vornahme oder Unterlassung oder zur Zurücknahme einer Amtshandlung durch Gewalt oder Drohung zu nötigen oder an ihnen für eine amtliche Verfügung sich zu rächen sucht oder hiebei an obrigkeitlichen Personen oder amtlich Beauftragten sich vergreift, ist der Widersetzung schuldig*) jfr 241, 245, 249; — där- emot 274 (*Wenn die Amtsgewalt oder die amtliche oder dienstliche Stellung von einem öffentlichen Beamten oder Bediensteten oder von einem waisenamtlich bestellten Vormunde zu widerrechtlicher Benachteiligung Anderer oder des Staates oder zur Bedrückung Untergebener oder um sich oder einem Andern rechtswidrig einen Vorteil zu verschaffen, missbraucht wird*), 275 (*Die Verletzung der Amtes- oder Dienstespflicht aus Fahrlässigkeit, sofern dieselbe nicht als blosser Disziplinarfehler zu betrachten ist*), 276 (*Öffentliche Beamte oder Bedienstete, welche mit Verletzung ihrer Amtes- oder Dienstespflicht Tatsachen, von welchen sie nur zufolge ihres Amtes oder Dienstes Kenntnis erhielten, veröffentlichen etc.*) jfr 278, 280, 282, 283, 284; **Aarg.** 64 (*Wer den Befehlen und Anordnungen der Obrigkeit gewaltsam sich widersetzt etc.*) jfr 62; — där- emot 82 (*Ein Beamteter, welcher durch Anwendung der Amtsgewalt, durch Befehl, Drohung oder Täuschung Jemanden veranlasst, ihm oder Andern ungebührliche Vorteile zu gewähren*) jfr 84, 86, 87, 89; **Obw.** 47 (*Wenn mehrere Personen sich öffentlich zusammenrotten und die Ab-*

sicht an den Tag legen, ihren persönlichen Willen gegen die Obrigkeit mit Gewalt durchzusetzen etc.); 48 (Wer ausser dem Falle des Artikel 47 der Obrigkeit sich in der Weise widersetzt, dass er gegen die von dieser oder von ihren einzelnen Beamten in ihrem amtlichen Wirkungskreise erlassenen Verfügungen oder gegen diejenigen, welche dieselben zu vollziehen haben, Drohung oder Gewalt anwendet oder wegen einer Amtshandlung an denselben auf tätliche Weise Rache zu nehmen sucht, macht sich der Widersetzung gegen amtliche Gewalt schuldig), — däremot 61 (Wer als Beamter oder Bediensteter den ihm in dieser Stellung obliegenden Pflichten mit rechtswidriger Absicht oder Fahrlässigkeit zuwiderhandelt, macht sich der Amtspflichtverletzung schuldig etc. jfr 62; **Glar.** 48, 50, däremot 148 ff. — Jfr även **Grek.** 169 ff., däremot 449 ff.

Flertalet av lagarne bestämma emellertid brottsobjektet vid förevarande institut (åtminstone såvitt rör tvångshandling av enskild mot allmänt organ) och brottssubjektet vid ämbetsbrott i huvudsak lika eller fastslå åtminstone en gemensam grundstomme (t. ex. innehav av statstjänst), vilken sedan utvidgas vare sig genom tillägg gemensamma för båda sidorna (t. ex. *kommunala organ, straffskydd såväl som straffhot*) eller speciella för endera (t. ex. straffskydd för enskilda, som *tillhandagått det allmänna organet*). Försåvitt angår utvidgningar av brottssubjektet vid ämbetsbrott, jfr **Spec. Utk. VII**, 24—38.

Exempel på en lag, som bestämmer brottsobjektet, såväl vid motstånd som vid tvångsbrott mot allmänt organ (av en eller flera i förening), lika med brottssubjektet vid ämbetsbrott, är **Sp.** 289², 301, 318, 320 jfr 419 ff. (det gemensamma begreppet är *funcionario público*). Andra lagar närma sig denna ståndpunkt men företaga i fråga om brottsobjektet vid nu behandlade institut utvidgningar av olika art, om vilka jfr ned.: **Fi.** 16: 1 ff. jfr 40: 1 ff. (gemensamt begrepp: *tjänsteman*, varom 2: 12: *Med tjänsteman förstås i denna lag statens ämbetsmän, så ock de, som äro satte att förvalta städers, köpingars, landskommuners, församlingars eller andra menigheters eller av överheten stadfästade allmänna inrätt-*

ningars eller stiftelsers angelägenheter, samt de tjänstemän och betjante, som lyda under sådana ämbets- eller förvaltningsmyndigheter, ävensom andre, vilka blivt förordnade eller valde att förrätta offentlig syssla eller offentligt ärende); **N.** 127 ff. jfr 110 ff. (gemensamt begrepp: offentlig tjenestemand); **It.** 187 ff. jfr 168 ff. (gemensamt begrepp: pubblico ufficiale, varom jfr 207: *Per gli effetti della legge penale sono considerati pubblici ufficiali: 1° coloro che sono rivestiti di pubbliche funzioni, anche temporanee, stipendiate o gratuite, a servizio dello Stato, delle provincie o dei comuni, o di un istituto sottoposto per legge alla tutela dello Stato, di una provincia o di un comune; 2° i notai; 3° gli agenti della forza pubblica e gli uscieri addetti all' ordine giudiziario. Ai pubblici ufficiali sono equiparati, per gli stessi effetti, i giurati, gli arbitri, i periti, gli interpreti e i testimoni, durante il tempo in cui sono chiamati ad esercitare le loro funzioni* — om tolkningen härav jfr **Spec. Utk. VII**, 37); **Turk.** 254, 243, jfr 279 etc.

Flere lagar giva brottsobjektet olika omfång vid olika former av den brottsliga handlingen; framför allt så, att de framhålla verkställande organ såsom särskilt brottsobjekt för motstånd. Så **T.**, som, såvitt rör motstånd mot allmänt organ (113) endast omtalar ämbetsman, *welcher zur Vollstreckung von Gesetzen, von Befehlen und Anordnungen der Verwaltungsbehörden oder von Urteilen und Verfügungen der Gerichte berufen ist* (med vissa utvidgningar, jfr ned.); men i fråga om tvångsbrott etc. mot allmänt organ (114) ger objektet (med en mindre utvidgning) samma omfång som subjektet vid ämbetsbrott (c: *Beamter*, jfr 359: *Unter Beamten im Sinne dieses Strafgesetzes sind zu verstehen alle im Dienste des Reichs oder in unmittelbarem oder mittelbarem Dienste eines Bundesstaats auf Lebenszeit, auf Zeit oder nur vorläufig angestellte Personen, ohne Unterschied; ob sie einen Diensteid geleistet haben oder nicht, ingleichen Notare, nicht aber Advokaten und Anwälte*); vid uppror (115) omfattar objektet både området för 113 (med utvidgningarna) och 114. **Fr.** uppställer, 209 ff., institutet *rébellion*, omfattande angrepp eller våldsam motstånd mot organ, som handlar *pour l'exécution des lois* etc.;

medan artt. 179 etc. innehålla bestämmelser, där brottsobjektet såväl som handlingen hava större omfattning (209: *Toute attaque, toute résistance avec violences et voies de fait envers les officiers ministériels, les gardes champêtres ou forestiers, la force publique, les préposés à la perception des taxes et des contributions, les porteurs de contraintes, les préposés des douanes, les séquestres, les officiers ou agents de la police administrative ou judiciaire, agissant pour l'exécution des lois, des ordres ou ordonnances de l'autorité publique, des mandats de justice ou jugements*; däremot 179: *Quiconque aura contraint ou tenté de contraindre, par voies de fait ou menaces . . . l'une des personnes de la qualité exprimée en l'article 177, pour obtenir, soit une opinion favorable, soit des procès-verbaux o. s. v.*; 177: *Tout fonctionnaire public de l'ordre administratif ou judiciaire, tout agent ou préposé d'une administration publique . . . tout arbitre ou expert nommé, soit par le tribunal, soit par les parties . . . toute personne investie d'un mandat électif*, jfr vidare ned.; 224: *L'outrage fait par paroles, gestes ou menaces à tout officier ministériel ou agent dépositaire de la force publique, et à tout citoyen chargé d'un ministère de service public, dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de ses fonctions*; 230: *Les violences ou voies de fait de l'espèce exprimée en l'article 228, dirigées contre un officier ministériel, un agent de la force publique, ou un citoyen chargé d'un ministère de service public*); — såsom brottssubjekt vid ämbetsbrotten (166—198) uppställas i allmänhet *fonctionnaire public* och *officier public*. Med Fr. överensstämma i det väsentliga flere romanska lagar, t. ex. **Belg.** 269, 276, 280 jfr 233—266; **Turk.** 254 ff. jfr 266 ff.; **Gen.** 188, 184, 186 jfr 153—181. — **S.** inskränker vid uppror (10: 7 ff.) objektet till »*myndighet*»; i fråga om institutet i övrigt (10: 1—6) har objektet större omfång och sammanfaller till väsentlig del (statens och kommunens tjänstemän) med subjektet för ämbetsbrott (25: 22), jfr ned. s. 33.

Såväl där brottsobjektet omfattar alla statstjänare, som där det inskränkes till en del, förekomma ofta utvidgningar utöver begreppet statstjänare — utvidgningar, vilka detta brottsobjekt stundom har gemensamma med brottssubjektet vid ämbetsbrott, stundom icke:

1). »*Fristående funktioner*» i motsats till tjänster (se **Spec. Utk. VII**, 10 ff., 35 ff.). Medan **S.** i 25: 22 icke går utöver begreppet *tjänst*, medtager 10: 5 uttryckligen »annan allmän *befattning*» (riksdagsmän etc. åtnjuta emellertid för visst fall särskilt grundlagsstadgat straffskydd enligt *R. F.* 110). **Fi.** 2: 12 medtager överhuvud under begreppet tjänsteman alla, som blivit »valda att förrätta offentlig *syssla*». **H.** 84 medtager på liknande sätt under begreppet *ambtenaar* personer, *verkozen bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen*. Där ordet *funktionär* el. dyl. användes, omfattar det stundom ett större eller mindre område utöver tjänsteman (särskilt i den spanska gruppen; så uttryckligen **Port.** 327 [visserligen närmast med avseende på brottssubjektet vid ämbetsbrott]: *Para os effeitos do disposto n'este capitulo, considera-se empregado publico todo aquelle que, ou auctorizado immediatamente pela disposiçao da lei, ou nomeado por eleiçao popular ou pelo Rei, ou por auctoridade competente, exerce ou participa no exercicio de funcões publicas civis de qualquer natureza*). — Parlamentsmedlemmar nämnas i flera lagar uttryckligen såsom brottsobjekt: **Ö.** 68; **Ung. G. A.** XL: 1914 § 2 *i. f.*; **Belg.** 275 ff.; **It.** 187 ff.; **Port.** 179; **Turk.** 254, 273 o. s. v. I övrigt skyddas parlamentsmedlemmar (även var för sig) ofta genom bestämmelser bland förräderibrotten eller i grundlag.

2). *Kommunala tjänster* kunna i allmänhet anses medtagna i samma omfång som statens; de nämnas ofta uttryckligen; betecknas stundom såsom »medelbara» statstjänster (**T.** 359; **Ö.** 101).

3). *Enskild person*, som mera tillfälligtvis utövar allmän funktion, straffskyddas i ganska stor utsträckning. Särskilt gäller detta om enskild, som *biträder* allmän funktionär. Grunden kan vara:

en (juridisk) *plikt* att biträda: **N.** 127³ (*enhver, som . . . pligt-mæssig yder en offentlig tjenestemand bistand*), 128², jfr 327, där den straffas, som, *skjønt det kunde ske uden særlig fare eller opofrelse, undlader paa opfordring at bistaa en offentlig tjenestemand, naar hjælp er fornøden til afvendelse af en forbrydelse eller ulykke, eller afholder en anden fra at yde saadan bistand*, eller som *ellers uberettiget negter nogen offentlig tjenestemand sin bistand*; **H.** 180, endast vid *wederspannigheid* = motstånd mot verkställighet (*personen die hem daarbij krachtens wettelijke verplichting . . . bijstand verleenen*); **Argent.** 237 (*que le prestare asistencia . . . en virtud de un deber legal*); **Perú** 322;

eller ett formenligt »kallande» att tillhandagå: **Fi.** 16: 1², 2² (*förordnad eller vald att tillhandagå vid offentlig förrättning*); likaså, enligt rättspraxis, **S.** 10: 5 (*kallad att vid offentlig förrättning tillhandagå* — majoritet i *H. D. mot medtagande av enskild*, som endast på poliskonstapels anmodan biträtt denne, *N. J. A.* 1905, 337; jfr, angående krav på »förordnandes» formella laglighet, *ib.* 1898, 243; 1904, 281);

eller en enkel *anmodan* av den tjänsteman, som behöver biträde: **N.** 127³ (*opfordring*), 128²; **H.** vid *wederspannigheid*, 180 (*op zijn verzoek*); enligt rättspraxis **T.** 113³ (*Personen, welche zur Unterstützung des Beamten zugezogen waren*), 115; **It.** 190 (*coloro che, richiesti, gli prestano assistenza*); **Tic.** 134 (*qualsiasi cittadino, quando sia stato requisito a sussidiare l'autorità o gli agenti diretti dalla forza pubblica*), 95 (*semplici cittadini, che, richiesti, si pongono alla difesa dell' autorità*); **Argent.** 237 (*a requerimiento de aquél*); **Perú** 322;

eller det *blotta faktum*, att den enskilde biträder: **Ung.** XL: 1914 § 9 (*die zur Unterstützung oder zum Schutz . . . aufgetreten sind*); **Sp.** 321 (*cuando el reo maltratare de obra a las personas que acudieren en auxilio de la Autoridad o de sus agentes* — lagen betraktar detta fall som en kvalifikation).

Skiljemän medtagas i flere lagar under begreppet ämbetsman: **H.** 84; **It.** 207 o. s. v.; se **Spec. Utk. VII**, 32. — Även andra lagar medtaga *skiljemän*, såvitt rör straffskyddet, t. ex. **Ung.**

XL: 1914 § 1² (*die gewählten, auf Grund des Gesetzes gebildeten Gerichte*).

Undantagsvis förekommer, att straffskyddet utsträcker till enskild, som utövar en laglig rätt att gripa brottsling på bar gärning: **Argent.** 240 (*se reputará funcionario público al particular que tratarse de aprehender o hubiere aprehendido a un delincuente en flagrante delito*); **Costa R.** 464. Liknande i fråga om husrannsakan **Fi.** 16: 2²: den, som fått lof att anställa husrannsakan (så vitt rör hindrande utan våld eller hot om våld).

4). Stundom inträder straffskydd för enskild tjänsteman, då hans tjänst är väsentligt likartad med viss statstjänst; därvid inträffar ofta, att staten knyter ett offentligt uppdrag (t. ex. innefattande polismyndighet) till den enskilda tjänsten. Det viktigaste fallet är tjänstemän vid enskilda järnvägar m. fl. kommunikationsanstalter: **S.** 10: 5 (person, anställd vid kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad eller järnvägsanläggning), jfr 25: 22 och **K. K.** 28³/₃ 1914; **N.** 127³ (*ved jernbanerne ansatte betjente*), 128²; **H.** 183 (*de bestuurders benevens de beëdigede beambten en bedienden van spoorwegdiensten*); **Ö.** 68² (*gegen einen zur Aufsicht auf Staats- oder Privateisenbahnen, oder zur Besorgung des Verkehrs auf denselben . . . Bestellten*); **Ung.** XL: 1914 § 5 (*die Mitglieder des Aufsichts- und Bedienungspersonals der auf dem Gebiet der Länder der heiligen ungarischen Krone betriebenen Eisenbahnlinien mit öffentlichem Betrieb und anderer Transportunternehmungen mit maschinellern öffentlichen Betrieb, die dem Massentransport dienen*) o. s. v. — Jfr även angående telegraf- och telefonanläggningar **Ung.** *ib.*; **Belg.** 270 etc.

5). En utvidgning av straffskyddet till enskild person, som i det han skyddar sin privata rätt, anses samtidigt representera ett allmänt intresse, förekommer i flera länder beträffande tjuvskytte och skogsåverkan: **T.** 117 (*Wer . . . einem Waldeigentümer, Forst- oder Jagdberechtigten, oder einem von diesen bestellten Aufseher in der rechtmässigen Ausübung seines . . . Rechtes durch Gewalt oder durch Bedrohung mit Gewalt Widerstand leistet, oder wer eine dieser Personen*

während der Ausübung ihres . . . Rechtes tätlich angreift), 118, 119; **Ö.** 68 (gegen einen zur Bewachung der Wälder aufgestellten, wenn auch in Privattendiensten stehenden, jedoch von der zuständigen landesfürstlichen Behörde beeedeten Forstbeamten oder gegen das auf solche Weise beeedete Forstaufsichtspersonal) och flera senare författningar, t. ex. *Ges.* 16/6 1872; **Ung.** XL: 1914 § 5; **Fr.** (enligt rättspraxis) 209 (*les gardes champêtres ou forestiers*). Andra lagar uppställa dylikt straffskydd i annat sammanhang, t. ex. **S.** 24: 16.

6). Utövning av medborgerlig plikt förekommer stundom såsom bas för deliktet. Sålunda allmänt **Gen.** 182 (*Ceux qui par violence auront empêché une ou plusieurs personnes appelées par l'autorité compétente à remplir un devoir civique, ou à accomplir une obligation imposée par la loi, de se rendre au lieu où ce devoir les appelle ou d'accomplir la mission dont ils sont chargés*); jfr s. 63. I fråga om särskilda medborgerliga plikter förekommer stundom, att vittnen straffskyddas i detta sammanhang. **It.** 207 har sålunda överhuvud likställt vittne med *pubblico ufficiale*, vare sig det gäller brott av eller brott mot vittne. Andra lagar medtaga vittne blott såsom brottsobjekt vid brott mot allmänt organ: **Belg.** 282 (*Les peines portées par les articles 275, 278 et 279 seront applicables dans le cas où l'on aura outragé ou frappé . . . des témoins à raison de leurs dépositions*); **Port.** 182 (*O crime declarado no artigo precedente, commettido contra algum . . . perito ou testemunha no exercicio das respectivas funções*), 184; ävenså förekommer ett straffskydd i annat sammanhang, t. ex. **S.** 11: 8. — Värnplikten spelar i somliga lagar en liknande roll, i det antingen alla till krigsmakten hörande medtagas i begreppet ämbetsman: **H.** 84 (*Allen die tot de gewapende macht behooren, worden mede als ambtenaren beschouwd*) och såvitt rör brottsobjektet vid förevarande delikt **Fi.** 16: 1² (*vakt eller postkarl eller annan i tjänsteutövning stadd krigsman*), 16: 2²; [**D.** 99 nämner utkommanderede Militærpersoner]; eller i begreppet *force publique* etc.: **Tic.** 134 (*Per agenti dell' autorità o della forza pubblica si intendono . . . la milizia*); eller ock åtminstone uppställas såsom brotts-

objekt vid motstånd mot verkställighet m. m.: **T.** 113 (*Wer einem Beamten, welcher zur Vollstreckung von Gesetzen, von Befehlen und Anordnungen der Verwaltungsbehörden oder von Urteilen und Verfügungen der Gerichte berufen ist, in der rechtmässigen Ausübung seines Amtes durch Gewalt oder durch Bedrohung mit Gewalt Widerstand leistet, oder wer einen solchen Beamten während der rechtmässigen Ausübung seines Amtes tötlich angreift . . . Dieselben Strafvorschriften treten ein, wenn die Handlung gegen . . . Mannschaften der bewaffneten Macht, oder gegen Mannschaften einer Gemeinde-, Schutz- oder Bürgerwehr in Ausübung des Dienstes begangen wird*). — *Vaktposter medtagas i N.* 127³ (*militære vagter*); **Ö.** 68² (*Militärwache*).

7). Slutligen må anmärkas de stundom i detta sammanhang förekommande bestämmelserna om hindrande av offentliga arbeten: **Belg.** 289 (*Quiconque, par voies de fait, se sera opposé à l'exécution des travaux ordonnés ou autorisés par le pouvoir compétent*), 290, 291; **Gen.** 202; **Mex.** 490—492. I annat sammanhang t. ex. **Fr.** 438 (under brott mot enskild, bland skadegörelser).

Brottsobjektet utsträcker stundom i lagen till att omfatta även tjänstemän, som lämnat tjänsten, då nämligen brottet likväl begås för tjänstens skull: **It.** 208 (*Quando la legge considera la qualità di pubblico ufficiale come elemento costitutivo o come circostanza aggravante di un reato, perchè commesso a causa delle funzioni da esso esercitate, comprende anche il caso in cui le persone indicate nell' articolo precedente più non abbiano la qualità di pubblico ufficiale o non esercitino quelle funzioni nel momento in cui è commesso il reato*); **Sp.** 332² (*En iguales penas incurrirán los que cometan los delitos a que se refiere el párrafo anterior cuando el ofendido haya cesado en el cargo, siempre que sea con ocasión del ejercicio del mismo*).

Flertalet här berörda strafflagsförslag hava, såvitt rör objektet vid tvång och motstånd mot allmänt organ, medtagit (ät-

minstone) hela det område, som uppställes såsom allmänt subjekt vid ämbetsbrotten. **Fi. Fsl.** 14 kap. uppställer sålunda tjänsteman såsom nämnda allmänna subjekt och bestämmer detta begrepp i 1: 5 (*Med tjänsteman förstås i denna lag statens ämbetsmän, så ock de, som äro satta att förvalta städers, köpingars, landskommuners, församlingars och andra menigheters eller av överheten stadfästade allmänna inrättningars eller stiftelsers angelägenheter, samt de tjänstemän och betjante, som lyda under sådana ämbets- eller förvaltningsmyndigheter, ävensom andra, vilka blivit förordnade eller valda att förrätta offentlig syssla eller offentligt ärende*); beträffande allmänt organ såsom objekt stadgas i 15: 1: *Den, som med våld eller hot om våld tvingar eller söker tvinga tjänsteman att företaga eller underlåta tjänsteåtgärd, eller på dylikt sätt gör honom motstånd i tjänsten . . . Begås gärningen mot den, som blivit förordnad eller vald att tillhandagå vid offentlig förrättning eller mot i vakt- eller annan tjänst stadd krigsman . . .*; jfr 15: 2, 3. **T. Fsl.**, som 9⁴ definierar *Amtsträger* = *jeder, der beställt ist, ein öffentliches Amt auszuüben*, bestämmer objektet vid här ifrågavarande brott i 149 (*Wer eine Behörde, einen Amtsträger oder einen Soldaten mit Gewalt oder durch Drohung zu einer Amts- oder Diensthandlung nötigt oder an einer Amts- oder Diensthandlung hindert . . . Ebenso wird bestraft, wer einen Amtsträger oder Soldaten während der Ausübung des Amtes oder Dienstes tätlich angreift*), 150 (*Personen, die zur Unterstützung bei einer Amtshandlung zugezogen oder von der zuständigen Behörde zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung oder Sicherheit herangezogen werden, stehen einem Amtsträger im Sinne des § 149 gleich*) samt, beträffande förut (s. 35) omtalade fall, då enskild försvarar sin privata rätt, 151 (*Wer einen Waldeigentümer oder einen anderen Waldberechtigten oder einen Jagd- oder Fischereiberechtigten mit Gewalt oder durch Drohung mit Gewalt an der rechtmässigen Ausübung des Wald-, Jagd- oder Fischereischutzes hindert . . . Ebenso wird bestraft, wer den Berechtigten während der rechtmässigen Ausübung des Schutzes tätlich angreift. Dem Berechtigten steht gleich, wer von ihm mit der Wahrnehmung des Schutzes beauftragt worden ist* — här har sålunda fiske-

rätt tillagts det redan i gällande lag, T. 117, skyddade område).

Tjssl. Fsl. använder såväl för brottssubjektet (183 ff.) som för brottsobjektet beteckningen *Organ der öffentlichen Macht* (jfr 137: *Unter Organ der öffentlichen Macht ist derjenige zu verstehen, dem durch das Gesetz oder nach dem Gesetz eine Verrichtung der öffentlichen Macht anvertraut wurde (öffentlicher Beamter), sowie auch derjenige, der bei dieser Verrichtung über Auftrag eines öffentlichen Beamten behilflich ist*) och stadgar 181: *Wer Gewalt oder gefährliche Drohung gegen ein Organ der öffentlichen Macht bei der Ausübung des Amtes oder Dienstes anwendet oder dafür, dass es sie ausgeübt hat . . . Wer absichtlich mit Gewalt oder durch gefährliche Drohung ein Organ der öffentlichen Macht dazu bestimmt, von seiner Amtshandlung abzulassen oder sie in einem bestimmten Sinne zu vollziehen oder seine Amtspflicht zu verletzen . . .* jfr 182 (ärekränkning).

Schw. Fsl. definierar 97⁴ begreppet *Beamter* (*Unter Beamten sind verstanden die Beamten und Angestellten einer öffentlichen Verwaltung und der Rechtspflege. Als Beamte gelten auch Personen, die provisorisch ein Amt bekleiden oder angestellt sind, oder die vorübergehend amtliche Funktionen ausüben*) och stadgar, under »Vergehen gegen die Staatsgewalt», 255: *Wer eine Behörde oder einen Beamten durch Gewalt oder Drohung an einer Handlung, die innerhalb ihrer Amtsbefugnisse liegt, hindert, zu einer Amtshandlung nötigt oder während einer Amtshandlung tätig angreift . . .*, samt, under »Vergehen gegen Amts- und Berufspflicht», 276: *Mitglieder einer Behörde oder Beamte, die ihre Amtsgewalt missbrauchen etc.* jfr 277 ff.

It. Fsl. har i allmänhet samma subjekt vid ämbetsbrotten (316—337) som vid »enskildas brott mot statsförvaltningen» (338—362), nämligen dels *pubblico ufficiale* (definierat 364: *Per gli effetti della legge penale, sono pubblici ufficiali: 1. gli impiegati dello Stato o di altro ente pubblico, che esercitano, permanentemente o temporaneamente, una pubblica funzione, legislativa, amministrativa o giudiziaria; 2. ogni altra persona che esercita, permanentemente o temporaneamente, gratuitamente o con retribuzione, volontariamente o per obbligo, una pubblica funzione, legislativa, amministrativa o giudiziaria*) dels *persona incaricata*

di un pubblico servizio (definierat 365: *Per gli effetti della legge penale, sono persone incaricate di un pubblico servizio: 1. gli impiegati e agenti dello Stato, o di altro ente pubblico, che prestano, permanentemente o temporaneamente, un pubblico servizio; 2. ogni altra persona che presta, permanentemente o temporaneamente, gratuitamente o con retribuzione, volontariamente o per obbligo, un pubblico servizio*); i enstaka fall förekommer dessutom på båda sidor, resp. såsom subjekt eller objekt, en person, *esercente un servizio di pubblica necessità* (jfr 366: *Per gli effetti della legge penale, sono persone esercenti un servizio di pubblica necessità: 1. i privati che esercitano professioni forensi o sanitarie, ovvero altra professione, il cui esercizio sia per legge vietata senza una speciale abilitazione dello Stato; 2. i privati che adempiono un servizio dichiarato di pubblica necessità mediante un atto della pubblica amministrazione*).

Någongång utsträcker lagen bestämmelsernas verkan till *international* förhållanden: **N. 127⁴** (*I tilfælde af gjensidighed kan kongen bestemme, at ovenstaaende straffe ogsaa finder anvendelse paa forbrydelser mod andet lands offentlige myndighed*), 128²; **Schaffh. 100** (*Wer von dem Gebiete des Kantons aus bewaffnete oder sonst gewaltsame Unternehmungen gegen die Behörden oder die verfassungsmässige Ordnung anderer Kantone oder des Auslandes vornimmt oder vorbereitet, oder an solchen Unternehmungen, auch wenn sie auswärts stattfinden, auf irgend eine Weise vom diesseitigen Gebiete aus Teil nimmt, ist, insofern eine derartige Übertretung nicht in ein selbstständiges schwereres Verbrechen übergeht, je nach der Wichtigkeit und Gefährlichkeit des Unternehmens und dem Grade der Teilnahme mit Gefängnis bis auf ein Jahr zu bestrafen*).

Några lagar gradera det enkla brottet (icke upproret) efter det allmänna organets olika ställning. Så **S. 10: 1—5**, där »ämbetsman» sättes i motsats till »tjänsteman» (10: 1¹: *Gör någon våld eller annan misshandel å ämbetsman; ib. 1²: Med ämbetsman förstås i denna lag den, som med Konungens fullmakt å ämbetet försedd är, eller ämbete av lika*

värdighet innehaver, eller i sådan ämbetsmans ställe lagligen satt är; så ock domare, ända att han ej blivit av Konungen förordnad; *ib.* 3: Vad om brott emot ämbetsman i 1 och 2 §§ stadgat är, gälle även för det fall, då ledamot i taxerings- eller prövningskommitté eller styrelse över allmänt verk eller allmän inrättning, eller den som i nämnd eller jury sitter, våldföres eller förolämpas, i eller för utövningen av sådan befattning [riksdagsman föres för visst fall till denna grupp enligt R. F. 110²]; *ib.* 5: Förbryter man sig, såsom i 1 eller 2 § sägs, emot tjänsteman eller annan, den där icke innehaver ämbete eller sådant uppdrag, som i 1 § omtalas, men är förordnad eller vald att offentligt tjänsteärende förrätta eller annan allmän befattning utöva, eller kallad att vid offentlig förrättning tillhandagå; graderingen gäller här även ärekränkning (§ 2). **D.** gör en liknande skillnad i §§ 98—100 (98:¹ *Den, som med Vold eller Trusel om Vold overfalder en Embedsmand; ib.*³: *Lige med Embedsmænd anses i den omhandlede Henseende Amtsraadsmedlemmer, Sogneforstandere eller andre lignende valgte Ihændehavere af offentlig Myndighed med Hensyn til Udøvelsen af samme; 100*¹: *Foretager nogen de i § 98 betegnede Handlinger mod underordnede Rets- eller Politibetjente, Toldassistenter, Sognefogder, Støvningsmænd eller andre lignende offentlige Bestillingsmænd; ib.*²: *Lige med de nævnte Bestillingsmænd anses de Personer, som av Retten eller Øvrigheden i Embedsmedfør ere kaldte til Bistand ved Udførelsen af offentlige Forretninger; i § 99 föras »ulkommanderede Militærpersoner» till den högre klassen, men med sänkt minimum); i fråga om ärekränkning (§ 101) gäller graderingen icke. Jfr även **Wall.** 118² (*Si les actes ont eu lieu envers un employé subalterne ou agent de la force publique*), 120; **Neuch.** 134^{2,3} etc. — Även upprorsbrottet omfattas av graderingen enligt **Ung. G. A. XL**, 1914 (§ 2: *Die Zusammenrottung zu dem Zweck, um eine Behörde oder ein Mitglied derselben etc.*; § 4: *Die Zusammenrottung zu dem Zweck, um ein Organ der Behörden etc.*; rättspraxis, *Kur. Entsch.* 67, har så uppfattat denna skillnad, att alla, som hava verklig makt att besluta eller andel i sådan makt, räknas till *Mitglieder*); **Tic.**, som, efter att i art. 92 hava uppräknat olika fall*

av högre befattningar, i 93 bestämmer: *Nelle medesime pene, diminuite di uno a due gradi, incorrerà chi, cogli stessi mezzi, tenta d'impedire agli uscieri, gendarmi, delegati od agenti pubblici la esecuzione di sentenze, decreti od ordini delle dette Autorità.*

D) Intressekollision.

Liksom det är ett statens intresse, att dess organ i utövningen av sina funktioner icke röna motstånd från individerna, har den även ett starkt intresse av att dess organ icke förfara rättsstridigt i sin utövning. Möjligheten av en kollision mellan dessa intressen leder till den i teorin mycket diskuterade fråga, huruvida det särskilda skyddet för allmänt organ bör omfatta även angrepp mot organ, som förhåller sig (objektivt eller kanske även subjektivt) rättsstridigt eller det bör inskränka sig till organ, som rättsenligt företager resp. rättsenligt underlåter viss åtgärd, — en fråga, som upptagits av flera lagar och behandlats på olika sätt. Enligt några lagar 1) medför rättsstridighet å organets sida *otillämplighet* av dessa särskilda straffbestämmelser överhuvud, alltså straffrihet *quoad hoc* för den angripande inom hela det uppställda området. Enligt andra lagar 2) *uppdelas* området, så att obetingad straffrihet inträder inom en del av området men icke inom återstoden. Slutligen 3) åtskilja flere lagar olika *straffbarhetsgrader* allt efter ämbetsåtgärdens rättsenlighet eller rättsstridighet (men medgiva aldrig obetingad straffrihet).

ad 1. It. 192 bestämmer: *Quando il pubblico ufficiale abbia dato causa al fatto, eccedendo, con atti arbitrarii, i limiti delle sue attribuzioni, non si applicano le disposizioni degli articoli precedenti [187—190];* de föregående bestämmelserna hänföra sig huvudsakligen till våld eller hot för att tvinga till företagande eller underlåtande av ämbetsåtgärd. Härmed överensstämmer **Venez.** 221. Även **R.** 59³ är att föra hit (motstånd mot lagligen åliggande förpliktelser, *возложенных законом обязанностей*; tvång

till uppfyllande av uppenbart olagliga krav, явно незаконных требований).

ad 2. Den ovannämnda uppdelningen kan ske så, att lagen fordrar ämbetsåtgärdens rättsstridighet för tillämplighet antingen *a)* av bestämmelsen om motspänstighet och om angrepp under ämbetsutövning, men icke av bestämmelsen om tvång; *b)* av bestämmelsen om angrepp genom hot, men icke genom våld; *c)* av bestämmelsen om negativt tvång (incl. motspänstighet), men icke om positivt tvång; eller slutligen *d)* av bestämmelsen om det enkla deliktet men icke om uppror.

a). Den första ståndpunkten intages av **T. 113** (*Wer einem Beamten, welcher zur Vollstreckung von Gesetzen, von Befehlen und Anordnungen der Verwaltungsbehörden oder von Urteilen und Verfügungen der Gerichte berufen ist, in der rechtmässigen Ausübung seines Amtes durch Gewalt oder durch Bedrohung mit Gewalt Widerstand leistet, oder wer einen solchen Beamten während der rechtmässigen Ausübung seines Amtes tätlich angreift*) jfr däremot 114 (*Wer es unternimmt, durch Gewalt oder Drohung eine Behörde oder einen Beamten zur Vornahme oder Unterlassung einer Amtshandlung zu nötigen*). Ståndpunkten innebär sålunda, att straffbarheten av angrepp mot rättsstridig åtgärd bortfaller enligt den särskilda (mindre straffbara!) bestämmelsen om motspänstighet (113) men kvarstår enligt den allmänna bestämmelsen om negativt tvång och tvång överhuvud (114). Den har också övergivits av **T. Fsl.**, som behandlar allt negativt tvång jämte allt angrepp under ämbetsutövning på samma sätt, med ämbetsutövningens rättsenlighet såsom förutsättning för den angripandes straffbarhet (149: *Wer eine Behörde, einen Amtsträger oder einen Soldaten mit Gewalt oder durch Drohung zu einer Amts- oder Diensthandlung nötigt oder an einer Amts- oder Diensthandlung hindert, wird mit Gefängnis bestraft. Der Versuch ist strafbar. Ebenso wird bestraft, wer einen Amtsträger oder Soldaten während der Ausübung des Amtes oder Dienstes tätlich angreift. Die Hinderung an einer Amts- oder Diensthandlung und der tätliche Angriff*

sind nur strafbar, wenn die Amts- oder Diensthandlung rechtmässig war) jfr 151. — Samma ståndpunkt som T. 113 får kanske anses intagen av **St. Gall.** 146 (*Wer dem Vollzuge von Befehlen oder Anordnungen einer in ihrer Befugnis handelnden Behörde oder Amtsstelle oder eines amtlich Beauftragten sich widersetzt* — såvida ej »Befugnis» avser endast formell kompetens), jfr däremot 147.

b). Den andra ståndpunkten (skiljande mellan våld och hot) intages av **N.**, som i 127 stadgar: *Den, som ved vold søger at formaa en offentlig tjenestemand til at foretage eller undlade en tjenestehandling eller at hindre ham under en saadan . . . Har tjenestemanden ved utilbørligt forhold givet anledning til forbrydelsen, anvendes bøder eller fængsel indtil 1 aar. Under særdeles formildende omstændigheder kan i dette tilfælde straf bortfalde;* men i 128: *Den, som ved trusler . . . søger at formaa en offentlig tjenestemand til uretmæssig at foretage eller undlade en tjenestehandling* [bestämmelsen omfattar även den, som söker uppnå syftet genom *ydelse af eller tilsagn om fordele*]. Under det den åsyftade ämbetsåtgärdens (resp. underlåtenhetens) rättsstridighet är en ovillkorlig förutsättning för angriparens straff enligt 128, har sålunda, vid bestämmelsen om våld i 127, ämbetsmannens *utilbørlige forhold* (vilket begrepp tydligen icke täcker sig med åtgärdens rättsstridighet) endast en för angriparen privilegierande verkan, vilken visserligen fakultativt kan sträcka sig ända till straffrihet.

c). Den tredje ståndpunkten (skiljandet mellan positivt och negativt tvång) representeras av **H.** 179 (*Hij die door geweld of bedreiging met geweld een ambtenaar dwingt tot het volvoeren eener ambtsverrichting of het nalaten eener rechtmatige ambtsverrichting*) jfr 180 (*Hij die zich met geweld of bedreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening*); **Ung.** XL: 1914 § 2 (*sei es durch Gewalt, sei es durch gefährliche Drohung in der Ausübung ihrer rechtmässigen Wirksamkeit zu verhindern oder zu einer Verfügung zu zwingen*) likaså § 4, beträffande *ein Organ der Behörden*; **D. Fsl.** 119 (*søger at hindre en saadan Person i at foretage*

en lovlig Tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en Tjenestehandling); **T. Fsl.** 149 (jfr ov.); **Schw. Fsl.** 255¹ (Wer eine Behörde oder einen Beamten durch Gewalt oder Drohung an einer Handlung, die innerhalb ihrer Amtsbefugnisse liegt, hindert, zu einer Amtshandlung nötigt etc. — under samma förutsättning, som ovan nämndes vid St. Gall.).

d). Det fjerde fallet (åtskiljande mellan kollektivdeliktet [uppror] och det enkla deliktet) förekommer i **Bern** 71, där det om uppror heter: *Aufbruch ist vorhanden, wenn eine grössere Anzahl von Personen sich öffentlich zusammengerottet und die Absicht an den Tag gelegt hat, mit Gewalt der Obrigkeit zu widerstehen, eine Verfügung oder die Zurücknahme einer solchen von einer obrigkeitlichen Behörde zu erzwingen, oder wegen einer Amtshandlung Rache an einer öffentlichen Behörde zu nehmen, medan om det enkla deliktet stadgas i 76: Wer sich rechtswidriger Weise einer Behörde, einem Beamten oder einem Bediensteten des Staates oder der Gemeinde in der Ausübung ihrer Amtspflichten widersetzt . . .*; likaså **Bas.** 49, 50. Enligt **Schaffh.** verkar den angripna ämbetsätgårdens rättsstridighet vid det enkla deliktet såsom privilegiation, vilken fakultativt kan sträcka sig till straffrihet (105: *Die Strafe der Widersetzung kann unter das gesetzliche Mass vermindert werden oder es kann und zwar auch in schwereren Fällen anstatt der Freiheitsstrafe Geldbusse, nach Massgabe der Umstände selbst Freisprechung eintreten, wenn der Täter zu der Übertretung durch das gesetz- und ordnungswidrige Verfahren der Behörde oder ihrer Angestellten veranlasst worden ist*), vid det kollektiva deliktet åter endast som en förmildrande omständighet inom skalan (96: *Strafmilderungsgründe bei dem Verbrechen des Aufbruchs sind: 1. wenn der Aufbruch durch das gesetz- oder verfassungswidrige Benehmen einer Behörde oder eines öffentlichen Angestellten hervorgerufen wurde . . .*).

ad 3. Olika straffbarhetsgrader uppställas av **D.** 102 (Ved Udmaalingen af de i §§ 98—101 fastsatte Straffe bliver den Omstændighed, at vedkommende Embedsmand eller Bestillingsmand selv ved sin

urigtige Adfærd har givet Anledning till Gerningen, at tage i Betragtning som en Formildelsesgrund, og kan endog under denne Forudsætning Straf af Fængsel nedsættes til Bøder); **Bulg.** 138 (att genom våld eller hot hindra myndigheter att utöva sin rätt eller plikt eller tvinga dem, mot deras rätt eller plikt, till handling eller underlåtenhet — straffas med tukthus), 144 (att i annat fall än 138 med våld eller hot tvinga myndigheter etc. till företagande eller underlåtande av ämbetshandling — straffas med fängelse), 145 (rättsstridigt hindrande på annat sätt än genom våld eller hot — kort fängelsestraff); **Turk.** 258 *i. f.* (*On réduira les pénalités au tiers et on substituera la prison à la prison lourde dans les cas prévus aux articles précédents, si le fonctionnaire public a donné lieu au délit en excédant, à l'aide d'actes arbitraires, les limites de ses attributions*); **Costa R.** 465 (*Si el culpable tuviere derecho evidente para solicitar el acto u omisión dichos y la autoridad hubiere provocado la violencia o intimidación con negativas o aplazamientos repetidos y de todo punto indisculpables, la pena podrá rebajarse en uno o dos grados*); **Tjssl. Fsl.** (som förlägger gränslinjen till det subjektiva, 181³: *Das Gericht kann in allen Fällen den Strafsatz herabsetzen, wenn der Schuldige in der durch die Umstände begründeten Überzeugung, dass das Organ der öffentlichen Macht nicht rechtmässig handle, oder in einer durch die Art, wie sich das Organ der öffentlichen Macht bei der Amtshandlung benommen hat, entschuldbaren heftigen Gemütsbewegung handelt*); i viss mån även **It. Fsl.** 338 (mindre straff för den, som tvingar ämbetsman till rättsenlig handling), 340 (likaså vid uppror). — Om **Schaffh.** jfr ov. *sub 2 d.*

Flere lagar förbigå frågan, därmed överlämnande den åt tolkningen i teori och praxis: **S.** (jfr *N. J. A.* 1899, 462); **Fi.; Ö.; Fr.; Belg.; Sp.; Port.** o. s. v. — **Bras.** 123 förklarar i detta sammanhang, att en folksamling av *obeväpnade* personer i syfte att *göra framställning* mot orättvisor etc. av ämbetsmän, icke är att anse som uppror.

E) Handlingsprogressen.

Det *individuella* brottet konsumeras vanligen genom *våldet* (S.; N.; Fr. etc.) eller redan genom *hot* därmed (Fi.; It.; D. Fsl.; It. Fsl. etc.). — T. 114 (wer es *unternimmt* durch Gewalt oder Drohung etc.) har en ovanligt *tidig*; H.; Ung. § 2²; T. Fsl. och Schw. Fsl. en ovanligt *sen* konsumtionspunkt (syftets uppnående).

I fråga om det *kollektiva* brottets *handlingskonsumtion* visa lagarne stor olikhet, i det att många åtnöja sig med endast *folksamlingen* — förutsatt visst syfte; andra fordra, att syftet *ådagalagts*, eventuellt på bestämt sätt (»resa sig i vapen» etc.); åter andra fordra, att det kommit till *början av verkställighet* (»söka hindra» etc.) eller ock, oftare, att *våld* etc. verkligen ägt rum; slutligen några, att avsikten genomförts, så att myndigheten *verkligen tvungits* eller hindrats (då sålunda för mindre framskridna fall endast försöksstraff kan ifrågakomma). Enligt de lagar, där från brottslingarnas sida icke kräves mera än folksamling i visst syfte resp. ådagaläggande av dylikt syfte, inträffar dock, att *brottskonsumtionen* (således straffbarhet), åtminstone för vissa deltagare, inträder först i och med att uppmaning av myndighet kommit till stånd; både i dessa och andra lagar förekommer, att en redan existerande straffbarhet kan genom åtlydnad av myndighetens uppmaning bortfalla för en större eller mindre del av deltagarne; härom jfr ned.

Endast *folksamling*, förutsatt syfte att angripa det (på ena eller andra sättet bestämda) allmänna organet, fordra (för *handlingskonsumtionen*) Ö. 68; Ung. G. A. XL: 1914 § 2¹; Sp. 289; Bulg. 138; Grek. 172; Thurg. 241; Graub. 69; Glar. 48; Bas. 49; Schwyz 110; Sol. 57; St. Gall. 149; Neuch. 126; Luz. 92; Bras. 118.

Ådagaläggande av dylikt syfte fordras av S. 10: 7 (*Nu samlar sig folkmängd tillhopa och lägger det uppsåt å daga, att med förenat våld* etc.); [Fi. 16: 3 *Samlar sig folk tillhopa i mängd och ådagalägger uppsåt att i förening begå brott, som i 1 § sägs, eller att eljest*

störa allmän säkerhet och ordning; samt skingrar sig ej efter sådan uppmaning därtill, som i 6 § nämnes; straffes för upplopp etc. — då sålunda varje åsyftad fridsstöring å massans sida fyller rekvisitet, har detta institut emellertid icke av lagen behandlats såsom brott mot myndighet; i 16: 4 uppställer däremot lagen »uppror» såsom kvalifikation av det enkla brottet mot myndighet i 16: 1; konsummationen inträder enligt sistnämnda §§ först i och med att upprorsmännen »söka tvinga» myndigheten etc., jfr här ned.]; **D.** 103 (*Har en samlet Mængde offentlig ved Ord eller Handlinger tilkendegivet den Hensigt i Forening at tvinge Øvrigheden etc.*); **Bund** 46; **Aarg.** 62; **Obw.** 47; **Bern** 71; **Zür.** 73; **App. A.-Rh.** 57; **App. I.-Rh.** 42. — Att »resa sig väpnade» ingår i rekvisitet enligt **Argent.** 229; **Chil.** 126; **Columb.** 210; **Mex.** 378; **Perú** 307. Är massan ej väpnad, kan gärningen enligt **Argent.** 238²; **Mex.** 401 och **Peru** 321² falla under en kvalifikation av det enkla brottet men för konsummation fordras då en mera framskriden handling (våld etc.).

Början av verkställighet, uttryckt genom söka tvinga etc. uppställes i **Fi.** 16: 4 jfr 16: 1 (16: 4: *Begår församlad folkmängd i förening brott, som i 1 § sägs*; 16: 1: *Den, som med våld eller hot om våld tvingar eller söker tvinga tjänsteman att företaga eller underlåta tjänsteåtgärd, eller på dylikt sätt gör honom motstånd i tjänsteärende etc.*); **N.** 127 (*Den, som ved vold søger at formaa en offentlig tjenestemand etc.*); **T.** 114 (*Wer es unternimmt, durch Gewalt oder Drohung etc.*) jfr 115; **Fi. Fsl.** 15: 1 (*med våld eller hot om våld tvingar eller söker tvinga tjänsteman etc.*); **D. Fsl.** 119¹ jfr 120. — Ett liknande resultat uppnå de lagar, som fordra våld, angrepp etc. å det allmänna organet: **Fr.** 209 (*Toute attaque, toute résistance avec violences et voies de fait etc.*); **Belg.** 269; **It.** 187 (*Chiunque usa violenza o minaccia etc.*); **Port.** 179; **Turk.** 254; **Waadt** 111; **Wall.** 110; **Schaffh.** 93; **Tic.** 92; **Gen.** 188; **Zug** 42; **Freib.** 163²; **Costa R.** 464; **Venez.** 216; **Kina** 142; **Tjssl. Fsl.** 179 ff.; **It. Fsl.** 338, 340.

Syftets genomförande uppställes såsom konsummationspunkt i **H.** 179 (*Hij die door geweld of bedreiging met geweld een ambtenaar dwingt*

tot het volvoeren eener ambtsverrichting of het nalaten eener rechtmatige ambtsverrichting); jfr 182; **T. Fsl.** 149 (*Wer eine Behörde, einen Amtsträger oder einen Soldaten mit Gewalt oder durch Drohung zu einer Amts- oder Diensthandlung nötigt oder an einer Amts- oder Diensthandlung hindert*), 172 (*Wer sich an der öffentlichen Zusammenrottung einer Menschenmenge beteiligt, die mit vereinten Kräften der Staatsgewalt Widerstand leistet* [§ 149]); **Schw. Fsl.** 255¹ (*Wer eine Behörde oder einen Beamten durch Gewalt oder Drohung an einer Handlung, die innerhalb ihrer Amtsbefugnisse liegt, hindert, zu einer Amtshandlung nötigt etc.*), *ib.*² (*Wird das Vergehen von einem zusammengerotteten Haufen begangen etc.*).

I lagar, som låta brottet konsumeras, innan det kommit till våld, stadgas ej sällan högre straff (för *alla* deltagare i upproret), därest upproret fortskrider till våldshandlingar (resp. sådana av svårare art): **S.** 10: 9 (*Göra upprorsmän våld å person, eller bryta eller förstöra de hus, eller plundra eller fördärva de annan egendom*); **D.** 103 (*forsaavidt der øves Vold mod Person eller Gods*); **Bulg.** 140, 141; **Grek.** 175 ff.; **Thurg.** 242 (*Sind von der zusammengerotteten Menge wirkliche Gewalttaten an Personen oder Sachen verübt worden*); **Graub.** 72; **Aarg.** 63 c; **Bern** 73¹ (*Wenn jemand dabei sein Leben verloren oder an seinem Leibe oder an seinen Gütern Schaden erlitten hat*); **Sol.** 57¹; **Luz.** 96^b (*wenn jemand dabei sein Leben verloren oder an seinem Leibe oder an seinen Gütern bedeutenden Schaden erlitten hat*); **Bras.** 122². Såsom en kvalifikationsgrund bland andra nämnes denna omständighet i **Glar.** 48 a; **Zür.** 74; **Bas.** 49²; **Zug** 42 a; **App. A.-Rh.** 57²; **St. Gall.** 149¹; **App. I.-Rh.** 42 a.

Stundom förekommer, att den upprorsman, som tillfogat viss kroppsskada, straffas särskilt strängt: **S.** 10: 10 (*Dräper upprorsman den, som uppror stilla vill; dömes till straffarbete på livstid*); **H.** 182, som uppställer tre grader: död, svår kroppsskada och annan kroppsskada. I övrigt gäller som allmän regel — vare sig den uttryckligen uppställs eller icke — att gärningsmannen till särskilt brott straffas för detta i konkurrens med det kollektiva upprorsstraffet; undantagsvis stadgar **Fr.** subsidiaritet (216: *Les*

auteurs des crimes et délits commis pendant le cours et à l'occasion d'une rébellion, seront punis des peines prononcées contre chacun de ces crimes, si elles sont plus fortes que celles de la rébellion), jfr den allmänna regeln i *C. d'Instr. Cr.* 365² (*En cas de conviction de plusieurs crimes ou délits, la peine la plus forte sera seule prononcée*). — I **Sp.** 300² förekommer det stadgande, att om gärningsmännen till de särskilda brotten icke kunna upptäckas, skola upprorets huvudledare straffas såsom gärningsmän (*Cuando no puedan descubrirse sus autores, serán penados como tales los jefes principales de la rebelión o sedición*). **Chil.** 131² har ett likartat stadgande: ledare av högre och lägre grad skola straffas i det nämnda fallet, dock endast såsom delaktige och endast försåvitt de varit i stånd att hindra brottets begående (*Si no pueden descubrirse los autores, serán considerados y penados como cómplices de tales delitos los jefes principales o subalternos de los sublevados, que hallándose en la posibilidad de impedirlos, no lo hubieren hecho*).

Det *kollektiva* brottet mot myndighet kan antagas i många fall så förlöpa, att, innan det fullbordats eller åtminstone innan dess syfte uppnåtts, myndighet uttryckligen *uppmanar* folksamlingen att skingra sig. Detta samma kan emellertid inträffa även i fall, där folksamlingen icke haft syfte att begå brott mot myndighet (men kanske att begå annat brott; kanske även endast haft karaktären av att störa den allmänna ordningen — fall, som i lagarne ofta betecknas såsom *upplöpp* etc. i motsats till *uppror*). Oberoende av brottet mot myndighet uppstår därför den fråga, vad straffrättslig verkan det får, att folksamlingen på dylik åtgärd av myndighet reagerar på ena eller andra sättet. Såvitt myndighetens uppmaning icke beaktas, föreligger ett fall av *olydnad* mot myndighet, som visserligen icke innebär ett angrepp mot det allmänna organet men mot den allmänna funktionen. Ävenledes kan olydnaden skapa en rättsgrund för myndigheten att använda medel

(t. ex. militärmakt), vartill den eljest icke utan vidare varit berättigad.

Strafflagen kan svårligen alldeles underlåta att beakta nämnda förlopp men de olika lagarne visa även här stor olikhet.

1). Några lagar hava hållit frågan om uppmaningens betydelse alldeles skild från den om brott mot allmänt organ (låt vara att de kanske uppställt bestämmelserna i nära yttre sammanhang eller under gemensam beteckning): om en folksamling bildar sig i syfte att öva tvång mot myndighet, är *en sak*; om en folksamling underlåter att efterkomma myndighets befallning att skingras, en annan. Inträder i ett givet fall straffbarhet efter både den ena och den andra bestämmelsen, föreligger närmast sammanträffande av brott. Denna ståndpunkt intages av **N.**, som i 12 kap., under rubrik *Forbrydelser mod den offentlige myndighed* behandlar, § 127, såväl det enkla som det kollektiva brottet mot myndighet (jfr ov.), men i 13 kap., under rubrik *Forbrydelser mod den almindelige orden og fred*, stadgar § 137: *Den, som er tilstede eller medvirker til, at nogen anden er tilstede i saadant opløb som i § 136 nævnt, efterat paabud om at begive sig rolig bort af øvrigheden er forkyndt, jfr § 136: Den, som bevirker, at der finder opløb sted i hensigt at øve vold mod person eller gods eller at true dermed; såväl enligt § 136 som § 137 inträder emellertid straffskärpning bland annat för det fall, att under upploppet (resp., § 137, »under hans tilstedeværelse») brott förövas mot den offentliga myndigheten. Än vidare **H.**, som visserligen upptager olydnaden mot uppmaning bland *Misdrijven tegen het openbaar gezag* men håller detta fall alldeles skilt från egentligt angrepp mot myndighet: 186 (*Hij die opzettelijk bij gelegenheid van een volksoploop zich niet onmiddellijk verwijdert na het derde door of vanwege het bevoegd gezag gegeven bevel, wordt, als schuldig aan deelneming aan samensholing* etc.). Likaså **Fi.** 16: 3, som väl nämner upprorssyfte såsom en eventuell anledning till folksamlingen men i det hela håller de båda delikterna åtskilda (*Samlar sig folk tillhopa i mängd och ådagalägger uppsåt att**

i förening begå brott, som i 1 § sägs [angrepp mot tjänsteman], eller att eljest störa allmän säkerhet och ordning; samt skingrar sig ej efter sådan uppmaning därtill, som i 6 § nämnes; straffes för upplopp, anstiftare och anförare . . samt av de övriga envar, som ej åttlytt uppmaningen . .); i 6 § stadgas om myndighetens befogenhet att använda militärmakt, vilken inträder på grund av blotta underlåtenheten att skingra sig, utan att det behöver ha kommit till våld å person eller egendom (jfr. ned.). Även T. 116 är att föra hit (*Wird eine auf öffentlichen Wegen, Strassen oder Plätzen versammelte Menschenmenge von dem zuständigen Beamten oder Befehlshaber der bewaffneten Macht aufgefordert, sich zu entfernen, so wird jeder der Versammelten, welcher nach der dritten Aufforderung sich nicht entfernt, wegen Auflaufs etc.*); därest upploppet utvecklar sig till angrepp å allmänt organ, så inträder visserligen upprovsstraff, men blott för dem, som deltagit i sistnämnda gärning, medan vid det egentliga upproret enligt 115 *alla*, som deltagit i den där omtalade »Zusammenrottung» (vilken förutsätter gemensamt syfte att öva våld eller hot), drabbas av upprovsstraffet (116²: *Ist bei einem Aufzuge gegen die Beamten oder die bewaffnete Macht mit vereinten Kräften tätlicher Widerstand geleistet oder Gewalt verübt worden, so treten gegen diejenigen, welche an diesen Handlungen teilgenommen haben, die Strafen des Aufruhrs ein; däremot 115: Wer an einer öffentlichen Zusammenrottung, bei welcher eine der in den §§ 113 und 114 bezeichneten Handlungen mit vereinten Kräften begangen wird, teilnimmt, wird wegen Aufruhrs etc.*).

2). Flertalet lagar infläta emellertid på ett eller annat sätt de båda instituten i varandra.

Detta kanske a) så, att brottskonsummationen vid upproret (under det *handlingskonsummationen* är given redan genom folksamlingen, jfr ov.) inträder genom myndighets uppmaning; eller ock genom olydnad mot uppmaningen (då brotts- och handlingskonsummation sammanfalla): i båda dessa fall gäller konsummationsregeln endast alternativt, ty brottet måste naturligen även konsum-

meras, om angreppet fortskrider över en viss punkt, innan uppmaningen hinner komma till stånd. Ytterligare kan *b*) sammanhanget mellan instituten taga sig det uttryck, att upproret visserligen konsumeras oberoende av uppmaningen men att lagen antingen *a*) låter *lydnad* gentemot uppmaningen betyda ett slags *tätige Reue* (vare sig för alla deltagarne eller för en del) eller ock *β*) olydnaden medföra en kvalifikation av en redan förut befintlig straffbarhet. Det förekommer även *c*), att olydnad mot uppmaningen ersätter det från början felande rekvisitmomentet, att folksamlingen skett i syfte att angripa allmänt organ; d. v. s. att en folksamling, som ursprungligen endast haft karaktären av ordningsstörande etc., genom underlåtenhet att efterkomma myndighets befallning att skingras, i lagens ögon förvandlar sig till upprorisk.

a). Konsumtion genom uppmaningen resp. genom olydnad däremot inträder enligt **S.** 10: 7, 8 (7: *Nu samlar sig folkmängd tillhopa och lägger det uppsåt å daga, att med förenat våld sätta sig upp emot verkställighet av offentlig myndighets bud, eller att den till någon ämbetsåtgärd tvinga, eller att för sådan åtgärd hämnas: skingra sig de upprorsmän, på offentlig myndighets befallning; då skola anstiftare och anförare dömas . . . men de övriga vare från straff fria.* 8: *Skingra sig ej upprorsmän, utan visa trotsighet emot offentliga myndighetens befallning; varde dömde, anstiftare och anförare . . . och annan deltagare i upproret . . .*): för anstiftare och anförare konsumeras alltså brottet genom uppmaningens avgivande [stadgandet torde emellertid stundom ha uppfattats så, att ledarne skulle kunna straffas (enligt 10: 7), även om folksamlingen godvilligt upplöstes utan uppmaning av myndighet]; för annan deltagare genom eventuell olydnad mot uppmaningen. Till liknande resultat leder t. ex. **Grek.** 173; **Graub.** 70, 71, där emellertid brottet konsumeras för *Anstifter und Urheber* redan genom folksamlingens åstadkommande, även om den upplöses utan myndighets ingripande (70: *Wenn die Teilnehmer an einem Aufruhr auf die Abmahnung öffent-*

licher Beamten oder anderer Bürger oder aus eigenem Antrieb von ihrem Unternehmen abstehen, ohne dass noch irgend eine strafbare Handlung dabei verübt worden ist, so sind die blossen Teilnehmer von jeder Strafe enthoben; die Anstifter und Urheber hingegen mit Gefängnis bis auf sechs Monate oder einer entsprechenden Geldbusse zu bestrafen, es wäre denn, dass die Ausführung des Unternehmens durch ihre eigene Einwirkung verhindert worden wäre, in welchem Fall sie gleichfalls, je nach Umständen, der Strafe enthoben werden können); så även **D.** 103; **Luz.** 94 (*Legt sich auf diese Aufforderung der Aufstand sogleich, so sind die Anstifter und Rädelsführer und die tätigesten Teilnehmer mit einer korrekzionellen Strafe zu belegen* — enligt lagens terminologi beror skillnaden mellan Aufruhr och Aufstand [95] endast på huruvida våld erfordrats för undertryckandet); **Chil.** 129 (*straffar los instigadores, promovedores y sostenedores, även om folksamlingen självmant upplöses; övriga deltagare däremot, såvida inga våldshandlingar begåtts, först i och med olydnad mot myndighets uppmaning*); liknande **D. Fsl.** 120 (*De i § 119 foreskrevne Straffe finder, naar de dér nævnte Handlinger iværksættes ved Hjælp af Opløb, Anvendelse paa dem, der anstifter til eller leder Opløbet, og paa de Deltagere, som undlader at efterkomme Øvrighedens lovlige forkyndte Paabud til Mængden om at skilles*). Hit är även att föra **R.** 59³, som i princip med (okvalificerat) motstånd och tvång mot myndighet likställer vägran att upplösa folksamling, som innebär hot mot allmän säkerhet (хотя бы неповиновение выразилось только в отказе прекратить угрожающее общественной безопасности скопление).

b), a). *Lydnaden* emot myndighets uppmaning kan utöva en straffriande verkan, icke blott i lagar, som låta brottet konsumeras redan genom folksamlingen (eller genom samlingen jämte »ådagaläggandet» av upprorssyfte), utan även i många lagar, som låta *våld* etc. ingå i upprorsrekvisitet (så att, även efter det upprorshandlingen fortskridit till våld, åttlydnad av därefter skeende uppmaning att skingras kan fria en större eller mindre krets av deltagare från åtminstone det kollektiva straffet). Den

straffriande verkan kan vara obligat eller fakultativ och omfatta alla deltagarna eller endast vissa. Genom korsning av dessa indelningsgrunder uppstå fyra grupper: lydningen verkar till

(1) *obligat straffrihet för alla*: **It.** 189³ (*Se all' ingiunzione dell'autorità la radunata sciolga, le persone che ne facevano parte vanno esenti da pena per il fatto preveduto nel presente articolo*); **Turk.** 257 (*Si la réunion spécifiée à l'article précédent a eu lieu pour commettre le délit avec armes . . . Si, à la réquisition de l'autorité, la réunion s'est dissoute, les personnes qui en faisaient partie n'encourront aucune peine*); **Tic.** 96 (*Saranno esenti da pena coloro i quali, sebbene concorsi nella sedizione o ribellione, si saranno allontanati ed avranno cessato da ogni azione sediziosa alla intimazione dell'autorità*); **Bras.** 120 (*Ficam isentos de pena os que deixarem de tomar parte na sedição, ou ajuntamento illicito, obedecendo á admoestação da autoridade*); **Venez.** 218³. — [**Mex.** stadgar, i fall av öppen strid, straffrihet för dem, som nedlägg vapen, innan de tagits till fånga, under förutsättning, att det dessförinnan ej kommit till blodsutgjutelse, 404: *En lo que sean aplicables a la sedición, se observaran los artículos 387, 391 a 393, 396 y 397; 397: A los que depongan las armas antes de ser tomados prisioneros no se les aplicará sanción alguna si no hubiere habido efusión de sangre*]).

(2) *obligat straffrihet för vissa*: **Fr.** 213 (*En cas de rébellion avec bande ou attroupement, l'article 100 du présent Code sera applicable aux rebelles sans fonctions ni emplois dans la bande, qui se seront retirés au premier avertissement de l'autorité publique, ou même depuis, s'ils n'ont été saisis que hors du lieu de la rébellion, et sans nouvelle résistance et sans armes*), 100 (*Il ne sera prononcé aucune peine, pour le fait de sédition, contre ceux qui, ayant fait partie de ces bandes sans y exercer aucun commandement et sans y remplir aucun emploi ni fonctions, se seront retirés au premier avertissement des autorités civiles ou militaires, ou même depuis etc.*); **Belg.** 273, 134 (= Fr.); **Sp.** 299, som jämte straffrihet för övriga deltagare, stadgar straffmildring för ledarne m. fl. (*Cuando los rebeldes o sediciosos se disolvieren o sometieren a la Autoridad legítima antes de las intimaciones legales o a*

consecuencia de ellas, quedarán exentos de toda pena los meros ejecutores de cualquiera de aquellos delitos. En tales casos se impondrá a los inductores, promotores o principales jefes de la rebelión o sedición, las penas respectivamente inferiores en uno o dos grados a las señaladas en los artículos anteriores, al prudente arbitrio del Tribunal); **Port.** 177 § 2 (*Em qualquer ajuntamento ou reunião de que trata este artigo e § 1 serão isentos da responsabilidade criminal, a elle respectiva, os que, não sendo promotores nem convocadores, se retirarem voluntariamente depois da advertencia da auctoridade ou antes de praticado qualquer acto*); **Rum.** 174; **Gen.** 192, 91 (= Fr.); **App. A.-Rh.** 57 (*Die Strafe für leichtere Fälle des Aufruhrs ist Geldbusse . . . Die Anstifter sind strenger zu bestrafen als die blossen Teilnehmer. Letztere sind straflos, wenn sie auf Abmahnen oder aus eigenem Antriebe, bevor noch irgend eine strafbare Handlung verübt worden ist, von ihrem Unternehmen abgestanden sind*); **Neuch.** 132 (*Sont exempts de toutes peines ceux qui, ayant fait partie d'un rassemblement, sans y jouer le rôle d'instigateurs, sans y remplir aucune fonction ni aucun emploi, sans avoir porté aucun coup, se seront retirés à la première sommation d'une autorité civile ou militaire*); **Bulg.** 142. — **Argent.**, som endast omtalar uppmaningen i sammanhang med myndighets befogenhet att använda våld, fordrar för deltagarnas straffrihet (samt straffmildring för ledarne) endast att folksamlingen, likagott hur, upplöstes utan att ha gjort annan skada än det tillfälliga ordningsstörandet (232: *En caso de disolverse el tumulto sin haber causado otro mal que la perturbación momentánea del orden, sólo serán enjuiciados los promotores o directores, a quienes se reprimirá con la mitad de la pena señalada para el delito*);

(3) fakultativ straffrihet för alla: **Waadt** 116 (*Dans les cas mentionnés aux art. 112, 113 et 114, ceux qui, faisant partie de l'attroupement séditieux, s'en retirent sur la sommation de l'autorité ou font tous leurs efforts pour empêcher les atteintes portées aux personnes ou aux propriétés, peuvent être libérés de toute peine*).

(4) fakultativ straffrihet för vissa: **Glar.** 48; **Zür.** 76 (*Entfernen sich die blossen Teilnehmer an einem Aufruhr sofort auf das Abmahnen*

eines Beamten oder Bürgers, so können sie, wenn ihnen keine Gewalttätigkeit zur Last fällt, straffrei gelassen werden); **Bas.** 49² (letztere [»die übrigen Teilnehmer«] können auch straflos bleiben, wenn sie sich auf Aufforderung der Behörden freiwillig zurückziehen); **Zug** 42 (Blosse Teilnehmer können auch straflos bleiben, wenn sie auf Abmahnen oder aus freiem Antrieb von ihrem Unternehmen abgestanden sind); **Schwyz** 110; **Sol.** 57; **St. Gall.** 149 (Die Teilnehmer können aber auch straffrei gelassen werden, sofern sie sich auf amtliche Aufforderung zurückgezogen haben und ihnen keinerlei Gewalttätigkeit zur Last fällt); **App. I.-Rh.** 42; i viss mån även **Thurg.** 244 (Bei ganz geringem Grade der Schuld kann gegen die Teilnehmer auch Straflosigkeit eintreten).

β). Den ståndpunkt att låta olydnad mot myndighets uppmaning innebära en kvalifikation av den redan förut givna straffbarheten, intages av **Ö.** 72, 71, 70, 73 ff., som i 72 straffar det fall, att *sich die Unruhe bei ihrer Entstehung bald wieder gelegt*, i 71 det fall, att så ej skett men det dock icke kommit till mera varaktig motspänstighet, i 70 dem, *welche bei einem Aufstande gegen die zur Stillung der Unruhe herbeikommenden obrigkeitlichen Personen oder Wachen in der Widersetzlichkeit beharren* (»Aufwiegler oder Rädelsführer» 10—20, andra deltagare 5—10 års *schwerer Kerker*) samt i 73 ff. det fall, att »eine ausserordentliche Gewalt» måst användas för att återställa ordningen (detta fall allena betecknas såsom *Aufruhr*). — Andra lagar, t. ex. **Aarg.** 63, som icke heller låta uppmaningens åtlydande medföra straffrihet, nöja sig med att kvalificera det fall, att *vapenmakt* kräves för undertryckandet. — I flere lagar, t. ex. **S.** 10: 8; **D.** 103, där olydnaden innebär brottskonsumtion för övriga deltagares räkning, uppställas för *ledarne* ett strängare straff vid olydnad än vid lydning av uppmaningen (*icke* så t. ex. **D. Fsl.** 119, 120).

c). Olydnad mot myndighets uppmaning att skingras likställes med upprorssyfte enligt den ovan (s. 54) anförda bestämmelsen i **R.** [Om samma verkan av *våld*, enligt **S.** och **T.**, jfr s. 59].

I några fall hava bestämmelser om användande av militär-
 makt till stillande av uppror intagits i strafflagen: **S.** 10: 12
 (*Till upprors stillande må krigsmanskap användas; dock äge det ej å
 upprorsmän vapen förr bruka, än den på stället varande civilmyndighet
 tre gånger ljudeligen i Konungens namn befallt dem att genast åtskiljas,
 vid äventyr att vapenmakt eljest användes. Övergå upprorsmän så hastigt
 till våld, att civilmyndigheten ej kan så förfara, som nu sagt är; då
 äge den myndighet förordna, att upproret med vapenmakt genast stillas
 skall. Ej må dock i något fall vapen längre brukas, än civilmyndighet
 finner sådant, för upprorrets stillande, nödigt vara. Med civilmyndighet
 förstås här Konungens befallningshavande, borgmästare eller polismästare
 i stad och landsfogde å landet, eller den, som i sådan ämbetsmans ställe
 satt är. Är ej civilmyndighet tillstädes, och kan ej dess ankomst avbidas;
 då äge på stället varande högste militärbefälhavare så förfara, som för
 civilmyndigheten nu stadgat är*); **Fi.** 16: 6 (liknande); **Argent.** 231
 (*Luego que se manifieste la rebelión o sedición, la autoridad nacional
 más próxima intimará hasta dos veces a los sublevados que inmediata-
 mente se disuelvan o retiren, dejando pasar entre una y otra intimación
 el tiempo necesario para ello. Si los sublevados no se retiraren inmedia-
 tamente después de la segunda intimación, la autoridad hará uso de la
 fuerza para disolverlos. No serán necesarias, respectivamente, la pri-
 mera y segunda intimación, desde que los sublevados hicieren uso de las
 armas*); **Bras.** 121 (*Quando a autoridade policial fôr informada da
 existencia de alguma sedição, ou ajuntamento ilícito, irá ao lugar, acom-
 panhada de seu escrivão e força; e, reconhecendo que a reunião é ilícita
 e tem fins offensivos da ordem publica, o fará constar ás pessoas pre-
 sentes, e as intimará para se retirarem. Se a autoridade não fôr obe-
 decida, depois da terceira admoestação empregará a força para dispersar
 o ajuntamento, e mandará recolher á prisão preventiva os cabeças*); **Chil.**
 128; **Perú** 308.

I lagar av den spanska gruppen förekomma särskilda straffbestämmelser mot ämbetsmän, som ej fullgöra sin plikt vid bekämpande av uppror (jfr **Spec. Utk. VII**, 110). **Sp.**, som även i den nya lagen har dylika bestämmelser (302—304), medgiver 298² straffnedsättning för upprorsmännen för det fall, att myndigheten ej gjort sin plikt i fråga om uppmaningen (*Quando la Autoridad haya prescindido indebidamente de cumplir los requerimientos a que se refiere el párrafo anterior, los Tribunales podrán rebajar la pena en un grado a todos los culpables de los delitos de rebelión o sedición*).

Någongång förekommer, att lagen, ehuru den med mindre straff än upprorsstraffet belägger deltagarne i en folksamling, som stör allmän ordning (utan att ådagalägga upprorssyfte) och vägrar åttlyda myndighets befallning att skingra sig (»upplopp»), låter upprorsstraff inträda i större eller mindre utsträckning, om, efter detta stadium, folkmängden övergår till våldsamheter. En sådan överflyttning förekommer i **S.** 10: 13 (*Samlar sig folkmängd tillhopa och störer lugnet eller allmänna ordningen, utan att dock lägga å daga sådant uppsåt, som i 7 § sägs, och skingrar sig ej den folkmängd, på offentlig myndighets befallning, utan visar trotsighet däremot; då skola anstiftare och anförare av det upplopp till straffarbete i högst ett år och annan deltagare i upploppet till böter från och med tio till och med tvåhundra riksdaler dömas. Övergå de till våld å person eller egendom; vare lag, som i 9, 10 och 12 §§ om uppror sägs; dock att för sådan deltagare i upploppet, som ej är anstiftare eller anförare, straff efter 9 § må, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, nedsättas till fängelse*); **T.** 116, som emellertid inskränker överflyttningen till det fall, att motståndet eller våldet riktats »*gegen die Beamten oder die bewaffnete Macht*» och till de deltagare i upploppet, som begått dessa gärningar (*Ist bei einem Auflaufe gegen die Beamten oder die bewaffnete Macht mit vereinten Kräften tätlicher Widerstand geleitet oder Gewalt verübt worden, so treten gegen diejenigen, welche an diesen Hand-*

lungen teilgenommen haben, die Strafen des Aufruhrs ein). — I andra fall förekommer, att lagen stadgar ett *särskilt* kollektivstraff (icke upprorsstraff) då upploppet övergått till våld, t. ex. **Fi.** 16: 5 (*Har församlad folkmängd i förening begått våld å person i andra fall än i 1 § sägs, eller våldfört sig å allmän eller enskild egendom, eller plundrat egendom — även här inskränkes dock kollektivstraffet, bortsett från ledarne, till »envar, som i våldet eller plundringen tagit del»*).

Såsom framgår av det ovan anförda, behandlas upprorsbrottet vanligen såsom fullbordat, åtminstone så snart början till verkställighet av upprorssyftet föreligger; ofta dessförinnan. I de få fall, där konsumtionen inträder senare, drabbas begynnandet av verkställighet givetvis av försöksstraff. Därutöver förekommer emellertid stundom, att straff uppställs för vissa former av *förberedelse*, särskilt för *stämpling* till uppror och för *offentlig uppmaning* till uppror (vilka fall allmännare uppställas vid förräderibrotten, såsom i **S.** 8: 2, 3, 8).

Stämpling till uppror kriminaliseras sålunda i **Ö.** 65 *c* (syftet omfattar dock även olydnad mot lagar etc.); **Ung.** *G. A.* XL: 1914 § 11 (*Die Vereinigung zur Ausführung der in diesem Gesetz bestimmten strafbaren Handlungen wird, wenn die Vorbereitungshandlungen noch nicht ausgeführt wurden etc.*); **Sp.** 295 (*La conspiración y la proposición*); **Port.** 179 § 5 (*A conjuração para a sedição*); **Bulg.** 139 (*En komplott, som åsyftar uppror*); **Argent.** 233 (*El que tomare parte como promotor o director, en una conspiración de dos o más personas para cometer los delitos de rebelión o sedición*); **Perú** 310 (likaså); **Chil.** 125 jfr 127.

Offentlig uppmaning till uppror omtalas i **Ö.** 65 *a, b* (jfr ov.); **Sp.** 294 (*La inducción y la provocación para la sedición, cualquiera que sea el medio empleado para ello — omfattar sålunda även andra former av försök till anstiftan*); **Bund** 48 (*Wer durch mündliche*

oder schriftliche Äusserungen, oder durch bildliche Darstellungen öffentlich zu einer der in den Artikeln 45 und 46 vorgesehenen Handlungen aufreizt); **Thurg.** 249 (Wer mündlich oder schriftlich vor einer versammelten Menge zum Aufruhr oder zu gemeinsamer Widersetzlichkeit oder Gewalttätigkeit gegen die Obrigkeit, obwohl ohne Erfolg, auffordert); **Schaffh.** 97 (innefattar även uppmaning till högförräderi); **Obw.** 49¹ (även icke-offentlig uppmaning till uppror); **Bas.** 51 (likaså); **St. Gall.** 150 (likaså); **Zür.** 79 (Wer vorsätzlich . . . zum Aufruhr oder zum Vergehen der Widersetzung gegen amtliche Verfügungen öffentlich auffordert); **Bras.** 126 (*Provocar directamente, por escriptos impresos ou litographados, que se distribuirem por mais de 15 pessoas, ou por discursos proferidos em publica reunião, a prática de crimes especificados nos capitulos etc.*); **Columb.** 230 (även utspridande av falska underättelser i syfte att framkalla uppror); **Chil.** 123 jfr 127.

Samlande resp. kvarhållande av krigsmanskap, vilket närmast kan antagas vara förberedelse till förräderibrott, kan enligt några lagars uttryckssätt även straffas såsom förberedelse till uppror: **S.** 8: 13 (*Bådar någon upp krigsfolk eller håller manskap samman, som hemlov fått, att därmed utföra brott emot allmän säkerhet eller medborgerlig frihet*); **Fi.** 16: 7 (*Samlar någon beväpnat manskap, eller håller någon krigsfolk samman, som hemlov fått, att därmed utföra brott emot allmän säkerhet eller ordning: straffes, om brottet ej bör enligt 11 kap. anses etc.*); **Argent.** 234 (*El que sedujere tropas o usurpare el mando de ellas, de un buque de guerra, de una plaza fuerte o de un puesto de guardia o retuviere ilegalmente un mando político o militar para cometer una rebelión o una sedición*); **Chil.** 124 jfr 127.

Sporadiskt förekomma kriminalisationer av andra förberedelsehandlingar, t. ex. alarm genom stormklocka etc. (**Columb.** 226: *El que, sin orden de autoridad competente, o sin un verdadero motivo de calamidad pública o repentina, como incendio, inundación, u otros semejantes, tocara arrebato con campana, cañonazo, caja, o de cualquiera otro modo*; **Chil.** 123 jfr 127).

F) Översikt av den anglikanska rätten.

Hittills behandlade rättsordningar överensstämma nästan alla däri, att de göra en mer eller mindre genomförd skillnad mellan uppror (med syfte att angripa myndighet) och upplopp (utan sådant syfte), så att uppror kommer i ett närmare förhållande än upploppet till det enkla angreppet på myndighet (vare sig upproret behandlas endast såsom en kvalifikation av detta eller står som ett mera självständigt institut). Inom den anglikanska rätten kan man i det hela icke tala om en sådan skillnad. Uppror åtskiljes i princip icke från upplopp och förhållandet till *angrepp* på myndighet har ingen principiell betydelse (om ock *olydnad* mot myndighet ofta höjer upploppets straffbarhet).

Angrepp på allmänt organ, såvitt det särskilt kriminaliseras, är inom den anglikanska rätten i de allra flesta fall inskränkt till *motstånd* mot allmänt organ; stundom endast mot vissa sådana, t. ex. *peace officers* (polismän etc.): **Eng.** *Steph.* 145 b (*who assaults, resists, or wilfully obstructs any peace officer in the due execution of his duty, or any person acting in aid of such officer*); *police officers*: **Tasm.** 214¹; *relieving officers* (fattigföreståndare): **Eng.** *Steph.* 345 c; person, som lagligen *arresterar* (eller kvarhåller) brottsling: **Eng.** *Steph.* 345 a (*who assaults any person with intent . . . to resist or prevent the lawful apprehension or detainer of himself or of any other person for any offence*); **Tasm.** 114² (*any person lawfully arresting or about to arrest*); — men vanligen mot *public officers* överhuvud: **Ariz.** 135 (*Every person who wilfully resists, delays or obstructs any public officer in the discharge or attempt to discharge any duty of his office, when no other punishment is prescribed*); **Calif.** 148; **Can.** 168 (*Every one is guilty of an indictable offence and liable to ten years' imprisonment who resists or wilfully obstructs any public officer in the execution of his duty or any person acting in aid of such officer*); **Idaho** 8183; **Illin.** 38: 513 (*If any person shall knowingly and wilfully obstruct, resist or oppose any sheriff, deputy sheriff, coroner, constable or*

other officer of this State, or other person duly authorized, in serving or attempting to serve any lawful process or order of any court, judge or justice of the peace, or any other legal process whatsoever, or shall assault or beat any sheriff, deputy sheriff, coroner, constable or other officer, or person duly authorized, in serving or executing, or attempting to serve or execute any process or order aforesaid, or for having served or executed or attempted to serve or execute the same — här medtages sålunda angrepp överhuvud i tjänsteutövning ävensom angrepp för att hämnas); **Iowa** 13331 (*If any person knowingly and wilfully resist or oppose any officer of this state, or any person authorized by law, in serving or attempting to execute any legal writ, rule, order, or process whatsoever, or shall knowingly and wilfully resist any such officer in the discharge of his duties without such writ, rule, order, or process*); **Minnes.** 4848; **Nebr.** 2085 (*If any person shall abuse any judge or justice of the peace, resist or abuse any sheriff, constable or any other officer in the execution of his office*); **New Y.** 124; **U. S. A. Fed. P. C.** 245 (även angrepp i tjänsteutövning); **Ind. Pen. C.** 186 (*Whoever voluntarily obstructs any public servant in the discharge of his public functions*); **Queensl.** 199 (*Any person who in any manner obstructs or resists any public officer while engaged in the discharge or attempted discharge of the duties of his office under any Statute, or obstructs or resists any person while engaged in the discharge or attempted discharge of any duty imposed on him by any Statute* — här utsträckes således straffskyddet till var och en, som fullgör en medborgerlig plikt, jfr ov. s. 36); **West. Austr.** 172 (likaså). I några lagar förekommer, jämte den allmänna bestämmelsen, i annat sammanhang en särskild bestämmelse om motstånd mot *executive officers*: **Ariz.** 71; **Calif.** 69; **New Y.** 47.

Tvång, som icke ingår under begreppet motstånd, kan i allmänhet endast straffas såsom vanlig *assault* (som innefattar bl. a. *the act of depriving another of his liberty*, **Eng. Steph.** 340 c, jfr **Spec. Utk. I**, 41). Undantagsvis uppställs dock tvång mot allmänt organ såsom särskilt brott: **Minnes.** 4850 (*Every person who shall*

directly or indirectly address any threat or intimidation to a public officer, or to a juror, referee, arbitrator, appraiser, or assessor, or to any other person authorized by law to hear or determine any controversy or matter, with intent to induce him, contrary to his duty, to do or make, or to omit or delay, any act, decision, or determination); Ind. Pen. C. 189 (Whoever holds out any threat of injury to any public servant, or to any person in whom he believes that public servant to be interested, for the purpose of inducing that public servant to do any act, or to forbear or delay to do any act, connected with the exercise of the public functions of such public servant).

Gemenligen förutsätta lagarne, att motståndet riktar sig mot en rättsenlig ämbetshandling (*in the due execution of his duty; lawfully arresting etc.*), varmed dock ofta torde förstås formell rättsenlighet. (I fråga om *tvång* äro de båda nyss citerade lagarne, **Minnes.** och **Ind. Pen. C.**, såsom synes, i denna punkt varandra motsatta).

Det kollektiva brottet, som alltså i sig sammanfattar vad i andra lagar åtskiljes såsom uppror och upplopp, indelas mestadels i grader alltefter det utvecklingsstadium, vartill det hunnit. Stundom uppställas *tre* grader — *unlawful assembly, rout, riot* — stundom endast *två*, *unlawful assembly* och *riot*.

Tre grader hava: **Eng. Steph.** 98 (*An unlawful assembly is an assembly of three or more persons: — a. with intent to commit a crime by open force; or b. with intent to carry out any common purpose, lawful or unlawful, in such a manner as to give firm and courageous persons in the neighbourhood of such assembly reasonable grounds to apprehend a breach of the peace in consequence of it*), 99 (*A rout is an unlawful assembly which has made a motion towards the execution of the common purpose of the persons assembled*), 100 (*A riot is an unlawful assembly which has actually begun to execute the purpose for which it assembled, by a breach of the peace, and to the terror of the*

public; or a lawful assembly may become a riot if the persons assembled form and proceed to execute an unlawful purpose to the terror of the people, although they had not that purpose when they assembled); jfr en illustration (*ib.*): A, B and C meet at A's house for the purpose of beating D, who lives a mile off. They then go together to D and there beat him. At A's house the meeting is an unlawful assembly, on the road it is a rout, and when the attack is made on D it is a riot; — vidare, med något avvikande bestämning av riot, **New Jers.** (enligt *Common Law*, se 215): *A riot is where three or more actually do an unlawful act of violence, either with or without a common cause or quarrel, or where they do a lawful act in a violent and tumultuous manner*); några lagar, som utgå från den högsta graden: **Ariz.** 413 (*Any use of force or violence disturbing the public peace, or any threat to use such force or violence, if accompanied by immediate power of execution, by two or more persons acting together, and without authority of law, is a riot*), 415 (*Whenever two or more persons, assembled and acting together, make any attempt or advance toward the commission of an act which would be a riot if actually committed, such assembly is a rout*), 416 (*Whenever two or more persons assembled together to do an unlawful act, and separate without doing, or advancing toward it, or do a lawful act in a violent, boisterous, tumultuous manner, such assembly is an unlawful assembly*); **Calif.** 404, 406, 407; **Idaho** 8364, 8366, 8367; jfr även **Illin.** 38: 517—520.

Två grader uppställa: **Can.** 87 (*An unlawful assembly is an assembly of three or more persons who, with intent to carry out any common purpose, assemble in such a manner or so conduct themselves when assembled as to cause persons in the neighbourhood of such assembly to fear, on reasonable grounds, that the persons so assembled will disturb the peace tumultuously, or will by such assembly needlessly and without any reasonable occasion provoke other persons to disturb the peace tumultuously.* 2. *Persons lawfully assembled may become an unlawful assembly if they conduct themselves with a common purpose in such a manner as would have made their assembling unlawful if they had*

assembled in that manner for that purpose), 88 (*A riot is an unlawful assembly which has begun to disturb the peace tumultuously*); **Iowa** 13339, 13340; **Tex.** 299 ff., 315 ff. jfr 165, 166; **Ind. Pen. C.** 141, 146; **Tasm.** 73 (*An assembly of three or more persons — I. With an intent to effect any common purpose, lawful or unlawful, in such a manner that firm and courageous persons in the neighbourhood of such assembly have reasonable grounds for alarm: and II. With an intent to assist each other in resisting any person opposing the execution of the common purpose: and III. Who manifest such intentions as aforesaid in such a manner as to give firm and courageous persons in the neighbourhood of such assembly reasonable grounds to apprehend a breach of the peace — is an unlawful assembly. Persons lawfully assembled may become an unlawful assembly if they form and manifest such intentions as aforesaid in manner aforesaid. An unlawful assembly which has begun to put into execution the common purpose is a riot*); **Queensl.** 61; **West. Austr.** 62; med riot såsom utgångspunkt: **Minnes.** 5014; **New Y.** 449 (*Whenever three or more persons, having assembled for any purpose, disturb the public peace, by using force or violence to any other person, or to property, or threaten or attempt to commit such disturbance, or to do an unlawful act by the use of force or violence, accompanied with the power of immediate execution of such threat or attempt, they are guilty of riot*), 451 (*Whenever three or more persons, 1. Assemble with intent to commit any unlawful act by force; or 2. Assemble, with intent to carry out any purpose, in such a manner as to disturb the public peace; or 3. Being assembled, attempt or threaten any act tending towards a breach of the peace or any injury to person or property, or any unlawful act, such an assembly is unlawful*).

Ingen indelning i dylika grader förekommer i **Nebr.** 2080 (under rubriken »Unlawful assembly and riot»: *If three or more persons shall assemble together with intent to do any unlawful act, with force and violence, against the person or property of another, or to do any unlawful act against the peace; or, being lawfully assembled, shall*

agree with each other to do any unlawful act as aforesaid, and shall make any movement or preparation therefore); **Ohio** 12809.

Antalet deltagare, för att kollektivbrottet skall anses föreligga, bestämmes oftast till minst tre, stundom (Ariz.; Calif.; Idaho; Illin.) till minst två; någongång (Ind. Pen. C.) till minst fem.

Upploppets *syfte* kan enligt flertalet lagar ha varit *lagligt*, utan att detta föranleder straffrihet. Undantag göra **Ohio** 12809; **Tex.** 299 (*An unlawful assembly is the meeting of three or more persons with intent to aid each other by violence or in any other matter either to commit an offence or illegally to deprive any person of any right, or to disturb him in the enjoyment thereof*), 315 (*If the persons unlawfully assembled together do or attempt to do any illegal act, all those engaged in such illegal act are guilty of riot*); **Ind. Pen. C.** 141 (*An assembly of five or more persons is designated an »unlawful assembly», if the common object of the persons composing that assembly is — First. — To overawe by criminal force, or show of criminal force, the Legislative or Executive Government of India, or the Government of any Presidency, or any Lieutenant-Governor, or any public servant in the exercise of the lawful power of such public servant; or Second. — To resist the execution of any law, or of any legal process; or Third. — To commit any mischief or criminal trespass, or other offence; or Fourth. — By means of criminal force, or show of criminal force to any person, to take or obtain possession of any property or to deprive any person of the enjoyment of a right of way, or of the use of water or other incorporeal right of which he is in possession or enjoyment, or to enforce any right or supposed right; Fifth. — By means of criminal force, or show of criminal force, to compel any person to do what he is not legally bound to do, or to omit to do what he is legally entitled to do*).

Lagarne innehålla allmänt bestämmelser om höjt straff för de deltagare i upploppet, som kvarstanna samlade (viss tid) efter det *myndighet* (ofta: i viss laga form) *befallt dem att skingras*. Minimiantalet deltagare bestämmes här ofta högre än vid det enkla upploppet. Jfr **Eng.** *Steph.* 101 (*Whenever twelve persons or more*

are unlawfully, riotously and tumultuously assembled together, to the disturbance of the public peace, it is the duty of the justices of the peace, and the sheriff and undersheriff of the county, or of the mayor, bailiffs, or other head officers, or justices of the peace of a city or town corporate, to resort to the place where such assembly is, and among the rioters, or as near to them as the person making the proclamation can safely come, with a loud voice command or cause to be commanded silence to be, and then openly and with loud voice make or cause to be made a proclamation in these words or like in effect: »Our Sovereign Lord the King chargeth and commandeth all persons being assembled immediately to disperse themselves, and peaceably to depart to their habitations, or to their lawful business, upon the pains contained in the Act made in the first year of King George for preventing tumultuous and riotous assemblies. God save the King». All persons commit felony, and are liable to penal servitude for life, who a. wilfully and knowingly oppose, obstruct, let, hinder or hurt any person who begins to make or goes to make the said proclamation, whereby such proclamation is not made, or b. who remain, or continue together unlawfully, riotously and tumultuously, for one hour after the proclamation aforesaid was made; or, if they know that its making was hindered, for one hour after it would have been made if it had not been hindered as aforesaid); **Can.** 91, 92; **New Jers.** 215: 1, 2; **Queensl.** 64; **West. Austr.** 65; **Tasm.** 76; **Ariz.** 418 (Every person remaining present at the place of any riot, rout or unlawful assembly, after the same has been lawfully warned to disperse, except public officers and persons assisting them in attempting to disperse the same); **Calif.** 409; **Idaho** 8369; **Illin.** 38: 522; **Iowa** 13342 ff.; **Minnes.** 5017; **Nebr.** 2081, 2082; **New Y.** 454; **Ohio** 12811, 12809; **Tex.** 332; **Ind. Pen. C.** 145.

Ej sällan uppställles i detta sammanhang ett särskilt straff för ämbetsman, som underlåter att pliktenligt inskrida mot upplopp: **Ariz.** 419 (If a magistrate or officer, having notice of an unlawful or riotous assembly mentioned in this chapter, neglects to proceed to the place of assembly, or as near thereto as he can with safety, and

to exercise the authority with which he is vested for suppressing the same and arresting the offenders); **Calif.** 410; **Can.** 94; **Idaho** 8370; **Illin.** 38: 522; **Iowa** 13345. Jfr ov. s. 59 och **Spec. Utk. VII**, 110.

Ävenså förekomma stundom straffbestämmelser mot enskilda, som undandraga sig laglig skyldighet att lämna hjälp vid upploppets bekämpande (jfr ned. s. 84): **Can.** 95 (*Every one is guilty of an indictable offence and liable to one year's imprisonment who, having reasonable notice that he is required to assist any sheriff, deputy sheriff, mayor, or other head officer, justice, magistrate or peace officer in suppressing any riot, without reasonable excuse omits to do so*); **Illin.** 38: 522 (*. . if they do not obey, such officers shall command the assistance of all persons present, in arresting and securing the persons so unlawfully assembled; and every person refusing . . to assist as aforesaid, shall be deemed one of such unlawful assembly . .*); **Iowa** 13344; **Ohio** 12811 (*. . if such persons do not then forthwith disperse and depart, such officers shall call upon all persons near, and, if necessary, throughout the county, to aid and assist in dispersing and taking into custody all persons so assembled. Each of such persons, so called, refusing to render immediate assistance, shall be fined . .*); **Tasm.** 116.

Stundom uppställas straffbestämmelser för det fall, att särskilda brott förövas under upploppet: **Eng.** *Steph.* 102 (*All persons are guilty of felony, and are liable to penal servitude for life, who, being riotously and tumultuously assembled together to the disturbance of the public peace, unlawfully and with force demolish, or pull down, or destroy, any building, public building, machinery, or mining plant*), 103 (skadande av sådana föremål); **Can.** 96, 97 (lagen tillägger här, 97²: *It shall not be a defence to a charge of an offence against this or the last preceding section that the offender believed he had a right to act as he did, unless he actually had such a right*); **Iowa** 13347; **Illin.** 38: 525; **Minnes.** 5018; **Tex.** 326 (allmänt: *If any person, by engaging in a riot, shall commit any illegal act*); **Queensl.** 65, 66; **West. Austr.** 66, 67. — **Ind. Pen. C.** 149 gör alla deltagarne ansvariga

för varje brott, vars begående under upploppet måst synas dem sannolikt.

Ind. Pen. C. 154 har en egendomlig bestämmelse om jordägares m. fl. ansvar för upplopp, som ägt rum å hans mark (*Whenever any unlawful assembly or riot takes place, the owner or occupier of the land upon which such unlawful assembly is held, or such riot is committed, and any person having or claiming an interest in such land, shall be punishable with fine not exceeding one thousand rupees, if he or his agent or manager, knowing that such offence is being or has been committed, or having reason to believe it is likely to be committed, do not give the earliest notice thereof in his or their power to the principal officer at the nearest police-station, and do not, in the case of his or their having reason to believe that it was about to be committed, use all lawful means in his or their power to prevent it and, in the event of its taking place, do not use all lawful means in his or their power to disperse or suppress the riot or unlawful assembly*).

Närmare bestämmelser om *militärmakts* användande förekomma i **Illin.** 38: 530—534.

Ehuru sålunda något egentligt *upprorsdelikt*, såsom ett specifikt angrepp på myndighet, icke uppställes i den anglikanska rätten, förekommer dock, att upploppet (*riot*) kvalificeras *bland annat* för det fall, att dess syfte eller förlopp inneburit sådant angrepp: **Minnes.** 5015 (andra kvalifikationsgrunder: att deltagare uppträtt med vapen eller under förklädnad); **New Y.** 450 (likaså); **Tex.** 301—311 jfr 312.

II. Aktiv korruption.

Om detta institut (vilket än föres tillsammans med ämbetsbrotten, än upptages bland brott mot myndighet, men inom europeisk rätt saknas endast i några äldre kantonallagar: **Waadt; Aarg.; Wall.**) jfr **Spec. Utk. VII**, 134—138 och, beträffande de vid institutet framträdande allmänna synpunkter, framställningen av passiv korruption, *ib.* 59—74. Här skall endast tilläggas en översikt av lagarnes ställning beträffande dels motsatsen mellan »föregående» och »efterföljande» korruption, dels motsatsen mellan rättstridig och rättsenlig ämbetsåtgärd (såsom »korruptionsobjekt»); därom jfr *ib.* 68—70.

I båda de nämnda avseendena företer den aktiva korruptionen, vid en jämförelse av de europeiska lagarne, en stark inskränkning i förhållande till den passiva korruptionen. Under det ett stort antal lagar vid den *passiva* korruptionen medtaga alla de fall, som uppstå genom korsindelningen (d. v. s. icke blott föregående utan även efterföljande korruption, och icke blott rättsstridigt utan även rättsenligt korruptionsobjekt) och mycket få lagar (däribland ingen europeisk) inskränka den passiva korruptionens straffbarhet till föregående korruption med rättsstridigt objekt, hava tvärtom ett stort antal lagar inskränkt den *aktiva* korruptionens straffbarhet till detta sistnämnda fall och blott ett mindre antal utsträckt den till alla fallen. Närmare bestämt kunna lagarne, i fråga om aktiv korruption, indelas i följande grupper:

1) Lagar, som medtaga endast *föregående* korruption med *rättsstridigt* objekt: **S.** 25: 5²; **Fi.** 16: 13; **N.** 128; **D.** 119, 121;

T. 333, 334; **Ö.** 105; **Ung.** 470; **Fr.** 179; **Sp.** 473; **Port.** 321; **Rum.** 146; **Bulg.** 146—148; **Turk.** 220—226; **Eng.** *Steph.* 171; **Zür.** 230; **Bas.** 173; **Gen.** 162; **Zug** 51; **App. A.-Rh.** 68²; **Freib.** 166; **Fi. Fsl.** 15: 6; **D. Fsl.** 122; **Schw. Fsl.** 257; **Tjssl. Fsl.** 185¹;

2) Lagar som medtaga korrupcion, föregående såväl som efterföljande, med *rättsstridigt* objekt: **H.** 177, 178; **St. Gall.** 168³; **App. I.-Rh.** 52; **T. Fsl.** 124²; **It. Fsl.** 323 (men jfr **Spec. Utk. VII**, 138);

3) Lagar, som medtaga all *föregående* korrupcion, vare sig objektet är rättsstridigt eller rättsenligt: **Belg.** 252; **Bund** 56² och flere kantonallagar: **Thurg.** 279; **Graub.** 77; **Schaffh.** 259²; **Obw.** 62; **Bern** 88¹; **Glar.** 148²; **Schwyz** 116; **Sol.** 176²; **Neuch.** 147²; ävenså **New Y.** 44; **Nebr.** 2247, 2249; **Chil.** 250; **Argent.** 258; **Perú** 353;

4) Lagar, som medtaga *all* korrupcion utan avseende på tidsförhållande eller objekt: **It.** 173; **R.** 118; **Grek.** 459; **Luz.** 240; **Tic.** 123; **Venez.** 200—202; **Ind. Pen. C.** 161 (i det praxis uppfattar den aktiva korrupcionen såsom straffbar *abetment* [107] till den i lagen *l. c.* uppställda passiva korrupcionen); **Kina** 128—130; **Jap.** 198.

I flere lagar, **H.**; **T.**; **Eng.** etc., förekomma särskilda bestämmelser för aktiv korrupcion av *domare* m. fl.; jfr **Spec. Utk. VII**, *l. c.* — I den anglikanska rätten förekommer stundom, att den aktiva korrupcionens objekt inskränkes till *vissa* allmänna organ; å andra sidan utsträcket stundom handlingen till att omfatta icke blott mutande utan *förledande* överhuvud.

III. Befriande av fånge.

A) Brottssubjektet.

1) Fången själv.

Beträffande *fången själv* iakttaga de flesta strafflagar tystnad (bortsett från anglikansk rätt, jfr ned. s. 95). Därav följer (eller borde följa, jfr ned. s. 90), att han endast straffas (o: enligt strafflagen, ty frågan om disciplinärbestraffning står naturligtvis öppen), såsom gärningsman eller delaktig, för eventuella i sammanhang med rymningen begångna allmänna brott (skadegörelse, våld å person etc.). Någongång förklaras detta uttryckligen i lagen: **Tic.** 144 (*Il detenuto, che evade dal luogo di pena, non è soggetto che alle pene disciplinari dello Stabilimento. Se per effettuare l'evasione si è commesso un altro crimine o delitto, sarà quest' ultimo punito colle pene ad esso minacciate*); **Mex.** 430 (*Al preso que se fugue no se le aplicará sanción alguna sino cuando obre de concierto con otro u otros presos y se fugue alguno de ellos. Entonces se observará lo dispuesto en el artículo 428* — fånge, som är delaktig i medfånges flykt, straffas sålunda, även om han själv samtidigt flyr, på samma sätt som en tredje man). — En annan sak är, att den rymmande fången, på grund av intressekollision, utsätter sig för en sådan repression, som omtalas t. ex. i **S.** 5: 8.

En del lagar stadga emellertid, i större eller mindre utsträckning, särskilt straff även för fången själv:

då rymningen sker medelst *våld å person* (eller *hot* därmed, vilket väl i andra lagar underförstås): **Schaffh.** 117¹ (*Die Selbst-*

befreiung eines Gefangenen, welche durch tätliche Gewalt oder gefährliche Drohung gegen die zur Bewachung oder Verwahrung der Gefangenen aufgestellten Personen bewirkt worden ist, wird, insofern die Tat nicht in ein bestimmtes schwereres Verbrechen übergeht . . .);

våld å person eller »brytande» av fångelse: **Fr.** 245 (*A l'égard des détenus qui se seront évadés ou qui auront tenté de s'évader par bris de prison ou par violence, ils seront, pour ce seul fait, punis . . . ordet violence har av rättspraxis, Cass. ²⁸/₁ 1904, tolkats såsom våld å person och följaktligen endast sådant våld å sak medtagits, som utgjort bris de prison*); **It.** 226 (*violenza verso le persone o mediante rottura*), 227; **Rum.** 195; **R.** 82 (alternativt med bestickning: посредством поджопа, взлома или повреждения стен, затворов etc.; straff inträder utan vidare vid flykt från deportationsort eller på väg därtill, jfr ned.); **Turk.** 298 (*à l'aide de violences envers les personnes, de bris de porte ou de fenêtre, ou de percement de mur*); **Wall.** 145; **Bern** 80 (*Gefangene, welche mittelst Aufbrechung des Gefängnisses oder Gewaltanwendung entwichen sind oder den Versuch zur Entweichung gemacht haben, werden einzig dieser Handlung wegen etc.*); **Neuch.** 175;

våld, som medfört skada å person eller å byggnaden: **Columb.** 284 (*El que, estando legalmente preso o detenido, se fugare, no siendo reo rematado, escalando el edificio en que estuviere en arresto, detención o prisión, o rompiendo alguna pared, puerta o ventana, o usando de cualquiera otra violencia que cause detrimento a las personas o al edificio — lagen medtager sålunda även klättring över fångelsebyggnaden*);

allt slags våld: **Grek.** 185 (*διὰ τῆς βίας*); **Argent.** 280 (*el que hallándose legalmente detenido se evadiere por medio de violencia en las personas o fuerza en las cosas*).

En obestämd utvidgning utöver våld förekommer i **Venez.** 260 (*Los sentenciados que hubieren quebrantado su condena . . y lo ejecutaren con cualquiera de las circunstancias de violencia, intimidación . . o cualquiera otra circunstancia agravante que no sea la simple fuga . . . . Si la fuga se hubiere efectuado sin ninguna de las circunstancias*

a que se contrae el párrafo anterior, la agravación de la pena no pasará de una octava parte de la principal — rannsakningsfånge åter straffas, 259, endast då våld å person eller sak kommit till användning).

Det förekommer emellertid även, att fången utan vidare straffas för rymning: **Sp.** 499—512 straffar varje slags *quebrantamiento de condena*, däribland rymning från interneringsanstalt för kroniska brottslingar (509), från andra anstalter för skyddsåtgärder (510), avbrytande av straffverkställighet genom simulering av sinnessjukdom (512) o. s. v.; och skiljer i övrigt mellan rannsakningsfånge och strafffånge ävensom mellan fånge i fängelse och under transport (499: *El detenido o preso que se evadiere de la prisión o lugar de detención . . . El condenado a pena de privación de libertad que fugándose del establecimiento penal quebrantare la condena que le fué impuesta . . .*; 500: *El detenido o preso que se evadiere cuando fuere conducido o custodiado por las personas encargadas de este servicio . . . El condenado que se evadiere de las personas encargadas de su conducción o custodia*); **Port.** 196 (*Aquella que, estando condenado por sentença passada em julgado, se evadir sem que tenha cumprido a pena* — såvida emellertid domen icke är »*passada em julgado*», inträder art. 191, som endast gör rymningen, såvitt den häktade fälles åt saken, till försvårande omständighet: *O preso, que antes do julgamento passado em julgado, se evadir, será punido com as penas disciplinares dos regulamentos da prisão ou casa de custodia ou de detenção . . . mas, se fôr condemnado, a evasão será tomada em conta como circunstancia aggravante*); **R.** 82¹ straffar den som rymmer från förvisningsort eller under transport dit (побег с места обязательного поселения или с пути следования к нему); angående flykt från straffanstalt jfr ov.; **Eng.** *Steph.* 220 (*Every one commits a misdemeanour, and is liable upon conviction thereof to imprisonment with hard labour, who, being lawfully in custody for any criminal offence, escapes from that custody*) och ofta den anglikanska rätten, varom jfr ned. [På grund av ett slags bevispresumption straffas stundom

brottsling, som före strafftidens slut, *without some lawful cause*, anträffas på fri fot: **Eng.** *Steph.* 224; **Can.** 185; **N. Zeal.** 139]; **Obw.** *Pol.* 27 (*Solche, die aus der Haft oder Strafe entwichen sind, oder die Entweichung gewaltsam versucht haben, sind mit Haftverlängerung bis auf 4 Monate zu bestrafen*); **Kina** 170 (*Whoever, being held in lawful custody, escapes from such custody* — således icke endast fånge); **Jap.** 97 (*Om en redan dömd eller ännu icke dömd fånge flyr*); **It. Fsl.** 392 (*Chiunque, essendo legalmente arrestato o detenuto per un reato, evade, è punito con la reclusione fino a sei mesi*; kvalifikation, om gärningen begicks med våld å person eller medelst *effrazione*; starkare [upp till fem års *reclusione*], om den skedde med användande av vapen eller av flere i förening).

Av nu nämnda lagar straffa några försöket lika med det fullbordade brottet: **Fr.**; **Wall.**; **Bern**; **Neuch.** Andra omtala endast det fullbordade brottet: **It.**; **Port.**; **Schaffh.**; **Argent.**; **Columb.**; **Venez.** (i samtliga dessa sistnämnda lagar straffas emellertid försöket, med *mindre* straff, enligt allmänna bestämmelser; jfr ned. s. 93). — **Obw.** straffar visserligen även försöket lika, men endast då det skett med våld (i annat fall *mindre*, enligt allmän bestämmelse).

Ett slags *tätige Reue*, i det fången får nedsatt straff resp. frias från straff, om han inom viss tid självmant återvänder, stadgas i **It.** 232 (*Quando l'evaso si costituisca spontaneamente in carcere* — straffrihet *quoad hoc*, om fången avtjänar *ergastolo*; eljest nedsättning av rymningsstraffet); **Turk.** 300 (*Lorsque le condamné évadé se sera spontanément constitué prisonnier, dans le délai de quinze jours, sans dénonciation et sans pression*); **Venez.** 269 (*Cuando el fugado se constituya espontáneamente prisionero, la pena establecida en los artículos anteriores se rebajará a una quinta parte*).

Myteri av fångar kan enligt flere lagar komma under uppordsdeliktet (såvida nämligen lagen icke för sistnämnda delikt fordrar *offentlig* folksamling, jfr ov. s. 26). Några lagar hänvisa

uttryckligen till upprorsbestämmelsen: **Fr.** 219 (i kapitlet om uppror: *Seront punies comme réunions de rebelles, celles qui auront été formées avec ou sans armes, et accompagnées de violences ou de menaces contre l'autorité administrative . . . par les prisonniers prévenus, accusés ou condamnés*); **Thurg.** 253 (*Wenn sich zwei oder mehrere Gefangene zu gewaltsamem Ausbruche . . . vereinigt haben, so sind sie nach den Bestimmungen über Aufruhr zu beurteilen*); **Schaffh.** 117². I andra lagar uppställes fallet särskilt och sättes då ofta i förbindelse med utbrytande ur fängelset. Flere av dessa lagar utgå därifrån, att *våld* ingått i brottsplanen: **T.** 122 (*. . . wenn Gefangene sich zusammenrotten und mit vereinten Kräften einen gewaltsamen Ausbruch unternehmen* — rättspraxis, *Entsch. R. G.* 55,67, har här nöjt sig med våld å sak); **Bulg.** 153 (fångar, som sätta sig samman för att på våldsamt sätt bryta sig ut); **Bas.** 56 (*Gefangene, welche sich zusammenrotten und ihre gewaltsame Befreiung unternehmen*); **Freib.** 176 (*Les personnes détenues ou internées qui s'ameutent, dans l'intention . . . de s'évader en usant de violence*); **Perú** 336 (*Los detenidos ó personas internadas en un establecimiento por decisión de la auctoridad, que se amotinaren . . . con el fin de evadirse, empleando violencia*); **Kina** 170³ (*where three or more persons assemble together and by means of threats or violence commit the offence specified in section 1 of this Article*). Av dessa lagar hava **T.**; **Bulg.**; **Kina** och **Freib.** en särskild högre straffbestämmelse, om det kommit till våld å person, **T.**; **Bulg.** och **Kina** för *gärningsmännen* till sistnämnda brott, och **Freib.** överhuvud. — **Fi.** (16: 12) karakteriserar myteriet, för hithörande fall, så, att *fångar satt sig tillsammans och . . . brutit eller sökt bryta sig ut ur fängelse eller annat förvar*; i avseende på straffbarhet skiljes mellan dem, som gjort sig skyldiga till våld å person (eller hot därmed) och de övriga. — **D.** 111 berör ej frågan om våld (*Undvigelser og Sammenrottelser af de til Strafarbejde hensatte Fanger . . . Have andre Fanger indgaaet Forening om fælles Undvigelse . . .*).

2) Andra brottssubjekt.

Beträffande *andra brottssubjekt* innehålla lagarne bestämmelser dels i privilegierande dels i kvalificerande riktning.

a) Privilegiationer.

Likason lagarne allmänt vid personalfaution uppställa privilegiationer för vissa brottssubjekt — en mer eller mindre vidsträckt krets av »närstående» — så förekomma i flere lagar privilegiationer för dylika personer, som befria fånge.

Stundom stadgas, under vissa förutsättningar, *straffrihet*: **Belg.** 335², under förutsättning att utbrytandet eller försök därtill icke har skett med *violence, menaces ou bris de prison* (336): *Sont exceptés de la présente disposition les ascendants ou descendants, époux et épouses même divorcés, frères ou sœurs des détenus évadés, ou leurs alliés aux mêmes degrés*; **Port.** 194 § 2, såvitt rör tillställandet av vapen eller andra redskap utan deltagande i gärningen och under förutsättning att fången ej använt dem till våld å person (*se forem ascendentes, descendentes, conjuge, irmãos ou irmãs, ou affins, nos mesmos graus, do preso, só incorrerão em responsabilidade criminal, se este tiver feito uso das armas ou outros instrumentos contra alguma pessoa*); **Columb.** 289², såvitt befriandet skett icke genom våld utan genom list och med undantag för det fall, att korrupcion använts (då endast straffnedsättning äger rum: *Los padres que usen de tales medios [jfr 289¹] para libertar a sus hijos, o los hijos para libertar a sus padres, o el consorte a su consorte, o el hermano al hermano, o el afín a su afín hasta el segundo grado, quedarán exentos de pena, si no interviniere soborno o cohecho. Caso de haber soborno o cohecho, se aplicará la pena de dos meses a un año de prisión*); **Mex.** 428², såvitt befriandet icke skett genom fysiskt eller moraliskt våld, eller genom brytande, borrhande, utgrävande, klättrande eller falska nycklar (*Esta regla no comprende a los ascendientes, descendientes o*

hermanos del prófugo, ni a sus parientes por afinidad en los mismos grados, pues están exentos de toda sanción exceptuando los casos del artículo 425 en los cuales se les impondrá arresto por más de seis meses; 425: . . empleando la violencia física o la moral, o por medio de fractura, horadación, excavación, escalamiento o de llaves falsas).

Andra lagar åtnöja sig med straffnedsättning men fästa härvid intet avseende vid sättet för befriandet: **Fi.** 16: 10² (*Är gärningsmannen med fången i rätt upp- eller nedstigande skyldskap eller svågerlag, hans maka, fosterfader, fostermoder eller fosterbarn, eller hans broder eller syster eller dess maka, eller hans trolovade*); **Bern** 77 (*Geschah die Befreiung durch den Ehegatten des Gefangenen oder durch dessen Verwandte oder Verschwägerte in auf- oder absteigender Linie oder im zweiten Grad der Seitenlinie*). Med någon utvidgning av förvantskapskretsen: **It.** 228³ (*La pena è diminuita di un terzo se il colpevole sia un prossimo congiunto dell' arrestato o condannato*), 191 (*Per gli effetti della legge penale, s'intendono per prossimi congiunti il coniuge, gli ascendenti, i discendenti, gli zii, i nipoti, i fratelli, le sorelle e gli affini nello stesso grado*); **Turk.** 301⁵ jfr 259; **Tic.** 142 § 2 (*La pena sarà applicata nel minimo, se il reo è ascendente o discendente del detenuto, o fratello, o sorella, o cognato, o zio, o nipote, o suocero, o genero, o coniuge dello stesso*); samt **Venez.**, som dessutom medtager nära vän eller välgörare, 265³ (*Si la persona culpable es pariente cercano del preso, la pena quedará reducida de un sexto a la mitad, segun la proximidad del parentesco; y sucederá lo mismo en el caso de que el preso fuere amigo íntimo o bienhechor del culpado*), 220 (*Para los efectos de la ley penal se consideran parientes cercanos: al cónyuge, los ascendientes y descendientes, los tíos y sobrinos, los hermanos y los afines en el mismo grado*).

Mex. 424³ har ett obetydligt straff (10—20 dagsböter) för en icke-statstjänare, som släpper en fånge, vilken han har att vårda eller ledsaga (*Cuando el encargado de la custodia o conducción del preso no haya obrado en desempeño de un empleo público, la sanción se reducirá a multa de diez a veinte dias de utilidad*).

b) Kvalifikationer.

Kvalifikationer grundade på brottssubjektet förekomma, beträffande *statstjänare*, som av uppsåt eller vårdslöshet låtit fånge undkomma, i flere lagar, som icke upptaga »fångspillning» bland ämbetsbrotten (varom jfr **Spec. Utk. VII**, 50 ff.). Vare sig lagarna följa den ena eller andra metoden, plägar icke blott *dolus* utan även *culpa* straffas, *ib.* 51 (undantag göra **Neuch.**; **Costa R.** och **Jap.**, som icke straffa *culpa*; likaså en och annan anglikansk lag, t. ex. **Calif.** 108; **Iowa** 13359 ff.; å andra sidan förekommer bland dessa lagar även, att *culpa* straffas lika strängt som *dolus*, t. ex. **Ariz.** 103: *Every keeper of a prisoner . . who . . negligently or voluntarily permits the escape of any prisoner in custody, is punishable by imprisonment in the state prison not exceeding ten years etc.*). Någongång förekommer, att passiv korrupsion å statstjänarens sida föranleder en ytterligare kvalifikation (så **Gen.** 234: *Lorsque l'évasion d'un détenu aura eu lieu, les personnes préposées à la conduite ou à la garde de l'évadé seront punis ainsi qu'il suit*; 235: *Si l'évadé était poursuivi ou condamné du chef d'un crime la peine sera, en cas de négligence, un emprisonnement de quinze jours à un an, et, en cas de connivence, un emprisonnement de un an à cinq ans. Si la connivence est le résultat de dons ou promesses faites et acceptées, la peine sera la réclusion de trois ans à dix ans*, jfr 236; **Columb.** 287: *Si mediare soborno o cohecho, se les impondrá una tercera parte más de presidio*). Rörande statstjänare, som olagligen permitterar fånge (**It.** 231; **Turk.** 305; **Venez.** 268), jfr **Spec. Utk. VII**, 51; ävenså, *ib.* 52, om straffnedsättning, enligt vissa lagar, vid *culpa*, där statstjänaren inom viss tid griper och för vederbörande myndighet inställer rymlingen (jfr även **Fr.** 247; **Mex.** 427, 55). — [Undantagsvis förekommer emellertid, att lagstiftaren sammanfattar ämbetsman, som begår fångspillning, och enskild person, som hjälper fången att rymma, i en och samma straffbestämmelse: **Calif.** 108, 109].

Jämte bestämmelserna om ämbetsman — de må ha formen av ämbetsbrott eller av kvalifikationer — uppställa flera lagar kvalifikationsbestämmelser om dem, som utan att ingå under brottssubjektet vid ämbetsbrott göra sig — i egenskap av ledsagare under transport etc. — skyldiga till olagligt lössläppande av fånge: **Fi.** 16: 11 (*Har någon, vilken fått i uppdrag att bevaka, ledsaga eller forsla fånge, med vilja lössläppt honom, eller uppsåtligen befordrat hans rymning . . . Är i dessa fall den skyldige fångvårdare eller fångförare . . . Om straff för tjänsteman, vilken begår brott, som nu är sagt, stadgas i 40 kap.*); **T.** 121 (*Wer vorsätzlich einen Gefangenen, mit dessen Beaufsichtigung oder Begleitung er beauftragt ist, entweichen lässt oder dessen Befreiung befördert — om ämbetsman § 347*); **Luz.** 103 (*Gleiche Strafe trifft diejenigen, welchen die Verhaftung, Bewachung oder Verwahrung einer Person aufgetragen ist, wenn sie vorsätzlich zur Entweichung mitwirken — om ämbetsman § 247*); **Chil.** 299 (*El empleado público culpable de connivencia en la evasión de un preso o detenido cuya conducción o custodia le estuviere confiada*), 300 (*El particular que, encargado de la conducción o custodia de un preso o detenido, se hallare en alguno de los casos del artículo precedente*). Båda grupperna sammanslås i **Ö.** 218 (*Wenn der Vor-schub von jemandem gegeben wird, der zur Sorge für die Verwahrung verpflichtet ist*); **Kina** 172¹ (*Whoever, being a public officer or being called to the assistance of any public officer, and having in his official capacity the lawful custody of any person*); ofta i den anglikanska rätten (**Tex.** 224 etc.), där det stundom stadgas, att enskild person, till vilken fången »utlegts», skall svara för honom lika med ämbetsman: **Mississ.** 867 (*The hirer, contractor or employe of the board of supervisors, as the case may be, shall be bound to redeliver the prisoner to jail for trial at the time fixed in the warrant . . . and in default . . . they and such employe shall be liable to indictment and punishment as for an escape in the same manner as a sheriff would be liable for an escape*); jfr **N. Carol.** 288.

En kvalifikation — oberoende av upprorsbestämmelserna —

för det fall att brottet begås av en *flerhet av gärningsmän*, förekommer i **It.** 230; **Kina** 171³; **Turk.** 304; **Perú** 335² (*Si el delito fuere cometido por una multitud amotinada*); **Venez.** 267 (*si el hecho sucede en reunión de tres o más personas*): **Schw. Fsl.** 274² (*Wird das Vergehen von einem zusammengerotteten Haufen begangen, so wird jeder, der an der Zusammenrottung teilnimmt . . .*). — Någongång nämnes det såsom exempel på *uppror*, att en människomassa befriar fånge: **R.** 59²; **Grek.** 172 (*Πᾶσα δημόσιος συνάνθρωοις πολλῶν ἀτόμων, τείνοῦσα εἰς τὸ . . . νὰ ἐλευθερώσῃ φυλακισμένους ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἀρχῆς*).

B) Handlingen.

Vid olagligt befriande av fånge är brottsobjektet naturligen staten, närmare bestämt statens straffande rättsskipning. Det förekommer emellertid någongång, att lagen med det olagliga befriandet av fånge sammanför olagligt *bemäktigande* av fånge för att skada honom (stormande av fängelse i och för lynching etc.): **Ohio** 12831 (*Whoever breaks or attempts to break into a jail or prison, or attacks or attempts to attack an officer with intent to seize a prisoner for the purpose of lynching him*); **Bras.** 133 (*Arrombar, ou accometter, qualquer prisão, com força, para maltratar os presos*); **Columb.** 282 (*El que . . . escalar, asaltare o allanare alguna cárcel, fortaleza, casa de reclusión o cualquiera otro establecimiento público de corrección, detención o castigo, con el objeto de dar libertad, o de hacer algún daño a alguno o algunos presos o detenidos que se hallen en ellos*). I detta fall är brottsobjektet dubbelt: såväl staten som fången angripas.

Handlingsobjektet åter vid ifrågavarande institut är närmast strafffånge, eller i varje fall person, som på laglig grund *faktiskt* är berövad friheten. Undantagsvis förekommer, att handlingsobjektet utsträckes till person på fri fot: någon som *skall* häktas — då handlingen består i att hindra häktningen: **Bund** 50 (*Wer einer auf Befehl eines Bundesbeamten oder einer Bundesbehörde ver-*

hafteten Person durch List oder Gewalt zum Entweichen behilflich ist, oder auf eben diese Weise die Vollziehung eines durch eine Bundesbehörde erlassenen Verhaftsbefehls vereitelt); **U. S. A. Fed. P. C.** 246 (*whoever . . . shall harbor or conceal any person for whose arrest a warrant or process has been so issued, so as to prevent his discovery and arrest, after notice or knowledge of the fact that a warrant or process has been issued for the apprehension of such person*) — eller någon, som rymt från straffanstalt m. m., då handlingen består i att dölja eller befordra hans flykt: **Fi.** 16: 10 (*Var, som uppsåtligen befriar fånge ur straffanstalt . . . eller hjälper fånge eller den, som rymt och bör gripas, att undkomma*); **Ö.** 217 (*Wenn jemand einem wegen eines Verbrechens Verhafteten die Gelegenheit zum Entweichen durch List oder Gewalt erleichtert oder der nachforschenden Obrigkeit in Wiedereinbringung des Entwichenen Hindernis legt*); **Aarg.** 78 (*Wer einem wegen eines Verbrechens in Untersuchung Stehenden oder bereits Verurteilten durch List oder Gewalt zum Entweichen behilflich ist, oder wer der nachforschenden Obrigkeit in Wiedereinbringung eines entwichenen peinlichen Untersuchungs- oder Strafgefangenen Hindernisse in den Weg legt*); **Iowa** 13365 (*who, knowing of such escape, shall conceal such inmate after escape*); **Minnes.** 4827 (*who shall knowingly or wilfully conceal, or harbor for the purpose of concealment, a person who has escaped or is escaping from custody*); **New Y.** 91 (likaså); **Ind. Pen. C.** 130 (*om State prisoner och krigsfånge: harbours or conceals any such prisoner who has escaped from lawful custody*); **Queensl.** 145 (*Any person who harbours, maintains or employs, a person who is, to his knowledge, an offender under sentence of such a kind as to involve deprivation of liberty, and illegally at large*), 146 (angående sinnessjuk); **West. Austr.** 148, 149⁴ (likaså); **Tasm.** 107³. (Om sistnämnda fall jfr vidare nedan under personalfaution). Bland förslagen intages denna ståndpunkt av **D. Fsl.** 123¹ (*Den, der befriar en anholdt, fængslet eller tvangsanbragt Person, saavel som den, der tilskynder eller hjælper en saadan Person til at undvige eller holder den undvegne skjult*); **Tjslov. Fsl.** 200¹ (*Wer einem Gefangenen zur Flucht oder auf der Flucht behilflich ist*). — Stundom går lagen

(i anslutning till *posse-comitatus*-institutet) så långt som att under straffhot ålägga medborgarne att på myndighets anfordran biträda vid infångande av rymling (**Idaho** 8185: *Every male person above 18 years of age who neglects or refuses to join the posse comitatus or power of the county . . . by neglecting to aid and assist in retaking any person who, after being arrested or confined, may have escaped from such arrest* etc. jfr **Illin.** 38: 680; **Nebr.** 2244; **Tex.** 245).

I övrigt uppdraga lagarne kretsen för handlingsobjektet olika vidsträckt. Undantagsvis förekommer, att det inskränkes till straffånge: **Tic.** 142 (*Chi ad un condannato alla reclusione od alla detenzione, procura o facilita i mezzi di evadere dal luogo di espiazione*). I flere lagar bestämmes det såsom häktad eller fånge: **S.** 10: 17 (*häktad person eller fånge* — under »häktad» har rättspraxis icke medtagit »anhållen»: **N. J. A.** 1895,³⁷⁹); **It.** 228¹ (*un arrestato o condannato*); **Turk.** 301¹ (*l'evasion . . . d'un individu arrêté ou condamné*); **Aarg.** 78 (*einem wegen eines Verbrechens in Untersuchung Stehenden oder bereits Verurteilten*); **Bern** 77 (*einen Untersuchungs- oder Strafgefangenen*); **Argent.** 281 (*algun detenido o condenado*); **Costa R.** 481 (*detenido o penado*); **Venez.** 266 (*detenido o sentenciado*). Givetvis inskränkes begreppet straffånge etc. icke till dem, som befinna sig inom fängelsets murar, såvida de blott kunna anses ännu vara i myndighets våld (under transport, arbete i fångkolonier etc. — stundom påpekas detta uttryckligen i lagen, t. ex. **Fi.** 16: 10: *ur straffanstalt . . . eller från dens vård, som bevakar, ledsagar eller forslar honom*; **It.** 227: *Le precedenti disposizioni si applicano anche al condannato ammesso . . . a lavorare fuori dello stabilimento penale, per il solo fatto dell'evasione dal luogo in cui attende al lavoro*; **Sp.** 497: *Los que coadyuwaren a la evasión de un detenido, preso o condenado, fuera de los lugares mencionados en los artículos anteriores, sorprendiendo a los encargados de conducirlos*). Såvitt internering förekommer såsom ekvivalent för straff eller pålægges i sammanhang med straffdom, torde internerad anses lika med straffånge (där ej annat bestämmes, jfr ned.); i nya lagar omtalas fallet ofta uttryckligen: **Sp.** 496 (*los reclusos en los estableci-*

mientos destinados a la ejecución de las medidas de seguridad); **Perú** 335¹ (*un internado en un establecimiento por decisión de la autoridad*); så alla strafflagsförslagen: **Fi. Fsl.** 15: 11 (*fånge eller i anstalt, som nämnes i 14 kap. 4 §, intagen person*); **D. Fsl.** 123 (*en anholdt, fængslet eller tvangsanbragt Person*); **It. Fsl.**, som efter denna skiljelinje delar institutet i två straffbarhetsgrader, 394 jfr 398 (398: *Chiunque procura o agevola la evasione di persona sottoposta a misura di sicurezza detentiva* — i detta fall, men icke i fråga om straffånge, medtages döljande av rymling); om övriga förslag jfr ned. — *Kriminella sinnessjuka* eller överhuvud sinnessjuka nämnas stundom särskilt: **Calif.** 109 a (sedan 1917: *Any person who wilfully assists any inmate of a state hospital to escape, or in an attempt to escape therefrom, is guilty of a misdemeanour*); **N. Zeal.** 148 a (*Rescues any person lawfully ordered to be conveyed as a criminal lunatic to any asylum, hospital, or house, either during the time of his conveyance thereto or of his confinement therein*); **Queensl.** 146¹ (*Rescues any person during his conveyance as an insane person to a hospital or reception house for the insane, or to a house licensed under the laws relating to insane persons for the reception of patients, or to a prison, or rescues any person during his confinement as an insane person in any such place*); **West. Austr.** 149¹ (likaså); **Tasm.** 108¹ (= N. Zeal.). Ofta — t. ex. **Fi.**; **T.**; **Ö.**; **Ung.**; **Fr.**; **Port.**; **Rum.**; **R.**; **Grek.** — bestämmes kretsen genom ett ord (*fånge, Gefangener, Verhafteter, prisonnier, détenu, preso, arestant, арестованный, φυλακισμένος* etc.), vilket emellertid i rättspraxis ofta torde tolkas så, att det omfattar var och en, som i anledning av ett strafförfarande genom myndighets beslut berövats friheten. En dylik formulering användes uttryckligen av **N.** 131 (*nogen, der som dømt eller sigtet for en strafbar handling lovlig er berøvet friheden*). **H.** 191 går såtillvida längre, som den icke förutsätter strafförfarande (*iemand, op openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak of beschikking van de vrijheid beroofd*); **Schw. Fsl.** 274 (*einen Verhafteten, einen Gefangenen oder einen andern auf amtliche Anordnung in eine Anstalt eingewiesenen*); **Tjssl.**

Fsl. 200⁴ medtager uttryckligen även t. ex. karantänsanstalter (*Als Gefangener gilt jeder, der vom Gericht oder von einer anderen öffentlichen Behörde oder von einem Organe der öffentlichen Macht verhaftet, in Haft genommen oder auf ihren Befehl in einer Straf-, Sicherungs- oder Erziehungsanstalt oder aus Gründen der öffentlichen Sicherheit oder der öffentlichen Gesundheitspflege in einer anderen Anstalt untergebracht ist*). Någongång nämnes särskilt »anhållen»: **St. Gall.** 159 (*in einem Sträfling, Untersuchungsgefangenen oder Polizei-Arrestanten*). — **T. Fsl.** medtager alla, som förvaras enligt myndighets förordnande, men delar institutet i två straffbarhetsgrader (158: *In den Fällen der §§ 153 bis 157 steht einem Gefangenen gleich, wer in Sicherungsverwahrung oder in einem Arbeitshaus untergebracht ist; däremot 159: Wer, abgesehen von den Fällen der §§ 156, 158, jemand, der auf behördliche Anordnung in einer Anstalt verwahrt wird, aus der Verwahrung befreit etc.*). — Om den anglikanska rätten jfr ned.

Några lagar gå utöver området för myndighets beslut och medtaga även person, som lagligen gripits av enskild (på bar gärning etc.): **D.** 108² (*en paagreben eller anholdt Person*); **Port.** 190 (*Se alguém tirar ou tentar tirar algum preso, por meio de violencias ou ameaças á auctoridade publica, aos subalternos ou agentes d'ella, ou a qualquer pessoa do povo, nos casos em que esta póde prender*); **Bras.** 127 (*da mão e poder da autoridade, de seus agentes e subalternos, ou de qualquer pessoa do povo, que o tenha prendido em flagrante*).

Frågan, huruvida häktandet etc. är rättsenligt, förbigås ofta av lagarne; praxis torde emellertid härvid ej fordra mera, än att åtgärden företagits av vederbörlig myndighet. Dock förekommer i en del lagar en uttrycklig fordran på laglighet utan vidare begränsning: **Turk.** 298 (*légalement arrêté*); **Eng.** *Steph.* 210, 220 (*being lawfully in custody*) och överhuvud ofta i den anglikanska rätten (som dock endast torde avse formell laglighet — jfr t. ex. **Tex.** 241: *A person is »legally confined in jail», or »legally detained in custody», when he has been committed or arrested upon a legal warrant,*

or arrested in any of the modes pointed out in the Code of Criminal Procedure); **Waadt** 119 (*un prisonnier légalement détenu*); **Wall.** 143 (likaså); **Schwyz** 112 (*eine gesetzlich verhaftete Person*); **Luz.** 103 (*einer in gesetzlicher Weise verhafteten Person*); **Kina** 170, 171 (*held in lawful custody*).

Det på dylikt sätt utstakade området behandlas emellertid icke alltid enhetligt. Sålunda har **D.** 108 en strängare bestämmelse i fråga om *Fange* och en mildare i fråga om *paagreben eller anholdt Person*; **Sp.** en bestämmelse rörande straffånge i fängelset (495: *El que extrajere de los establecimientos penales a un condenado a pena de privación de libertad*); en annan om rannsakningsfånge och internerad (494: *El que extrajere de los locales de detención o de las prisiones preventivas a un detenido o preso*; 496: *Las penas establecidas en el art. 494 se aplicarán también a los que extrajeren o facilitaren la evasión de los reclusos en los establecimientos destinados a la ejecución de las medidas de seguridad*); samt en tredje — den mildaste — om befriande under transport och eljest utom anstalterna (497: *Los que coadyuwaren a la evasión de un detenido, preso o condenado, fuera de los lugares mencionados en los artículos anteriores, sorprendiendo a los encargados de conducirlos*); **Port.** 190 (väsentligt mildare bestämmelse om befriande av den, som ej befinner sig i fängelse, jfr art. 186 och 194; angående fången själv jfr ned.); **Chil.** 299: olika bestämmelser allt eftersom laga kraft ägande dom åkommit eller icke (1. *En el caso de que el fugitivo se halle condenado por ejecutoria a alguna pena . . . 2 . . . si no se le hubiere condenado por ejecutoria*). — Såvitt rör straff för fången själv, gäller liknande om **It.** (226: *Chiunque, essendo legalmente arrestato, evade*; 227: *Il condannato, che evade*); **Port.** 191 (*O preso, que antes do julgamento passado em julgado, se evadir*), 196 (*Aquella que, estando condemnado por sentença passada em julgado, se evadir*); **Venez.** 259 (*Cualquiera que, hallándose legalmente detenido, se fugare*), 260 (*Los sentenciados que hubieren quebrantado su condena*); **Turk.** 298, 299 — i vilka lagar sålunda, då det gäller fången själv, skillnad göres mellan rannsakningsfånge och straffånge. — Om **T. Fsl.** och **It.**

Fsl., som båda, på olika sätt, åtskilja två straffbarhetsgrader, jfr ov. ss. 85, 86.

Därtill kommer, att flere lagar åtskilja olika straffbarhetsgrader allt efter det brott, som föranlett häktningen eller straffet. Mestadels följes härvid den vanliga indelningen av brotten (*crime, délit* etc.). Så **Ö.** 217 (*einem wegen eines Verbrechens verhafteten*), 307 (*Vorschubleistung in Beziehung auf ein Vergehen oder eine Übertretung*) — det första fallet indelas dessutom (§ 218) i tre grader: 1) högförräderi eller förfalskning av kreditpapper, 2) myntförfalskning, mord, rån, mordbrand, 3) andra *Verbrechen*; **Belg.** 333 (*poursuivi ou condamné du chef d'un délit*), 334 (*poursuivi ou condamné du chef d'un crime*), 335—337; **Schaffh.** 115 (. . 1. *wenn ein wegen eines Verbrechens Verhafteter . . 2. in anderen Fällen . .*); **Gen.** 235 (*poursuivi ou condamné du chef d'un crime*); 236 (*Dans tout autre cas d'évasion [d'un détenu] que celui prévu à l'article précédent*). Om **Eng.** och den anglikanska rätten jfr ned. — **Fr.** har en tredelning efter straffen: 238 (*de délits de police ou de crimes simplement infamants*), 239 (*d'un crime de nature à entraîner une peine afflictive à temps*), 240 (*de crimes de nature à entraîner la peine de mort ou des peines perpétuelles*), jfr 241. — Endast de svåraste brotten utbrytas i **N.** 131 (*en fange, der er dømt eller sigtet for en forbrydelse, som kan medføre fængsel paa livstid*); **It.** 227 (1. . *se scontava la pena dell'ergastolo*; 2. . . *se trattisi di altra pena restrittiva della libertà personale*); **Turk.** 301²; likaså, då brottet begås av ämbetsman, **Port.** 192 (högre minimum vid svåra brott). — En särskild sträng bestämmelse om befriande av dödsdömd förekommer i **U. S. A. Fed. P. C.** 248 (*whoever, by force, shall set at liberty or rescue any person found guilty in any court of the United States of any capital crime, while going to execution or during execution, shall be fined not more than \$ 25,000 and imprisoned not more than twenty-five years*); jfr även **Eng.** *Steph.* 216. **Bern** 79 utbryter tvärtom ett område av ringare brott (*in den Fällen, wo der Befreite nur wegen Handlungen enthalten ist, die mit Verweisung belegt werden können*). **Chil.** 299 har en glidande skala:

två grader under det för straffånges brott ådömda, resp. tre grader under det för rannsakningsfånges brott i lagen utsatta straff. — Stundom givas särskilda bestämmelser om fall, på vilka indelningsgrunden ej är tillämplig; så om *krigsfånge*, **Fr.** 238; **Eng.** *Steph.* 217 (*Every one commits felony and is liable, upon conviction thereof, to penal servitude for life, who a. assists any alien enemy of His Majesty, being a prisoner of war in His Majesty's dominions, whether such prisoner is confined as a prisoner of war in any prison or other place of confinement, or is suffered to be at large on his parole in His Majesty's dominions or in any part thereof, to escape from such prison or place of confinement, or from His Majesty's dominions, if at large on his parole; or b. who (owing allegiance to His Majesty) after any such prisoner as aforesaid has quitted the coast of any part of His Majesty's dominions in such his escape, knowingly and wilfully upon the high seas aids or assists such prisoner in his escape towards any other dominions or place*); **Can.** 186; **Ind. Pen. C.** 130; **New. Zeal.** 140; om en i och för *extradition* häktad **Belg.** 334; **N. Jers.** 13 (*any prisoner in jail . . held awaiting extradition*); **U. S. A. Fed. P. C.** 244 (*This section shall apply . . to cases in which the prisoner may be in custody charged with offences against any foreign government with which the United States have treaties of extradition*).

Lagar, som icke uppställa dylika grader, understryka dock ej sällan starkt betydelsen för straffmätningen av det brotts beskaffenhet, varför personen blivit häktad eller dömd; t. ex. **S.** 10: 18 (*Vid tillämpning av straff i fall, som i 17 § sagt är, skall synnerligt avseende göras å beskaffenheten av brott, därför den häktade eller fångne i häkte insatt eller dömd var*).

En kvalifikation för det fall, att befriandet omfattar en *flerhet av fångar* uppställer **Mex.** 429 (*Al que proporcione la evasión a varias personas privadas de libertad por la autoridad competente*).

Beträffande handlingens utförande kommer i viss mening fången själv regelbundet att spela huvudrollen (såvida han icke fortskaffas bedövd el. dyl.). Varje annan blir sålunda *faktiskt* delaktig, om han än *juridiskt* behandlas såsom gärningsman och ofta ensam straffbar. Några lagar beteckna också hans gärning överhuvud såsom *hjälp* till den rymmande fången. Andra lagar nämna, vid sidan av varandra, dels *befriande* dels *hjälp* till fångens flykt. Undantagsvis förekommer, att dessa två fall uppställas med olika straffbarhetsgrader; i huvudsak torde lagstiftaren här ha velat skilja mellan den, som medverkar vid själva rymningen, och den, som dessförinnan förskaffat fången medel, varigenom denne utför rymningen. Jfr **Port.** 194 § 1 (*Se alguns outros individuos [o: icke ämbetsmän] fizerem o arrombamento, escalamiento, abertura de porta ou de janella com chave falsa ou qualquer outra violencia, para procurar ou facilitar a fugida do preso*), § 2 (*Os individuos declarados no paragrapho antecedente, que apenas tiverem fornecido ao preso armas ou outros instrumentos para se evadir — privilegationsklausul inträder i sistnämnda fall, jfr ov.; dessutom mindre straff än i förra fallet, såvitt rymningen icke kommer till stånd*); **Can.** 194; **Iowa** 13365; **Nebr.** 2256 (obetydligt straff för den föregående hjälphandlingen); **Tex.** 225; **N. Zeal.** 146 b.

I de fall, då fången själv straffas, låter det tänka sig delaktighet (i juridisk mening) i hans brott (t. ex. av medfånge). Till den del åter, som fången icke kan straffas såsom gärningsman, borde han icke heller kunna straffas såsom delaktig i annan persons föranstaltande av rymningen; dock förekommer stundom i främmande rättspraxis en sådan med allmänstraffrättsliga principer svärförenlig uppfattning (fången straffbar såsom anstiftare eller medhjälpare: *Entsch. R. G.* 3, 140; 57, 417). — Däremot är tydligt, att fången, lika med varje annan, kan straffas för delaktighet (såväl som för gärningsmannaskap) i fråga om ett vid rymningen begånget allmänt brott, t. ex. våldsbrott.

Flera lagar yttra sig icke om de *medel*, varigenom befriandet utföres och grunda således icke därpå någon konstitutiv olikhet i straffbarhet: **Fi.** 16: 10¹; **N.** 131; **H.** 191; **T.** 120; **Sp.** 494—497; **Waadt** 119; **Glar.** 59; **Zür.** 82; **Bas.** 55; **Zug** 47; **Sol.** 65; **St. Gall.** 159; **App. I.-Rh.** 48; **Argent.** 281; **Costa R.** 481; likaså strafflagsförslagen utom **It. Fsl.**; (bland anglikanska lagar, om vilka jfr vidare ned., **N. Jers.** 8 ff.; **Tasm.** 106 ff.). Några lagar intaga samma ståndpunkt, i det de nämna men uttryckligen likställa våld och list: **Ö.** 217 (*wenn jemand einem wegen eines Verbrechens Verhafteten die Gelegenheit zum Entweichen durch List oder Gewalt erleichtert*); **Bund** 50 (*Wer einer auf Befehl eines Bundesbeamten oder einer Bundesbehörde verhafteten Person durch List oder Gewalt zum Entweichen behilflich ist*); **Aarg.** 78; **Schaffh.** 115 (*Wer einen Gefangenen aus der Gewalt der Behörden oder ihrer Diener befreit, oder ihm zur Selbstbefreiung behilflich ist, soll nach Massgabe der angewendeten Arglist oder Gewalt, sowie der individuellen Gefährlichkeit des Entwichenen . . .*); **Minnes.** 4819 (*Every person who, by force or fraud, shall rescue from lawful custody etc.*); **New Y.** 82. Men många lagar, isynnerhet äldre, ingå närmare på medlet. Särskilt framträder frågan, huruvida våld använts; stundom även användande av korruption. Rent undantagsvis förekommer, att brottet inskränkes till det fall, att befriandet skedde genom våld: **Schwyz** 112 (*Wer eine gesetzlich verhaftete Person durch Anwendung von Gewalt, Übermannung der Bewachung, oder Erbrechung des Gefängnisses befreit*). I övrigt skilja några lagar helt enkelt mellan våld och icke-våld: **S.** 10: 17 (*Tager man häktad person eller fånge med våld lös av den, som honom gripit eller i vård haver, eller befriar man honom genom häktes eller fängelses brytande. . . Befriar man häktad person eller fånge, genom list eller annorledes, utan våld*); **Obw.** 51 (*Wer einen Gefangenen mit Anwendung von Gewalt . . . Wird hiebei keine Gewalt angewendet*); **Freib.** 175² (*Si des violences ont été commises contre les personnes ou les biens*); **Perú** 335³ (*Los que hubieren cometido violencias contra las personas ó las propiedades*); **Venez.** 265² jfr 259 (*haciendo*

uso de medios violentos contra las personas o las cosas). Andra lagar åter fästa avseende vid våldets beskaffenhet. **D.** 108¹ kvalificerar våld å person (*forsaavidt der er anvendt Vold eller Trudsel om Vold mod Bevogterne, eller Befrieren har forsynet Fangen med Redskaber til paa saadan voldelig Maade at iværksætte Undvigelsen*). — **Tic.** har en kvalifikation för våld, som består i fängelsets brytande (142 § 3: *La pena sarà aumentata di un grado, se la fuga sarà stata procacciata mediante la rottura di qualsiasi riparo destinato a contenere i detenuti ed impedirne la uscita*) och en högre kvalifikation för våld å person (*ib.* § 4: *Sarà aumentata di due gradi, se sarà stata procacciata con violenza o resistenza ai custodi od altri agenti della forza pubblica*). Flere lagar sammanföra till en kvalifikation våld å person och sådant våld å sak, som består i fängelsets brytande: [**S.** 10: 17 sammanställer, som nyss nämnt, dessa två fall men sätter dem i motsats till bestämningen *utan våld* och synes sålunda under »fängelses brytande» innefatta allt våld å sak]; **Fr.** 241 (*Si l'évasion a eu lieu ou a été tentée avec violence ou bris de prison* — rättspraxis har, såsom ovan nämnts, vägrat att medtaga sådant våld å sak, som icke kunnat hänföras till »bris de prison»); **Belg.** 336; **It.** 228² jfr 226 (*usando violenza verso le persone o mediante rottura*); **Rum.** 195; **Thurg.** 251 (*mittelst der Erbrechung eines Gefängnisses oder durch Gewalt an Personen*); **Bern** 77 (nämner även *hot med våld*); **Gen.** 238 (likaså); **Luz.** 103 (*auf gewaltsame Art, durch Übermannung der Bewachung oder durch Erbrechung des Gefängnisses*); **Bras.** 127 § un., 128, 129, däremot 127 pr., 130 (list); **It. Fsl.** 392, 394. Stundom likställes med det verkliga våldet medhavande av vapen: **Wall.** 143 (*avec bris ou violence ou à main armée*); **Neuch.** 174³. I några lagar bildar det en högre kvalifikation, att vapen bibragt fången: **Fr.** 243 (*Si l'évasion avec bris ou violence a été favorisée par transmission d'armes*); **Belg.** 337; **Grek.** 186; **Gen.** 239; eller att vapen kommit till användning: **It.** 230 (*Quando la violenza preveduta negli articoli precedenti sia commessa con armi*); **Turk.** 304; **Venez.** 267; **It. Fsl.** 392, 394. **Ung.** 447² kvalificerar bibringande av »vapen, nyckel

eller vad verktyg som helst». — Aktiv *korruption* sammanställs någongång alternativt med våld till en kvalifikation: **R.** 82 (jfr ov.); **Chil.** 301 (*si emplearen la violencia o el soborno*); och uppställs stundom såsom en självständig kvalifikation: **Fr.** 242 (*Dans tous les cas ci-dessus, lorsque les tiers qui auront procuré ou facilité l'évasion y seront parvenus en corrompant les gardiens ou geôliers, ou de connivence avec eux, ils seront punis des mêmes peines que lesdits gardiens et geôliers*); **Tic.** 143 § 2 (*Il terzo che avrà corrotto il funzionario o gli agenti suddetti, o li avrà altrimenti determinati a commettere il crimine, sarà trattato come coautore*); **Gen.** 237² (*Si l'évasion a été procurée ou facilitée en corrompant, par dons ou par promesses, un ou plusieurs de ceux qui étaient préposés à la conduite ou à la garde des prévenus ou détenus, les coupables seront punis des mêmes peines que lesdits gardiens ou préposés*).

Försöket straffas enligt de allra flesta lagar *alltid* vid ifrågavarande brott. Oftast följer detta av försöksbestämmelserna (jfr härom **Spec. Utk.** I, 69 ff.) i lagens allmänna del: **N.** 49 ff.; **D.** 44 ff.; **H.** 45 ff.; **Ö.** 8; **Ung.** 1, 65 ff.; **It.** 61 ff.; **Sp.** 36, 138; **Port.** 8; **Bulg.** 48 ff.; **Grek.** 47 ff.; **Eng. Steph.** 68; **Bund** 15; **Thurg.** 33; **Waadt** 36; **Graub.** 26; **Aarg.** 39; **Wall.** 57; **Schaffh.** 50; **Obw.** 18, 19; **Glar.** 21; **Zür.** 35; **Bas.** 26; **Tic.** 57; **Zug** 19; **App. A.-Rh.** 26 (som emellertid *alltid* vid försöket medger fakultativ strafffrihet): **Schwyz** 35; **Sol.** 27; **St. Gall.** 29; **Neuch.** 53; **App. I.-Rh.** 20; **Luz.** 25; **Freib.** 15; **Argent.** 44; **Bras.** 16; **Chil.** 51 ff.; **Columb.** 8; **Costa R.** 154; **Perú** 97; **Venez.** 80 ff.; **D. Fsl.** 23; **Tjssl. Fsl.** 18; **Schw. Fsl.** 19; **It. Fsl.** 58. — Stundom stadgas försöksstraffet för ifrågavarande brott i den speciella delen av lagen, i sammanhang med straffbestämmelsen för det fullbordade brottet: **Fi.** 16: 10³; **T.** 120; **It.** 228², 229²; **Turk.** 301⁴, 302³; **Bern** 77, 80; **Kina** 170⁴, 171⁴, 172³; **Jap.** 102; **Fi. Fsl.** 15: 11; **T. Fsl.** 156, 159.

Några lagar inskränka emellertid försöksstraffet till ett visst område av deliktet. Så **S.** 10: 17² (endast då gärningen skett

med våld å person eller genom häktes eller fängelses brytande). Samma ståndpunkt intager **Belg.** 336, 337 jfr 1, 7, 51 ff. — Något vidsträcktare område har försöksstraffet enligt **Fr.**, som, förutom nyssnämnda fall (241, 245), jämlikt allmänna bestämmelser (1, 2, 3, 7, 8) straffar försök dels vid varje uppsåtligt brott av ämbetsman, såvida fången är tilltalad eller dömd för svårare brott (icke *délict*, ej heller *crime* enbart belagd med *peine infamante*), dels, under sistnämnda förutsättning, försök, som sker genom korrupcion av tjänsteman (242).

Till de ovan anförda citaterna ur den *anglikanska* rätten må följande allmänna översikt tilläggas. Några av dithörande lagar uppställa överhuvud icke fångbefrielsen såsom särskilt institut (**N. S. Wal.; South Austr.; Vict.**). Bland de övriga förekommer undantagsvis, att straff stadgas för fången själv, medan tredje man icke omtalas (**N. Carol.** 285—289); naturligen blir dock i dylikt fall denne straffbar såsom delaktig. I en del lagar stadgas tvärtom straff för tredje man men icke för fången själv (likso i flertalet europeiska lagar): **Illin.** 38: 197—206; **Nebr.** 2244—2256; **Ohio** 12831—12840; **Tex.** 216—245; **U. S. A. Fed. P. C.** 244—249. Därvid kan dock anmärkas, att **Ohio** 12840 straffar den, som rymmer från ett *workhouse* (*Whoever, having been committed to a workhouse, escapes or attempts to escape therefrom, shall be imprisoned in such workhouse not more than double the term for which he had been originally sentenced*) och **Tex.** 234 den, som rymmer från privatperson, till vilken han av myndighet »utlegts» (*Any person who has been convicted of a misdemeanor or petty offense, and afterwards hired under authority of law, who shall escape from his employer or person hiring him during the term of which he may have been hired, shall be punished by imprisonment in the county jail for a term not exceeding two years*). — Någongång intager lagen en mellanställning, så att fången väl straffas men i mindre utsträckning än

tredje man (t. ex. endast då han använt våld å fängelset, **N. Jers.** 12: *Any person who, being imprisoned for any crime, shall break prison and escape, or shall break prison, although no escape be actually made, shall be guilty of a misdemeanor*).

Men i flertalet fall stadga de anglikanska lagarne straff både för fången själv och för tredje man, i ungefär samma omfång. Institutets struktur är emellertid i dessa lagar mycket olika. **Tasm.** 106—108 har en mycket enkel struktur, i det den överhuvud icke gör någon skillnad, varken med hänsyn till förbrottet, brottssubjektet eller den brottsliga handlingen (106: 1. *Any person who, being in lawful custody, under any conviction or upon any charge of an offence, escapes from such custody, is guilty of a crime.* 2. *Any person who rescues any such person as aforesaid from such lawful custody is guilty of a crime*). **Minnes.** 4819—4827 närmar sig denna ståndpunkt men skiljer dock mellan att förbrottet varit *felony, gross misdemeanour* och *misdemeanour*. Liknande **Iowa** 13351—13368, som för fångens vidkommande medtager *violation of parole* (13353: *If any person having been paroled from the state penitentiary or state reformatory as provided by law, shall thereafter depart without the written consent of the board of parole from the territory within which by the terms of said parole he is restricted, he shall be deemed to have escaped from the custody within the meaning of section 13351 and shall be punished as therein provided*). — Andra lagar hava mera sammansatt struktur. **Mississ.** 1149—1160 skiljer mellan tredje man och fånge såsom brottssubjekt och indelar båda fallen efter dels förbrottets dels den brottsliga handlingens beskaffenhet. **Queensl.** 141—148 och **West. Austr.** 144—151 skilja ävenså mellan tredje man och fången, men indela endast det förra fallet (efter den brottsliga handlingen). **Ind. Pen. C.** 223—226 har likaledes särskilda bestämmelser för tredje man och fången (den förra endast innefattande våldshandlingen) men dessutom en allmän subsidiärbestämmelse, gemensam för båda (225 B: *Whoever, in any case not provided for in section 224 or section*

225 or in any other law for the time being in force . . . escapes or attempts to escape from any custody in which he is lawfully detained, or rescues or attempts to rescue any other person from any custody in which that person is lawfully detained). Andra lagar indela institutet närmast efter den brottsliga handlingens beskaffenhet (fängelsets brytande eller icke), uppställa en gemensam bestämmelse för den våldsamma handlingen och indela det andra fallet efter förbrottet och brottssubjektet: **Can.** 185—196; **N. Zeal.** 139—149. Några lagar utbryta det fall, att tredje man med våld befriat fången (vilket i dessa lagar utmärkes med ordet *rescue*, som i andra lagar ofta har en vidsträcktare betydelse) och behandla i övrigt fången och tredje man i det väsentliga lika, med indelning efter förbrottets beskaffenhet: **Ariz.** 98—105; **Calif.** 101—111; **Idaho** 8146—8154; **New. Y.** 84—93. — **Eng.** slutligen (*Steph.* 210—224) korsar indelningen efter brottssubjektet med indelningen efter den brottsliga handlingen (o: våldshandling av tredje man; likaså av fången; annan handling av tredje man; likaså av fången) och gör därjämte åtskillnader efter förbrottets beskaffenhet (*high treason, felony, misdemeanour*).

Beträffande omfånget av handlingsobjektet använda dessa lagar ofta vittgående uttryck: *in lawful custody; any custody in which he is lawfully detained* etc. Tolkningen i praxis är ofta något oberäknelig: stundom hava sådana fall medtagits, som att fången gått sin väg, sedan vaktaren somnat, medan man i andra fall icke medtagit den, som dömts av ungdomsdomstol. Till den del ett frihetsberövande på civilrättslig grund (bysättning etc.) förekommer, lägger lagens nyssnämnda uttryck rörande *formen* för frihetsberövandet intet hinder i vägen för att medtaga dessa fall, men ofta angives såsom *grund* till frihetsberövandet, att fången begått *brott*. Uttryckligt stadgande om »civilfångar» förekommer t. ex. i **N. Jers.** 10 (*All rescues in criminal cases not punishable by death, and in all civil cases, shall be misdemeanors* — rör sålunda endast tredje man, som befriar fånge). Stundom stadgas mindre

straff, då fången är underkastad personlig bevakning, än då han befinner sig i fängelse: **N. Zeal.** 143 (*in lawful custody other than aforesaid*) jfr 142 — denna mildring träffar endast fången själv, jfr 144, 145 (*whether in prison or not*). Någongång straffas icke fången själv (men väl tredje man), då han icke befinner sig inom fängelse: **Idaho** 8150 (*Every prisoner confined in any other prison than the state prison, who escapes etc.*) jfr 8152 (*Every person who wilfully assists any prisoner confined in any prison, or in the lawful custody of any officer or person, to escape*).

Rannsakningsfånge behandlas ofta i princip (överensstämmande med flertalet europeiska lagar) lika med straffånge (i det t. ex. *charge for a felony* sammanställes med *conviction for a felony*). Flere lagar göra dock en åtskillnad dem emellan, i större eller mindre utsträckning: **Ariz.** 98; **Calif.** 101; **Idaho** 8146; **Illin.** 38: 201 ff.; **Ind. Pen. C.** 225; ävenså **Mississ.** 1150 (endast våldsamt befriande av rannsakningsfånge likställt med befriande [överbud] av straffånge; i övrigt jfr 1152). Härmed (ävensom med indelningarne efter förbrottets beskaffenhet) sammanhänger det icke sällan förekommande åtskiljandet mellan olika straffanstalter (rymning från *state prison* eller från *penitentiary*, i motsats till *county jail* etc.).

IV. Personalfaution.

I äldre lagstiftning har i regel »personalfaution» behandlats tillsammans med »realfaution» och detta mestadels genom bestämmelser i den allmänna delen, i det båda uppställts såsom former av »delaktighet», accessoriska till »huvudbrottet». Några lagar kvarstå ännu på denna ståndpunkt, medan flertalet helt eller delvis övergivit den och uppställt båda fallen, eller ettdera fallet, i strafflagens speciella del. Vare sig emellertid fautionen *placeras* i delaktighetskapitlet eller i den speciella delen, är det en annan fråga, huruvida den i realiteten *behandlats* såsom accessorisk till ett huvudbrott eller såsom självständigt brott. Lika som det förekommer, att en i delaktighetskapitlet uppställd faution belägges med ett självständigt straff, fullkomligt oberoende av huvudbrottets, så inträffar även, att en i lagens speciella del uppställd faution icke har självständig straffsanktion utan ställes accessorisk till huvudbrottet. För en översikt av lagarnes ståndpunkt böra de därför jämföras dels i avseende på den yttre placeringen av fautionens båda former (i lagens allmänna eller speciella del?) dels i avseende på behandlingen i realiteten (accessoriskt eller självständigt straff?).

A) Fautionsbrottens placering.

Jämlikt det ovan anförda kunna lagarne ur denna synpunkt indelas i 1) sådana som i den allmänna delens delaktighetskapitel upptaga båda fautionsformerna; 2) sådana som upptaga den

ena formen i den allmänna, den andra i den speciella delen; 3) sådana som upptaga båda formerna såsom särskilda brott i lagens speciella del, vare sig de uppställas i omedelbart sammanhang eller föras till olika delar av systemet.

ad 1. Både personal- och realfaution förekomma i den allmänna delens delaktighetskapitel i följande lagar: **S.** 3: 9—11; **Port.** 23, 106 (jfr dock 197); **Grek.** 72—76; **Graub.** 37; **Aarg.** 30; **Schaffh.** 64; **Bern** 40; **Schwyz** 40; **Luz.** 39; **Chil.** 17; **Columb.** 25, 27; **Mex.** 43, 44 (som dock i den speciella delen, 432, särskilt uppställer *döljande* av brottsling — såvida det ej sker för tredje gången eller därutöver, eller mot ersättning: 43 I³: *Ocultando a éstos, si anteriormente han hecho dos o más ocultaciones, aunque de ellas no haya tenido conocimiento la autoridad; o si obran por retribución dada o prometida*). — Att lagarne närmast beteckna fautionen såsom delaktighet, hindrar icke, att särskilda fall såväl av personalfaution (t. ex. fånges befriande, dels såsom allmänt brott, dels såsom ämbetsbrott) som av realfaution (t. ex. tjuvgömmeri) utbrytas ur det allmänna begreppet och uppställas i den speciella delen.

ad 2 a): Endast personalfaution upptages bland delaktighetsbestämmelserna, medan realfautionen uppställs i den speciella delen: **Sp.** 50, 142 jfr 513, 514; **R.** 17 (där personalfautionen utan åtskillnad sammanföres med annan delaktighet, såsom en form av »samverkan» till brottets utförande: Пособниками считаются лица, содействующие выполнению преступления . . . сокрытию преступника или следов преступления), 164 (realfaution); **Thurg.** 37 jfr 157; **Glar.** 25 jfr 137; **Zür.** 40 jfr 178; **Zug** 24 jfr 124; **App. A.-Rh.** 30 jfr 119; **Sol.** 34 jfr 153; **St. Gall.** 34 jfr 61; **Neuch.** 65 jfr 382; **App. I.-Rh.** 24 jfr 124. — Ett undantag utgör i **Sp.** (513) *vane*mässig personalfaution. — Stundom, t. ex. **Glar.**, känner lagen realfaution endast i förbindelse med vissa brott (stöld etc.). **Obw.** har uppställt personalfaution i den allmänna delen (24), men realfaution i *Pol.* 84. **Bund**, som saknar bestämmelser om realfaution, uppställer personalfaution i den allmänna delen (23).

b): Endast realfaution upptages bland delaktighetsbestämmelserna, medan personalfautionen upptages i den speciella delen: **D.** 55 jfr 110; **Rum.** 53—55 jfr 197; **Wall.** 64, 67, 317 jfr 146. (Om **Mex.** jfr ov. *sub* 1).

ad 3 a): Båda formerna uppställas, i omedelbart sammanhang, i den speciella delen: **T.** 257 ff.; **Ung.** 370 ff.; **Bulg.** 339 ff.; **Bas.** 156 ff.; **Tic.** 171 ff.; **Argent.** 277 ff.; **Costa R.** 475 ff.

b): Båda formerna uppställas i den speciella delen, men i skilda delar av systemet: **Fi.** 16: 20 jfr 32 kap.; **N.** 132 jfr 317, 320; **H.** 189 jfr 416; **Ö.** 185 jfr 214; **Fr.** 248 jfr 460, 461 (*L.* ^{22/5} 1915); **Belg.** 339 jfr 505, 506; **It.** 225 jfr 421; **Turk.** 296 jfr 512; **Freib.** 86 jfr 174; **Perú** 243 jfr 331, 332; **Venez.** 255 jfr 472; **Kina** 174, 177 jfr 376 ff.; **Jap.** 103 ff. jfr 256 ff.; **Fi. Fsl.** 15: 10 jfr 29: 9; **D. Fsl.** 124 jfr 283 ff.; **T. Fsl.** 200, 201 jfr 350 ff.; **Tjslov. Fsl.** 199 jfr 329; **Schw. Fsl.** 269 jfr 125; **It. Fsl.** 385, 386 jfr 667.

I alla dessa fall uppstår naturligen frågan om gränslinjen mellan personal- och realfaution; likaså (särskilt beträffande lagar, som uppställa någondera fautionsformen i delaktighetskapitlet) om gränslinjen mellan faution och medhjälp. Vad förstnämnda gränslinje beträffar, föras givetvis handlingar, som gå ut på att undandraga brottslingen straff, till personalfaution, och handlingar, som innebära övertagande i lukrativt syfte av saker, förvärvade genom brottet, till realfaution. Däremot stå lagarne villrådiga i avseende på handlingar, som avse att åt brottslingen säkra fördelarne av brottet (särdeles om ingen *animus lucri* finnes hos *fautor*). Bland lagar, som hava skilda rättsverkningar för de båda fautionsformerna, föres nämnda fall till *personalfaution* av **T.** 257 (*wissentlich Beistand leistet, um denselben der Bestrafung zu entziehen oder um ihm die Vorteile des Verbrechens oder Vergehens zu sichern*); **Ung.** 375 (*Der Vorschubleistung macht sich auch schuldig . . . wer . . . bei der Sicherstellung des aus dem Verbrechen oder Vergehen stammen-*

den Vorteils mitwirkt); **It.** 225; **Bulg.** 340; **Thurg.** 37; **Obw.** 24 (um denselben der Bestrafung zu entziehen oder ihm die Vorteile des Verbrechen zu sichern . . Die gewerbsmässige Begünstigung, sowie diejenige, welche als Sicherung des durch das Verbrechen gewonnenen Vorteils gerichtet ist, soll immer strenger bestraft werden, als die blosser Entziehung des Verbrechers der gerichtlichen Verfolgung); **Glar.** 25; **Zür.** 40; **Bas.** 156; **Tic.** 173; **Zug** 24; **Sol.** 34; **St. Gall.** 34 c; **Neuch.** 65 (soit en lui procurant ou lui assurant les avantages qui doivent en résulter); **Venez.** 255. — Däremot föres fallet uttryckligen under realfaution i **N.** 320 (Den, som yder den skyldige bistand efter forøvelsen af en forbrydelse for at sikre ham en ved samme tilsigtet fordel); **D.** 55 (Handlinger, der gaar ud paa at sikre Gjerningsmanden den ulovlig erhvervede Fordel); **Sp.** 514 (los que concurrán a la enajenación de dichos objetos, auxiliando a los delincuentes para que se aprovechen de ellos); **Wall.** 64 (favorisent le coupable . . en recélant ou en partageant sciemment les objets qui ont été obtenus à l'aide du délit); **D. Fsl.** 283; varjämte i åtskilliga lagar, som ej uttryckligen omnämna fallet, samma resultat framgår av det sätt, varpå personalfautionen bestämmes (såsom inriktad uteslutande på att undandraga brottslingen straff): **Fi.** 16: 20; **H.** 189; **Fr.** 248; **Belg.** 339; **Freib.** 174; **Perú** 331, 332. — I **T. Fsl.** har ifrågavarande fall, betecknat såsom *Begünstigung* (200), sammanställts med »*Strafvereitelung*» (201), varmed avses icke blott döljande av brottslingen eller befordrande av hans flykt utan allt slags eluderande av statens straffrättsskipning gentemot annan person (*Wer wissentlich die Strafverfolgung eines anderen wegen eines von diesem begangenen Verbrechens oder Vergehens oder die Vollstreckung einer gegen einen anderen wegen eines Verbrechens oder Vergehens rechtskräftig erkannten Strafe oder den Vollzug einer gegen einen anderen rechtskräftig zugelassenen oder angeordneten, mit Freiheitsentziehung verbundenen Massregel der Besserung oder Sicherung ganz oder zum Teil vereitelt*).

Vad angår gränslinjen mellan faution och medhjälpl fastslå lagarne allmänt, att fautionshandlingen skall ha skett efter för-

brottets fullbordande. Icke sällan förklaras uttryckligen, att löfte om dylik handling, avgivet före förbrottets fullbordande, förvandlar gärningen till medhjälp: **T.** 257³ (*Die Begünstigung ist als Beihilfe zu bestrafen, wenn sie vor Begehung der Tat zugesagt worden ist*); **Ung.** 374 (*wenn er sich mit ihm diesbezüglich nicht schon vor der Verübung des Verbrechens oder Vergehens verabredet hat*), 375; **It.** 225 (*senza concerto anteriore al delitto stesso*); **Bulg.** 340; **Grek.** 74; **Schaffh.** 61³; **Sol.** 35² etc. Givetvis kan, därest den brottsliga handlingen fortsättes, så att ytterligare brott (av samma eller annat slag) kommer till stånd, en fautionshandling till det först konsumerade brottet bliva medhjälp till det senare (därvid lagen någonsång förklarar fautionsbestämmelsen subsidiär, t. ex. **It.** 225: *senza contribuire a portarlo a conseguenze ulteriori*, medan i andra fall rättspraxis, t. ex. **T.**, antager konkurrens); motsvarande bör gälla ifråga om s. k. *delictum continuum*, t. ex. frihetsberövande (även här har **T.** rättspraxis antagit konkurrens: *Entsch. R. G.* 58,13). — Angående sammanträffande av medhjälp och faution till samma brott stadga lagarne stundom uttryckligen subsidiaritet för fautionsbestämmelsen: **S.** 3: 9 (*utan att hava sådan del i brott, som förr sagt är*); **Sp.** 50 (*con conocimiento del delito y sin haber tenido participación en él*), 514 (*sin haber tenido participación alguna en un delito*); **Schaffh.** 64 (*erst nach vollbrachter Tat den Urhebern oder Gehülfen in Beziehung auf das begangene Verbrechen oder Vergehen wesentlich förderlich ist*); **Zür.** 40 (*erst nach der Tat wesentlich Beistand leistet*); **Zug** 24. Där så ej skett, har rättspraxis (t. ex. **Fr.**) stundom antagit realkonkurrens (även i några lagar, t. ex. **T.**, som antaga ensamt medhjälp, när den föregående handlingen bestått i löfte om den efteråt lämnade fautionen). — **Aarg.** 40 låter i dylikt fall gärningsmannastraff inträda (*Wer sich . . der Beihilfe und der Begünstigung zugleich schuldig macht, den trifft die auf das Hauptverbrechen festgesetzte Strafe*).

Grek. för närmast *allt* efter brottet lämnat bistånd tillsammans med föregående delaktighet (72⁵) men utbryter vad som

skett utan föregående överenskommelse och utan egennyttigt syfte (*χωρίς ιδιοτελή σκοπόν*), art. 74.

B) Fautionsformernas straff i förhållande till förbrottets.

Jämfört med förbrottets straff är den väsentliga frågan rörande fautionens straff, huruvida detta bestämmes i funktion av förbrottets (*accessoriskt*), eller självständigt, genom en eller flera *fixa* skalor. Flera lagar förfara i detta hänseende olika vid de båda fautionsformerna, så att den ena erhållit accessoriskt, den andra självständigt straff. Och såsom förut nämnt är frågan om straffets självständighet alldeles icke avgjord med fautionens plats (i den allmänna eller speciella delen). För övrigt är, särskilt i äldre lagar, ingalunda det vanligare, att lagen konsekvent genomför den ena eller andra ståndpunkten: fastmera framträda en stor mängd mellanformer mellan självständighet och osjälvständighet, i det t. ex. närmast en fix skala uppställs men maximeras på ett eller annat sätt i relation till förbrottets straff; eller vissa fall av faution utbrytas, såsom undantag från den eljest följda regeln o. s. v. Emellertid kan man i det väsentliga indela lagarne i sådana som 1) för båda fautionsformerna hava accessoriska straff; 2) för båda fautionsformerna hava fixa straff; 3) för personalfaution accessoriska men för realfaution fixa straff; samt 4) för personalfaution fixa men för realfaution accessoriska straff. Vid typen 2 kunna straffen vara antingen lika eller olika vid de båda fautionsformerna.

ad 1. Accessoriska straff, gemensamma för personal- och realfaution, förekomma i **Graub.** 37 (*im Verhältnis zu der Strafe, welche den Urheber trifft, immerhin aber milder als der Gehülfe*); **Aarg.** 39 (*Die Dauer der für die Beihülfe, die Begünstigung und den Versuch zu erkennenden Freiheitsstrafe soll höchstens auf drei Viertel der Strafe gehen, welche das Verbrechen selbst trifft*); **Schaffh.** 65 (*Den Begünstiger trifft eine mit Rücksicht auf die Grösse und Beschaffenheit des Haupt-*

verbrechens . . festzusetzende Strafe. Diese kann jedoch einen Drittel der auf das Verbrechen gesetzten Strafe, wenn sie teilbar ist . . nicht übersteigen); **Obw.** 24² (ungefär = Graub.); **Neuch.** 66 (*Les peines de la tentative sont applicables au fauteur*; enligt art. 53 är försökets maximum i allmänhet $\frac{2}{3}$ och dess minimum $\frac{1}{3}$ av det fullbordade brottets maximum och minimum resp.); **Luz.** 41 (*Die Strafe der Begünstigung kann nach Massgabe des Verschuldens bis auf ein Viertel und, wenn die Begünstigung gewerbmässig betrieben wurde, bis auf die Hälfte der auf das Verbrechen gesetzten Strafe bestimmt werden*); **Chil.** 17, 52 (straffet i allmänhet »två grader» under huvudbrottets); **Columb.** 25, 27 (*Los encubridores sufrirán una pena que no sea menos de la cuarta parte ni más de la mitad de la del autor o de los autores*). Samtliga dessa lagar utom **Neuch.** hava bestämmelserna i den allmänna delen; **Neuch.** åter har realfautionen i den speciella delen (382) men hänvisar till det för personalfautionen i den allmänna delen uppställda straff. — Regeln om straffets accessorietet lider vissa undantag; t. ex. så, att ett fixt straff uppställes för vanemässighet: **Neuch.** (endast för realfaution, 383: *Le recéleur d'habitude sera puni de la réclusion jusqu'à cinq ans* etc.) jfr 382, 384; **Chil.** (personalfaution, 52³: *También se exceptuan los encubridores comprendidos en el número 4.º del mismo artículo 17, a quienes se aplicará la pena de presidio menor en cualquiera de sus grados*); eller, omvänt, för särskilt ringa fall: **Aarg.** 39⁴ (*In Fällen, wo die Beteiligung und Schuld des Begünstigers eine sehr geringfügige ist, kann der Richter, abgesehen von der Strafe des Hauptverbrechens, gegen denselben eine zuchtpolizeiliche Strafe verhängen*); **Obw.** **Pol.** 26; **Neuch.** (realfaution, 382²: *Dans les cas peu graves, lorsqu'il s'agit seulement d'une légère atteinte à la propriété, la peine sera une simple amende de 50 francs*). Stundom uppställes för det i övrigt accessoriska straffet ett fixt maximum: **Schaffh.** 65¹ (sex års tukthus); **Neuch.** 66¹ (vid personalfaution aldrig reclusion).

ad 2 a): Fixa straff, gemensamma för båda fautionsformerna:
S. 3: 9 (fängelse i högst sex månader eller böter); **Port.** 23, 106 (tre

olika skalor, allt efter förbrottets maximum); **Bern** 41 (*Gefängnis bis zu 60 Tagen oder Korrektionshaus bis zu zwei Jahren*); **Argent.** 277 (*prisión de quince días a dos años*); **Costa R.** 475 (*prisión en su grado primero*). Av dessa lagar uppställa **S.** och **Bern** båda fautionsformerna i lagens allmänna del; samt **Argent.** och **Costa R.** båda formerna (tillsammans) i den speciella delen. — Ett element av accessorietet framträder (bortsett från **Port.**) i **S.** på det sätt, att viss svårhet av huvudbrottet är *en* av förutsättningarna för kvalifikation (3: 9: *har det skett för egen vinning, och är brottet med straffarbete över åtta år eller svårare straff belagt; då må till straffarbete i högst två år dömas*).

b): *Fixa* straff, *olika* för de två fautionsformerna: **Fi.** 16: 20 och 32 kap.; **N.** 132, 317, 320; **H.** 189, 416; **T.** 257 ff.; **Ung.** 370 ff.; **Belg.** 339, 505, 506; **It.** 225, 421; **Bulg.** 338 ff.; **Turk.** 296, 512; **Thurg.** 37, 157; **Bas.** 156; **Tic.** 171 ff.; **Sol.** 34, 153; **Freib.** 174, 86; **Perú** 331, 332, 243; **Venez.** 255, 472; **Kina** 174, 376 ff.; **Jap.** 103, 256. Av dessa lagar uppställa **Thurg.** och **Sol.** personalfautionen i den allmänna och realfautionen i den speciella delen; **T.; Ung.; Bulg.; Bas.; Tic.** båda *tillsammans* i den speciella delen och övriga lagar vardera formen för sig i den speciella delen. Med undantag av **H.; Thurg.; Freib.; Perú; Kina** och **Jap.** innehålla dessa straffbestämmelser mer eller mindre accessoriska element. Så **Fi.** 16: 20; 32: 1, 4 (medhjälpsstraffet maximum); **N.** (vid säkrande utav fördelarna av förbrottet, 320, ej högre straff än förbrottets maximum); **T.** vid enkel personalfaution: 257 (*Die Strafe darf jedoch, der Art oder dem Masse nach, keine schwerere sein, als die auf die Handlung selbst angedrohte*); vid svår personalfaution (»*Personenhehlerei*»): 258 (skärpning, om förbrottet utgjort *einfacher Diebstahl* eller *Unterschlagung*; starkare skärpning, om det utgjort *schwerer Diebstahl, Raub* eller *ein dem Raube gleich zu bestrafendes Verbrechen* — allt under förutsättning av *animus lucri*); vid realfaution från tredje resan: 261 (högre straff än eljest, om förbrottet tillhör sistnämnda brottsgrupp);

Ung. 372 (kvalifikation av realfautionen, då förbrottets maximum överstiger tio års tukthus); **Belg.** 506 (likaså, då förbrottet är belagt med dödsstraff eller *travaux forcés à perpétuité*); **It.** vid personalfaution 225 (såvida för förbrottet è *stabilita una pena non inferiore alla detenzione*, får fautionsstraffet icke vara *superiore in durata alla metà della pena stabilita per il delitto medesimo*); vid realfaution 421 (med undantag för vanemässighet, *ib.*⁴, får fautionsstraffet, *ib.*³, icke överstiga hälften av förbrottets maximum; kvalifikation, *ib.*², om förbrottet är belagt med mera än fem års frihetsstraff); **Bulg.** 339¹ (kvalifikation av realfaution, då förbrottets maximum överstiger tio års tukthus), 341 (likaså av personalfaution, då förbrottet är röveri); **Turk.** 296 och 512 (liknande It.); **Bas.** 156 (maximum = förbrottets); **Tic.** 175 § 1 (*Nella applicazione delle pene portate dal Capo presente, la pena del favoreggiamento o della ricettazione dovrà essere sempre di almeno un grado minore di quella assegnata al complice del crimine o delitto principale*); **Sol.** 34 (olika straff, allt eftersom förbrottet är *Verbrechen* eller *Vergehen*); **Venez.** (personalfaution 256, 257; realfaution 472 — liknande It.). — Till denna grupp hör samtliga strafflagsförslagen, vilka, som nämnt, alla uppställa båda fautionsformerna (på skilda ställen) i den speciella delen: **Fi. Fsl.** 15: 10 jfr 29: 9; **D. Fsl.** 124 jfr 283, 284; **T. Fsl.** 200, 201 jfr 350; **Tjslov. Fsl.** 199 jfr 329; **Schw. Fsl.** 269 jfr 125; **It. Fsl.** 385, 386 jfr 667. Dessa bestämmelser äro fria från accessoriska element, undantaget **T. Fsl.** 202 (maximum = förbrottets). — Sistnämnda förslag (200) stadgar dessutom (beträffande hjälp till säkrande av brottets fördelar): *Die Strafbarkeit ist unabhängig von der Strafbarkeit des Begünstigten* (likaså § 353 om realfaution); på samma sätt **It. Fsl.** 385 om personalfaution: *Le disposizioni del presente articolo si applicano anche quando la persona aiutata non sia imputabile o non sia punibile* (likaså art. 667 om realfaution).

ad 3: Accessoriska straff för personalfaution, fixa straff för realfaution: Sp. 50, 142 (*A los encubridores de delito consumado . .*

se les impondrá la pena inferior en dos grados a la señalada para el autor del delito consumado), 144 (*Al encubridor de delito frustrado o de tentativa . . se le impondrá la pena inferior en tres o cuatro grados a la señalada para el autor del consumado, respectivamente*); 514 (realfautation: straffet de un año a seis de reclusion y multa de 2.000 a 20.000 pesetas); **R.** 17, 164 (enligt 17 behandlas personalfautationen = föregående delaktighet, jfr ov.); **Glar.** 25², 137; **Zür.** 43 (*Der Begünstiger wird gelinder bestraft als der Gehülfe*), 185 (realfautation: fixa straffskalor efter det omhändertagna föremålets värde); **St. Gall.** 34 (*Die Begünstigung wird . . gelinder bestraft als die Urheberschaft*), 62 (realfautation; straff = det för *Unterschlagung* § 56, nämligen fyra fixa straffskalor efter föremålets värde). Samtliga dessa fem lagar hava konsekvent uppfört personalfautation i den allmänna och realfautation i den speciella delen. Men likasom fixa element spela in vid personalfautationen, förekomma accessoriska element vid realfautationen. **Sp.** har sålunda utbrutit den *habituella* personalfautationen och uppställt den i den speciella delen (513) med fix skala, dock med maximum = förbrottets; å andra sidan har lagen (514) inskränkt realfautationens fixa skala genom denna samma maximering (*Cuando el delito del que provengan los objetos esté castigado con penas inferiores a las expresadas, no se impondrá pena privativa de libertad superior a aquéllas*). **Zür.** 43 fixerar såtillvida ett maximum för personalfautation, som tukthus uteslutes, oavsett förbrottets svårhet; å andra sidan är förbrottets egenkap av rån eller utpressning en bland kvalifikationsgrunderna vid realfautation (185 b). **St. Gall.** 34 maximerar straffet för personalfautation därhän, att det skall stanna vid »*korrektionele Strafe*» (sålunda icke *Zuchthaus*, § 5).

ad 4: Fixa straff för personalfautation, accessoriska straff för realfautation: **D.** 110 (personalfautation: *Bøder eller Fængsel*), 55 (realfautation: *en Straf, der ikke overskrider Halvdelen af den høieste og ikke er mindre end Fjerdedelen af den laveste for Forbrydelsen i Loven foreskrevne Straf*); **Ö.** 215 (personalfautation vid *Verbrechen*: fix skala),

307 (likaså, vid personalfaution av *Vergehen* och *Übertretungen*); vid realfaution olika bestämmelser allt efter förbrottets beskaffenhet: 186 (förbrottet: *Diebstahl* eller *Veruntreuung*, utgörande *Verbrechen*), 196 (förbrottet *rån*), 464 (förbrottet: *Diebstahl* eller *Veruntreuung*, icke utgörande *Verbrechen*: straffskalan = förbrottets, 460); **Fr.** har i fråga om personalfaution, 248, en rent fix skala, men straffar personalfautionen endast då förbrottet är belagt med *reclusion* eller högre straff; i fråga om realfautionen (460, 461) intager **Fr.** sedan *L.* ²²/₅ 1915 en utpräglad mellanställning, i det den, såvitt förbrottet är av nyssnämnda svårhetsgrad, faller under dettas straffskala, men vid lindrigare förbrott kommer under den fixa skalan för enkel stöld, art. 401; **Grek.** 71 (jfr 72⁵) straffar i princip efterföljande delaktighet, likasom föregående, accessoriskt; men uppställer för det utbrutna området (74, jfr ov.) en fix skala upp till två års *φυλάκις*; **Wall.** 146 (fixa skalor vid personalfaution), 64, 67¹ (realfautionens maximum = halva maximum vid förbrottet; 15 års *reclusion*, om detta är dödsstraff eller livstids frihetsstraff), 317 (höjning av proportionen till förbrottets straff, då detta utgjort stöld etc.). Av dessa lagar hava **D.** och **Wall.**, i överensstämmelse med straffsanktionerna, personalfautionen i den speciella och (huvudbestämmelsen om) realfautionen i den allmänna delen.

C) Brottssubjektet.

Att brottsling, som själv söker utplåna bevisningen om sitt brott, icke särskilt straffas för denna gärning, har av de allra flesta lagar ansetts självklart. Dock förekomma undantagsvis uttryckliga stadganden härom: **H.** 189 *i. f.* (*Deze bepalingen zijn niet van toepassing op hem die de daarin vermelde handelingen verricht ten einde gevaar van vervolging te ontgaan*); **D. Fsl.** 124² (*Den, der foretager de nævnte Handlinger for at unddrage sig selv . . fra Forfølgning eller Straf, straffes icke*).

Däremot uppställa (bortsett från den anglikanska rätten, jfr ned.) så gott som alla lagar (icke **R.**) privilegiationer av faution, begången av någon »förbrottslingen» närstående person. Det vanliga är, att denna krets av privilegierade erhåller en *bestämd* begränsning; att privilegiationen inskränkes till ett större eller mindre område av *personalfaution*; samt att den består i obetingad *straffrihet*; dock förekomma på samtliga dessa punkter undantag.

Vad först angår *kretsen* av de privilegierade, lämnas denna någongång fullkomligt obestämd: **Freib.** 174² (*Le juge peut prononcer l'acquiescement si, en raison des personnes en cause, cette conduite paraît excusable*); **Perú** 331² (*No incurrirá en pena alguna, si sus relaciones con la persona perseguida ó reprimida son tan estrechas como para hacer excusable su conducta*); **Schw. Fsl.** 269 (*Steht der Täter in so nahen Beziehungen zu dem Begünstigten, dass sein Verhalten entschuldbar ist, so bleibt er straflos*). Några lagar uttrycka sig mera bestämt utan att dock sluta kretsen: **Schaffh.** 66 (*Die nächsten Angehörigen [vilket uttryck icke definieras] des Schuldigen bleiben von der Strafe der Begünstigung frei, wenn diese etc.*); **App. A.-Rh.** 30⁴ (*Von der Strafe der Begünstigung sind frei: Ehegatten und nahe Blutsverwandte [ej närmare bestämt], sowie auch Pflegeeltern und Pflegekinder, wenn sie etc.*); **App. I.-Rh.** 24 (liknande); **Jap.** 105; **Fi. Fsl.** 15: 10 (*förbrytarens närmaste*); jfr även ned. om **Argent.**; **Costa R.** och **Tjssl. Fsl.** — Vanligen är emellertid kretsen bestämd. En för de allra flesta lagar gemensam kärna utgöres av: *make*; *linea recta* i skyldskap och svågerlag; samt två led i sidolinjen, jämväl både skyldskap och svågerlag. En inskränkning häri göra **D.** 110² och **Bern** 42, som icke medtaga svågerlag å sidolinjen; samt **Turk.** 296³, som överhuvud icke medtager svågerlag. (Så stadgar även i första hand **Tjslov. Fsl.** 13³, men jfr ned.).

Några kantonallagar — **Aarg.** 31; **Bas.** 156²; **Neuch.** 76; **Luz.** 41 — stanna vid denna kärna (likaså **Port.** i det särskilt utbrutna fallet, art. 197, jfr ned.). Men flertalet lagar göra

tillägg av olika slag. Sålunda medtagas: *f. d. make* av **H.** 189 *i. f.* (*zijn echtgenoot of gewezen echtgenoot*); **Fr.** 248² (*époux ou épouse même divorcés*); **Belg.** 341; **Rum.** 197² (*soțul sau soția, și chiar de vor fi despărțiți*); **Wall.** 146³ (*l'époux même séparé*); jfr även **N.** 5 (*Er egteskabet opløst, begrundet det fremdeles anvendelse af de om de nærmeste givne regler, forsaavidt angaar begivenheder før opløsningen*); trolovad av **Fi.** 16: 20², 10²; **N.** 5; **T.** 257, 52; **Ung.** 378, 78; **Bulg.** 343, 540; **Thurg.** 38; **Graub.** 43; **Obw.** 24⁴; **Zug** 25¹; **Sol.** 36; **Glar.** 26; **D. Fsl.** 3¹; **T. Fsl.** 10; *fosterföräldrar och -barn*: **Fi.** 16: 20², 10²; **N.** 5; **D.** 110²; **T.** 257, 52; **Ung.** 378, 78; **Thurg.** 38; **Obw.** 24⁴; **Glar.** 26; **Zür.** 42; **Zug** 25¹; **Sol.** 36; **D. Fsl.** 3¹; **T. Fsl.** 10; (**S.** 3: 11 endast fosterbarn); *adoptivföräldrar och -barn*: **S.** 3: 11; **T.** 257, 52; **Ung.** 378, 78; **Sp.** 51; **Sol.** 36; **D. Fsl.** 3¹; **T. Fsl.** 10; (**Sp.** *ib.* även adoptivsyskon: *ascendientes, descendientes, hermanos legítimos, naturales o adoptivos*); »naturlig» skyldskap (varom lagarne i allmänhet icke yttra sig) uttryckligen i **Sp.** *l. c.*; ävenså **Chil.** 17 *i. f.*, såvitt rör »erkänd» skyldskap i *linea recta* (*padres o hijos naturales o ilegítimos reconocidos*); *tre led i sidolinjen*: **H.** 189 *i. f.*; **Ö.** 216; **Ung.** 378, 78; **It.** 225³, 191; **Port.** 23 § *un.* (*os collateraes ou affins do criminoso até ao terceiro grau por direito civil*) men icke i det utbrutna fallet 197 § 2 (*os ascendentes ou descendentes d'aquella que foi acoutado ou encoberto, o esposo ou esposa, os irmãos ou irmãs, e os parentes por afinidade nos mesmos graus*); **Bulg.** 343, 540; **Graub.** 43; **Wall.** 146³; **Obw.** 24⁴; **Tic.** 142², 176; **St. Gall.** 34; **Costa R.** 476; (**Columb.** 32 medtager *fyra* led i skyldskap men endast två i svågerlag: *sus parientes dentro del cuarto grado civil de consanguinidad o segundo de afinidad*; likaså **Mex.** 44, II); *svågerlag av andra graden* i **N.** 5 (*som besvogret ansees ogsaa den besvogredes egtefalle*) och, för visst fall, i **St. Gall.** 34 *i. f.* (*die Ehegatten der Geschwister seines Ehegatten*); *förmyndare* **Grek.** 76 (*ἐπίτροποι ἢ ἐπιμεληταὶ τοῦ ἐνόχου*); *underordnade* i **Bern** 42 (*zu Gunsten von . . . Personen, denen er untergeben ist*); mera obestämt: den, som vill rädda välgörare eller intim vän, i **Costa R.** 476 (*en favor de un bienhechor o íntimo*

amigo suyos) och, om det gäller brott *mot person*, **Argent.** 278² (*En los casos de delitos contra las personas, quedarán también exentos de pena por ocultación, los amigos íntimos y los que hubieren recibido grandes beneficios del responsable del delito, antes de su ejecución*); förbunden genom kärlek, vördnad, tacksamhet eller nära vänskap: **Mex.** 44, III (*A los que estén ligados con el delincuente por amor, respeto, gratitud o estrecha amistad*); liknande **Tjslov. Fsl.** 13³ (*diejenigen [Personen], die in einem solchen Familien-, Freundschafts- oder Liebesverhältnis stehen, dass der Nachteil, den eine von ihnen erlitte, von der anderen wie ihr eigener Nachteil empfunden würde*). — **Kina** 177 privilegierar ett mycket vidsträckt område av förvantskap, därom utförliga bestämmelser i artt. 11—16.

Vad beträffar privilegiationens omfattning med avseende på den brottsliga *fautionshandlingen*, förekommer blott undantagsvis, att *realfaution* i detta avseende sammanfattas med *personalfaution*. Så är dock förhållandet i **Port.** 23, 106 och **Bern** 42 (enligt sistnämnda lag är emellertid privilegiationen endast fakultativ, jfr ned.). Den form av *faution*, som består i att åt förbrottslingen säkra fördelarne av förbrottet, undantages även mestadels från privilegiationen — detta även i lagar (jfr ov. sid. 100), som föra nämnda fall under *personalfaution* (i det t. ex. privilegiationen göres beroende av det *syfte* hos *fautor* att undandraga brottslingen straff). Några lagar (bortsett från de nyssnämnda **Port.** och **Bern**) intaga emellertid en motsatt ståndpunkt och låta det nämnda fallet omfattas av privilegiationen: **Ung.** 375 (*Der Vorschubleistung macht sich auch schuldig . . wer . . bei der Sicherstellung des aus dem Verbrechen oder Vergehen stammenden Vorteils mitwirkt*), 378 (*Die Anordnungen der §§ 374 und 375 sind nicht anzuwenden, wenn der Vorschubleister eine daselbst bezeichnete Handlung im Interesse eines seiner Angehörigen verübt hat*); **It.** 225 (*Chiunque, dopo che fu commesso un delitto per il quale è stabilita una pena non inferiore alla detenzione . . aiuta taluno ad assicurarne il profitto . . Va esente da pena chi commetta il fatto in favore di un prossimo congiunto*); **Bulg.**

340 (Såsom *fautor* [укриватель] anses även den, som hjälper gärningsman eller delaktig . . att säkra de fördelar, som härröra ur det begångna brottet), 343 (Föreskrifterna i 340 och 341 användas icke mot den, som handlade på där omtalat sätt till förmån för någon av sina anhöriga); väl även **Columb.** 25, 32, som synes undantaga blott den otvivelaktiga realfautionen (32: *pero si ocultaren alguno o algunos de los efectos en que consista el delito, para aprovecharse de ellos; o los compraren, expendieren o distribuyeren, sabiendo su procedencia, serán castigados etc.*).

Några lagar göra en ytterligare inskränkning, i det de undantaga även *utplånande av bevisning* om brottet. Särskilt tydligt framträder denna ståndpunkt hos **Perú**, som i art. 331 uppställer döljande av brottslingen och befordrande av hans flykt m. m. (*ocultándola ó facilitándole la fuga*), vilken artikel förses med privilegationsklausul, medan i en annan art., 332, som saknar dylik klausul, omtalas undanröjande av bevisning (*El que dificultare la acción de la justicia, procurando la desaparición de las huellas ó pruebas del delito ó escondiendo los efectos del mismo*). Men samma uppfattning torde även få anses uttalad av **S.** 3: 9 (*Nu har någon . . gått den brottslige tillhanda, såsom att han hulptit att honom dölja, eller varit behjälplig till hans flykt eller till döljande av gärningen eller till undanröjande av bevis därom*), *ib.* 11 (*Make etc. skall ej till straff fällas . . efter 9 § för den brottsliges döljande, eller för befordrande av hans flykt*); **Graub.** 43 (*Von der Strafe wegen Verheimlichung des Verbrechers oder Begünstigung der Flucht desselben, nicht aber wegen Begünstigung anderer Art . . sind ausgenommen . .*); **Aarg.** 31 (*wenn sie lediglich denselben verbergen oder ihm zur Flucht behülflich sind*); **Wall.** 146 (*Ceux qui ont recélé ou fait recéler des personnes etc. . . Sont exceptés de la présente disposition etc.*), däremot 64¹ (tillsammans med realfaution: *Sont réputés fauteurs . . en recélant sciemment les objets qui peuvent amener la découverte du délit* — utan privilegationsklausul, jfr 67); **Argent.**, som i privilegationsbestämmelsen 278 endast omtalar *ocultación*, medan straffbestämmelsen i 277 uppräknar: 1° *ocultar*

al delincuente o facilitar su fuga para substraerlo a la justicia; 2° procurar la desaparición de los rastros o pruebas del delito o. s. v.

Vad angår privilegiationens innebörd för bestraffningen, medför den enligt de allra flesta gällande lagar obligat straffrihet. Endast ett par kantonallagar utgöra undantag och stanna vid en fakultativ verkan: **Bern** 42 (*. . . so bildet dies, wenn nicht gewerbsmässige Begünstigung vorliegt und die Umstände es sonst rechtfertigen, einen Strafmilderungsgrund. Unter besonders günstigen Umständen kann sogar Straflosigkeit stattfinden*), som i stället låter privilegiationen omfatta all slags faution; samt **Freib.** 174 (*Le juge peut prononcer l'acquittement si, en raison des personnes en cause, cette conduite paraît excusable*), som åter giver ett obestämt omfång åt de privilegierade subjekten. — Annorlunda däremot förslagen. Endast **D. Fsl.** 124² och **Schw. Fsl.** 269² stadga obetingad straffrihet. **Fi. Fsl.** 15: 10 och **T. Fsl.** 201 sträcka sig visserligen till straffrihet, men endast fakultativt. **Tjslov. Fsl.** 199² medger överhuvud icke straffrihet (*Handelt es sich um eine nahestehende Person, so kann das Gericht die Strafe ausserordentlich mildern*). **It. Fsl.** 391¹ slutligen fordrar svår fara för frihet eller ära (*non è punibile colui che ha commesso il fatto per esservi stato costretto dalla necessità di salvare . . un prossimo congiunto da un grave e inevitabile nocumento nella libertà o nell' onore*); såvitt gärningen skett för att säkra brottets fördelar (386) medges, liksom i många andra lagar, överhuvud ingen privilegiation.

Särskilda inskränkningar i privilegiationens tillämplighet förekomma i några lagar. Så bortfaller den vid fautionens *vane*mässighet enligt **Bern** 42 (jfr ov.); vid fautors *animus lucri* enligt **Ung.** 378 jfr 376 (*Wer die Vorschubleistung in der Absicht begeht, um sich selbst oder einem anderen einen Vermögensvorteil zu verschaffen* — härunder ingår dock icke säkrande åt gärningsmannen av vad han vunnit genom förbrottet, 375); **Argent.** 279 (*La exención de pena . . se entenderá siempre que la ocultación no se haya hecho por*

precio o participando de los efectos del delito; jfr även **Columb.** 32; vid fautors *animus lucri* i förbindelse med viss beskaffenhet hos förbrottet enligt **T.** 258 (*Wer seines Vorteils wegen sich einer Begünstigung schuldig macht, wird als Hehler bestraft, wenn der Begünstigte* 1. *einen einfachen Diebstahl oder eine Unterschlagung begangen hat . .* 2. *einen schweren Diebstahl, einen Raub oder ein dem Raube gleich zu bestrafendes Verbrechen begangen hat . . Diese Strafvorschriften finden auch dann Anwendung, wenn der Hehler ein Angehöriger ist*). Det ofta förekommande subjektiva rekvisitet, att fautionen skall ha skett *för att* undandraga förbrottslingen straff, kan leda till ett liknande resultat (åtminstone såvida icke *animus lucri* hos *fautor* skulle stått tillsammans med sistnämnda syfte). **Grek.** 76 fordrar, att gärningen skall ha skett *uteslutande* för att personligen skydda den närstående (*μόνον χάριν προσωπικής υπερασπίσεως*). — Stundom, t. ex. **T.** 257, undantages uttryckligen från privilegiation det fall, att fautionen inneburit uppfyllelse av ett före förbrottets fullbordan givet löfte — det kan väl emellertid anses själfallet, att denna omständighet förvandlar fautionen till medhjälp, om den, såsom gemenligen måste antagas, varit i någon mån kausal för förbrottet.

D) Handlingen och dess objekt.

Likasom vid fångbefrielse, är *brottsobjektet* vid personalfaution — såvitt denna icke innehåller något element av realfaution — staten i dess straffande rättsskipning. *Handlingens* närmaste objekt åter är naturligen »förbrottslingen» (vare sig gärningsman eller delaktig i förbrottet), han må vara ännu icke misstänkt eller vara misstänkt, vara under rannsaking, dömd, delvis straffad. Det förekommer någongång, att lagen förer faution av en förrymd fånge tillsammans med fångbefrielse (**Fi.** 16: 10; **Ö.** 217; **Aarg.** 78 — jfr ov. sid. 83); det vanliga är dock, att fallet går in under personalfaution, vilket stundom uttryck-

ligen framhålles: **D.** 110¹ (*Den, som skjuler en Person, om hvem han ved, at han er en undvegen Fange, eller at han paa Grund av Forbrydelser forfølges af det Offentlige, eller som understøtter hans Flugt*); **Belg.** 339 (*des personnes qu'ils savaient être poursuivies ou condamnées du chef d'un crime*); **It.** 225 (*aiuta taluno . . . a sottrarsi . . . alla esecuzione della condanna*); **Turk.** 296¹; **Grek.** 74² (*ἄσοι . . . συντρέχουσι τὸν ἐκ φυλακῆς δραπετεύσαντα εἰς τὸ νὰ διασωθῆ*); **Freib.** 174 (*prête sciemment assistance à une personne pour la soustraire . . . à l'exécution d'une peine*); **Perú** 331 (*El que substrajera á una persona á la persecucion penal ó á la ejecucion de una pena ó de otra medida ordenada por la justicia penal*); **Kina** 174¹ (*the concealment of any offender or of any person who has escaped from lawful custody*); **Jap.** 103. Undantagsvis göres skillnad i straffbarhet mellan döljande etc. av en dömd och av en ännu icke dömd brottsling: **Port.** 197 (*Aquella que tiver, acoutar, ou encobrir, ou fizer ter, acoutar, ou encobrir em sua casa, ou em outro logar, a algum individuo condemnado em qualquer das penas maiores . . . § 1. Se, no caso declarado n'este artigo, houver unicamente pronuncia . . .*); **Wall.** 146¹ (*Ceux qui ont recélé ou fait recélé des personnes qu'ils savaient avoir été condamnées à la réclusion . . . ib²: La peine sera réduite de moitié pour ceux qui auraient donné des secours au coupable pour le soustraire aux recherches et à l'action de la justice*).

Med avseende på beskaffenheten av förbrottet hava flere lagar utsträckt institutets tillämplighet till (åtminstone) alla i strafflagen upptagna straffbara gärningar: **S.** 3: 9 (*brott*); **N.** 132 (*strafbar handling* — men jfr ned. om § 320); **D.** 110 (*Forbrydelse* — jfr kap. 1); **Ö.** 214 (*Verbrechen*) och 307 (*Vergehen* och *Übertretungen*); **It.** 225² (jfr ned.); **R.** 17; **Argent.** 277 (*delito*, jfr *Tit. I*); **Columb.** 25 (*delito*, jfr art. 1); **Venez.** 255 (jfr ned.); bland kantonallagarne t. ex. **Thurg.** 37 jfr 1; **Schaffh.** 64 jfr 1; **Obw.** 24, **Pol.** 26 (jfr ned.); **Sol.** 34 jfr 2; **Neuch.** 65 jfr 1; **Freib.** 174 (*Celui qui prête sciemment assistance à une personne pour la soustraire à l'action pénale ou à l'exécution d'une peine*); **Schw. Fsl.** 269; **It. Fsl.** 385 (jfr ned.).

Andra lagar hava uttryckligen eller genom sin terminologi (den betydelse, de giva orden *Verbrechen*, *délit* etc.) undantagit *förseelser*: **Fi.** 16: 20² (*Straff enligt denna § må . . ej heller äga rum, der brottet är något av dem, som omförmälas i 41, 42, 43 och 44 kapitlen, eller med dem jämförlig förbrytelse*); **N.** 320 för ett särskilt fall (*Den, som yder den skyldige bistand efter förøvelsen af en forbrydelse for at sikre ham en ved samme tilsigtet fordel* — om betydelsen av ordet *forbrydelse*, vilket icke omfattar *forseelse*, jfr § 2¹, som även uppdrager en gräns, efter straffmaximum, för begreppets omfång inom specialstraffrätten); **H.** 189 (*misdriff* — i motsats till *overtreding*); **T.** 257 (*Verbrechen* och *Vergehen* — i motsats till *Übertretung*); **Ung.** 374 ff. (likaså); **Sp.** 50 (*delito*, i motsats till *falta*, art. 28); **Port.** 25 (*Nas contravenções não é punivel a cumplicidade nem o encobrimento*); **Chil.** 17 (*crimen* och *simple delito* — i motsats till *falta*, art. 3); **Costa R.** 475 (*delito* — i motsats till *falta*, art. 4); bland kantonallagarne t. ex. **Aarg.** 30, 1; **App. A.-Rh.** 30, 4; **St. Gall.** 34, 1; ävenså **Fi. Fsl.** 15: 10 jfr 1: 2; **T. Fsl.** 200, 201 (*Verbrechen* och *Vergehen* men icke *Übertretungen*); **Tjslov. Fsl.** 199 (likaså). Några lagar begränsa sig till svåra brott: **Fr.** 248¹ (*Ceux qui auront recélé ou fait recéler des personnes qu'ils savaient avoir commis des crimes emportant peine afflictive* [minst *reclusion*, art. 7]; **Belg.** 399 (*des personnes qu'ils savaient être poursuivies ou condamnées du chef d'un crime*); **Wall.** 146 (*des personnes qu'ils savaient avoir été condamnées à la reclusion* — jfr ov.); **Tic.** 171: vid döljande förutsättes dom på *detenzione* eller *reclusione* eller ock häktningsbeslut (*Chi, scientemente, occulta alle ricerche dell'autorità una persona condannata alla detenzione o alla reclusione, o contro cui fu emesso un ordine d'arresto, o fornisce alla medesima i mezzi d'occultarsi*); vid utplånande av bevisning (172) uteslutes endast *trasgressione*, jfr art. 1 § 2). — Bortsett från lagar med accessoriska straff hava några lagar med fixa straff för personalfautionen åtskilt olika grader av straffbarhet, allt eftersom förbrottet varit mer eller mindre svårt: **Ö.** 215 (straff för personalfaution vid *Verbrechen*, 214); 307 (mindre straff för

sådan faution vid *Vergehen*; och än mindre straff vid *Übertretung*); **It.** 225 (*un delitto per il quale è stabilita una pena non inferiore alla detenzione i motsats till altri reati, ib.²*); **Port.** 197 (högre straff, då förbrottet ådrager *qualquer das penas maiores*, artt. 55—57), eljest 106; **Venez.** 255 (högt straff, om förbrottet är belagt med *presidio* eller *prisión*), 257 (mindre straff, om förbrottet är ett annat *delito*; och än mindre, om det är en *falta*); **It. Fsl.** 385. **T.** har, som redan nämnt, utbrutit kvalifikationer, därvid bland annat förbrottets *art* inverkar: därom jfr vidare ned. — Om **S.** 3: 9 jfr ov. sid. 105.

Vad vidare beträffar själva handlingen, kunna lagarne närmast indelas i sådana, som använda en generalklausul (tillhandagå, bistå etc. brottslingen), vilken sedan inskränkes antingen genom exemplifiering (dölja, befordra flykt etc.) eller genom uppställande av visst syfte (»för att undandraga honom straff» etc.), och sådana som använda ett slutet rekvisit (uttömmande uppräkning). I båda fallen kan inträffa, att personal- och realfaution sammanföras i samma lagrum, utan att lagen uppdrager någon skarp skillnad dem emellan. Med bortseende från mindre skiljaktigheter kunna lagarne fördelas i fem typer: 1) handlingen bestämes såsom tillhandagående el. dyl., exemplifierat genom fall av såväl personal- som realfaution; 2) exemplifierat genom fall av personalfaution allena (i det lagen behandlar realfautionen för sig); 3) såsom tillhandagående i visst inskränkande syfte — alla hithörande lagar behandla personalfautionen för sig, om ock *i sammanhang* med realfautionen; 4) handlingen bestämes genom en sluten uppräkning, därvid personal- och realfaution sammanföras; 5) genom sluten uppräkning, omfattande endast personalfaution. — Användande av generalklausul (grupperna 1—3) medför — även om eventuellt anförda exempel skulle sammanfalla med de i de slutna rekvisiten (grupperna 4—5) nämnda handlingar — den möjlighet (särskilt vid gruppen 3, där uttryckligen

allt »bistående» medtages, som skett i syfte att hindra straff), att åtskilliga handlingsformer komma med, som kanske icke ingå i de slutna rekvisiten: utstående av straff för annan (*incl.* betalande av annans böter); falska uppgifter exempelvis till brottslingens nådeansökan; anstiftan eller medhjälp till brottslingens i syfte att undgå straffet begångna självmord; inverkan på målsägande eller annan för att förekomma angivelse eller åtal o. s. v.

ad 1. Till denna grupp, vilken icke skiljer mellan personal- och realfaution, höra: **S. 3: 9** (*gått den brottslige tillhanda, såsom att han hulptit att honom dölja, eller varit behjälplig till hans flykt eller till döljande av gärningen eller till undanröjande av bevis därom, eller emottagit, dolt, köpt eller förtytrat gods, som genom brottet åtkommet var, eller besörjt omarbetning eller förändring därav*); **Graub. 37** (*in Beziehung auf das begangene Verbrechen wissentlich Vorschub leistet. . . Dahin gehört namentlich: 1) wer wissentlich Verbrecher bei sich aufnimmt oder verbirgt oder denselben zur Flucht verhilft; 2) wer wissentlich Verbrechern zur Unterdrückung oder Zerstörung der Spuren der strafbaren Tat behülflich ist; 3) wer die durch das Verbrechen entwendeten Sachen wissentlich bei sich aufnimmt, verheimlicht, an sich bringt, an Andere absetzt oder zu ihrem Absatze behülflich ist*); **Aarg. 30** (*dem Täter in Beziehung auf dasselbe . . wissentlich förderlich ist, indem er z. B. durch das Verbrechen gewonnene Sachen bei sich aufnimmt, gebraucht oder an Andere veräussert, oder dem Täter behülflich ist, um ihn der drohenden Strafe zu entziehen*); **Schaffh. 64** (*den Urhebern oder Gehülfen . . wissentlich förderlich ist. . Dahin gehört namentlich: 1) wer Verbrechern zur Flucht behülflich ist, dieselben verbirgt oder bei sich aufnimmt, oder sonst Beistand leistet, um die gerichtliche Verfolgung zu vereiteln; 2) wer zur Beseitigung des Gegenstandes eines Verbrechens oder überhaupt zur Unterdrückung der Spuren oder Beweismittel für Verbrechen oder Vergehen verhilft; 3) wer die durch das Verbrechen gewonnenen Sachen bei sich aufnimmt, verheimlicht, an sich bringt, an Andere absetzt oder zu ihrem Absatze behülflich ist, oder dem Verbrecher in anderer Weise Beistand leistet, um demselben die bei dem Verbrechen*

beabsichtigten Vorteile zu sichern); **Luz.** 39 (liknande Aarg.), 40 (*Begünstigung ist es auch, wenn Polizeibeamte oder Bedienstete ihrer Dienstpflicht zuwider die Anzeige begangener Verbrechen vorsätzlich unterlassen*).

ad 2. **App. A.-Rh.**, som i 119 behandlar realfaution, har i § 30 en bestämmelse om personalfaution (*in Beziehung auf die begangene strafbare Tat beförderlich ist, indem er z. B. die durch das Verbrechen oder Vergehen gewonnenen Sachen bei sich aufnimmt, oder dem Täter zu dem Zwecke Hülfe leistet, um ihn der drohenden Strafe zu entziehen etc.*).

ad 3. Till denna grupp, där handlingen genomgående bestämmes genom syftet, höra: **T.** 257 (*dem Täter oder Teilnehmer wissentlich Beistand leistet, um denselben der Bestrafung zu entziehen oder um ihm die Vorteile des Verbrechens oder Vergehens zu sichern*); **Ung.** 374 (*dem Täter oder Teilnehmer an einem Verbrechen oder Vergehen hilfreiche Hand leistet, um der behördlichen Verfolgung zu entgehen, den Erfolg des Strafverfahrens zu vereiteln oder straflos zu bleiben*), 375 (*bei der Sicherstellung des aus dem Verbrechen oder Vergehen stammenden Vorteils mitwirkt*); **Bulg.** 340 (liknande Ung.); **Bas.** 156 (= T.). Dessa lagar behandla, såsom förut omtalat, personal- och realfaution i sammanhang med varandra (men dock var för sig) i den speciella delen. Samma ståndpunkt i fråga om handlingens bestämmande intages av flere kantonallagar, som uppställa personalfautionen ensam i den allmänna delen (och realfautionen i den speciella): **Thurg.** 37 (*Beistand leistet, um ihm die Vorteile desselben zu sichern oder ihn der Bestrafung zu entziehen*); **Obw.** 24 (likaså); **Glar.** 25 (likaså); **Zür.** 40 (likaså); **Zug** 24 (*Vorschub oder Beistand*); **Sol.** 34 (= Thurg.); **App. I.-Rh.** 24 (likaså); ävenledes **Freib.**, som har båda fautionsformerna, på olika ställen, i den speciella delen (174: *prête sciemment assistance à une personne pour la soustraire à l'action pénale ou à l'exécution d'une peine*).

En variant av denna grupp bilda lagverk, som förlägga det avgörande rekvisitmomentet på den objektiva i stället för den

subjektiva sidan (*undandraga* honom rannsaking resp. straff i stället för *i syfte att undandraga*): **T. Fsl.** 201 (*Wer wissentlich die Strafverfolgung eines anderen, wegen eines von diesem begangenen Verbrechens oder Vergehens oder die Vollstreckung einer gegen einen anderen wegen eines Verbrechens oder Vergehens rechtskräftig erkannten Strafe oder den Vollzug einer gegen einen anderen rechtskräftig zugelassenen oder angeordneten, mit Freiheitsentziehung verbundenen Massregel der Besserung oder Sicherung ganz oder zum Teil vereitelt*); **Schw. Fsl.** 269 (*Wer jemanden der Strafverfolgung, dem Strafvollzuge oder dem Vollzuge einer andern strafrichterlichen Massnahme entzieht*). En något mera obestämd mellanställning intaga **It.** 225 (*aiuta taluno ad assicurarne il profitto, a eludere le investigazioni dell' autorità, ovvero a sottrarsi alle ricerche della medesima o alla esecuzione della condanna, e chiunque sopprime o in qualsiasi modo disperde od altera le tracce o gli indizii etc.*); **Turk.** 296; **Venez.** 255; **Tjslov. Fsl.** 199 (*Wer einer Person, die ein Verbrechen oder ein Vergehen begangen hat, dazu behilflich ist, der Strafverfolgung, der von einem Strafgerichte verhängten Strafe oder sichernden Massnahme zu entgehen*); **It. Fsl.** 385. — Då försöket straffas enligt alla dessa lagar och förslag, blir den praktiska skillnaden mellan en subjektiv och en objektiv metod icke så stor.

ad 4. Uttömmande uppräknningar, där personal- och real-faution sammanföras, förekomma i följande lagar: **Port.** 23 (*São encobridores: 1. Os que alteram ou desfazem os vestígios do crime com o proposito de impedir ou prejudicar a formação do corpo de delicto; 2. Os que occultam ou inutilizam as provas, os instrumentos ou os objectos do crime com o intuito de concorrer para a impunidade; 3. Os que, sendo obrigados em rasão da sua profissão, emprego, arte ou officio, a fazer qualquer exame a respeito de algum crime, alteram ou occultam n'esse exame a verdade do facto com o proposito de favorecer algum criminoso; 4. Os que por compra, penhor, dadiua ou qualquer outro meio, se aproveitam ou auxiliam o criminoso para que se aproveite dos productos do crime, tendo conhecimento no acto da aquisição da sua crimi-*

nosa proveniencia; 5. *Os que dão coito ao criminoso ou lhe facilitam a fuga, com o proposito de o subtrahirem á acção da justiça* — lagen medtager sålunda uttryckligen det fall, att sakkunnig, vid rannsaking om brott, avgiver osannt utlåtande i syfte att gynna brottslingen); **Bern** 40 (*wer dem Täter . . dadurch behülflich ist: dass er denselben der gerichtlichen Verfolgung, oder dass er Spuren der Tat oder die Überführungsmittel der gerichtlichen Kenntnis zu entziehen sucht, oder dass er zur Verheimlichung, Wegschaffung oder Veräusserung von Sachen unter Umständen mitwirkt, aus denen er notwendiger Weise schliessen musste, dass dieselben durch eine strafbare Handlung erworben worden seien, oder dass er selber unter den nämlichen Umständen von diesen Sachen Vorteil zieht, oder dass er dazu beizutragen sucht, dem Täter die aus der strafbaren Handlung hervorgehenden Vorteile zu sichern*). Hit höra även vissa lagar av den spanska gruppen, vilka utom de vanliga fallen av personalfaution (döljande, befordrande av flykt, utplånande av bevisning) medtaga: den, som vägrar myndighet inträde för att gripa brottsling; som bryter mot särskild plikt att underrätta myndighet om begånget brott; eller som vanemässigt döljer brottslingar eller brottets produkter eller medel, även om han ej haft bestämd kännedom om brotten: **Argent.** 277 (. . 4. *Negar a la autoridad, sin motivo legitimo, el permiso de penetrar en el domicilio para tomar la persona del delincuente que se encuentre en él; 5. Guardar habitualmente delincuentes u ocultar en la misma forma armas o efectos de los mismos, aunque no tuviere conocimiento determinado de los delitos; 6. Dejar de comunicar a la autoridad las noticias que tuviere acerca de la comisión de algún delito, cuando estuviere obligado a hacerlo por su profesión o empleo*); **Costa R.** 475 (liknande). Även **Chile** är att föra hit men intager en egendomlig ställning. Förutom bestämmelserna om realfaution upptager den (art. 17) på vanligt sätt en bestämmelse om utplånande av bevisning; ävenså ett stadgande sådant som de nyssnämnda om vanemässig personalfaution. Men i övrigt uppställer den i fråga om döljande av brottslingen och befordrande av hans flykt såsom

förutsättning för straffbarhet, att antingen fautionen inneburit missbruk av offentlig syssla eller att förbrottet varit av mycket svårartad beskaffenhet, nämligen förräderi eller vissa kvalifikation av uppsåtligt dödande (17³: *Albergando, ocultando o proporcionando la fuga al culpable, siempre que concurra alguna de las circunstancias siguientes: Primera. La de intervenir abuso de funciones públicas de parte del encubridor. Segunda. La de ser el delincuente reo de traición, parricidio u homicidio cometido con alguna de las circunstancias agravantes que expresan los números 1., 2., 3., 4., 5., 6., 9. y 11. del artículo 12, si estuvieren en noticia del encubridor, o cuando el delincuente fuere conocido como reo habitual de otros crímenes o simples delitos*).

ad 5. Till denna grupp höra: **Fi.** 16: 20 (*dolt eller hulpit att dölja förbrytaren, eller befordrat hans flykt eller varit honom behjälplig till döljande av gärningen eller undanröjande av bevis därom*); **N.** 132 (*at gjenstande af betydning for undersøgelsen tilintetgjøres, bringes tilside eller forvanskes, eller at gjerningens spor paa anden maade udslettes . . at nogen ved flugt eller ved at holdes skjult eller udgives for en anden person søges unddraget forfølgning eller straf for en strafbar handling*); **D.** 110 (*Den, som skjuler en Person . . eller som understøtter hans Flugt . . den, der umiddelbart efterat en Forbrydelse er begaaet, eller naar den forfølges af det Offentlige, tilintetgør eller skjuler Forbrydelsens Spor*); **H.** 189 (*verbergt of hem behulpzaam is in het ontkomen aan de nasporing van of aanhouding door de ambtenaren der justitie of politie. 2. . . met het oogmerk om het te bedekken of de nasporing of vervolging te beletten of te bemoeilijken, voorwerpen waarop of waarmede het misdrijf gepleegd is of andere sporen van het misdrijf vernietigt, wegmaakt, verbergt of aan het onderzoek van de ambtenaren der justitie of politie onttrekt*); **Ö.** 214 (*Wenn jemand der nachforschenden Obrigkeit die zur Entdeckung des Verbrechens oder des Täters dienlichen Anzeigen verheimlicht, d. h. deren Bekanntwerden absichtlich zu hindern oder wenigstens zu erschweren sucht; oder den Verbrecher vor ihr verbirgt; oder den ihm bekannten Verbrechern Unterschleif gibt*;

oder ihre Zusammenkünfte, da er sie hindern könnte, begünstigt), 307; **Fr.** 248 (*Ceux qui auront recélé ou fait recéler des personnes qu'ils savaient etc.*); **Belg.** 339 (= Fr.); **Sp.** 50 (1. *Ocultando o inutilizando el cuerpo, los efectos o los instrumentos del delito, para impedir su descubrimiento.* 2. *Albergando, ocultando o proporcionando la fuga al culpable, o bien denegando el cabeza de familia a la Autoridad judicial el permiso para entrar en el domicilio, a fin de aprehender al delincuente que se hallare en él*); **Rum.** 197 (*motsvarande det franska recéler: Aceia cari vor fi ascuns ori vor fi mijlocit a se ascunde persoane pe care le cunoșteau de săvârșitoare de crime*); **R.** 17 (*сокрытие преступника или следов преступления, jfr ov.*); **Grek.** 74^{1,2} jfr 72⁵; **Wall.** 146 (= Fr.); **Tic.** 171—173; **St. Gall.** 34; **Neuch.** 65 (*soit en lui aidant à en faire disparaître les traces, soit en lui procurant ou lui assurant les avantages qui doivent en résulter, soit en recélant sa personne ou en facilitant sa fuite*); **Mex.** 432 (*endast döljande, jfr ov.: Al que oculte a un delincuente etc.*); **Perú** 331 (*sea ocultándola ó facilitándole la fuga, ó negando á la autoridad, sin motivo legítimo, el permiso de penetrar en el domicilio para aprehenderla*), 332 (*procurando la desaparición de las huellas ó pruebas del delito ó escondiendo los efectos del mismo*); **Kina** 174¹ (*Whoever harbours or assists in the concealment of any offender or of any person who has escaped from lawful custody*); lagen uppställer, *ib.*², såsom särskilt fall, att någon, i syfte att dölja, *personates the offender or the person who has escaped from lawful custody*); **Jap.** 103; **Fi. Fsl.** 15: 10 (*Var som, i avsikt att hjälpa annan att undgå laglig undersökning av eller straff för brott, befordrar förbrytarens flykt, eller hjälper honom att hålla sig undan, eller att undanrödja spår efter eller bevis om brottet*); **D. Fsl.** 124 (1. *for at unddrage nogen fra Forfølgning for en Forbrydelse eller Straf holder ham skjult, hjælper ham til Flugt eller udgiver ham for en anden, 2. tilintetgør, forvansker eller bortskaffer Genstande af Betydning for en offentlig Undersøgelse eller udletter en Forbrydelses Spor*). Alla dessa lagar skilja skarpt mellan personalfaution och realfaution och alla utom **Tic.** uppställa dem i skilda delar av systemet. Beträffande de i

rekvisiten innehållna formerna av personalfaution upptaga samtliga lagarne *döljande* av brottslingens person. **N.** nämner även »utgivande för annan person» och **Sp.** »härbärgerande», men häri ligger väl knappast någon utvidgning av vad övriga lagar avse med blotta ordet »döljande». Än vidare nämnes *befordrande av brottslingens flykt* i alla lagar utom **Ö.; Fr.; Belg.** och **Wall.**; de tre sistnämnda röra sig ensamt med begreppet »*recel*», »*recéler*». Emellertid torde detta uttryck, vilket tidigare ansågs förutsätta, att inkulpaten »*a donné ou fait donner asile à un criminel*», numera i praxis tolkas något vidsträcktare. *Utplånande av bevisning* (stundom särskilt tillagt: *hjälp* till sådant utplånande) nämnes i alla dessa lagar med undantag av de fyra sistnämnda; **D.** är ensam om den ovannämnda tidsbegränsningen (omedelbart efter förbrottets begående eller medan det »forfølges af det Offentlige»). **Sp.** och **Perú** göra samma tillägg, som ovan anförts från Argent. och Costa R., om att vägra myndighet inträde. Några bland lagarna av gruppen höra till dem, vilka föra *säkran* *av förbrottets resultat* till personalfaution (**It.; Tic.; St. Gall.; Neuch.; Venez.**). **Ö.** medtager ett fall, som snarast synes innefatta (dolos eller kulpos) delaktighet i brott (jfr ov. s. 123).

Beträffande handlingens *negativa* form följer av allmänna regler, att den, som underlåter sin juridiska plikt att befordra en brottsling till straff, kan falla under en allmän bestämmelse om personalfaution, såvitt han icke, såsom specialsubjekt, träffas av en särskild straffsanktion. Någon gång medtaga lagarne honom i detta sammanhang, såsom den ovan anförda **Luz.** 40 (om »*Polizeibeamte oder Bedienstete*»), eller mera allmänt **Argent.** 277³ och **Costa R.** 475⁵. Däremot är det ett undantag från den vanliga ståndpunkten, då **Columb.** 25⁴ uppställer det såsom en allmänt medborgerlig, straffsanktionerad plikt att underrätta myndighet om efterspanad brottslings uppehållsort (*Los que sepan d*

lugar donde se encuentran los reos prófugos o ausentes a quienes se está juzgando, y no den el aviso respectivo a la autoridad) och likställer detta fall med annan faution. Om liknande bestämmelser i vissa anglikanska lagar (**Ariz.; Calif.; Idaho; Illin.; Nebr.**) jfr ned.

E) Subjektivt rekvisit.

Om flera lagars begränsning av den brottsliga handlingen genom uppställande av visst syfte (att undandraga förbrottslingen straffet; stundom även: att tillförsäkra honom fördelarne av brottet) jfr ov.

Om betydelsen av *animus lucri* såsom kvalifikationsmoment jfr ned. **Sp.** 50 gör *frånvaron* av *animus lucri* till förutsättning för att personalfaution skall få anses föreligga (*Son encubridores los que, sin ánimo de lucro y sin concierto previo, pero con conocimiento del delito y sin haber tenido participación en él, intervieren posteriormente etc.*); **Grek.** 74 likaså *frånvaron* av *egennyttigt syfte* (jfr ov.).

Culpa, som ofta straffas vid realfaution (**S.** 3: 10; **Fi.** 32: 5; **N.** 317; **H.** 417 *bis* o. s. v.), straffas undantagsvis vid personalfaution, såvitt rör kännedom om förbrottet, enligt **S.**, som tillhör de lagar, vilka sammanföra personal- och realfaution (3: 10: *Har någon, utan vetskap om brott, som annan förövat, honom tillhandagått, på sätt i 9 § sägs, ändå att han haft skäl att honom misstänka*). — Om den äldre spanska strafflagens ställning till *culpa* jfr **Spec. Utk. I**, 40; liknande den nya lagen art. 33 (*Incurrirá, asimismo, en responsabilidad criminal el que, con ocasión de acciones u omisiones no penadas por la ley, causare por imprevisión, imprudencia o impericia, una lesión o daño que, de ejecutarlo con intención, constituiría delito o falta*); jfr, angående straffet, artt. 158, 162. Även **Mex.** 17 stadgar en allmän och långtgående straffbarhet för *culpa*; det fordras dock, förutom att brottet fullbordas, att det för uppsåt gällande straffet är högre än fem dagsböter resp. icke utgör enbart arrest mindre än en månad (*Para que la imprudencia sea pu-*

nible, se necesita: I. Que llegue a consumarse, y II. Que no sea tan leve, que si fuera intencional sólo se sancionaría con arresto menor de un mes o multa de cinco días de utilidad). — Om straffbarheten, vid vanemässighet, av viss culpa jfr. ov. sid. 121.

F) Kvalifikationer.

De oftast förekommande kvalifikationerna vid personalfaution grunda sig på yrkes- (eller vane-)mässighet eller på *animus lucri*. Det förra är förhållandet enligt **Sp.**, som utbryter (ur den eljest i delaktighetskapitlet uppställda personalfautionen) den vanemässiga formen och uppställer den i den speciella delen (513—514) tillsammans med realfaution (513: *Los que habitualmente se dedicaren a ocultar o inutilizar el cuerpo, los efectos o los instrumentos de los delitos, o a albergar, ocultar o proporcionar la fuga a los delincuentes*); likaså i flere kantonallagar av den typ, som sammansluter personal- och realfaution i ett institut: **Graub.** 37 (*Nur wer aus solcher Begünstigung ein Gewerbe macht, kann, je nach Umständen, mit einer gleichen oder auch grössern Strafe, als der Gehilfe, belegt werden*); **Schaffh.** 65²; **Bern** 41¹; **Luz.** 41¹ (*Die Strafe der Begünstigung kann nach Massgabe des Verschuldens bis auf ein Viertel und, wenn die Begünstigung gewerbmässig betrieben wurde, bis auf die Hälfte der auf das Verbrechen gesetzten Strafe bestimmt werden*); stundom framhåller åtminstone lagen uttryckligen denna omständighet såsom försvärande: **Obw.** 24³; **App. A.-Rh.** 30³ etc. — Om **Argent.** 277⁵ och **Costa R.** 475 jfr. ov. s. 121.

Animus lucri uppställs såsom kvalifikationsgrund i **Fi.** 16: 20 (*Gjorde han det för egen vinning; vare straffet o. s. v.*); **T.** 257; **Ung.** 376; **Bulg.** 340². De två sistnämnda lagarne tala uttryckligen om förmögenhetsfördel resp. vinningssyfte; däremot har uttrycket *seines Vorteils wegen* i **T.** av rättspraxis icke inskränkts till förmögenhetsfördel (*Entsch. R. G.* 53,179). — I förbindelse med viss svårhetsgrad hos förbrottet har *animus lucri* uppställts såsom kva-

lifikationsgrund i **S. 3: 9** (*har det skett för egen vinning, och är brottet med straffarbete över åtta år eller svårare straff belagt*); i förbindelse med viss typ av förbrott har den föranlett **T.** till uppställande av ytterligare två kvalifikationsgrader (258: *Wer seines Vorteils wegen sich einer Begünstigung schuldig macht, wird als Hehler bestraft, wenn der Begünstigte 1. einen einfachen Diebstahl oder eine Unterschlagung begangen hat . . . 2. einen schweren Diebstahl, einen Raub oder ein dem Raube gleich zu bestrafendes Verbrechen begangen hat . . .*).

Faution av röveri utgör enligt **Bulg. 341** en särskild kvalifikationsgrund.

Ämbetsmans personalfaution uppställs såsom kvalifikation i **Sp. 513²**.

Den *anglikanska rätten* håller genomgående personalfaution och realfaution i sär (om ock terminologien stundom är något vacklande). Den senare plägar betecknas såsom *receiving* och i de kodifierade rättskällorna uppställas i sammanhang med andra förmögenhetsbrott. Personalfautionen åter behandlas i de flesta lagar formellt såsom efterföljande delaktighet (*accessories after the fact* — i motsats till föregående delaktighet, *accessories before the fact*; emellertid förekommer icke sällan — **Ariz. 28, 29; Calif. 32, 33; Tex. 86** etc. — den terminologi, att personalfautorerne betecknas enbart med ordet *accessories*, i det de föregående delaktiga räknas in under *principals*). Undantagsvis uppställs personalfautionen i form av ett specialdelikt (*»harbouring»*: **Ohio 12841; Ind. Pen. C. 212**).

I realiteten är emellertid straffet oftast alldeles icke accessoriskt. Stundom uppställs endast *en* fix skala: **Eng. Steph. 61; Ariz. 29; Calif. 33; Idaho 8095; Illin. 38: 613; Minnes. 4760; Mississ. 1027; Nebr. 2051; Ohio 12841; South Austr. 328**. I några

fall uppställas *flere* fixa skalor, allt efter huvudbrottets beskaffenhet: *två* skalor i **Vict.** 312, 313; *tre* skalor i **N. Carol.** 13 (särskilt strängt straff vid faution av mord, mordbrand, våldtäkt och inbrottsstöld); **N. S. Wal.** 348, 349, 350. Stundom uppställer lagen fixt straff för personalfaution vid *felonies* och accessoriskt straff för personalfaution vid *misdemeanours*: **Can.** 574; 575; **Ind. Pen. C.** 212; **Queensl.** 544, 545; **West. Austr.** 562, 563; eller förklarar rentav, att i sistnämnda fall alla i brottet inblandade äro att betrakta såsom *principals* och sålunda utan vidare komma under gärningsmannastraffet: **N. Jers.** *Introd.* (*An accessory is he who is not the chief actor in the offence, nor present at its performance, but is in some way concerned therein, either before or after the fact committed. The distinction between the principal and accessory is made only in felonies. In misdemeanors, all who aid, abet or participate are principals, and all are equally guilty*); **New Y.** 33, 31. Denna sista ståndpunkt torde i praktiken ofta intagas av rättsordningar, som i lagen icke nämna något om *accessories*, utom vid *felonies* (jfr ned.). — Ett rent accessoriskt straff uppställs av **Tex.** 88 (*Accessories to offences shall be punished by the infliction of the lowest penalty to which the principal in the offence would be liable*) och **U. S. A. Fed. P. C.** 551 (maximum = halva gärningsmannens maximum; där det sistnämnda utgör dödsstraff: tio års fängelse).

Att straffet icke bestämmes accessoriskt, hindrar emellertid icke, att lagen stundom skapar en processuell accessorietet på det sätt, att den låter *dom* efter åtal för gärningsmannaskap eller föregående delaktighet konstituera *res iudicata* med avseende på åtal för personalfaution och *vice versa*: **N. Carol.** 12; **South Austr.** 328 *i. f.* (*no person who shall be once duly tried for any such offence, whether as an accessory after the fact or as for a substantive felony, shall be liable to be again prosecuted or tried for the same offence*); **Vict.** 314.

Rörande brottssubjektet spelar *privilegiationen* av närstående en mycket mindre roll än i förut berörda lagar. Flertalet angli-

kanska lagar nämna ingenting om en privilegiation och andra uppställa den i mycket inskränkt omfång. **Eng. Steph.** 60 medtager endast *hustru*, som hjälper sin man; **N. Zeal.** 92 tillägger det fall, att hustrun, »i mannens närvaro och på hans auktoritet», hulptit någon tredje, som jämväl varit invecklad i förbrottet; **Can.** 71² och **Tasm.** 6² tillägga till dessa båda fall ytterligare det, att mannen hjälper sin hustru, medan **Ind. Pen. C.** 212 inskränker sig till mannen och hustrun inbördes. Längre går **Illin.** 38: 613 (*husband or wife, parent or child, brother or sister to the offender*) och längst (bland här berörda lagar) **Tex.** 87 (*The following persons can not be accessories: 1. The husband or wife of an offender. 2. His relations in the ascending or descending line by consanguinity or affinity. 3. His brothers and sisters. 4. His domestic servants*).

I fråga om *förbrottets* beskaffenhet förutsätta flere lagar, att detta utgjort en *felony*: **Eng. Steph.** 60, 61; **Mississ.** 1027; **N. Carol.** 12, 13; **Ohio** 12841; **N. S. Wal.** 347—350; **South Austr.** 328, 329; **Vict.** 311—314. Som ovan nämnt, torde detta vara så att förstå, att domstolen vid mindre förbrott kan döma personalfautorn efter gärningsmannens skala, därunder han uttryckligen ställes av de båda nyss citerade lagarne, **N. Jers.** och **New Y.** (Ett accessoriskt straff för personalfautorn vid förbrott av *misdemeanours* grad uppställes däremot, som redan nämnt, uttryckligen av **Can.** 575; **Tex.** 86; **U. S. A. Fed. P. C.** 551; **Ind. Pen. C.** 212; **Queensl.** 545; **West. Austr.** 563).

Rörande den brottsliga *handlingen* vid personalfautorn förutsätta flere lagar begreppet *accessory after the fact* såsom bekant: **Iowa** 12896; **N. Carol.** 12, 13; **U. S. A. Fed. P. C.** 551; **N. S. Wal.** 347 ff.; **South Austr.** 328 ff.; **Vict.** 311 ff. Andra understryka det personliga omhändertagandet och döljandet av brottslingen (*harbour, conceal, protect* etc.: **Ariz.** 28; **Calif.** 32; **Idaho** 8094; **Nebr.** 2051; **Ohio** 12841; **Ind. Pen. C.** 212: *harbours or conceals a person . . with the intention of screening him from legal punishment*) eller befordrandet av hans flykt (*escape* etc.: **Can.** 71; **N. Zeal.** 92;

Tasm. 6). Några lagar använda mera vittgående uttryck: bistående i syfte att undandraga honom straff o. d. (jfr ov. s. 117): **Eng.** *Steph.* 60 (*receives, comforts, or assists him, in order to enable him to escape from punishment*); **Minnes.** 4759; **Mississ.** 1027; **New Y.** 30; **Tex.** 86; **Queensl.** 10; **West. Austr.** 10.

Stundom uppställs i jämbredd med den egentliga personalfautionen det fall, att någon, med kännedom om ett begånget brott, »döljer» det för myndighet: **Ariz.** 28 (*All persons who, after full knowledge that a felony has been committed, conceal it from the magistrate, or harbor and protect the person etc.*); **Calif.** 32; **Idaho** 8094; **Illin.** 38: 613; **Nebr.** 2051. Närmast faller väl härunder ett utplånande av bevisningen om brottet (som torde ingå även under de övriga lagarnas formuleringar); men att en formlig angivelseplikt i dylikt fall icke är eller har varit främmande för den anglikanska rätten, visar sig av (de numera visserligen obsoleta) stadgandena om »*mispriasion of treason*», resp. »*of felony*» i **Eng.** *Steph.* 225 (*Every one who knows that any other person has committed high treason, and does not within a reasonable time give information thereof to a judge of assize or a justice of the peace, is guilty of mispriasion of treason, and must upon conviction thereof be sentenced to imprisonment for life, and to forfeit to the King all his goods and the profits of his lands during his life*), 226 (*Every one who knows that any other person has committed felony and conceals or procures the concealment thereof is guilty of mispriasion of felony*).

För vad angår det subjektiva rekvisitet, medtaga några lagar ett visst område av *culpa*, under samma straffbestämmelse som det uppsåtliga brottet: **Minnes.** 4759 (*having knowledge or reasonable ground to believe that such offender has committed a felony or is liable to arrest*); **New Y.** 30 (*having knowledge or reasonable ground to believe that such offender is liable to arrest, has been arrested, is indicted or convicted, or has committed a felony*); **Ohio** 12841; **Ind. Pen. C.** 212.

V. Störande av allmän funktion genom angrepp på myndighets förfogande över saker.

Allmänt organs förfoganderätt över saker (av betydelse för organets funktion) kan enklast taga sig uttryck i vanlig besittning: organet har i sin ämbetslokal, sitt arkiv o. s. v. förvarade dokumenter och andra föremål, som utgöra *medel* för dess funktion. Och i den mån besittningsbegreppet kan utvidgas i fråga om enskilt rättssubjekt, kan motsvarande tänkas även beträffande det allmänna organet. Men detta sistnämnda kan även förfoga över saker på en grund, som saknar motsvarighet för det privata rättssubjektets vidkommande. Det allmänna organet kan nämligen, så långt lagen öppnar möjlighet därför, genom sin egen auktoritet tillägga sig en förfoganderätt över främmande sak — en rätt av offentlig natur, som mer eller mindre provisoriskt, mer eller mindre djupt gripande, innebär en inskränkning i den enskildes normala förfoganderätt: sakens omhändertagande, förbud mot dess avyttrande, förflyttning etc., till dess en viss fordran blivit betald, en rättegång avgjord, en viss bevisprocedur slutförd, en viss allmänfara överstånden o. s. v. Under det att det förstnämnda fallet — då det allmänna organet har vanlig besittning till saken — i regel kan anses komma under något (om också icke alltid tillräckligt) straffskydd, nämligen under allmänt straffskydd för besittningen till saker, så kan vid det andra fallet — såvitt saken i mer eller mindre mån lämnas i enskild besittning — lättare inträffa, att ett angrepp på det allmänna organets självtagna förfoganderätt icke genom de vanliga sakrättsliga straffsanktionerna erhåller straffskydd (åtminstone

gentemot besittaren). Det är därför begripligt, att lagarne mera allmänt hava uppställt särskilda institut (även om de långtifrån alltid hava betecknats såsom »brott mot myndighet») vid det senare än vid det förra fallet.

Vare sig emellertid statens förfoganderätt är av ena eller andra arten, så kan staten ofta finna lämpligt att utmärka den genom en *symbol*, t. ex. ett sigill eller märke, som avser att bevara det statens förfoganderätt underkastade föremålets identitet eller uttrycka statens vilja att tillsluta ett rum eller en förvaringspersedel. Det ligger då mycket nära till hands, att staten, utan avseende på om någon verklig kränkning av förfoganderätten äger rum, straffar den, som förgriper sig på denna symbol, t. ex. öppnar försegling, så att förvaringspersedelns innehåll resp. det stängda rummet blir tillgängligt; eller borttager eller skadar märke, så att det icke längre synes för var och en, att saken i fråga är underkastad statens förfogande. En dylik straffbestämelse förekommer allmänt i lagarne, även sådana som i avseende på själva förfoganderättens kränkning nöja sig med de allmänna bestämmelserna.

Det sagda föranleder uppställandet av tre grupper av stadganden, avseende 1) angrepp på det allmänna organets besittning till saker, som utgöra medel för dess funktion; 2) angrepp på statens förfoganderätt i andra fall; 3) angrepp på föremål, varigenom staten symboliserat sin förfoganderätt. — Härtill kan läggas 4) angrepp på föremål, som av myndighet (eller överhuvud allmänt organ) gjorts offentligen tillgängligt för att förmedla tillkännagivanden från myndigheten till allmänheten (kungörelser o. d.).

A) Angrepp på det allmänna organets besittning till saker, som utgöra medel för dess funktion.

Då straffskyddet ju avser den allmänna *funktionen*, så gäller genomgående, att det i allmänhet endast är fråga om

föremål av *individuell* betydelse för funktionen, icke om föremål; som när som helst kunna utbytas mot andra, utan att detta utbyte inverkar på funktionen. Emellertid äro ifrågavarande straffsanktioner, sådana de förekomma i lagarne, icke alltid bestämda exakt efter de nyss uppdragna linjerna. Vissa föremål i det allmänna organets besittning hava kanske synts lagstiftaren av större vikt för funktionen än andra, vadan han kan ha begränsat det särskilda straffskyddet till de förstnämnda och i övrigt nöjt sig med de allmänna bestämmelserna. Sådana särskilt skyddsbehövande föremål kan han ha funnit t. ex. i *handlingar* av olika slag; ävenså i andra saker, bestämda till *bevismedel* (därmed han närmar institutet till förfalskningsbrotten, uppfattade såsom angrepp, av varje art, på bevismedel). Har han sålunda å ena sidan *inskränkt* det skyddade området, kan han å andra sidan ha fortsatt tankegången och *utsträckt* skyddet t. ex. till bevismedel, som icke äro i det allmännas besittning men dock av särskild vikt för det allmänna. Även kan han i rekvisitet ha vidgat själva besittningsförhållandet så, att även de föremål medtagits under straffskyddet, som av det allmänna provisoriskt lämnats i enskilds innehav för att i sinom tid återställas till det allmänna.

Efter det sätt, varpå lagarne operera med dessa synpunkter, kunna de indelas i åtta grupper, nämligen de, som medtaga 1) *alla* föremål (såvitt de tjäna den allmänna funktionens ändamål) i det allmänna organets omedelbara besittning; dessutom de nyssnämnda, som provisoriskt överlämnats till enskild; 2) *alla* föremål i allmänt organs omedelbara besittning, men icke de till enskild överlämnade; 3) *alla* i organets omedelbara besittning; dessutom sådana, som *ännu icke* äro i organets besittning, men »rekviderats»; 4) *handlingar* m. m., även de provisoriskt till enskild överlämnade; dessutom *bevismedel*, bestämda till bevis inför myndighet, utan avseende på besittningsförhållandet; 5) icke handlingar m. m. överlämnade till enskild; i övrigt lika med föregående; 6) *bevismedel* av olika slag, i organets omedelbara besittning; 7)

skriffter i organets omedelbara besittning; 8) föremål, förvarade i allmänt organs arkiv.

ad 1. Hit höra **T.** 133 (*Wer eine Urkunde, ein Register, Akten oder einen sonstigen Gegenstand, welche sich zur amtlichen Aufbewahrung an einem dazu bestimmten Orte befinden, oder welche einem Beamten oder einem Dritten amtlich übergeben worden sind*); **Kina** 144 (*any document, plan or other object, which has been taken into official custody by any public officer, or which has been officially entrusted by him to any third party for custody*); **T. Fsl.** 160 (*Wer Schriftstücke oder andere bewegliche Sachen, die sich in amtlicher Verwahrung befinden oder ihm oder einem anderen amtlich in Verwahrung gegeben worden sind. . Die Vorschrift des Abs. 1 gilt entsprechend für Schriftstücke und andere bewegliche Sachen, die sich in amtlicher Verwahrung einer Religionsgesellschaft des öffentlichen Rechtes befinden*);

ad 2. Till denna grupp äro att räkna: **Fr.** 254 (*Quant aux soustractions . . de pièces ou de procédures criminelles, ou d'autres papiers, registres, actes et effets, contenus dans les archives, greffes ou dépôts publics, ou remis à un dépositaire public en cette qualité*); **Bulg.** 151 (*böcker, register, dokumenter eller saker, som befinna sig hos offentlig myndighet*); **Luz. Pol.** 53 b (*Urkunden, Register, Akten oder sonstige Gegenstände, welche sich an einem öffentlichen Verwahrungsorte aufbewahrt finden, oder einem Beamten, zu dessen Amte die Verwahrung derselben gehört, in amtlicher Eigenschaft übergeben worden sind*); **Gen.** 199 (= **Fr.**); **It. Fsl.** 355 (*Chiunque sottrae, sopprime, distrugge, disperde o deteriora corpi di reato, atti, documenti, ovvero altra cosa mobile particolarmente custodita in un pubblico ufficio, o presso un pubblico ufficiale o impiegato che presti un servizio pubblico*);

ad 3. Denna ståndpunkt intages av **Freib.** 168¹ (*Celui qui soustrait des objets sous la garde de l'autorité ou réquisitionnés par elle*); **Perú** 324 (*El que substrajera objetos requisados por la autoridad ó puestos bajo su custodia*); (jfr **Tjslov. Fsl.** 201, som i sammanhang med skydd för beslag [se ned.] medtager *eine solche Sache, die die öffentliche Macht gemäss dem Gesetze anzufordern berechtigt ist*);

ad 4. Hit höra **H.** 200 (*zaken, bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, akten, bescheiden of registers die voortdurend of tijdelijk op openbaar gezag bewaard worden, of hetzij aan een ambtenaar, hetzij aan een ander in het belang van den openbaren dienst zijn ter hand gesteld*); **Argent.** 255 (*objetos destinados a servir de prueba ante la autoridad competente, registros o documentos confiados a la custodia de un funcionario o de otra persona en el interés del servicio público*); **Perú** 327; om *ib.* 324 (mindre straffbart) jfr *sub* 3.

ad 5. Från sistnämnda grupp skiljer sig **Costa R.** däruti, att överlämnandet skall ha skett till en funktionär; m. a. o., om det icke är fråga om bevismedel, medtages endast vad som befinner sig i något allmänt organs omedelbara vård (471: *objetos destinados a servir de prueba ante la autoridad, o documentos o papeles de cualquier clase, confiados en interés del servicio público a la custodia de un funcionario*);

ad 6. Hithörande lagar äro **It.** 202 (*corpi di reato, atti o documenti custoditi in un pubblico ufficio o presso un pubblico ufficiale per ragione di tale sua qualità*); **Turk.** 275; **Tic.** 158; **Venez.** 231 (*algún instrumento, o efecto de algún hecho punible, acto o documento colocado en una oficina a cargo de algún funcionario público en razon de su carácter*);

ad 7. Denna ståndpunkt intages av **Fi.** 16: 15 (*allmän urkund, protokoll, rättegångshandling eller annan handling eller skrift, som förvaras i allmänt arkiv eller hos myndighet eller tjänsteman, eller för tjänstens skull överlämnats åt myndighet eller tjänsteman*); **Columb.** 394 (*algún proceso civil o criminal, protocolo o libro en que se sienten partidas, actas, acuerdos o registros, o cualquier otro documento custodiado en archivo, oficina u otro depósito público*); **R.** 78 (*официальных или частных документов из государственных учреждений*); **Fi. Fsl.** 15: 9 (= **Fi.**). — En liknande begränsning med hänsyn till objektet förekommer i **Port.** 311, 312, som dock nästan inskränker brottet till ämbetsbrott (311: ämbetsman, till vars funktion det hör att förvara föremålet: *todo o empregado publico encarregado da guarda e conservação dos documentos e papeis existentes nos arquivos, cartorios ou*

quaesquer depositos publicos; 312: ämbetsman, som i ämbetsärende fått sig föremålet anförtrott: *que lhe tenham sido confiados em rasão do seu officio*; *ib.* § *un.* enskild person, som av allmänt organ fått förvaringen åt sig uppdragen: *qualquer pessoa encarregada da guarda dos documentos ou titulos n'elle referidos, pela auctoridade legitima, ou por commissão do empregado publico, a quem houverem sido confiados*). [En allmän bestämmelse om stöld, *incl.* förskingring, av dylika föremål innehålles i Port. 424]. En bestämd inskränkning till ämbetsbrott förekommer i **Sp.** 430 (*El funcionario público que sustrajere, destruyere u ocultare documentos o papeles que le estuvieren confiados por razón de su cargo*); **Tjslov. Fsl.** 197 (*Ein Organ der öffentlichen Macht, das eine Urkunde oder eine Aufzeichnung, die für eine Amtshandlung wichtig sind und die es zufolge seiner Amtspflicht aufbewahrt oder zu denen ihm sein Amt Zutritt gewährt, etc.*).

ad 8. **Ung.** 420 straffar särskilt skadegörelse av *in* *enim* *öffentlichen* *oder* *amtlichen* *Archiv* *aufbewahrte* *Urkunden*, *Schriften* *oder* *sonstige* *Gegenstände*.

Beträffande den brottsliga handlingen använda flertalet lagar formuleringar, som väsentligen överensstämna däri, att föremålet *undandrages* det allmänna organets förfogande. Stundom användes endast ett uttryck liktydigt med undandraga (**Freib.** 168¹: *Celui qui soustrait des objets* etc.; **Perú** 324: *El que substrajera objetos* etc.). Stundom uppställes såsom alternativ därmed förstöra, tillägna sig o. s. v. (**Fr.** 254: *Quant aux soustractions, destructions et enlèvement de pièces* etc.; **Luz. Pol.** 53 *b*: *vernichtet* *oder* *bei* *Seite* *schaftt*; **Gen.** 200 = **Fr.**; **Argent.** 255: *sustrajere, ocultare, destruyere o inutilizare*; **Costa R.** 471 = **Argent.**). Flere lagar medtaga skada (eller *delvis* förstöra): (**Fi.** 16: 15: *Förstör, skadar, undanskaffar* *eller* *tillägnar* *sig* *någon*; **H.** 200: *verniet*, *beschadigt, onbruikbaar* *maakt* *of* *wegmaakt*; **T.** 133: *vernichtet, beiseite* *schaftt* *oder* *beschädigt*; **R.** 78 (*Похищение, повреждение, сокрытие или уничтожение*); **Columb.** 394:

sustrajeren o destruyeren en todo o en parte; **Kina** 144: *suppresses, damages, abandons or otherwise renders useless*; **T. Fsl.** 160: *beschädigt oder der amtlichen Verfügung entzieht*; **It. Fsl.** 355: *sottrae, sopprime, distrugge, disperde o deteriora*. Undantagsvis tillägges såsom alternativ förfalska: **It.** 202: *sottrae, sopprime, distrugge o altera*; likaså **Turk.** 275; **Venez.** 231 — vilka lagar uteslutande fästa sig vid förfogandet över *bevismedel*; **It. Fsl.**, som vidgat objektet, jfr ov., har också ändrat *altera* till *deteriora*. **Ung.**, som behandlar fallet inom skadegörelseinstitutet, uppställer följaktligen (420) endast *förstöra* och *skada* såsom former av handlingen. Det i praxis såväl som i teori stundom uppmärksammade fall, att man, utan att taga saken ur myndighets besittning, genom omflyttande (undandöljande i ämbetslokalen etc.) gör den svåråtkomlig, har i allmänhet icke behandlats av lagarne (så dock **Columb.** 394², som uppställer detta fall särskilt, såsom mindre straffbart: *Si no hubiere sustracción o destrucción, sino simplemente ocultación maliciosa en la misma oficina, la pena será la mitad de la que señala el inciso precedente*).

En *kvalifikation*, då gärningen begås av ämbetsmannen-depositaren, förekommer i **Fr.** 255²; **It.** 202²; **Turk.** 275²; **Venez.** 231²; ävenså **Gen.** 200² (där kvalifikationen även omfattar depositarens *agents, préposés ou commis*).

Culpa straffas, såvitt rör ämbetsmannen-depositaren, enligt flere lagar: **Fr.** 254; **Gen.** 199 etc.

B) Angrepp på det allmännas förfoganderätt över föremål i andra fall.

Med hänsyn till straffskyddets omfång kan man närmast åtskilja *a*) den statsliga förfoganderätt, som har sin grund i statens privaträttsskipande verksamhet, och *b*) den, som har annan grund. I fallet *a* är det oftast fråga om föremål, som avses skola utgöra pant för fordran eller eljest användas till betäckande därav; men grunden kan även vara en sakrättslig tvist om själva det individuella föremålet, vars avyttrande etc. staten anser sig böra hindra, till dess tvisten avgjorts. I fallet *b* — för vilket lagarne ofta använda uttrycket *beslag* (vilket dock stundom användes i vidsträcktare betydelse) — kan grunden för det allmännas ingripande växla, men låter i det hela hänföra sig antingen till intresset att bevara bevismedel (exempelvis beslag i sammanhang med häktning) eller till intresset att motverka fara eller rättsstridighet i olika riktningar (därvid under omständigheter, t. ex. då det gäller beslagtagande av medel till brott eller produkter därav, statens ingripande kan sträcka sig till konfiskation av föremålet).

Det är tydligt, att typen *a* nära berör sig med straffbestämmelser rörande t. ex. förskingring eller ägares undandragande av pant. Under alla förhållanden innebär det emellertid ett väsentligt plus i brottslighet, att gärningsmannen, förutom vad han kan ha brutit mot enskild rätt, har överträtt ett uttryckligt förbud av staten. Men det kan även inträffa, att den förfoganderätt, staten i dylika fall tillägger sig, sträcker sig längre än det område, där motparten har någon som helst sakrätt i föremålet, och att således en kränkning av denna statens förfoganderätt icke åtföljes av något brott mot enskild.

Vissa lagar hava emellertid icke funnit nödigt att särskilt kriminalisera ifrågavarande angrepp mot staten (vid typen *a*) utan låtit det bero vid de såsom »brott mot enskild» uppställda

rekvisiten. Å andra sidan hava en del rättsordningar icke i den allmänna strafflagen kriminalsanktionerat typen *b* (men kanske uppställt specialstraffrättsliga bestämmelser för särskilda fall). Man kan därför åtskilja rättsordningarne i sådana, som 1) medtaga båda typerna *a* och *b* i den allmänna strafflagen; 2) icke i den allmänna strafflagen upptaga typen *b*, men väl, bland brott mot staten, typen *a*; 3) icke i den allmänna strafflagen upptaga typen *b* och, beträffande typen *a*, inskränka sig till de bland brott mot enskild uppställda sanktionerna.

ad 1. Strafflagar, som medtaga båda typerna *a* och *b*, uppföra givetvis typen *b* bland brott mot staten. Vanligen gäller i dessa lagar detsamma om typen *a*; undantag gör **Schw. Fsl.** 258, 146 (jfr ned.). **Neuch.** upptager (139) dem båda tillsammans under brott mot staten, men har, beträffande typen *a*, ett parallelstadgande (410) bland brott mot enskild, jfr ned.

Följande lagar tillhöra denna grupp: **Fi.** 16: 17² (*Rubbar någon uppsåtligen i kvarstad satt, utmätt eller i beslag taget gods*), 18 (*Bryter någon emot laga förbud att skingra eller föryttra löst eller fast gods eller att utgiva annans egendom*); **N.** 343, bland »*Forseelser mod den offentlige myndighed*» (*den, som . . . afhænder gods, hvori udlæg, avsætning, heftelse, arrest eller beslag er gjort, eller handler mod et lovformelig nedlagt forbud*); **H.** 198 (*eenig goed aan het krachtens de wet daarop gelegd beslag of aan eene gerechtelijke sequestratie onttrekt etc.*, jfr ned.); **T.** 137 (*Sachen, welche durch die zuständigen Behörden oder Beamten gepfändet oder in Beschlag genommen worden sind*); [**Ö. Ges.** 25/5 1883 § 3 (*Sachen, welche von einer Behörde oder in deren Auftrag sequestriert, gepfändet oder in Beschlag genommen wurden*)]; **Wall.** 126 (*La violation d'une défense spéciale ou d'un séquestre légalement notifié*); **Bas.** 54 (*Ges.* 22/6 1891: *Wer Sachen, die von der zuständigen Behörde gepfändet, in ein Güterverzeichnis (Inventar) aufgenommen, mit Arrest oder Beschlag belegt sind*); **Tic.** 157 § 1 (*La violazione dolosa degli interdetti penali, delle reposizioni, oppignorazioni e dei sequestri*); **App. A.-Rh.** 116 (*Gegenstände, die durch einen Verhaft oder einen Amtsbefehl*

überhaupt mit Beschlag belegt sind); **Neuch.** 139 (*La violation d'une défense spéciale ou d'un séquestre légalement notifiés, ou légalement imposés par les autorités judiciaires ou administratives*), jfr 410 (såsom brott mot enskild: *Le détournement, la destruction, la détérioration d'objets saisis ou séquestrés, ou appartenant soit à une masse en faillite, soit à une masse bénéficiaire*); **Freib.** 168 (*des objets sous la garde de l'autorité ou réquisitionnés par elle*); **Fi. Fsl.** 15: 8 (= **Fi.**); **T. Fsl.** 161 (*eine Sache, die amtlich gepfändet oder in Beschlag genommen ist*); **Tjslov. Fsl.** 201 (*Wer eine behördlich in Beschlag genommene oder eine solche Sache, die die öffentliche Macht gemäss dem Gesetze anzufordern berechtigt ist . . . Unter Beschlagnahme wird jede Handlung verstanden, durch die sich die öffentliche Macht nach dem Gesetze die Möglichkeit verschafft, über eine Sache im gerichtlichen oder verwaltungsbehördlichen Verfahren zu verfügen, namentlich auch die zwangsweise Pfandrechtsbegründung etc.*); **Schw. Fsl.**, som har kränkande av beslag bland brott mot staten (258: *eine Sache, die amtlich mit Beschlag belegt ist*) och övriga fall bland konkursförbrytelser (146: *eine amtlich gepfändete oder mit Arrest belegte Sache oder . . . eine Sache, die in einem Betreibungs-, Konkurs- oder Retentionsverfahren amtlich aufgezeichnet ist*).

ad 2. Lagar, som icke medtaga typen *b*, men uppföra typen *a* bland brott mot staten, äro: **S.** 10: 21 (*lös egendom, som är satt i kvarstad eller utmätt*), 22 (*Bryter någon emot förbud att gods skingra eller emot förbud att giva annans gods ut*); **It.** 203 (*cose sottoposte a pignoramento o a sequestro e affidate alla sua custodia*); **Rum.** 200²; **Turk.** 276; **Waadt** 128 (*Celui qui viole un séquestre légalement imposé*); **Venez.** 232; **It. Fsl.** 332.

ad 3. Lagar, som icke medtaga typen *b*, och beröra typen *a* endast under brott mot enskild, äro: **D.** 253 (såsom bedragerifall: *svigagtig bortflytter eller forstikker arresteret Gods jfr Retspl. L. 650 om överträdelse av förbud*); **Ung.** 359 (såsom förskingring: *wenn der Eigentümer einer durch das Gericht oder eine andere Behörde unter Sperre gelegten Sache, in bezug auf diese bei ihm belassene oder ihm anvertraute Sache etc.*); **Fr.**

400 (under stöld: *Le saisi qui aura détruit, détourné ou tenté de détruire ou de détourner des objets saisis sur lui et confiés à sa garde, sera puni des peines portées en l'article 406. Il sera puni des peines portées en l'article 401, si la garde des objets saisis et qu'il aura détruits ou détournés ou tenté de détruire ou de détourner avait été confiée à un tiers* — maximum i förra fallet två års, i senare fallet fem års em-
 prisonnement); **Belg.** 507 (*le saisi et tous ceux qui auront frauduleusement détruit ou détourné, dans son intérêt, des objets saisis sur lui* — bland »fraudes»); **Port.** 422 (under stöld: *uma cousa que lhe pertença : . estando penhorada ou depositada em seu poder por mandado de justiça*); **Bulg.** 321 (under förskingring; = Ung.); **Luz.** 230 bis c (*Ges.* ^{11/5} 1926, bland konkursförbrytelser: *eine amtlich gepfändete oder mit Arrest belegte Sache oder . . eine Sache, die in einem Betreibungs-, Konkurs- oder Retentionsverfahren amtlich aufgezeichnet ist*); **Argent.** 173⁹ (*bienes . . que . . estuvieren embargados* — såsom bedrägerifall); **Costa R.** 383⁹ (likaså); **Jap.** 242, 252, 262, som fördelar fallet på stöld, förskingring eller skadegörelse, allt eftersom handlingen överensstämmer med något av dessa rekvisit; vid skadegörelse (262) nämnes även beslag (men icke vid övriga fall).

Några lagar icke allenast uppställa typen *a* bland brott mot enskild, utan behandla den helt och hållet såsom sådant brott (i det t. ex. skada eller fara för fordringsägare förutsättes): **Thurg.** 162 (*Wer sein mit obrigkeitlichem Beschlage belegtes . . Vermögen . . , wenn durch diese Handlungen eine Beschädigung der berechtigten Gläubiger eintritt*); **Schaffh.** 229 (*Wer . . seine für einen Gläubiger mit obrigkeitlichem Beschlage belegte oder gepfändete Sache dem Beschlage heimlich entzieht, und dadurch die Berechtigten um ihr Benutzungsrecht oder ihre Befriedigung bringt*); **Zug** 120 (*wenn ein Schuldner zum Nachteil eines Gläubigers über Gegenstände . . welche zur Sicherung des Gläubigers mit Beschlage belegt sind*); **St. Gall.** 84 (*Ges.* ^{8/1} 1917: *der Schuldner, der mit Gefährdung oder zum Schaden seines Gläubigers . . Gegenstände, über welche er infolge amtlicher Beschlagerlegung zurzeit nicht frei verfügen kann*) o. s. v. Gemenligen förekommer dock i dessa lagar en allmän bestämmelse om *olydnad*

mot myndighet, varigenom angreppet på statens förfoganderätt torde kunna åtkommas, där ej straffsanktionen av den enskilda förmögenhetsrättigheten gör tillfyllest; jfr **Thurg.** 250; **Schaffh.** 106; **Zür.** 80; **Zug** 44; **Sol.** 61; **St. Gall.** 144, 145. En dylik allmän bestämmelse förekommer stundom även i andra lagar, t. ex. **N.** 343 (*handler mod et lovformelig nedlagt forbud*); **H.** 184; **Port.** 188; (*que faltar á obediencia devida ás ordens ou mandados legitimos da auctoridade publica ou agentes d'ella*); **Bulg.** 154 etc.

Angående handlingsobjektets omfång i övrigt torde rättspraxis i allmänhet ha vägrat att, såvitt lagen betecknar objektet såsom *sak* eller *föremål*, utsträcka detta till *rättighet* (för **S.**s vidkommande, jfr, i fråga om skingringsförbud, *N. J. A.* 1912, 570). Där emot torde praxis i flere fall ha medtagit *konkursmassa*, även där lagen ej nämner detta fall (vilket emellertid stundom sker i detta sammanhang: **Neuch.** 410; **Luz.** 230 *bis c*; **Tjslov. Fsl.** 201³). I allmänhet inträder icke straffskyddet förr än staten genom en *ämbetshandling* tillagt sig förfoganderätten (såsom betonas t. ex. i **T.** 137: *Sachen, welche durch die zuständige Behörden oder Beamten gepfändet oder in Beschlag genommen worden sind*); dock förekommer i lagar, som uppställa notifikationsinstitutet, även straffskydd under mellantiden från den enskildes notifikation till dess utmätning etc. verkstälts (t. ex. **Waadt** 289: *Celui qui détourne ou qui dénature, au préjudice de son créancier, des objets déterminés dont ce dernier lui a notifié la saisie spéciale, et dans l'intervalle qui s'écoule entre cette notification et la saisie réelle*). — I den anglikanska rätten förekommer stundom straff för rubbande av föremål, varom man har anledning att vänta, att det *skall bliva* föremål för *seizure* etc. Så särskilt **Ind. Pen. C.** 206 (*whoever fraudulently removes, conceals, transfers or delivers to any person any property or any interest therein, intending thereby to prevent that property or interest therein from being taken as a forfeiture or in satisfaction of a fine under a sentence which has been pronounced, or which he knows to be likely to be pro-*

nounced, by a Court of Justice or other competent authority, or from being taken in execution of a decree or order which has been made, or which he knows to be likely to be made, by a Court of Justice in a civil suit — här medtages sålunda även rättighet [*any interest in property*]).

Om ämbetsåtgärdens *rättsenlighet* yttra sig lagarne mestadels icke; stundom förekommer dock, att den betecknas såsom *laglig* (t. ex. **H.** 198) eller det utövande organet såsom *kompetent* (t. ex. **T.** 137).

Beträffande den brottsliga *handlingen*, är det begripligt, att några av de lagar, som endast stadga straffskydd för ett på statens privaträttsskipande verksamhet grundat förfogande (utmätning, kvarstad, skingringsförbud etc.), i fråga om handlingen endast eller huvudsakligen beakta dess lukrativa form (såsom den på detta område praktiskt ojämförligt viktigare). **Ung.** 359 och **Bulg.** 321 hänvisa till och med uttryckligen till den i förskingringsrekvisitet uppställda handlingen. Även **It.** 203 och **Venez.** 232 tala endast om att till vinning för sig eller andra undandraga eller vägra att utlämna föremålet. Andra lagar inskränka icke — oavsett det omfång, de giva objektet — handlingen till den lukrativa formen, utan medtaga *förstöra, skada* o. d.: **Fr.** 400³ (*qui aura détruit, détourné ou tenté de détruire ou de détourner*); **Belg.** 507; **Port.** 422 (*a destruir ou desencaminhar* — ehuru brottet behandlas som *stöld*); **Turk.** 276²; **St. Gall.** 84 (*Ges.* ⁸/₁ 1917: *rechtswidrig veräussert, beschädigt, zerstört oder unbrauchbar macht*); **Luz.** 230 *bis c* (*Ges.* ¹¹/₅ 1926: . . . *eigenmächtig zum Nachteil der Gläubiger verfügt, oder eine solche Sache beschädigt, zerstört oder unbrauchbar macht*); **Columb.** 401 jfr. 394 (*sustrajeren o destruyeren en todo o en parte*). **H.** 198 har såsom gemensam handling vid båda typerna (vilka betecknas resp. som *sequestratie* och *beslag*) *undandraga*, och tillägger särskilt vid beslag: *vernielt, beschädigt of onbruikbaar maakt*. **Jap.** 242, 252, 262 fördelar, som förut nämnt, fallet på *stöld, förskingring* och *skadegörelse* och bestämmer handlingarne i över-

ensstämmelse därmed (medtagande beslag endast vid skadegörelse, jfr ov.). — Åter andra lagar använda ett mera allmänt, omfattande uttryck, vare sig i förbindelse med en exemplifierande uppräknig eller ensamt; det förra gäller **N.** 343 (*ulovlig tilintetgør, beskadiger, skjuler, bortfører eller afhænder . . eller handler mod et lovformelig nedlagt forbud*); **T.** 137 (*vorsätzlich beiseite schafft, zerstört oder in anderer Weise der Verstrickung ganz oder teilweise entzieht*); **T. Fsl.** 161 (likaså); det senare **S.** 10: 21 (*rubbar man lös egendom, som är satt i kvarstad eller utmätt*), 22 (*Bryter någon emot förbud att gods skingra eller mot förbud att giva annans gods ut*); **Fi.** 16: 17 (lika, i vad beträffar handlingen); **Ö. Ges.** ²⁵/₅ 1883, § 3 (*der behördlichen Verfügung entzieht*). Uttrycket *violer, violation, violazione* användes i **Waadt** 128; **Wall.** 126; **Tic.** 157 § 1; **Neuch.** 139; uttrycket *widerrechtlich verfügt* i **Zür.** 209; **Zug** 120; **Sol.** 149.

Såvitt synpunkten av förmögenhetsbrott mot enskild dominerat, kunna lagarne hava letts till inskränkningar i brottssubjektet. Särskilt hava lagstiftarne ofta sagt sig, att därest tillgrepp, skadegörelse etc. utövas av tredje man, detta bleve straffbart efter de vanliga bestämmelserna, såsom stöld etc., och att särskilda stadganden erfordrades endast för *ägare* (såvitt hans gärning icke innebär kränkning av en dessförutan straffsanktionerad, utbruten sakrätt). Härigenom förklaras, att under det många lagar uppställa brottssubjektet helt allmänt (endast med den inskränkning, att för brytande av förbud endast den straffas, vilken förbudet gäller), ett antal lagar endast omtala *ägaren*. Undantagsvis förekommer, att endast *depositaren* (vilken visserligen oftast sammanfaller med *ägaren*) straffas.

Ensamt *ägaren* uppställas såsom brottssubjekt i **Ung.** 359; **Fr.** 400³; **Port.** 422; **Bulg.** 321; **Thurg.** 162; **Schaffh.** 229; **Zür.** 209; **Zug** 120; **Sol.** 149; **St. Gall.** 84; **Jap.** 242, 252, 262; **It. Fsl.** 332. Av dessa lagar göra **Ung.**; **Port.**; och **Bulg.** en ytterligare inskränkning, i det de endast medtaga den *ägare*, som tillika är

depositar. **Jap.** förutsätter i 252 (förskingringsfallet, jfr ov.), att ägaren är depositar.

Belg. 507 straffar ägaren och envar, som handlar i hans intresse (*le saisi et tous ceux qui auront frauduleusement détruit ou détourné, dans son intérêt, des objets saisis sur lui*) — troligen på grund av den erfarenhet, att gärningen ofta utfördes av anhöriga till ägaren, utan att denne kunde överbevisas om deltagande.

Ensamt *depositar*en straffas enligt **It.** 203 (*Chiunque sottrae o converte in profitto proprio o di altrui, o rifiuta di consegnare a chi di ragione, cose sottoposte a pignoramento o a sequestro e affidate alla sua custodia*); **Venez.** 232. (Såsom av ovanstående framgår, har **It.** **Fsl.** i denna punkt avvikit från gällande lag).

Culpa hos *depositar*en straffas enligt några lagar: **H.** 198; **It.** 203; **Turk.** 276²; **Venez.** 232 etc.

H., som har allmänt brottssubjekt, uppställer en kvalifikation för den brottsling, som är *depositar* (198³: *De bewaarder die opzettelijk een dezer feiten pleegt of toelaat, of den dader als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren — eljest tre års maximum*); likaså **Turk.** 276¹. **Fr.** 400³, som begränsar brottssubjektet till *ägare*, och **It.** 203; **Venez.** 232, som begränsa det till *depositar*, överensstämman däri, att de uppställa en *privilegiation* för det fall, att båda dessa egenskaper förenas i brottslingens person (tydiligen efter analogien av förhållandet mellan stöld och förskingring). — I rak motsats till **Fr.** uppställer **It.** **Fsl.** 332 (som ävenledes begränsar brottssubjektet till *ägare*) en *privilegiation* för det fall, att nämnda båda egenskaper *icke* förenas hos brottslingen.

I den *anglikanska* rätten hava hithörande rekvisit, till den del de förekomma, mest karaktären av en kvalificerad besittningsstöring. Oftast förutsattes sålunda, att den sak, som tillgripes, skadas etc., är i annans besittning; varemot det är likgiltigt, huruvida den är i allmän eller enskild besittning, om blott

besittningsuppdraget givits »under a process of law». **Eng. Steph.** innehåller endast en bestämmelse (223) om våldsamt återtagande (*rescuing*) av en *distrained* sak (»*poundbreach*» — egentligen: våldsamt öppnande av inhägnad [*pound*], där kreatur instängts för att tjäna såsom pant för den skada, de anställt): *Every one is guilty of a misdemeanour who forcibly rescues goods distrained, or rescues cattle by breach of the pound where they have been placed*; likaså **Tasm.** 109 (*Any person who by force rescues or takes from the person lawfully in custody thereof any goods which have been legally seized and are in the custody of the law*). — Eljest förekomma i flere lagar mera omfattande kriminalisationer av återtagande, skadande etc. av sak, som *under a process of law* el. dyl. lämnats i vård åt vare sig ämbetsman eller enskild person: **Ariz.** 99 (*Every person who wilfully injures or destroys, or takes or attempts to take, or assists any person in taking or attempting to take, from the custody of any officer or person, any personal property which such person or officer has in charge under any process of law*); **Calif.** 102; **Idaho** 8147; **Minnes.** 4820; **New Y.** 83; **Queensl.** 147 (*Any person who, when any property has been attached or taken under the process or authority of any court of justice, knowingly, and with intent to hinder or defeat the attachment or process, receives, removes, retains, conceals, or disposes of, such property*); **West. Austr.** 150. — Om den vittgående bestämmelsen i **Ind. Pen. C.** 206 jfr ov. s. 142.

C) Angrepp på ämbetssigill eller annan symbol på det allmännas förfoganderätt.

Såsom straffskyddad *symbol* för det allmännas vilja att förfoga över ett föremål, uppställs i flertalet lagar enbart *sigill* (därunder rättspraxis emellertid ofta har innefattat även *sigilltryck*): **S.** 10: 21; **Fi.** 16: 17; **N.** 343; **H.** 199, 202; **T.** 136; **Ö.** 316; **Ung.** 360; **Fr.** 249 ff.; **Belg.** 283 ff.; **It.** 201; **Port.** 185^{4, 5}; **Rum.** 198 ff.; **Bulg.** 150; **R.** 89; **Turk.** 274; **Grek.** 154; **Thurg.** 256;

Waadt 127; **Wall.** 126; **Schaffh.** 114; **Obw. Pol.** 45; **Bern** 256⁷; **Glar.** 51; **Zür.** 86; **Bas.** 53; **Tic.** 157; **Gen.** 197 ff.; **Zug** 45; **App. A.-Rh.** 61; **Sol.** 63; **Neuch.** 139; **App. I.-Rh.** 47; **Luz. Pol.** 53 a; **Argent.** 254; **Costa R.** 470; **Mex.** 493 ff.; **Venez.** 230; **Fi. Fsl.** 15: 8¹; **T. Fsl.** 162; **It. Fsl.** 354. Stundom använda dock lagarne ett allmännare uttryck eller medtaga, jämte sigill, märke el. dyl.: **D.** 106 (*de af en offentlig Myndighed i Embedsmedfør anbragte Segl eller Mærker*); **Sp.** 431 (*papeles o efectos cerrados con sellos u otros signos de embargo, secuestro, identificación o cierre oficial*); **Freib.** 168² (*une marque officielle, apposée par l'autorité pour enfermer ou identifier un objet*); **Perú** 325 (*envolturas, sellos ó marcas puestos por la autoridad para conservar ó identificar un objeto — jfr ned.*); **Kina** 145 (*any seal or ticket of attachment affixed by a public officer*); **Jap.** 96 (*ett av offentlig ämbetsman anbragt sigill eller tecken på beslagttagande*); **D. Fsl.** 125¹ (*noget ved offentlig Foranstaltning anbragt Segl eller Mærke*); **Tjslov. Fsl.** 201 (*ein Amtssiegel oder ein anderes amtliches Zeichen, mit dem die Sache als beschlagnahmt bezeichnet ist*); **Schw. Fsl.** 259 (*ein amtliches Zeichen, namentlich ein amtliches Siegel, mit dem eine Sache verschlossen oder gekennzeichnet ist*).

Med avseende å omfånget av de allmänna organ, som på detta sätt skyddas, förekommer någongång, att lagen uttryckligen nämner *kommunal* myndighet eller tjänsteman: **Ö.** 316 (*Zu den öffentlichen Amtssiegeln gehören aber nicht bloss die Siegel der Staatsbehörden, sondern auch jene der Gemeinden, der öffentlichen Lehranstalten, der Pfarreien und der öffentlichen Notare*); **Obw. Pol.** 45 (*Wappen, Sigille oder andere Abzeichen des Staates oder der Gemeinden*); och icke sällan, att den använder uttryck, som på annat ställe i lagen definieras såsom inneslutande även kommunala organ: **Fi.** 16: 17¹ (*myndighets eller tjänstemans insegel*) jfr 2: 12 (*Med tjänsteman förstås i denna lag statens ämbetsmän, så ock de som äro satte att förvalta städers, köpingars, landskommuners, församlingars eller andra menigheters eller av överheten stadfästade allmänna inrättningars eller stiftelsers angelägenheter, samt de tjänstemän och betjante, som lyda un-*

der sådana ämbets- eller förvaltningsmyndigheter . . .); **T.** 136 (*ein amtliches Siegel, welches von einer Behörde oder einem Beamten angelegt ist*) jfr 359 (*Unter Beamten im Sinne dieses Strafgesetzes sind zu verstehen alle im Dienste des Reichs oder in unmittelbarem oder mittelbarem Dienste eines Bundesstaats etc.* — under »medelbar» statstjänst inbegripes kommunaltjänst, *Entsch. R. G.* 1, 153). Men även där detta icke är fallet, kan man utgå därifrån, att »offentlig myndighet» och liknande uttryck innefatta även de kommunala. Annorlunda, där lagen använder bestämt inskränkande uttryck, såsom särskilt **Fr.** 249 (*des scellés apposés, soit par ordre du Gouvernement, soit par suite d'une ordonnance de justice rendue en quelque matière que ce soit*).

Endast mera undantagsvis framhålles, att myndigheten skall vara kompetent (**H.** 199¹ *door of vanwege het bevoegd openbaar gezag; Waadt* 127 *les scellés apposés par le magistrat compétent; Sol.* 63 *eines amtlichen Siegels, welches von kompetenter Stelle angelegt worden; Columb.* 397 *cuando por disposición de autoridad competente se cerrar o sellare*) eller att förseglingen skall vara laglig (**Sp.** 431 *sellos u otros signos . . . puestos legalmente sobre cosa mueble o inmueble; Tjslov. Fsl.* 201³ *jede Handlung . . . durch die sich die öffentliche Macht nach dem Gesetze die Möglichkeit verschafft, über eine Sache . . . zu verfügen*). — Med avseende på utländsk myndighets (inom landet befintliga) sigill bestämna lagarne intet; praxis torde medgiva straffskydd, såvitt anbringandet överensstämmer med folkrättsliga principer eller med konsulartraktater, vid exekvatur fogade bestämmelser o. s. v.

Givetvis avses i alla lagar, att sigillet i fråga skall vara såväl ämbetssigill (d. v. s. på något sätt, genom inskription, vapen eller annorledes, objektivera sitt ursprung från allmänt organ) som å ämbetets vägnar anbragt. Flertalet lagar nöja sig med att uttryckligen förklara detta sista: **N.** 343; **D.** 106; **H.** 199; **Fr.** 249; **Belg.** 283; **It.** 201 (*per disposizione della legge o per ordine dell' autorità*); **Sp.** 431; **Port.** 185⁴; **Rum.** 198; **Bulg.** 150; **R.** 89; **Turk.** 274; **Waadt** 127; **Wall.** 126; **Tic.** 157; **Gen.** 197; **Neuch.** 139;

Argent. 254; **Chil.** 270; **Columb.** 401 jfr 397; **Costa R.** 470; **Perú** 325; **Mex.** 493; **Venez.** 230; **Kina** 145; **Jap.** 96; **D. Fsl.** 125¹; **It. Fsl.** 354 (= It.); en del lagar nöja sig med att uttryckligen förklara det första: **S.** 10: 21; **Fi.** 16: 17; **Grek.** 154; **Thurg.** 256; **Schaffh.** 114; **Obw. Pol.** 45; **Bern** 256⁷: **Fi. Fsl.** 15: 8¹; **Tjslov. Fsl.** 201; **Schw. Fsl.** 259; några lagar anse sig böra framhålla både det ena och det andra: **T.** 136 (*ein amtliches Siegel, welches von einer Behörde oder einem Beamten angelegt ist*); och flere kantonallagar: **Glar.** 51; **Zür.** 86; **Bas.** 53; **Sol.** 63; **App. I.-Rh.** 47; **Luz. Pol.** 53 a; **Freib.** 168 (*une marque officielle, apposée par l'autorité*); likaså **T. Fsl.** 162 (*amtliches Siegel . . das ein Amtsträger angelegt hat*). Någon saklig skillnad kan icke anses vara härmed åsyftad.

Om ändamålet med sigillet anbringande yttra sig lagarne icke alltid. Även om detta lämnas fullständigt öppet, kan emellertid antagas, att lagarne icke med ifrågavarande bestämmelse avse straffskydd för ämbetssegill, som åsatts t. ex. en expeditionshandling för att bestyrka ämbetsmannens namnteckning o. dyl. Där ändamålet av lagen bestämmes, plägar i främsta rummet nämnas *tillsluta*; även *förvara*, *beteckna*, *identifera*, *beslagtaga*. Lagarne kunna i detta hänseende indelas i följande grupper:

Ingen beteckning av ändamålet förekommer i **N.** 343 (*et af offentlig myndighed anbragt segl*); **D.** 106; **Fr.** 249 ff.; **Belg.** 283 ff.; **Port.** 185⁴; **Rum.** 198 ff.; **Waadt** 127; **Wall.** 126; **Obw. Pol.** 45; **Tic.** 157; **Gen.** 197 ff.; **Neuch.** 139; **Argent.** 254; **Chil.** 270; **Mex.** 493; **Kina** 145; **Jap.** 96; **Fi. Fsl.** 15: 8¹; **D. Fsl.** 125¹;

endast *tillsluta* nämnes i **S.** 10: 21 (*offentlig myndighets insegel, varmed saker eller skrifter tillslutna äro*); **Fi.** 16: 17; **H.** 199 (*zegels waarmede voorwerpen door of vanwege het bevoegd openbaar gezag verzegeld zijn*); **Ö.** 316 (*Amtssiegel, unter denen schriftliche Aufsätze oder andere Gegenstände verschlossen gehalten werden*); **Grek.** 154 (*ὁτ' ὄν φυλάττονται κεκλεισμένα πράγματα ἢ ἔγγραφα*); **Thurg.** 256; **Bern** 256⁷;

tillsluta eller *identifera*: **Freib.** 168 (*pour enfermer ou identifier*

un objet); **Schw. Fsl.** 259 (*ein amtliches Zeichen, namentlich ein amtliches Siegel, mit dem eine Sache verschlossen oder gekennzeichnet ist*);

tillsluta eller beslagtaga: **Bulg.** 150 (*ett sigill, som av offentlig myndighet eller dess organ anbragts på föremål till tecken, att de äro tillslutna eller skola vara beslagtagna*); jfr även **Ung.** 360;

tillsluta, beteckna eller beslagtaga: **T.** 136 (*um Sachen zu verschliessen, zu bezeichnen oder in Beschlag zu nehmen*); **Glar.** 51; **Zür.** 86; **Bas.** 53; **Sol.** 63; **App. I.-Rh.** 47; **T. Fsl.** 162 (*um Sachen amtlich zu verschliessen, in Beschlag zu nehmen oder zu bezeichnen*). Sakligen lärer detsamma innefattas i **Sp.** 431 (*papeles o efectos cerrados con sellos u otros signos de embargo, secuestro, identificación o cierre oficial*);

bevara eller identifiera: **It.** 201 (*apposti ad assicurare la conservazione o la identità di una cosa*); samt, överensstämmande med denna lag, **Turk.** 274; **Argent.** 254; **Costa R.** 470; **Perú** 325; **Venez.** 230; **It. Fsl.** 354;

ensamt beslagtaga: **Tjslov. Fsl.** 201¹; härom heter det emellertid *ib.*³: *Unter Beschlagnahme wird jede Handlung verstanden, durch die sich die öffentliche Macht nach dem Gesetze die Möglichkeit verschafft, über eine Sache im gerichtlichen oder verwaltungsbehördlichen Verfahren zu verfügen, namentlich auch die zwangsweise Pfandrechtsbegründung und die Bewilligung der Zwangsverwaltung oder Zwangsversteigerung*);

ensamt förvara: **R.** 89; **Luz. Pol.** 53 a (*ein amtliches Siegel, welches zur Verwahrung von Schriften oder andern Gegenständen von einer öffentlichen Behörde etc.*); **Columb.** 401 jfr 397 (*para asegurar papeles o efectos — härunder innefattas emellertid, såsom framgår av 401, förvar såväl hos myndighet som hos enskild och såväl i judikativt som i administrativt förfarande: Los efectos de que tratan los artículos anteriores, puestos en secuestro o embargo, de orden de autoridad legítima, en poder de alguna persona, serán considerados para el efecto de imponer las penas como si existieren en depósito publico*).

I några romanska lagar uppställs en *kvalifikation* för det fall, att handlingen skett medelst *våld å person*: **Fr.** 256; **Rum.** 205; **Mex.** 496 etc.

Tvivel kunna stundom uppstå rörande förhållandet mellan ifrågavarande brott mot staten och det i lagarne ofta uppställda brott mot brevhemlighet m. m. För det fall, att lagen med ett mindre straff belägger brytandet av myndighets försegling och med ett större straff brytandet av privatbrev (kanske med eller utan sigill), är det uppenbart, att den förstnämnda bestämmelsen icke uttömmar straffbarheten för det fall, att någon bryter en ämbetsförsegling, som skett för att förhemliga innehållet. Då å andra sidan den omständighet, att en *ämbetsförsegling* kränkts, innebär en särskild straffbarhet, bör i dylika fall *konkurrens* antagas mellan de båda bestämmelserna. Detta inträffar i **S.** (10: 21 jfr 22: 10, maxima resp. sex månaders fängelse och två års straffarbete); **N.** (343 jfr 145, maxima resp. fyra månaders och två års *fängsel*); **Bern** (256⁷ jfr 186, maxima resp. 40 fres. böter och ett års *Korrektionshaus*); **Perú** (325 jfr 232, maxima resp. trettio dagsböter och ett års fängelse); **Fi. Fsl.** (15: 8¹ jfr 28: 1, maxima resp. sex månaders och ett års fängelse). Men även i lagar, som stadga samma straff för de båda fallen, torde av liknande skäl konkurrens böra antagas: **Freib.** 168 jfr 81; **Chile** 270 jfr 146; **T. Fsl.** 162 jfr 324; **Tjslov. Fsl.** 201 jfr 339. Undantagsvis har **Port.** uttryckligen löst frågan genom att, i fråga om brevhemlighet, uppställa en legalkonkurrens för det fall (bland andra), att förseglingen härrör från myndighet (461 § 3: *Se as cartas ou papeis abertos forem pertencentes aq serviço publico e emanados de alguma auctoridade publica ou a ella dirigidos, ou instrumentos ou autos judiciaes*): *maximum* för det enkla brottet mot staten tre månaders, *minimum* för nyssnämnda komplicerade fall ett års *prisão correccional* (kumulerat med böter). I det stora flertalet lagar emellertid, där straffet för brottet mot staten ligger över det för brottet mot brevhemlighet, läres få antagas, att sistnämnda brottslighet innefattas i den för brottet mot staten uppställda straffskalan: **Fi.** 16: 17 jfr 38: 8; **T.** 136 jfr 299; **Ö.** 316 jfr *Ges.* ⁶/₄ 1870, § 1; **Ung.** 360 jfr 327; **Fr.** 249 ff. jfr 187²; **Belg.** 283 ff. jfr 460; **It.** 201 jfr 159; **Bulg.** 150 jfr

309; **Turk.** 274 jfr 195; **Obw. Pol.** 45 jfr *ib.* 101; **Bas.** 53 jfr 162; **Tic.** 157 jfr 343; **Gen.** 197 ff. jfr 379; **Sol.** 63 jfr 192⁵; **Neuch.** 139 jfr 445⁶; **Luz. Pol.** 53 *a* jfr *ib.* 122, 123; **Argent.** 254 jfr 153; **Costa R.** 470 jfr 343; **Venez.** 230 jfr 186; **Kina** 145 jfr 333; **Jap.** 96 jfr 133; **D. Fsl.** 125¹ jfr 262²; **Schw. Fsl.** 259 jfr 313; **It. Fsl.** 354 jfr 624. — Undantagsvis har **St. Gall.** 103 sammanlagit båda fallen i *en* bestämmelse, d. v. s. icke särskilt berört frågan om statens sigill: *Wer, auch ohne Absicht auf Diebstahl, Betrug oder Schädigung, unberechtigt Schlösser, Riegel oder Siegel aufbricht, unter welchen eine Sache verschlossen oder verwahrt oder Jemandem zur Aufbewahrung anvertraut worden ist.*

Vad i övrigt beträffar brottets objekt, fästa lagarne i allmänhet intet avseende vid beskaffenheten av det föremål, som försetts med offentligt sigill eller märke. Några lagar uppställa dock en kvalifikation för det fall, att det förseglade utgör bevismaterial i svåra brottmål: **Fr.** 250 (*Si le bris des scellés s'applique à des papiers et effets d'un individu prévenu ou accusé d'un crime emportant la peine de mort, des travaux forcés à perpétuité, ou de la déportation, ou qui soit condamné à l'une de ces peines*), 251; **Belg.** 285, 286; **Port.** 185 § 5 (*O rompimento ou quebramento de sellos postos por ordem do governo ou da auctoridade judicial ou administrativa em papeis ou outros objectos pertencentes a algum individuo arguido de crime, a que corresponda pena maior*); **Rum.** 199, 200; **Chile** 270² (*cuando los sellos rotos estaban colocados sobre papeles o efectos de un individuo acusado o condenado por crimen*); **Mex.** 495.

Beträffande den brottsliga *handlingen*, måste man utgå därifrån, att lagstiftaren kan ha uppfattat myndighetens genom brottet angripna ändamål ur en dubbel synpunkt: dels att (genom tillslutning) göra viss sak oåtkomlig (eller svårare åtkomlig) dels att genom symbolen (sigill, märke) tillkännagiva, att det därmed betecknade föremål står under *myndighetens* förfogande.

Den brottsliga handlingen kan därför gå fram på en dubbel linje: antingen, där tillslutning har ägt rum, göra det tillslutna åtkomligare eller ock, bortsett härifrån, genom (sigillet eller) märkets borttagande eller skadande utplåna det i symbolen lig-gande meddelandet, att det allmänna förbehållit sig förfogande-rätt till saken. Vad den förra handlingstypen angår, är det tydligt, att densamma icke är knuten till sigillet *brytande* i egentlig mening, eftersom det tillslutna, vare sig förvaringspersedel eller rum — kan göras åtkomligt, utan att själva sigillet (märket) på något sätt beröres. För att fullständigt täcka vad lagstiftaren kan ha avsett, bör således rekvisitet omfatta dels, såvitt tillslutning ägt rum, såväl brytande av sigill som öppnande på annat sätt av det tillslutna; dels, vare sig tillslutning skett eller icke, icke blott borttagande av märket utan även dess skadande (i så hög grad, att uppfattningen av dess offentliga ursprung omintetgöres). Båda dessa synpunkter kunna göra sig gällande även i de lagar, som endast tala om tillslutning såsom ämbetsåtgärdens ändamål; ty även i detta fall är det av intresse för det allmänna, att icke, genom symbolens skadande (låt vara att det tillslutna icke därigenom öppnas) det fördöljes, att det är på grund av statens vilja, som saken hålles tillsluten. — Allt detta kan sammanfattas i det stundom förekommande uttryck, att sigillet eller märket göres overksam (nämligen overksam antingen såsom tillslutningsmedel eller såsom överbringare av *statens* vilja).

Denna flersidighet i den brottsliga handlingen framträder emellertid långtifrån alltid i lagens uttryck. Tvärtom talas i ganska många lagar — bland dem, som uppställa enbart *sigill* såsom objekt — endast om att *bryta* sigillet, ehuru det svårligen kan betvivlas, att lagen vill medtaga även det fall, att det tillslutna öppnas, utan att sigillet röres. Stundom nämna lagarne endast att *borttaga*, någongång *borttaga eller bryta* sigill. *Skada* omtalas i nästan alla lagar, som jämte sigill indraga även *märke*

under straffskydd; och även i några bland de lagar, som icke göra detta (**N.** och flera kantonallagar). Några lagar använda allmänare uttryck: *kränka sigill* — vilket väl kan anses innefatta icke blott skadande och brytande av sigillet utan även öppnande av det tillslutna, utan att själva sigillet röres; eller ock *göra overksam* (därvid genomgående även nämnes *skada*). Sålunda kunna följande grupper åtskiljas med avseende på handlingens bestämmande:

bryta: **S.** 10: 21; **Fi.** 16: 17; **Fr.** 249 ff.; **Belg.** 283 ff.; **Sp.** 431; **Port.** 185⁴; **Rum.** 198 ff.; **Turk.** 274; **Waadt** 127; **Wall.** 126; **Gen.** 197 ff.; [**St. Gall.** 103]; **Neuch.** 139; **Chil.** 270;

borttaga: **Glar.** 51; **Zug** 45; **App. I.-Rh.** 47;

borttaga eller bryta: **Freib.** 168;

bryta eller skada: **N.** 343; **Thurg.** 256; **Bas.** 53;

borttaga eller skada: **D.** 106; **R.** 89 (Срывает или повреждение); **Schaffh.** 114; **Obw. Pol.** 45 (*abreisst, besudelt oder wie immer verunehrt*); **Zür.** 86; **App. A.-Rh.** 61; **Sol.** 63; **Perú** 325 (förstör eller borttager: *destruyera ó arrancare*); **D. Fsl.** 125¹; **Tjslov. Fsl.** 201 (*beseitigt oder vernichtet*);

bryta, borttaga eller skada: **Grek.** 154; **Bern** 256⁷; **Luz. Pol.** 53 a;

öppna: **Ö.** 316;

borttaga, bryta, skada eller öppna: **Ung.** 360 (*unbefugt entfernt, erbricht oder verletzt oder aber das zur Verwahrung der in Sperre genommenen Sachen dienende Lokal oder Behältnis unbefugt öffnet*); **Bulg.** 150 (*lösgör, bryter eller skadar ett sigill . . öppnar ett rum eller en förvaringspersedel, varå ett sådant sigill anbragts till tecken att de äro tillslutna*);

kränka (violare etc.): **It.** 201; **Tic.** 157; **Argent.** 254; **Costa R.** 470; **Venez.** 230;

göra overksam: **H.** 199 (*verbreekt, opheft of beschadigt, of de door zoodanig zegel bewerkte afsluiting op andere wijze verijdelt*); **T.** 136 (*erbricht, abgelöst oder beschädigt oder den durch ein solches Siegel bewirkten amtlichen Verschluss aufhebt*); **Kina** 145 (*damages, removes, disfigures*

or otherwise renders ineffective); **Jap.** 96 (förstör sigill eller tecken eller genom andra medel åstadkommer, att sigillet eller tecknet blir overksam); **T. Fsl.** 162 (beschädigt oder abgelöst . . oder . . den durch ein solches Siegel bewirkten Verschluss unwirksam macht); **Schw. Fsl.** 259 (erbricht, entfernt oder unwirksam macht).

Beträffande brottssubjektet intager **Sp.** den särställning att överhuvud begränsa institutet till ämbetsmans brott, därvid lagen skiljer mellan den ämbetsman, till vars ämbete det hör att förvara det förseglade och ämbetsman, som eljest fått sig saken anförtrodd (431: *El funcionario público que, teniendo a su cargo la custodia de papeles o efectos cerrados con sellos u otros signos de embargo, secuestro, identificación o cierre oficial puestos legalmente sobre cosa mueble o inmueble, los quebrante o consienta su quebrantamiento . . .*; 432: *El funcionario público que, no estando comprendido en el artículo anterior, abriere o consintiere abrir, sin la autorización competente, papeles o documentos cerrados cuya custodia le estuviere confiada*); straffbarheten utsträcker dock till sådana enskilda personer, som »tillfälligtvis» fått sig saken anförtrodd (436²: *Los particulares encargados accidentalmente del despacho y custodia de documentos o papeles, por comisión del Gobierno o de los funcionarios a quienes estén confiados aquéllos por razón de su cargo, aunque sólo momentáneamente los tengan en su poder para la práctica de cualquiera diligencia*). — Däremot förekomma i flere lagar kvalifikationer i sådan riktning: för ämbetsman: **Argent.** 254² (*Si el culpable fuere funcionario público y hubiere cometido el hecho con abuso de su cargo*); **Costa R.** 470² (likaså); för vårdare: **H.** 199² (*De bewaarder die opzettelijk het feit pleegt of toelaat, of den dader als medeplichtige ter zijde staat*); **Fr.** 251² (*Si c'est le gardien lui-même qui a brisé les scellés ou participé au bris des scellés*), 252; **Gen.** 198² (= Fr.); **It. Fsl.** 354² (*Se il colpevole sia colui che ha in custodia la cosa*); för ämbetsman såväl som för vårdare: **Belg.** 284¹ (*si c'est le gardien lui-même ou le fonctionnaire public qui a ordonné ou*

opéré l'apposition), 286; **It.** 201² (*Se il colpevole sia l'ufficiale pubblico che ha ordinato o eseguito l'apposizione dei sigilli, o colui che ha in custodia o consegna la cosa assicurata coi medesimi*); **Turk.** 274²; **Columb.** 398 (*Si los encargados del archivo, oficina o depósito público, o el que custodié el testamento o instrumento cerrado, o la persona a quien esté confiada la guarda de llaves o sellos, cometieren alguno de los delitos expresados en los cuatro artículos anteriores, o fueren cómplices o auxiliares*); **Venez.** 230². — **Port.**, som utsöndrar (såsom högre straffbart) det fall, att gärningen förövas å sak i ämbetsmans förvar (jfr ov.), uppställer därvid såsom ytterligare kvalifikation, att ämbetsmannen själv varit gärningsman (310: *Os empregados publicos, encarregados da guarda de papeis, títulos, ou outros objectos sellados por ordem da auctoridade competente, que abrirem ou romperem os sellos . . . § 2. Se alguma outra pessoa commetter os crimes declarados n'este artigo . . .*; om den allmänna bestämmelsen i 185, §§ 4, 5 jfr ov.).

Beträffande det *subjektiva rekvisitet* förekommer stundom, att lagen gör skillnad i straffbarhet allt efter uppsåtets beskaffenhet. Så **Ö.** 316¹ (*wenn sie aus blosser Mutwillen oder leichtfertiger Neugierde verübt wird*) jfr *ib.*² (*Wird sie aber zum Zeichen der Geringschätzung öffentlicher Anordnungen oder in der Absicht verübt, um dadurch das vermeintliche eigene Recht oder irgendeine gehässige Absicht eigenmächtig durchzusetzen*); **Thurg.** 256 (*In geringfügigen Fällen und wenn die Tat aus Mutwillen verübt wurde*); **Tjslov. Fsl.** 201² (*Handelt der Schuldige in der Absicht, die Erreichung des gesetzlichen Zweckes der Beschlagnahme oder die Ausübung des Anforderungsrechtes zu vereiteln oder zu erschweren*). — **Tic.** 157 § 2 kvalificerar det fall, att gärningen begåtts såsom medel för ett annat högre bestraffat brott (*Quando la violazione dei sigilli sia eseguita nello intento di commettere un altro delitto o crimine, che porti una pena maggiore della violazione*).

Culpa hos vårdaren straffas enligt flere lagar: **H.** 199³ (*Indien*

het feit ten gevolge van onachtzaamheid des bewaarders gepleegd is); **Fr.** 249, 250; **Belg.** 283, 285; **It.** 201³ (*Se il delitto sia commesso per negligenza o imprudenza del pubblico ufficiale o del custode*); **Port.** 311²; **Rum.** 198, 199; **Turk.** 274³; **Grek.** 156; **Gen.** 197; **Argent.** 254³; **Columb.** 400; **Mex.** 494; **Venez.** 230³; **It. Fsl.** 354³.

D) **Angrepp på föremål, som förmedla tillkännagivanden från myndighet till allmänheten.**

Bestämmelser till straffskydd för myndighets meddelanden till allmänheten förekomma ganska allmänt i lagarne, men ofta icke bland de egentliga brotten utan bland förseelserna (där mera undantagsvis även bestämmelser om offentliga sigill och kvarstad m. m. fått sin plats) eller någongång i speciallag. Med hänsyn till de straffskyddade meddelandenas ursprung äro rekviziten mer eller mindre vidsträckta. Det organ, varifrån meddelandet skall hava emanerat, bestämmes sålunda såsom

överhet: **Ö.** 315 (*unter was immer für Namen und Gestalt zur öffentlichen Bekanntmachung angeschlagene oder ausgesetzte, von der Obrigkeit unterfertigte Urkunden*); **Grek.** 153 (*τὰ παρὰ τῆς ἀρχῆς ὑπογεγραμμένα* etc.); **Obw. Pol.** 45 (likaså). — **D.** 105 fordrar endast, att meddelandet skall vara anslaget *efter Övrighedens Foranstaltning*; jfr ned. om **D. Fsl.**;

vissa myndigheter: **Graub. Pol.** 15 (*öffentlich angeschlagene Bekanntmachungen oder Verordnungen der Kantons-, Bezirks- oder Kreisbehörden, sowie der Gemeindevorstände*);

»kompetent» myndighet: **H.** 187 (*eene bekendmaking, vanwege het bevoegd gezag in het openbaar gedaan*); **Tic.** 155 (*le leggi, i decreti, le sentenze, gli ordini delle competenti autorità*). — **Sp.** 795 medtager, liksom D., anslag, som uppsatts — om de än icke utfärdats — av vederbörande myndighet (*un anuncio o publicación de cualquiera clase, colocado o hecho escribir por la Autoridad competente*); likaså **Bulg.** 470; **Waadt** 140 (jfr ned.); **Bas. Pol.** 29 (*Ges.* ^{10/7} 1919; jfr ned.);

myndighet: **S.** 10: 19 (*offentlig myndighets kungörelse eller underrättelse, som till allmän kännedom anslagen är*); **Port.** 185 § 4 (*os editas das mesmas auctoridades [auctoridade judicial ou administrativa]*); **Turk.** 537; **Bern** 256⁷ (*ein öffentlich angeschlagenes Gesetz oder eine Bekanntmachung einer Staats- oder Gemeindsbehörde*); **Tjslov. Fsl. Übertr.** 23 (*eine Kundmachung der öffentlichen Macht*). — Med ansländet av myndighet nöja sig **Ung.** Übertr. 47; **It.** 446 (*stampati, disegni o manoscritti fatti affiggere dall' autorità*); **Fi. Fsl.** 32: 7 (*av offentlig myndighet anslagen kungörelse*); **It. Fsl.** 350;

myndighet eller tjänsteman (även uttryckt genom predikatet *amtlich* etc.): **Fi.** 16: 16¹ (*offentlig myndighets eller tjänstemans kungörelse, vilken är anslagen till allmän kännedom*); **T.** 134 (*öffentlich angeschlagene Bekanntmachungen, Verordnungen, Befehle oder Anzeigen von Behörden oder Beamten*); **Thurg.** 256 (*angeheftete amtliche Bekanntmachungen*); **Wall.** 124 (*des actes officiels affichés pour être portés à la connaissance du public*); **Glar.** 51 (*einer öffentlich angehefteten amtlichen Bekanntmachung*); **Zug** 45 (*amtlicher Bekanntmachungen*); **App. A.-Rh.** 61 (*amtlicher Plakate*); **St. Gall.** 143 (*von Behörden oder Amtsstellen erlassene, durch Anschlag zur öffentlichen Bekanntmachung gebrachte Verordnungen, Anzeigen u. dgl.*); **Neuch.** 137 (*les ordonnances ou avis officiels affichés pour étres portés à la connaissance du public*); **App. I.-Rh.** 47 (*einer öffentlich angehefteten amtlichen Publikation*); **Luz. Pol.** 62 (*die zur öffentlichen Bekanntmachung angeschlagenen Gesetze, Verordnungen, Erkenntnisse, Befehle oder Anzeigen öffentlicher Behörden oder Beamten*); **Freib.** 188 (*une affiche officielle*); **Perú** 393¹⁰ (*los avisos o publicaciones oficiales puestos en las pizarras ó en las paredes*); **T. Fsl.** 163 (*ein amtliches Schriftstück*); **Schw. Fsl.** 342 (*amtliche Bekanntmachungen*). — Endast anslände av ämbetsman fordras av **Zür.** 85 (*von Verordnungen, Befehlen und Anzeigen, welche von Behörden oder Beamten zur öffentlichen Bekanntmachung angeschlagen werden*); **Sol.** 62 (*liknande*);

genom predikatet *offentlig*: **N.** 345 (*öffentliche kundgørelser*). — **Jfr D. Fsl.** 125² (*nogen ved offentlig Foranstaltning opslaaet Bekendtgørelse*).

It. Fsl. 682 medtager särskilt den *katolska kyrkans anslag: stampati, disegni o manoscritti, fatti affiggere dalle Autorità civili o da quelle ecclesiastiche cattoliche*. Jfr **T. Fsl.** 164 (gäller även sigill).

Flere lagar medtaga i större eller mindre utsträckning *enskilda* anslag (bortsett från de redan berörda fall, där sådana, såvitt de anslås genom myndighets försorg, åtnjuta samma straffskydd som myndighetens egna). **Ö.** 319 straffar sålunda *die Hinwegreissung oder absichtliche Beschädigung aller Warnungszeichen, welche, um Unglück zu verhüten, aufgestellt werden*); jfr **Ohio** 12491, som tillägger *a sign, notice, card or table of rules or rates or other notice affixed or posted upon a bridge by an owner or keep thereof for the information of the public*. **Fr. L.** ^{29/7} 1881 art. 17 medtager *des affiches électorales émanant de simples particuliers, apposées ailleurs que sur les propriétés de ceux qui auront commis cette lacération ou altération*. Med vederbörligt tillstånd uppsatta enskilda anslag straffskyddas enligt **Waadt** 140 (*une affiche apposée par l'ordre ou avec la permission de l'autorité compétente*); **Bas. Pol.** 29 (*Ges.* ^{10/7} 1919: *die von den zuständigen Behörden oder mit deren Ermächtigung angebrachten Anschläge*); **N. Jers.** 15 (*any notice, advertisement or other placard legally and publicly set up by any officer or other person in accordance with the laws of this state*); likaså **Belg.** 560¹ (»lagligen» uppsatta); **It. Fsl.** 682 (tillstånd av »lag eller myndighet»: *stampati, disegni o manoscritti fatti affiggere da privati nei luoghi e nei modi consentiti dalla legge o dall' Autorità*). — **It.** 446² intager samma ståndpunkt men med en väsentlig tidsinskränkning: *Se trattisi di stampati, disegni o manoscritti fatti affiggere dai privati nei luoghi e modi consentiti dalla legge o dall' autorità, e il fatto sia commesso prima del giorno successivo a quello in cui avvenne l'affissione*; liknande **Turk.** 538; **Venez.** 497²; straffet är emellertid enligt alla dessa lagar, likasom enligt **It. Fsl.**, mindre än vid skadande av *myndighets* anslag.

Angående sättet för meddelandet är det vanliga, att det förutsättes ske genom *anslag* (någon gång: på särskilt reserverad plats: **Fr. L.** ^{29/7} 1881 art. 17 *dans les emplacements à ce réservés*, jfr art.

15: *Dans chaque commune, le maire désignera, par arrêté, les lieux exclusivement destinés à recevoir les affiches des lois et autres actes de l'autorité publique. Il est interdit d'y placarder des affiches particulières. Les affiches des actes émanés de l'autorité seront seules imprimées sur papier blanc*; likaså **Tic.** 155: *levato, lacerato, arso od imbrattato nel luogo delle affissioni ordinarie le leggi, i decreti, le sentenze, gli ordini delle competenti autorità, affissivi per la loro pubblicazione*). Stundom nämnes dock även utsätta eller utlägga: **N.** 345; **Ö.** 315; **Obw. Pol.** 45 etc.; *kringsändande* (av budkavle) medtages i **N.** 345 (*opslaaede, udlagte eller omsendte offentlige kundgjørelser*) och **Fi. Fsl.** 32: 7² (*Lag samma vare om den, som utan behörigt tillstånd nedlägger budkavle, vilken utsänts i tillåtet ärende*). Helt allmänt uttrycka sig **H.** 187 och 447 (*eene bekendmaking . . . in het openbaar gedaan*); **Ung.** *Übertr.* 47 (*die durch die Behörde öffentlich mitgeteilte Verordnung oder Kundmachung*).

Innehållet av meddelandet uttryckes stundom med ett eller flere allmänna ord, stundom med olika ord, som avse dels föreskrift dels ren underrättelse. Undantagsvis uppräknar **Tic.** utslutande ord, som innebära föreskrift eller befallning (155: *le leggi, i decreti, le sentenze, gli ordini delle competenti autorità*).

Den brottsliga *handlingen* bestämmes gemenligen såsom *borttaga eller skada*; stundom *förstöra* i stället för eller jämte *borttaga*. Undantagsvis inskränker **Perú** 393¹⁰ skadandet till sådant, som gör meddelandet oläsligt (*arrancare los avisos . . . ó los dañare haciéndolos ininteligibles*). — I övrigt nämnes särskilt *oläsliggöra*: **N.** 345; **H.** 187, 447; **Fr. L.** 29/7 1881 art. 17; **It.** 446; **Port.** 185 § 4 (*inutilisar*); **Grek.** 153 (*παράμορφώνει*); **Freib.** 188; **Ariz.** 617 (*obliterates*); **Calif.** 616; **Idaho** 8565; **Iowa** 13099; **Ohio** 12491; **Perú** 393¹⁰; **T. Fsl.** 163 (*unkenntlich macht*); **Tj. Fsl. Übertr.** 23; **Schw. Fsl.** 259; *besudla*: **N.** 345; **T.** 134; **Ung. Übertr.** 47; **Grek.** 153 (*ορπαίνει*); **Graub. Pol.** 15; **Wall.** 124; **Bern** 256⁷; **Tic.** 155; **St. Gall.** 143; **Neuch.** 137; **Luz. Pol.** 62; **Venez.** 497; **Kina** 147; **It. Fsl.** 350, 682. — **Fr.** nämner särskilt *övertäcka* och ävenså *förfalska* (**L.** 29/7 1881 art. 17:

Ceux qui auront enlevé, déchiré, recouvert ou alléré par un procédé quelconque, de manière à les travestir ou à les rendre illisibles).

Flera nordamerikanska lagar uppställa en *terminus ad quem* för handlingens straffbarhet: **Ariz.** 617 (*before the expiration of the time for which the same was to remain set up*); **Calif.** 616; **Idaho** 8565; **Iowa** 13099; **N. Jers.** 15 (*before the time to which said notice, advertisement or placard relates*), jfr ov. om **It.** 446²; **Turk.** 538; **Venez.** 497².

Ind. Pen. C. 173² medtager i detta sammanhang det fall, att man *hindrar uppsättandet av offentlig kungörelse* (*intentionally prevents the lawful affixing to any place of any such summons, notice or order*).

Beträffande det *subjektiva rekvisitet* uppställs i vissa lagar såsom rekvisitmoment ett slags *dolus malus*: **Bern** 256⁷ (*in böser Absicht*); **St. Gall.** 143 (*in böswilliger Absicht*); **Freib.** 188 (*par malveillance*); **Perú** 393¹⁰ (*por malevolencia*); **Schw. Fsl.** 342 (*böswillig*). Ett mera bestämt *syfte* fordras enligt **Wall.** 124 (*dans l'intention de faire outrage à l'autorité ou d'empêcher la publication de ses ordres*); **Neuch.** 137 (*dans l'intention de faire outrage à l'autorité ou d'empêcher la publication ou l'exécution de ses ordres*); **Kina** 147 (*with intent to insult any public officer, or any public office*). — En åtskillnad i straffbarhet efter en subjektiv linje förekommer i **H.**, som, 187, bland de egentliga brotten, uppställer det fall, att gärningen begås *med het oogmerk om de kennismening daarvan te beletten of te bemoeilijken*, men, 447, bland förseelserna, bestraffar gärningen, då den begås utan dylikt syfte; **Ö.** 315 (*Geschicht diese Übertretung aus blossem Leichtsinne oder Mutwillen . . . Zeigt sich aber bei der Untersuchung die Absicht die Behörde zu beschimpfen, oder die Bekanntmachung und Befolgung einer Anordnung zu verhindern*); **It.** 446 (*se lo faccia in dispregio dell'autorità*); **Venez.** 497 och **It. Fsl.** 350 jfr 682 (likaså).

VI. Obehörigt uppträdande såsom allmänt organ.

Vid detta angrepp på allmän funktion skilja lagarne ofta mellan att obehörigen giva sig ut för ämbetsman och att obehörigen utöva någon inom ämbetsfunktionen fallande handling. Då båda formerna lätt kunna kombineras, uppstå tre fall, till vilka lagen kan taga hänsyn: *a*) att giva sig ut för ämbetsman utan att företaga ämbetshandling; *b*) att utöva en ämbetshandling utan att giva sig ut för ämbetsman; och *c*) att utöva en dylik handling, i det man giver sig ut för ämbetsman.

Lagarne visa en stark variation i sitt förhållande till dessa möjligheter. Några uppställa 1) endast typen *a*; andra 2) endast *b*); åter andra 3) endast *c*. Men dessutom förekomma kombinationer: lagar, som uppställa 4) dels typen *a* dels typen *b*; 5) dels *a* dels *c*; 6) dels *b* dels *c*; samt 7) samtliga typerna *a*, *b* och *c*. — I detaljerna förekomma dessutom varjehanda variationer, åtminstone inom typerna *a* och *c*.

ad 1. Lagar, som endast straffa den, som obehörigen utgiver sig för ämbetsman (och lämna därhän, huruvida han utövar eller icke utövar någon ämbetshandling), äro: **Ö.** 333 (*Wer sich ohne betrügerische Absicht für einen öffentlichen Beamten oder Diener ausgibt, oder sich durch das unbefugte Tragen der Uniform den Anschein eines öffentlichen Beamten oder Militärs anmasst*); **Ung.** Übertr. 44 (*Wer sich unbefugt für eine im öffentlichen Amt oder Dienst stehende Person oder für ein Mitglied der Armee ausgibt oder wer Amtsuniform oder das zur Erkennung der behördlichen Beamten oder Organe dienende*

Abzeichen oder aber Militäruniform unbefugt trägt); **Bras.** 381 (*Fingir-se empregado publico: Pena — de prisão celular por um a tres meses*).

Naturligtvis kan ett dylikt föregivande ingå såsom element i ett annat brott, t. ex. bedrägeri (eller bedrägeriförsök). Detta beröres stundom av lagarne (att giva sig till namn och stånd ut för annan etc.) och användes ej sällan såsom *kvalifikation* vid bedrägeribrottet (härom jfr **Spec. Utk. IV**, 21, 47 e). I **Ö.** och **Ung.** är det *konstitutivt* för bedrägeriet såsom *Verbrechen: Ö.* 199 (*Unter den Bedingungen des § 197 wird der Betrug schon aus der Beschaffenheit der Tat zum Verbrechen . . b. wenn jemand den Charakter eines öffentlichen Beamten fälschlich annimmt, oder einen obrigkeitlichen Auftrag, oder ein besonderes von öffentlicher Behörde erhaltenes Befugnis lügt*); **Ung.** 381 (*Ohne Rücksicht auf die Höhe des zugefügten Schadens bildet der Betrug ein Verbrechen 1. wenn der Betrüger zum Zweck der Verübung des Betruges sich fälschlich für einen öffentlichen Beamten ausgegeben oder einen behördlichen Auftrag vorgeschützt hat*). — Om den ej sällan förekommande kvalifikationen vid *tjuvnadsbrott* för den, som ger sig ut för ämbetsman, se **Spec. Utk. III**, 25; av nyssnämnda lagar gäller detta **Ung.** (336¹⁰).

ad 2. Lagar, som icke straffa utgivandet för ämbetsman i och för sig, men väl obehörigt företagande av ämbetshandling (med eller utan utgivande för ämbetsman), äro: **Fi.** 16: 14² (*Har någon eljest utan laga rätt företagit handling, vilken får utföras blott av behörig tjänsteman*); **Bulg.** 149 (*Den, som obefogat företager en handling, som honom veterligen faller inom ett offentligt ämbetes behörighet*).

ad 3. Lagar, som icke kriminalisera utgivandet i och för sig och icke heller företagandet av ämbetshandling i och för sig men väl det fall, att båda dessa omständigheter sammanträffa, äro: **S.** 22: 6 (*Tillvällar sig någon svikligen . . . utövning av ämbete eller tjänst . . . Giver man sig eljest obehörigen ut för ämbets- eller tjänsteman och utövar något av vad till dennes befattning hörer — rättspraxis har medtagit av kommun tillsatt befattningshavare: N. J. A. 1929, 473*); **Schaffh.** 110 (*Wer sich unbefugt die Ausübung eines öffentlichen Amtes*

anmasst und solche Handlungen vornimmt, die nur in Kraft eines öffentlichen Amtes vorgenommen werden können); **Tic.** 145 § 1 (*Chi, senza esserne legittimamente investito e autorizzato, si arroga ed esercita funzioni pubbliche, civili o militari, e ne esercita gli atti*); **Ariz.** 78 (520, 521: endast vid vissa särskilt uppräknade handlingar, t. ex. utfärdande av intyg, uppstående av penningar etc.); **Calif.** 75, 529, 530; **Illin.** 38: 234 (*Whoever falsely assumes or pretends to be a justice of the peace, sheriff, deputy sheriff, coroner, constable, police officer, watchman or other officer, and takes upon himself to act as such, or to require any person to aid or assist him in a matter pertaining to the duty of any such officer*); **Minnes.** 5104 (*Every person who shall falsely personate a public officer, civil or military, or a policeman, or a private individual having special authority by law to perform an act affecting the rights or interests of another, or who, without authority, shall assume any uniform or badge by which such an officer or person is lawfully distinguished, and in such assumed character shall do an act purporting to be official, whereby another is injured or defrauded* — alltså endast, då handlingen innefattar särskild rättskränkning); **Tex.** 293 (*Any person, who shall falsely assume or pretend to be a judicial or executive officer of this state, or a justice of the peace, sheriff, deputy sheriff, constable or any other judicial or ministerial officer of any county in the state, and shall take upon himself to act as such*); **U. S. A. Fed. P. C.**, som uppställer två fall, ett utmärkt genom bedrägligt syfte och ett annat (mindre straffbart), där handlingen består i arrestering, husrannsakan m. m.: 76 (*Whoever, with intent to defraud either the United States or any person, shall falsely assume or pretend to be an officer or employe acting under the authority of the United States, or any department, or any officer of the Government thereof, and shall take upon himself to act as such, or shall in such pretended character demand or obtain from any person or from the United States, or any department, or any officer of the Government thereof, any money, paper, document, or other valuable thing*), 77 (*Whoever not being an officer, agent or employe of the United States shall falsely represent himself to be such officer, agent,*

or employe and in such assumed character shall arrest or detain any person, or shall in any manner search the person, buildings, or other property of any person); **Chil.** 213 (*El que se fingiere autoridad, empleado público o profesor de una facultad que requiera título y ejerciere actos propios de dichos cargos o profesiones*); **Columb.** 403 (*El que se fingiere funcionario o empleado público, o agente o comisionado del Gobierno, y ejerciere como tal alguna función*).

Till denna grupp böra även föras åtskilliga mera svävande rekvisit, som icke kunna anses täckta av enbart utgivande för ämbetsman (då ingen ämbetshandling företages) men icke heller av företagande utav enstaka ämbetshandling (utan att utgiva sig för ämbetsman). I allmänhet tala dessa lagar om att »tillvälla sig» ämbete, tillvälla sig ämbetsutövning el. dyl. (*tilegne sig, sich anmassen, s'arroger, assumere, usurpar* etc.). Utan tvivel innebära hithörande rekvisit en försvagning såväl av typen *a* som av typen *b*: ett direkt och otvetydigt utgivande för ämbetsman torde ej kunna fordras, endast ett uppträdande, som är mer eller mindre ägnat att ingiva denna föreställning; å andra sidan icke heller ett avslutat genomförande av bestämd ämbetshandling. Det sagda torde gälla om följande lagar: **D.** 107 (*Den, som tilegner sig en ham ikke tilkommende offentlig Myndighed, der kun kan udøves i Kraft af offentlig Embede, Bestilling eller Ombud*); **Thurg.** 257 (*Die unbefugte Ausübung eines öffentlichen Amtes*); **Waadt** 126 (*Celui qui s'arroge frauduleusement l'exercice d'un emploi ou office public, qui ne lui a pas été légalement conféré*); **Graub.** 76 (*Wer sich . . die Ausübung eines ihm nicht übertragenen öffentlichen Amtes anmasst*); **Glar.** 63; **Zug** 50; **Neuch.** 143 (= Waadt); **App. I.-Rh.** 51 (= Graub.); **Freib.** 165 (*Celui qui, dans un dessein illicite, usurpe l'exercice d'une fonction publique*); **Zür.** 198 (*betrüglliche Anmassung eines öffentlichen Amtes oder Dienstes*); **Perú** 320 (*El que con ilícito propósito usurpare una función pública*).

ad 4. Lagar, som kriminalisera dels utgivande för ämbetsman dels företagande av ämbetshandling, äro: **N.** 328 (*Med bøder*

eller med fængsel indtil 3 maaneder straffes den, som . . 2. offentlig eller i retsstridigt øiemed udgiver sig for at indehave nogen offentlig tjeneste), 129 (Den, som uhjemlet udøver nogen offentlig myndighed), 328³ (foretager nogen handling, der alene kan foretages i henhold til en offentlig tjenestestilling, som han ikke indehar); **H.** 196 (Hij die opzettelijk onderscheidingsteekenen draagt of eene daad verricht behoorende tot een ambt dat hij niet bekleedt of waarin hij geschorst is — beträffande typen a inskränker sig således lagen till bärande av yttre tecken på ämbetsställning).

ad 5. Dels enbart utgivande för ämbetsman (typen a), dels det kombinerade fallet (typen c) uppställas i **Belg.** 228 (*Toute personne qui aura publiquement porté un costume, un uniforme, une décoration, un ruban ou autres insignes d'un ordre qui ne lui appartient pas*), 227 (*Quiconque se sera immiscé dans des fonctions publiques, civiles ou militaires*); **Sp.** 412 (*El que usare pública e indebidamente uniforme o traje propios de un cargo que no ejerciera etc.*), 407 (*El particular que sin título, autorización u otra causa legítima ejerciere actos públicos propios de una Autoridad, agente, funcionario o empleado civil, militar o eclesiástico, atribuyéndose carácter oficial*); **Port.** 235 (*trouzer uniforme proprio de um emprego publico*), 236 (*Aquella que, sem titulo ou causa legitima, exercer funcções proprias de um empregado publico, arrogandose esta qualidade*); **Turk.** 253 (*quiconque portera indument et publiquement l'uniforme d'une charge etc.*); 252 (*quiconque aura indument exercé ou tenté d'exercer des fonctions publiques, civiles ou militaires*); **R.** 77, som emellertid fordrar, att antingen utgivandet varit skadligt för sovjetmyndighetens anseende eller den på basis därav företagna handlingen varit »allmänfarlig» (Самовольное присвоение себе звания или власти должностного лица, сопряженное с дискредитированием Советской власти или учинением на этом основании каких-либо общественно-опасных действий); **Ind. Pen. C.** 171 (*Whoever, not belonging to a certain class of public servants, wears any garb or carries any token resembling any garb or token used by that class of public servants, with the intention that it may be believed, or with the knowledge that it is likely to be believed, that he belongs to*

that class of public servants), 170 (*Whoever pretends to hold any particular office as a public servant, knowing that he does not hold such office, or falsely personates any other person holding such office, and in such assumed character does or attempts to do any act under colour of such office*); **Kina** 166 (*Whoever openly and without authority wears the uniform or any decoration or makes use of the official title of any public officer of the Republic*), 165 (*Whoever usurps the functions or powers of any public officer of the Republic or of any foreign State*).

ad 6. Dels typen *b* dels typen *c* uppställas av några kantonallagar: **Obw.** Pol. 39; **Bern** 83; **Bas.** 60; **Sol.** 71 (*Wer unbefugt sich mit Ausübung eines öffentlichen Amtes befasst oder solche Handlungen vornimmt, die nur kraft eines öffentlichen Amtes vorgenommen werden dürfen*); **St. Gall.** 162 (*Wer sich ein Amt anmasst oder öffentliche Verrichtungen ausübt, welche ihm nicht zustehen*); **Luz.** 231.

ad 7. Samtliga typerna *a*, *b* och *c* kunna anses mer eller mindre uttryckligt representerade i följande lagar: **T.** 360 (*Mit Geldstrafe bis zu einhundertfünfzig Reichsmark oder mit Haft wird bestraft . . . 8. wer unbefugt eine Uniform, eine Amtskleidung, ein Amtszeichen . . . oder Titel, Würden . . . annimmt*), 132 (*Wer unbefugt sich mit Ausübung eines öffentlichen Amtes befasst oder eine Handlung vornimmt, welche nur kraft eines öffentlichen Amtes vorgenommen werden darf*); **Fr.** 259 (*Toute personne qui aura publiquement porté un costume, un uniforme ou une décoration qui ne lui appartiendrait pas*), 258 (*Quiconque, sans titre, se sera immiscé dans des fonctions publiques, civiles ou militaires, ou aura fait les actes d'une de ces fonctions*) — uttrycket »inblanda sig» i allmänna funktioner, som efter Fr.:s föredöme upptagits i flere lagar, har särskilt i Fr. tolkats vidsträckt: rättspraxis har upprepade gånger nöjt sig med *une mise en scène de nature à faire croire au pouvoir du fonctionnaire prétendu* (*Cass.* ¹³/₁₂ 1894 etc.); ävenså straffat den, som givit sig ut för att innehava ett i verkligheten icke existerande ämbete (*Cass.* ⁷/₁₂ 1900); **It.** 186 (*Chiunque porta indebitamente e pubblicamente la divisa o i distintivi di una carica, di un corpo o di un ufficio, ovvero si arroga gradi accade-*

mici, onorificenze, titoli, dignità o cariche pubbliche), 185 (*Chiunque indebitamente assume o esercita funzioni pubbliche, civili o militari*); **Rum.** 208, 207 (= Fr.); **Gen.** 195 (*Quiconque, sans droit, aura fait usage des insignes d'une fonction ou d'une autorité publique*); **Argent.** 247, 246¹; **Costa R.** 552, 469; **Venez.** 215, 214. — Då i lagarne av denna och föregående grupp (6 och 7) det kombinerade rekvisitet (c) uppställles vid sidan av det blotta företagandet av en ämbetshandling (b) — t. ex. *sich unbefugt mit Ausübung eines öffentlichen Amtes befassen* vid sidan av *eine Handlung vornehmen, welche nur kraft eines öffentlichen Amtes vorgenommen werden darf* — är det tydligt att förstnämnda rekvisit (c) icke kan fordra samma fullbordade företagande av en ämbetshandling som i rekvisitet b — i vilket fall det skulle vara obehövt att omtala kombinationen c (då straffbarheten för b och c är densamma). Därför måste även här gälla vad ovan anförts rörande vissa till gruppen 3 hänförda lagar: lagstiftaren nöjer sig vid det kombinerade fallet med mindre än det fullbordade företagandet av en verklig ämbetshandling. I praxis och teori har man sökt lösa svårigheten så, att det kombinerade fallet anses föreligga icke blott vid försök till ämbetshandling utan även vid företagande av handling, som på grund av formella brister (t. ex. felande underskrift) icke är ämbetshandling men kan göra intryck därav och bidra till föreställningen, att den handlande är vad han ger sig ut för; ävenså vid handling, som kan företagas även av privatman men som genom det samtidiga utgivandet för ämbetsman får utseende av ämbetshandling (t. ex. gripande å bar gärning) o. s. v.

Avsatt (eller eljest avgången) *ämbetsmans* obehörigen fortsatta utövning av ämbete upptages i många lagar bland ämbetsbrotten (**Spec. Utk. VII**, 103 ff.). I några lagar nämnes fallet i förevarande sammanhang: **H.** 196; **It.** 185²; **Bulg.** 149; **Argent.** 246²; **Costa R.** 469²; **Perú** 320; **Venez.** 214¹; någongång såsom kvalifikation (**Tic.** 145 § 2: *Se il reo fosse stato sospeso o destituito legittimamente dalla carica, dall' impiego o dal grado, e, ciò null' ostante, se*

ne arrogasse ed esercitasse le funzioni, non potrà essere applicato il minimo della pena della detenzione, e la multa potrà essere portata al quarto grado). — Även förekommer (t. ex. **Argent.** 246³), att lagen uttryckligen här påpekar det (eljest ofta bland ämbetsbrotten upptagna) fall, att ämbetsman olovligen utövar ämbetshandling, som faller inom annat ämbete (därom jfr **Spec. Utk. VII**, 102).

Straffskyddet utsträcket till *främmande stats funktion* av **Kina** 165 (jfr ov. s. 167).

Beträffande det *subjektiva rekvisitet* fordra lagarne någongång *otillåtet syfte* (**Freib.** 165 *dessein illicite*; **Perú** 320 *ilícito propósito*); härmed åsyftas väl ingenting annat, än vad oftare uttryckes med predikaten obefogad, rättsstridig etc. — I några lagar införes *bedräglighet* såsom moment i rekvisitet: **Waadt** 126 (*frauduleusement*); **Zür.** 189 (*betrüglische Anmassung*); **Neuch.** 143; om **Ö.** 199 *b*; **Ung.** 381 och **U. S. A. Fed. P. C.** 76 jfr ov. Andra lagar göra ett dylikt syfte ingalunda till förutsättning för brottet men använda det såsom kvalifikationsgrund: **S.** 22: 6¹; **Fi.** 16: 14² (*Gjorde han det i bedräglig avsikt*); **N.** 129 (. . . *men med fængsel indtil 2 aar, saafremt han har handlet i hensigt at tilvende sig eller andre en uberettiget fordel eller at skade nogen*); **Bras.** 381 (*Fingir-se empregado publico: pena. . . Se por esse meio conseguir obter de outrem dinheiro ou utilidade. . .*); jfr **Costa R.** 552. — *Skada resp. syfte att skada uppställes någongång ensamt såsom rekvisitmoment*: **Luz.** 231 (*Wer in der Absicht, den Staat oder Dritte zu schädigen, die Ausübung eines ihm nicht übertragenen Amtes sich anmasst, oder wer zum Nachteile des Staates oder Dritter unbefugt solche Handlungen vornimmt, die nur kraft eines öffentlichen Amtes vorgenommen werden dürfen*); och förekommer även såsom kvalifikation: **Columb.** 403 (*El que se fingiere funcionario o empleado público . . . y ejerciere como tal alguna función, si de ella resultare algún daño . . . Si no se siguiere ningun mal de la ficción . . .*).

Beträffande ett visst gränsområde mellan begreppen allmän och enskild funktionär (**Spec. Utk. VII**, 27 ff.) hava några lagar i detta sammanhang utsträckt kriminalisationen till olovligt utövande av yrke, som kräver särskilt *tillstånd* av myndighet: **Sp.** 408 (*El que, sin estar legitimamente autorizado, ejerza públicamente una profesión cualquiera o practique cualquier acto propio de las que no pueden ejercerse sin título oficial* — med olika straff allt eftersom *los medios empleados parezcan no ofrecer peligro eller se ocasionare daño a la salud o intereses de los particulares*); **Port.** 236 § 2 (*O que exercer acto proprio de uma profissão que exija título, arrogando-se, sem título ou causa legitima, a qualidade de professor ou perito*); **Thurg.** 257 (*Die unbefugte Ausübung . . einer öffentlichen Berechtigung*); **Venez.** 215 (*Cualquiera que . . se atribuya la calidad de profesor y ejerciere públicamente actos propios de una facultad que para el efecto requiere título oficial*). — Inom den spanska gruppen förekomma särskilda bestämmelser rörande ingrepp i prästs ämbetshandlingar: **Sp.** 407² (*el que usurpe carácter o jurisdicción del sacerdocio católico que habilite para la administración de Sacramentos y ejerza actos propios de ella*); **Chil.** 214 (*el lego que sin derecho ejerciere funciones sacerdotales, como también el eclesiástico que las ejerciere, hallándose suspenso por autoridad competente*); **Columb.** 404: *El que se fingiere ministro de cualquier culto de los permitidos en la Nación, y como tal autorizare matrimonios, expidiere certificados o ejerciere cualquiera otro acto que, a ser válido, produciría efectos civiles, o que sólo pueda ejecutar el que verdaderamente es ministro del culto*; och, vid obehörigt uppträdande såsom bikt-fader, 405: *El que, fingiéndose ministro del culto, oyere en confesión a alguna o algunas personas . . Si además de fingirse ministro, divulgare el secreto de la confesión*; mycket högt straff, 6—12 års tukthus (*presidio*), *si resultare algún perjuicio*.

Någongång förekomma allmänna bestämmelser om olovligt utövande av yrke i lagar, som icke särskilt omtala obehörigt utövande av ämbete: **Wall.** 127 (*L'exercice illégal d'une profession, d'une industrie ou d'un négoce, soit directement, soit par personne interposée*).

Liknande bestämmelser förekomma i andra lagar stundom bland förseelserna, t. ex. **N.** 332 (*den, som uden offentlig bemyndigelse eller tilladelse udøver en virksomhed, til hvilken saadan kræves, eller overskrider grænserne for den ham meddelte bemyndigelse eller tilladelse eller vedbliver at udøve en virksomhed, hvortil retten er ham frakjendt ved endelig dom . . . den, som under udøvelsen af en virksomhed falskelig udgiver sig for dertil at have offentlig bemyndigelse eller tillægger sig en benævnelse, der sedvansmæssig alene anvendes paa den, der har offentlig bemyndigelse*). Stundom gälla dessa bestämmelser blott vissa yrken, t. ex. läkare, apotekare, barnmorskor; så **Ö.** 343, 354; **Ung.** Übertr. 92.

Bland strafflagsförslagen hava flere en uttrycklig bestämmelse om den, som obehörigen företager en ämbetshandling: **Fi. Fsl.** 15: 7 (*Företager någon handling, vilken får utföras blott av behörig tjänsteman*); **T. Fsl.** 145 (*Wer . . unbefugt eine Handlung vornimmt, die nur kraft eines öffentlichen Amtes vorgenommen werden darf*); och, med särskilt subjektivt rekvisit, **Tjssl. Fsl.** 184 (*Wer eine Amtshandlung der öffentlichen Macht, zu der er nicht berechtigt ist, in der Absicht durchführt, sich oder einem anderen einen Vorteil zu verschaffen oder einen anderen zu schädigen*). — **D. Fsl.** 129 talar om att udøve en offentlig Myndighed; **Schw. Fsl.** 256 om die Ausübung eines Amtes; **It. Fsl.** 352 om att tillvälla sig en offentlig funktion (*Chiunque usurpa una funzione pubblica*).

Enbart att utgiva sig för ämbetsman omtalas i **D. Fsl.** 130 (*den, som offentlig eller i retsstridig Hensigt udgiver sig for at have en offentlig Myndighed*) — jfr *ib.* 131 ävensom **It. Fsl.** 352: *Chiunque usurpa . . le attribuzioni inerenti a un pubblico impiego* — och, bland förseelserna, i **Tjssl. Fsl.** Übertr. 20 (*wer sich . . absichtlich den Anschein eines Organes der öffentlichen Macht oder einer Militärperson gibt*), jfr **Fi. Fsl.** 32: 2 och **T. Fsl.** 392 om obehörigt bärande av tjänstetecken m. m.

Olovligt utövande av privat yrke, där myndighets tillstånd

fordras, medtages i detta sammanhang av **D. Fsl.** 130 (*den, som . . . uden offentlig Bemyndigelse udøver en Virksomhed, til hvilken en saadan kræves*) och **It. Fsl.** 353 (*Chiunque abusivamente esercita una professione, per la quale sia richiesta una speciale abilitazione dello Stato*); samt, bland förseelserna, i **Fi. Fsl.** 32: 1 (*Den, som utan vederbörligt tillstånd utövar verksamhet, till vars utövning tillstånd erfordras, eller överskrider de vid tillståndets beviljande för verksamheten bestämda gränserna*).

Tjssl. Fsl. 184² utbryter såsom högre bestraffat det fall, att någon usurperar visst högre organs befogenhet (*Wer sich eigenmächtig allein oder in Verbindung mit anderen eine Rechtsbefugnis anmasst, die der Regierung, dem Gouverneur der Podkarpatská Rus, einer die Strafgerichtsbarkeit oder die öffentliche Verwaltung ausübenden Körperschaft vorbehalten ist* — straffmaximum 8 års Kerker [eljest 3 år]).

Straffen.

Om de svårigheter, som möta vid jämförelse mellan olika lagars straffskalor, se **Spec. Utk. I**, 79. Bland annat måste man erinra sig, att rekvisiten — även om brottets beteckning är lika eller analog i olika lagar — ofta skilja sig mycket, ej minst i avseende på konsumtionspunkten; att förhållandet mellan straffmaximum och straffmedium är i olika länder mycket olika, så att maximisiffran i många fall är rent formell (lagar, som i realiteten hava obestämda straffskalor, såsom **Tasm.**, där alla *crimes* ställas under ett maximum av 21 års *penal servitude*, hava icke medtagits); samt att olika frihetsstraff variera starkt i avseende på sin innebörd (inom samma land såväl som olika länder emellan), likasom genomförandet av det ådömda straffet varierar (villkorlig frigivning, benådning etc.). Vi sammanställa emellertid här maximisiffrorna för frihetsstraffen, utan hänsyn till straffens art, vid de viktigaste här behandlade fall.

1. *Individuellt angrepp å allmänt organ:*

tio år: **Ö.** 77; **R.** 73 jfr 28; **Grek.** 169 jfr 11; **Can.** 168;

sju år: **It. Fsl.** 338;

sex år: **D.** 98¹; **Sp.** 319; **Bund** 47, 4³; **Luz.** 100 *b*; **D. Fsl.** 119;

fem år: **N.** 127; **T.** 114; **Ung.** XL: 1914 § 3²; **It.** 187¹; **Zür.** 77; **Bas.** 50; **Freib.** 163¹ jfr 27; **Ariz.** 135; **Calif.** 69, 148; **T. Fsl.** 149 jfr 35²;

fyra år: **S.** 10: 1; **Fi.** 16: 1; **Thurg.** 248 *a*; **Schaffh.** 103¹; **Glar.** 50 jfr 5; **Tic.** 153 jfr 15⁵; **Fi. Fsl.** 15: 1;

tre år: **H.** 179; **Bulg.** 144 jfr 18; **Turk.** 254; **Graub.** 75 jfr 10; **Neuch.** 135; **Bras.** 124; **Chil.** 261, 262, 56; **Col.** 260; **Venez.** 226; **Kina** 142; **Jap.** 95;

två år: **Fr.** 212; **Belg.** 271; **Port.** 186; **Rum.** 173; **Eng.** *Steph.* 345 *b, c*; **Schwyz** 113 jfr 10³; **Sol.** 58²; **U. S. A. Fed. P. C.** 628; **Argent.** 238; **Costa R.** 464, 143 (2 år 1 mån.); **Perú** 321; **Queensl.** 199; **West. Austr.** 172; **Schw. Fsl.** 255¹ jfr 35¹;

ett år i några kantonallagar: **Obw.** 48²; **Zug** 43; **App. I.-Rh.** 44; ävensom i flera anglikanska lagar, t. ex. **Idaho** 8183; **Illin.** 38: 513—14; **Iowa** 13331; **New Y.** 47, 124 jfr 15.

2. *Uppror.* Om den skiftande betydelsen av denna term jfr ov. Då många lagar såsom konsumtionspunkt uppställa våldshandlingar eller tvångets fullbordan (jfr ov. s. 48), har, för vad angår de lagar med tidigare konsumtionspunkt, som uppställa högre (allmänna) maxima då våld använts eller syftet uppnåtts, dessa högre maxima här lagts till grund. Där lagen har högre maximum för ledare etc., har detta lagts till grund; i sådant fall har maximisiffran för andra deltagare i upproret anförts för varje lag inom parentes; undantagsvis förekommer, att upprorsmännen efter sin ställning i upproret indelas i tre (**Waadt; Wall.; Columb.**) eller till och med fyra (**Mex.**) grader:

tjugo år: **Ö.** 70 (*tio*); **Fr.** 210 jfr 19;

sexton år: **Sp.** 291 (*sex*);

femton år: **It.** 187²; **It. Fsl.** 340²;

tolv år: **Waadt** 113 (*sex, tre*); **Wall.** 111 (*sex, tre*); **Tjssl. Fsl.** 207;

tio år: **S.** 10: 9 (*sex*); **T.** 115 (*fem*); **Belg.** 272 jfr 13 (*fem*); **Rum.** 171 jfr 7³; **R.** 59² jfr 28; **Thurg.** 242; **Obw.** 47³ (*fem*); **Bern** 73¹; **Bas.** 49²; **Gen.** 191¹; **Costa R.** 454³, 143; **T. Fsl.** 172 (*fem*);

nio år: **Fi.** 16: 4 (*tre*); **Columb.** 211, 212 (*sju, fyra*);

åtta år: **Port.** 179 § 3; **Aarg.** 63 *b* (*fyra*);

sju år: **Kina** 143¹ (*ett*);

sex år 8 månader: **Venez.** 216², 219², 222 (*fem*);

sex år: **D.** 103¹ (*två*); **H.** 182; **Schaffh.** 93; **Glar.** 48 *a* (*fyra*); **Zug** 42 *a* jfr 6 (*fem*); **Luz.** 96 *a*, 97 (*två*); **Mex.** 386 (*fem, fyra, två*); **Fi. Fsl.** 15: 2 jfr 3: 4 (*två*); **D. Fsl.** 119;

fem år: **N.** 127; **Ung.** XL: 1914 § 3¹; **Bulg.** 138²; **Turk.** 258²; **Zür.** 74 jfr 9; **Sol.** 57¹; **Freib.** 163² jfr 27; **Chil.** 126 jfr 56;

fyra år: **Tic.** 92 *a* jfr 15⁵, 15³ (*två*); **St. Gall.** 149¹ jfr 9 (*två*); **Bras.** 118;

tre år: **Schwyz** 110; **Argent.** 229; **Perú** 307;

två år: **App. I.-Rh.** 42 *a* (*ett*); **Schw. Fsl.** 255² jfr 35¹.

3. *Aktiv korruption.* Flere lagar betrakta tydligen den *lyckade* aktiva korruptionen såsom anstiftan till den passiva och ej sällan hänvisas till straffet för sistnämnda brott. Här nedan anförda siffror avse ofta det särskilt utbrutna fall, att korruptionen riktar sig mot domare etc.:

femton år: **T.** 334² jfr 14²; **Belg.** 252, 249; **It.** 173, 172;

fjorton år: **N. Zeal.** 126 *b*, 127 *b*; **Queensl.** 120², 121²; **West. Austr.** 121², 122²;

tio år: **Gen.** 162; **Zug** 51 jfr 5; **New Y.** 44; **Venez.** 201 jfr 199 *i. f.*; **T. Fsl.** 126²;

nio år: **H.** 178²;

åtta år: **Sp.** 473¹, 468; **Port.** 321, 318;

sju år: **Eng. Steph.** 172 (*vid avtal med staten; eljest två år*);

sex år: **Perú** 352²;

fem år: **Ö.** 105²; **Ung.** 470²; **Fr.** 177⁵; **R.** 118; **Bulg.** 147; **Bas.** 173²; **St. Gall.** 168 *i. f.*; **Luz.** 240; **Freib.** 166 jfr 27; **Nebr.** 2247;

fyra år: **Argent.** 258;

tre år 4 månader: **It. Fsl.** 323², 321¹;

tre år: [**Ind. Pen. C.** 161 jfr ov. s. 72]; **Kina** 129³, 130²; **Jap.** 198; **D. Fsl.** 122; **Tjssl. Fsl.** 185;

två år: **S.** 25: 5²; **D.** 119, 121 jfr 18; **Rum.** 146; **Grek.** 459; **Zür.** 230; **Sol.** 177; **Tic.** 123 jfr 15³ och 63¹; **Neuch.** 147²; **Fi. Fsl.** 15: 6 jfr 3: 4; **Schw. Fsl.** 257 jfr 35¹;

ett år: **N.** 128; **Turk.** 220; **Schaffh.** 259²;

6 månader: **Bern** 88¹;

4 månader: **Glar.** 148³ jfr 7¹;

3 månader: **Fi.** 16: 13; **Thurg.** 279.

4. *Fångbefrielse* (*excl.* de stundom i detta sammanhang uppställda kvalifikationerna för ämbetsman):

[*dödsstraff*: **Eng. Steph.** 214 jfr 79 (om förbrottet är *high treason*);

livstid: **Eng. Steph.** 216, 217; **N. Zeal.** 144; **Queensl.** 141;

West. Austr. 144;

trettio år: **N. Jers.** 9;

tjugofem år: **U. S. A. Fed. P. C.** 248;

tjugo år: **Fr.** 242, 240;

fjorton år: **Ariz.** 98¹; 101¹; **Idaho** 8146¹; **Nebr.** 2255;

tolv år: **Mex.** 429¹ (om *flere* befrias; eljest *fyra* år, 428¹, 424, 425);

tio år: **Ö.** 217; **Belg.** 337³ jfr 13; **Grek.** 181¹, 11; **Thurg.** 251 jfr 5⁵; **Gen.** 237², 235²; **Illin.** 202; **Iowa** 13362; **Mississ.** 1150; [**Ohio** 12831 (vid lynchningsuppsåt)]; **Ind. Pen. C.** 128 (»statsfånge»), 225⁵; **It. Fsl.** 394²;

åtta år: **Port.** 194 § 1; **Aarg.** 79;

sju år: **Can.** 187, 191; **Minnes.** 87 jfr 14; **New Y.** 87 jfr 14;

sex år 8 månader: **It.** 228², 230;

sex år: **Luz.** 105 *b*; **Bras.** 128¹; **Tex.** 227;

fem år: **N.** 131; **Turk.** 301³; **Zür.** 82¹ jfr 9; **Freib.** 175 jfr 27; **Kina** 171² [sju år, *ib.*³, om gärningen utföres av flere med våld eller hot, då enligt denna lag uppror föreligger, jfr 143¹]; **Jap.** 99; **Tjssl. Fsl.** 179¹;

fyra år: **S.** 10: 17; **D.** 108¹; **Sp.** 495; **Bern** 77¹; **Glar.** 59 jfr 5; **Tic.** 142 jfr 15⁵; **Argent.** 281; **Columb.** 282 (o: vid *försök*; för fullbordat brott accessoriskt straff = förbrottets, om detta är högre); **Venez.** 267, 265²; **Fi. Fsl.** 15: 11;

tre år 8 månader: **Costa R.** 481 jfr 143;

tre år: **Fi.** 16: 10; **T.** 120; **Ung.** 447; **Bulg.** 152; **Schaffh.** 115¹; **Obw.** 51; **Bas.** 55 jfr 8; **Perú** 335³; **T. Fsl.** 156;
två år: **H.** 191; **Rum.** 195; **Bund** 50; **Wall.** 143²; **Zug** 47; **Sol.** 65; **Neuch.** 174³; **D. Fsl.** 123¹; **Schw. Fsl.** 274¹ jfr 35¹;
ett år: **R.** 82; **Schwyz** 112; **St. Gall.** 159; **App. I.-Rh.** 48;
1 månad: **Waadt** 119.

5. *Personalfaution* (såvitt *fixa* straff uppställas; jfr ov. s. 103):

femton år: **Vict.** 312 (om förbrottet är mord);

tio år: **N. Carol.** 12; **U. S. A. Fed. P. C.** 551 (om förbrottet är belagt med dödsstraff);

sju år: **Can.** 574;

sex år 8 månader: **It. Fsl.** 386;

fem år: **T.** 257; **Ö.** 215; **It.** 225; **Turk.** 296; **Thurg.** 37; **App. I.-Rh.** 24 jfr 6²; **Freib.** 174¹ jfr 27; **Venez.** 255; **Ariz.** 28, 29; **Calif.** 32, 33; **Minnes.** 4759, 4760; **Mississ.** 1027; **New Y.** 33; **T. Fsl.** 200, 201;

fyra år: **Bern** 41;

tre år: **Bulg.** 340 jfr 18; **Tjssl. Fsl.** 199;

två år: **S.** 3: 9; **Fi.** 16: 20; **N.** 132; **D.** 110; **Ung.** 376; **Fr.** 248; **Belg.** 339; **Port.** 106, 64 § *un.*; **Rum.** 197; **Grek.** 74; **Eng. Steph.** 61²; **Bas.** 156; **Sol.** 34; **Idaho** 8095; **Illin.** 38: 613; **Nebr.** 2051; **Argent.** 277; **Costa R.** 475; **Perú** 331, 332; **Kina** 174; **Jap.** 103; **Queensl.** 544; **South Austr.** 329; **Vict.** 313; **West. Austr.** 562; **Fi. Fsl.** 15: 10 jfr 3: 4; **Schw. Fsl.** 269, 35¹;

ett år: **Tic.** 172¹ jfr 15²; **D. Fsl.** 124;

6 månader: **H.** 189.

6. *Störande av myndighets förfogande över medel för dess funktion* (*excl.* särskilt straff för ämbetsmannen-depositaren):

tio år: **Fr.** 255 jfr 21;

[*åtta* år: **Port.** 312 § *un.*, jfr ov. s. 135];

fem år: **T.** 133; **It.** 202; **Bulg.** 151; **Gen.** 200¹; **Freib.** 168, 27;
Kina 144; **It. Fsl.** 355;
fyra år: **Fi.** 16: 15; **Argent.** 255; **Columb.** 394; **Perú** 327;
tre år 8 månader: **Costa R.** 471 jfr 143;
tre år: **H.** 200; **Ung.** 420, 418; **R.** 78; **Turk.** 275;
två år 6 månader: **Venez.** 231;
två år: **Tic.** 158¹, 15³; **Fi. Fsl.** 15: 9 jfr 3: 4; **T. Fsl.** 160;
6 månader: **Luz. Pol.** 53 b.

7. *Störande av myndighets förfoganderätt över andra saker* (endast straffbestämmelser i allmänna strafflagen bland brott mot staten och *excl.* särskilda ämbetsstraff):

fem år: **Gen.** 200¹; **Freib.** 168 jfr 27;
fyra år: **H.** 198³;
tre år: **Col.** 397; **Queensl.** 147; **West. Aust.** 150; **Tjssl. Fsl.** 201; **It. Fsl.** 332;
två år 6 månader: **It.** 203; **Venez.** 232¹;
två år: **Rum.** 200²; **Turk.** 276; [**Eng. Steph.** 223 jfr 32]; **Ind. Pen. C.** 206; **Schw. Fsl.** 258;
ett år: **T.** 137; **Bas.** 54; **Tic.** 157¹ jfr 15²; **New Y.** 83 jfr 15; **T. Fsl.** 161;
6 månader: **S.** 10: 21; **Fi.** 16: 17²; [**Ö. Ges.** 25/5 1883, § 3]; **Ariz.** 99 jfr 19; **Calif.** 102 jfr 19; **Idaho** 8147 jfr 8086; **Fi. Fsl.** 15: 8;
4 månader: **N.** 343;
3 månader: **Wall.** 126; **Neuch.** 139; **Minnes.** 4820 jfr 4763;
15 dagar: **Waadt** 128.

8. *Brytande av ämbetssigill m. m. (excl. ämbetsstraff samt fall av legalkonkurrens):*

fem år: **Zug** 45 jfr 6; **Freib.** 168² jfr 27;
tre år: **Fr.** 251; **Belg.** 286; **Col.** 397; **Chil.** 370², 56; **Tjssl. Fsl.** 201; **It. Fsl.** 354;
två år: **D.** 106; **H.** 199; **It.** 201; **Port.** 185⁵; **Rum.** 200¹; **Turk.** 274; **Grek.** 154; **Gen.** 198¹; **App. A.-Rh.** 61 jfr 6²; **Argent.** 254;

Costa R. 470 jfr 143 (två år 1 månad); **Mex.** 493; **Jap.** 96;
Schw. Fsl. 259;

ett år 6 månader: **Venez.** 230;

ett år: **Bulg.** 150; **Tic.** 157¹ jfr 15²; **App. I.-Rh.** 47; **Kina** 145;
D. Fsl. 125¹;

10 månader: **Waadt** 127;

6 månader: **S.** 10: 21; **Fi.** 16: 17¹; **T.** 136; **Ö.** 316; **Ung.** 360;
Zür. 86; **Bas.** 53; **Luz.** 53 *a*; **Fi. Fsl.** 15: 8¹; **T. Fsl.** 162;

4 månader: **N.** 343; **Obw. Pol.** 45;

3 månader: **R.** 89; **Thurg.** 256; **Wall.** 126; **Schaffh.** 114;
Neuch. 139;

[30 dagsböter: **Perú** 325].

9. *Skadande av myndighets kungörelser m. m.:*

tre år: **N. Jers.** 15 jfr 218;

två år: **D.** 105;

ett år: **Grek.** 153; **Tjisl. Fsl.** 203;

6 månader: **T.** 134; **Ö.** 315; **Ind. Pen. C.** 173; **T. Fsl.** 163;

4 månader: **N.** 345; **Obw. Pol.** 45;

3 månader: **Port.** 185⁴; **D. Fsl.** 125²; **Thurg.** 256; **Tic.** 155
jfr 15¹; **Neuch.** 137;

2 månader: **Kina** 147, 49⁴;

1 månad: **H.** 187; **Bulg.** 470; **Turk.** 537; **Wall.** 124; **Ariz.** 617;
Calif. 616; **Idaho** 8565; **Iowa** 13099; **Perú** 393¹⁰;

4 veckor: **Luz. Pol.** 62;

20 dagar: **St. Gall.** 143;

15 dagar: **It.** 446; **Waadt** 140; **Venez.** 497¹;

8 dagar: **Ung. Übertr.** 47; **Graub. Pol.** 15; **Sol.** 62;

1 dag: **Ohio** 12491.

Åtskilliga lagar utsätta endast bötesstraff: **S.** 10: 19; **Fi.**
16: 16¹; [**Fr. L.** ²⁹/₇ 1881 art. 17]; **Belg.** 560¹; **Sp.** 795; **Bern**
256⁷; **Glar.** 51; **App. I.-Rh.** 47; **Freib.** 188; **Fi. Fsl.** 32: 7; **Schw.**
Fsl. 342 jfr 45; **It. Fsl.** 350.

10. *Obehörigt uppträdande som allmänt organ* (excl. bestämmelser, som endast avse olovligt bärande av uniform o. d.). Vid bedrägeriuppsåt faller gärningen ofta under bedrägerisanktionerna, varom lagen stundom erinrar (t. ex. **Bras.** 381):

åtta år: **Tjssl. Fsl.** 184²;

fem år: **Fr.** 259; **Zür.** 198 jfr 9; **Zug** 50 jfr 6; **Freib.** 165;

Chil. 213 jfr 56;

fyra år; **S.** 22: 6; **Sp.** 412;

tre år: **U. S. A. Fed. P. C.** 76; **Queensl.** 97; **West. Austr.** 92;

två år: **Fi.** 16: 14; **Belg.** 228; **Port.** 235; **Rum.** 207; **R.** 77;

Turk. 252; **Gen.** 194; **Luz.** 231; **Columb.** 403; **Perú** 320; **Ind.**

Pen. C. 170; **D. Fsl.** 129; **T. Fsl.** 145; **Schw. Fsl.** 256; **It.**

Fsl. 352;

ett år: **D.** 107; **T.** 132; **Bulg.** 149; **Waadt** 126; **Bas.** 60; **Tic.**

145¹ jfr 15²; **App. I.-Rh.** 51 jfr 7; **Illin.** 38: 234; **Iowa** 13306;

Minnes. 5104 jfr 4764; **New Y.** 565 jfr 15; **Argent.** 246¹; **Kina** 165;

6 månader: **Thurg.** 257; **Graub.** 76; **Obw. Pol.** 39; **Bern** 83;

Neuch. 143; **Ariz.** 78 jfr 19; **Calif.** 75 jfr 19; **Tex.** 293; **Venez.**

214; **Fi. Fsl.** 15: 7;

4 månader: **Glar.** 63 jfr 7¹;

3 månader: **N.** 328; **H.** 196; **It.** 185; **Schaffh.** 110; **Sol.** 71;

Bras. 381.

TREDJE AVDELNINGEN.

Svensk rättsutveckling.

I. Rättsutveckling före 1734 års lag.

I landskapslagarne framträder särskilt straffskydd för allmänt organ i två skilda former: en *indirekt* och en *direkt*.

Den *indirekta* formen åstadkoms genom det under namnet *tockaböter* (*pokka bot*, *pukka bot*) kända institut, enligt vilket bl. a. dråp, i **Ö. G. L.** även svår misshandel, å Konungens tjänare belades, förutom vanligt straff, med särskilda böter till Konungen. Synpunkten var här den, att dylik gärning innebar en skymf (*pukke*) mot Konungen, den dräptes herre. Då det sålunda icke kom an på den dräptes egenskap av *statstjänare*, omfattade institutet från början även dråp å tjänare hos annan uppsatt person — hos hertig, jarl, biskop, rådsherre, riddare etc.; **Ö. G. L.** utsträcker kretsen till tjänare, vars herre har »*stallare och stekare*» samt (i krigstid) utrustar skepp med 40 roddare (denna lag *Uaf.* 16: 2, känner f. ö. även en tockabot till vem som helst, vars träl blivit »hamblad», d. v. s. uppsåtligen stympad; om tockabot såsom straff för viss annan ärekränkning, icke inskränkt till personer i högre samhällsställning, jfr **Spec. Utk. II**, 97). Småningom inskränktes emellertid omfånget: den yngre västmannalagen förklarar uttryckligen, att tockaböter endast skulle utgå, då *Konungens* man dräpts; och i landslagarne förekommer institutet ej mer i denna form.

Möjligen har utvecklingen så förlupit, att tockaboten först utgick till var och en, som i sin tjänares person ärekränkts (lik-som, vid lägersmål, till kvinnans fränder); därefter inskränkts till *svåra* kränkningar och därjämte till *högtställda* personers tjänare; senare till *dödande* av tjänare och därefter till *dödande* av *Konungens* tjänare för att slutligen alldeles bortfalla. **Ö. G. L.** (som ännu medtager synnerligen svår skada å tjänare överhuvud) understryker sålunda uttryckligen, att tockaboten icke utgår för mindre kroppsskada än fullsår; **U. L.** m. fl., att tockaboten »kommer icke i, utan i dråp»; och den yngre **Vm. L.**, att ingen annan herre än Konungen äger kräva tockabot. Även må anmärkas, att enligt ett par av svealagarne ingen tockabot ägde rum i de med särskilt höga böter bestraffade fall av dråp (*j hund-ræþæ giældum*). — Å andra sidan visar förloppet såtillvida en utvidgning, som enligt **Ö. G. L. Dr. 14: 6** den förut stadgade inskränkningen — att dråpet å Konungens tjänare skulle ha skett i visst samband med Konungens person: på Konungens skepp eller bryggan, där det låg (*firi borþe ælla bryggiu sporþe*) eller inom häradet, der Konungen själv fanns — senare borttogs.

Ö. G. L. Dr. 14 § 6: *Nu uarþær dræpin kunungx man, han ær sua gildær sum för uar skilt firi frælsan man, ok iui at kunungx þukka. Þæt uaro först tolf markær ok síþan gaf sua birghir iarl i lagh at þæt skulu uara fiuratighi markær. Þa uar þæt sua först, at uarþ han dræpin firi borþe ælla bryggiu sporþe ælla innan hæræþe, þa skulde þukka taka ok egh ælla. Þa gafs þæt sua i kunung eriks daghum, at æ huar han uar dræpin, þa skal taka þukka firin, þe sum han aghu taka. § 7. Nu uarþær hærtugha man dræpin, þa ær han sua gildær sum för uar skilt firi frælsan man ok hans þukke ær niu markær, þöm skal hærtughi haua. § 8. Nu uarþær dræpin biskups man, han ær sua gildær sum för uar skilt, ok biskups þukke æru niu markær. § 9. Nu uarþær dræpin þæs herra man, sum hauær stallara ok stekara ok fiuratighi sessa a sialfs sins kost, þa ær han sua gildær sum för uar skilt, ok hans þukke ær siax markær, þöm a taka þæn sum han þianape;*

ib. Uaf. 12: Nu uarþær kunungxs man huggin fullum sarum, þa a kunungær þukka taka fiuratighi markær, ok þæn sum sarit fik, han a sarabötrina sum för uar saght, æ huas man sum han ær þukka a taka. § 1. Nu uarþær biskups man huggin fullum sarum, þa a biskupær niu markær firi þukka taka. § 2. Nu uarþær huggin hærtugha man fullum sarum, þa ær hærtughans þukke niu markær. § 3. Nu uarþær huggin þæs herra man sum hauær stillara ok stekara ok fiuratighi sæssa a sialfs sins kust, þa ær hans þukke siax markær. § 4. Nu æn kunungxs man ælla hærtugha ælla biskups ælla þæs herra man sum þukka a taka, far han minne akomu æn fullsære, þa fylghia þær egh þukka bötær;

U. L. Manh. 20: *Nv tæls um þokkæ bot. wærþær kununx man dræpin, þær ær fiuratighi markær þokkæ bot at. wærþær yærls man dræpin ællr biskups, tolf markær þokkæ bot at. wærþær kununx rapmanz þienistuman dræpin ællr ok andræ riddæræ, sæx markær þokkæ bot at. þænni þokki kombær æi j, utæn j drapum. han a takæ herræ þæs sum dræpin ær. j hundræþæ giældum æru æi þokkæ bötær;*

Sdm. L. Manh. 35: *Uarþær kununx man dræpin, taki kununger XL marker at þocka bot. warþær iarls eller biscups man dræpin, taki hwar þæræ XII marker at þocca botum. warþær þæs herrans swen dræpin, sum baþe hauær stekara oc stillara, æller þæs sum i kununx rap ær, wari þær þocca bot VI marker. Gifs oc hwarghin þocca bot vtan i drapum. Mæþ hundraþa marka bot giwas ænga þocca bötær;*

Hels. L. Manh. 7 § 1: *Warder Kunungx man dräpin: Tolf marker tokka both at. Biskups man: Siäx marker. Riddara swenä: trea marker. Thänni tokki komber äj i, vthan i drapum. Taki the both herra thes sum dräpin är;*

Vm. L. II Manh. 17: *Varþær conungs man dræpin, þær æro XL markær þocka bot. oc ængin annar herra aghær þocca bot cræwia vtan conungær en.*

Något besläktade med dessa stadganden äro de i flera svealagar och rikslagstiftningen förekommande bestämmelserna om tveböter vid dråp å Konungens skeppsmanskap:

U. L. Manh. 11 § 3: *Kunungær biuþær leþung utt, skip liggær j læghi, lyptingær tiældæþær, skiöldær a stampni: wæþær þær man dræpin fore borþe ok bryggiu sporþe, liggi j twæböte tiughum attæ [= 8 tiotal = 80 marker];*

Vm. L. II, Manh. 10 § 1;

Sdm. L. Manh. 26 § 10: *Biuþer kununger lyuþ oc leþung vt, skip ær vtgangit oc til læghis comit: warþer þær sipan nocor dræpin, innæn firi borþe æller vtan firi bryggiosporþe, ligge i twæböte;*

M. E. L. L. Dr. V. 42;

St. L. Dr. V. 14;

Kr. L. L. Dr. V. 42.

Rikslagstiftningen innehåller en bestämmelse, av särskild vikt för den följande utvecklingen (jfr ned. s. 193), om straffskydd för den, som Konungen har »tagit i sin frid med sitt öppna brev»; **M. E. L. L.** och **St. L.** straffa endast den, som hämnas för käromål hos Konungen, men **Kr. L. L.** borttager denna inskränkning:

M. E. L. L. Kun. 27: *Huar sum gerninga gör a þen sum kununger hauer takit i sin friþ meþ sino vpno breue, for þet æt han kærþe a han fore kununge: warþer han fangin ok meþ fullom vitnum laghlika til wnnin, han hauer forgiort liif ok lösöra, ok rættær arue taki iorþ hans, ok af þem lös örum taki malsæghande þriþiung ok kununger tua lyti;*

St. L. Kon. 9;

Kr. L. L. Kun. 31: *Hwar som gerning gör a then, som konunger i sin frid hauer takit meth sino vpno breffue: warder han faangen oc meth fullom skælom oc witnom laglica tilwnnen, han hauer forgiort badhe liiff oc lösöra, oc taki rættær ærfuinge jordh hans; aff them lösörom taki malsægande tridiung oc konunger twaluti eller then som hauer konungs dom.*

Beträffande den direkta formen av straffskydd för allmänt organ innehåller den medeltida rätten straffstadganden, byggda såväl på angrepp i tjänsteutövning, som på motstånd mot tjänsteutövning och på hämnd för sådan utövning. Det heter sålunda i

U. L. Manh. 12 § 9: *Nu fara skattmæn kununx giönum land: wæpæ þe wæghnir ok slæghnir, gildir mæþ hundræpum ok XL. Swenær sum þem fylghia: wæpæ þe wæghnir ok slæghnir, liggin j lanz laghum. § 10: standær laghmaþær a laghskilu rættri, wæpær þær wæghin ok slæghin: gildir at hundræpum ok tiughum firum [= 100 + 4 tiotal = 140].*

En skillnad mellan förolämpning i tjänsteutövning och utanför densamma synes hava åsyftats i de otydliga stadgandena i stadslagarne (jfr *Arnell, ad St. L. Radz.* 32):

Bjark. 21 § 1: *Nv kan swa vara at foghotin æller rapmæn nænnæ byman at gangæ vm stapin eptir hwæriu þæt hælzst ær: hwar sum þem misfirmir mæþ orþum æller giærningum, þæt liggi alt i twæ böte, bafi i drapum ok sarum. en i orþafari æru þær eig högræ en andri mæn.*

M. E. St. L. Radz. 32: *Nw kan thet swa wara, at foghotin ok radhmæn næmpna byamæn vm stadhin ganga epti stadzsins ærindum, hwat thet ær hælst: wardher them nokot giort antiggia i ordhum ella gerningum, ligge alt i twæböte. § 1. Stadhsins swena ok foghatins æra eig höghre i ordhum æn the mæn engin stadhsins ærinde sökia ella ganga;*

ib. Sar. V. 18: *Alt thet foghatenum, borghamæstarum, radhmannum ok stadzins scriwara görs i drapum ella saramalum, wari alt i twæböte. § 1. The mæn som foghatin ella radhmæn vm byyn senda epter stadzins ærandum, thet som them görs, ligge i sama botum. Vm husins swena ok stadzins wari samu lagh.*

Beträffande *motstånd* förekomma i svealagarne och landslagarne bestämmelser om den, som sätter sig till motvärn mot en i laga former på grund av misstanke för tjuvnad företagen husrannsakan. Upplandslagen förutsätter bestämt, att »länsman eller domare» deltager i husrannsakan; (yngre) västmannalagen fordrar det fakultativt; övriga lagar omtala endast »vittnen», »grannar» etc. Rättsverkan visar sig i landskapslagarne däri, att sår etc., som drabba den misstänkte husägaren (*þen firi ær* etc.), ligga i enböte, men vad som drabbar den rannsakande (*þen til comber* etc.) i tveböte; däremot i landslagarne så, att skada, som drab-

bar husägarens sida, är ogill, men den, som drabbar motsidan, ligger i tveböte. För övrigt är formen något mera komplicerad i landslagarne än förut. — I landslagarne (jfr även **U. L. Manh.** 11 not 90 i *Schlyters* ed.) stadgas detsamma angående motstånd mot den, som med »lagkallat ting» (lagligen tillkallad samling av vittnen) begiver sig hem till någon för att utkräva böter, som ej godvilligt betalas. (Denna rättsverkan — å ena sidan ogillhet, å den andra tveböter — förekommer ofta vid enskild persons försvar eller hävdande av sin rätt: **Chr. L. L. Kon.** 27; *Gipt.* 4: 1; *Jordh.* 23; *Edz.* 6, 12: 1, 37; *Tiuff.* 25: 1).

U. L. Manh. 47: *Nu will man ranzakæ æptir goz sinu þiuff stolno: þa skal han j garþ gangæ mæþ sæx mannum, tryggum ok bolfastum; sialfwær wæri han siundi; attundi wæri lænsman ællr domæri . . § 2 . . Standær han gen mæþ wigh ok wærn, þa wæri þæt j enböte som fore ær, ok þæn j twæböte, sum til kombær, bafi j drapum ok sarum;*

Sdm. L. þiufn. 12: *Varþer stulit af manne oc faar spordagha af hwart comit ær oc will ranzaca æpte þy, han scal i þen garþ ganga, þær han wænter sit innæn wara, oc bepæs af þem, sum garþen agha, ranzaca æpte sinu mæþ XII bygdfasta manna witnum . . § 2 . . Kan þen man huus sijn wilia wæriæ oc coma þær i þeræ mællum sar æller drap, wari þen i enböte firi ær oc þen i tweböte til comber;*

Vm. L. II Manh. 30: *Nv will man ranzaka æfte goz sino þiufstolno, þa scal han i garþ ganga mæþ sæx mannom trygom oc bolfastom oc sialfwær han siunde; attonde ware lænsman ællær domare, æn þe til æro . . § 2 . . Standær han gen mæþ wigh oc wærn, þa ware þæt i enböte, som fore ær, oc þæt i twæböte tilcombær, baþe i drapom oc sarom;*

M. E. L. L. þiuu. 12: *Nu kan af bonda stulit varþæ, þa skal han före grannum sinum lysa huat han hauer mist. Nu hauer han van a huart þet kumit ær, þa skal han þiit fara meþ furum mannum ok bepæs laghlika æt raansaka; þa ma ei honum raansakan synias. . . § 1. Syn han honum ranzsaka, hete viþ þrim markum; þa a varþ iuir durum halda, ok bonde skal buþkafla vp skæra ok næstum grannum til stæmpna. Nu komber bonde ater meþ grannum sinum, þa staar han firi meþ viigh*

ok værio: faar han drap ællæ saar, sum firi stander með væriande hand, vari ogilt; konno þe fa drap ællæ saar, sum til koma, vari þet tuægilt;

ib. 13: Nu far man heem at aprum með laghkallaþo þinge ællæ leezn ok ranzsakan: stander bonde geen með vapnum ok vil ei vp læta ællæ böter fram biuþa, þa skal bonda halda meðan vp læsis; gör han nakra gerning a nakan man, þa ær þet i tuæbotum, ok alt ogilt þet han faar, huat þet ær hælder bardaghi, saar ællæ bani;

Chr. L. L. Bygn. 33 § 2; Dr. V. 9; 29 § 1; Tiuff. 13 pr., § 1; 14.

En uttrycklig bestämmelse om hämnd på den, som doom utgaff, förekommer i **Chr. L. L.** Motsvarande stadganden i tidigare rättskällor omtala endast konungs dom. Rättskällorna överensstämma däri, att dylik gärning är edsöresbrott:

V. G. L. II Add. 7: 18: Nu hemnæs maþer a konongs dom, dræper æller hugger fulzære æller slær æller hennes a man þær fore at han witnæþe amot hanom fore konongs dome . . . hempnis han þær firi, þa hauer han oc allir þer með hanum waro brutit ezöret. Þa viti hæraznempðin, huat helder han hæmndis þes æller com annar skiælnæþer þerræ mellin;

Ö. G. L. Epz. 7 pr.;

M. E. L. L. Epz. 22;

St. L. Edz. 17;

Chr. L. L. Epz. 18: Nu hempnes man a then som doom wtgaff eller anamade, dreper, hugger fulsære eller gör blaamad eller bloduite, eller hempnes a then som witnade moth honom for rættenom eller thy ath han süth eghit laglica warde fore honom j rættenom, tha hauer han oc alle the meth honom waaro brutet edzöret. Tha scal thet heredznempd wita, huat han hempdis ther fore eller kom annar skilnader thera mellan.

Särskilda bestämmelser om uppror förekomma i Visby stads- lag och allmänna stadslagen; i den senare dock såsom ett tillägg

(jämlikt en av Erik Magnusson år 1357 utfärdad stadga) till den ursprungliga lagen. (I överensstämmelse med den äldsta nu befintliga handskrift finnes i *Schlyters* ed. tillägget infört såväl i slutet av konungsbalken som i slutet av edsöresbalken):

Visby St. L. 1: 3:

<p><i>Negein sammelinghe nocht richte mid wapene zal wesen teghen vnsen rad, bi liue vnde bi gude, he si binnen deme rade oder enbuten. § 1. Mer scyð en gaddinghe teghen den rad oder richte sunder wapene, dat is des gheleic, he nemöghe ghedingen mid deme rade.</i></p>	<p><i>Ingen samling eller oppresning med vapen skall vara emot vårt råd, vid liv och gods; han (som gör det) må vara inom rådet eller utom. § 1. Men sker en samling emot rådet eller domstolen utan vapen; det är lika, om han ej kan förlika sig med rådet;</i></p>
--	---

St. L. Kon. 26: *Um nokor gör samning a foghaten, borghamestara ella radhmen, swa at han wil thöm skadha göra, eller ok swa at radheno biwdz siwyrðning, alle the ther medh æru epter siex godhra manna witnom, the haffua forbrutit therra liiff; therra godz taken therra barn ella therra arffua. § 1. Kan ok swa wara, at ther kan skadhi aff koma, alle the ther medh æru, haffua forbrutit liiff ok godz. Kan thet ok swa wara at the kunna til nadha koma, ligge thet til foghaten ok radhet hwru the wilia medh thy göra;*

ib. Edz. 27: J areno epter gudz byrdh thrættan hundhrada siw ok fæmtighi, vm sancte katerine dagh, stadde ok stadgadhe then ærlike konung Erik magnusson ok alt rikessens radh i stokholme, at then man som gör flok ok sampnadh a foghaten, borghamæstara ok radhmæn, ella ok a en therra, innan stadh ella vtan, miste liffwet, æn tho at eig komber gerning i, drap, saar, blodwite, blanadher, klædhariff ella husbrut, æn til æra siæx manna witne, ella wæri sik mædh toloff manna edhe. § 1. Gör han drap, saar, blodwite, blanadh, klædheriff ella husbrut, miste liiff ok godz; konungen taki godzet ok malsæghanden liffwit, æn til æru siex manna witne, ella wæri sik mædh toloff manna edhe; ok alle the mædh æru i flokkenum ella sampnadhenum mædh samu wilia, stande sama ræt;

ok iwi alla the them hysa, hæghna ella wæria, skal ganga konungx hæmpdh ok wredhe.

Angående bestämmelser om ärekränkning mot ämbetsman jfr Spec. Utk. II, 104.

Motsvarigheter till senare bestämmelser om *personalfaution* och om *fångbefrielse* finnas i de talrika stadgandena om den, som hyser fredlös; om den, som värjer dråpare; och om den, som löstager dråpare (eller tjuv etc.) från målsäganden.

Hysande av fredlös:

V. G. L. I Mandr. 1: 3: . . þa skal han friþ flyiæ. ætæ hema a daghurþi a sægnærþingi ok i skoghæ at natværþi. Liggæ uioð . . þrer mærkar þæn æter mæþ hanum ok drikkær ok hauir mot mæð hanum;

V. G. L. II Dræp. 4:

Ö. G. L. Epz. 10: Nu huar sum þöm haldær, þæt ær sua undi-standande at huar sum þöm föþir mera æn et mal ælla hialpær þem til nakuat ilt at gera, siþan þer uarþa biltugha, ælla ueta þem nakuara foruist: han böte furatighi markær ælla dyli mæþ þrætylftum eþe. Þa æn þæt bers til kunungx ræfst, þa skal hæræzs næmd uita huat sum þær ær sant um. Ok hua sum samuist hauær mæþ þöm ælla giuær þöm en mal uarþ, þa böte han þrea markær ælla dyli mæþ tolf manna eþe. Nu æn kirkiu sokn ælla fiarþungx hæræþe ælla alt hæræþe hauær samuist mæþ hanum, þa dyli ælla böte æfte þy sum framleþis skils firi biltugha mæn;

ib. Drap. 4: Nu hua sum samuist hauær mæþ hanum siþan han ær friþlös gör, ok laghlysning kom æpte hanum i hæræþit: ær þæt en man, þa böte þrea markær ælla dyli mæþ tolf manna eþe at han hafþe egh samuist mæþ hanum siþan han uisse at han uar friþlös. Nu æn all sokn hauær samuist mæþ hanum þa böte þrea markær ælla dyli mæþ sokna næmdinne sua sum skilt ær. Nu æn fiarþungxs hæræþe hauær samuist mæþ hanum, þa bötin tiu markær ælla dylin mæþ fiarþungx næmdinne sua sum skilt ær. Nu æn alt hæræþe hauær samuist mæþ ha-

num, þa bötin fyriratighi markær ella dyli mæþ hæræz næmdinne sua sum skilt ær. § 1. Nu æn han hauær böt uip kununng ella hæræpe ella ok uip malsæghandan ok egh uip alla þa þrea, þa þe sum samuist haua mæþ hanum, þa skulu þe böta þæs ræt, sum egh uar böt uipær ok egh mera;

ib. Ræfst. 26 i. f.

U. L. Kun. 9: 3: hwa sum þæn man husær ok hemær, sum biltughær ær laghþær ok sworin, enæ nat, böte þre markær. Hysir han flere nætær, þa böte fyriratighi markær ællr wæri sik mæþ þrætlyftum epe. Hwa sum biltughæn man hysir ællr hemær innæn þæn dagh hanum ær laghdhær, til þæs han rymæ skal, wæri saklös;

Sdm. L. Kun. 9: 3;

Vm. L. I Kun. 8; II Kun. 6: 2;

Hels. L. Kon. 6: 2: hwar sum byltugher warþer sworin, han hawr manapæ dagh at letæ sik ii friþ æller rymæ. hwar som han husyr ywr þæn dagh, böte III marker til þræskiftis foræ ena naat, æller wæri sik mæþ XIV þægnæ epe. husær han flere nætter, böte XL marker æller rapæ halfvire næmpd hwat hon wil hælde wæriæ æller fællæ, þe sum þe sighæ bapir ia wiper. Hwar sum byltughan man husær æller hemær innæn þæn dagh hanum ær laghþær til þæs han rymæ skal, wari saklös foræ konungi;

M. E. L. L. Epz. 25: Nu hwar sum þem halder ok föpe mera æn et maal sipan þera manapæ dagher ær vte, böte firi fyratighi marker sua ofta han warþer þær laghwinnin til, ællæ dyli meþ tolf manna epe æt han ei biltoghan man hyste ællæ födde, ællæ han ei viste æt han biltogher var;

ib. 26: Nu hwar sum halder biltoghæn man a annars manz skapa, vari sua saker sum biltogher man, æn han nakra gerning gör; böte þo biltogher man æfte brutum sinum ei þes siper; þet skal hæræz næmd vita huat þær ær sant vm;

ib. Drap. V. 18: Nu hwar sum friplösan man halder, sua æt han föpir han vm it maal ællæ ena nat huus læna sipan han friplös var gör ok hans dagher vte ær, böte þre marker, ællæ dyli meþ siæx manna epe, æt han viste ei, æt han friplös var. Hwar sum han halder ællæ föpir

længer æn nu ær sakt, böte fyritighi marker til þræskeptis, ok ligge þet til hæræz næmdinna huat þer ær sant vm; böte ok sua ofta fyritighi marker sum han varþer þer laghlika til wmin, æt han hauer han længer haldit ællæ fõt;

Chr. L. L. Edz. 28: *Nu hwar som halder them oc föder eeth maall sidan thera maanada dagher ær wthe, böte III marc; halder lenger oc föder, böte XL marker swa opta han warder ther laghwinnen til, eller dyli meth XII manna edhe, ath han ey biltogan man hyste eller födde eller han ey wiste ath han biltoger war;*

ib. 29 (= M. E. L. L. Epz. 26);

ib. Drap. V. 17 (= M. E. L. L. Dr. V. 18).

Värjande av dråpare:

M. E. L. L. Drap. V. 9: *Nu kunno nakre mæn drapæræn vilia væria for þem han fanga vilia, æntigia i sino heme ællæ annar staf, þa vare þet tuægilt þe göra sum han væria vilia, ok alt þet ogilt þe fa, huat hælder þet ær drap ællæ saar;*

St. L. Drap. V. 9.

Chr. L. L. Draap. V. 9.

Löstagande av brottsling:

V. G. L. I þiu. 5: 1 i. f.: *Takar maþær bundin þiuþ mæþ rani af manni, han skal skirskutæ firi næstu manni ok i næstæ by, at han ær þiuþs sins ræntær, ok þy ær hin sakær at XL markum [jfr även ib. 3: 2];*

V. G. L. II þiuþ. 28, 31, 32;

Ö. G. L. Drap. 2: 1: *Nu kunnu mæn koma þe sum hans frændær æru ok uilia draparan mæþ ualde af þem taka. ræna þe han, þa bryta þer kunungs epzsöre. ælla ræna þer han a þinge ælla a þingxs uægh, þa bryta þe ok epzsorit. þa æn þer ræna þem ok huatske a þinge ælla i heme, þa hauer þer brutit gislinga brut. þa þæn sum þær ær forman at, han ær sakær at fiuratighi markum, ok hwar þæn sum þær uær i fluk ok farunöte mæþ, þa böte þrea markær; jfr ib. § 2;*

ib. Uaþ. 34;

U. L. Manh. 32: *Rænir man drapæræ aff aþrum, þiuþf ællr þæn aff hug hawær giört: þa fylli þæn ræntær ær ranswærk til þæs [sum]*

rænti mæþ sæx mannum, þem þær waru ok a saghu, ok hin böte fiuræ-tighi markær ok brut þe han giörþi, ællr andwarþi mannin rættum mals-eghandæ. æru æi witni til, þa wæri sik mæþ þrætlyptum eþe. Faldær at eþe, böte sum fyrr ær saght ok lati þo hwarti liff ællr limi;

Sdm. L. Manh. 14: *Taker man þiuf eller drapara æller annæn scapa man sin, warþer siþan rænter af hanum, böte þen XL marker sum rænte oc brut hans mæþ, æller anwarþe ater rættum malsæghanda scapa man hans. Dyl han ranit, þa witi þæt, þen ræntter war, in til hans mæþ II oc XII. Giter han ei swa sökt, þa wæri sic þen sakin gifs mæþ þrætlyptum eþe. Falz at eþe, böte sum sagt ær. § 1. Halder nocor scapa man annærs i garþe sinum oc þol i þem garþe þing stæm-nur oc ful tilmæle: söke þen sic, sum til talar, i sama garþ, oc halde þen böter vppi, sum mannin hawer haldit. Far han til þinx oc af six þem manni mæþ þinx witnum, wari saclös oc þen man aghe ei siþan mera friþ a þinge æn annærstaþ;*

Hels. L. Manh. 17;

M. E. L. L. Drap. V. 10: *Nu æn nakar rænir drapæran af þem han hauer fangit, þen þolikt gör, han hauer brutit eþzörit;*

St. L. Drap. V. 10: *Nw vm nokor ræner draparan aff them han fangat haffwer, then tholikt gör, han haffwer brutet edzöret. Samu lagh wari vm alt annat ther annar ræner nokon fanga aff andrum;*

Chr. L. L. Draap V. 10;

Särskilda bestämmelser om målsägande, som släpper brottsling (och därigenom eluderar Konungens m. fl. bötesanspråk), se **V. G. L. I**, *þiu.* 5: 1; **II**, *þiuf.* 7, 30 *i. f.*; **Ö. G. L. Uaþ.** 33: 1; **U. L. Manh.** 39; **M. E. L. L. Dr. V.** 11; **Kr. L. L. ib.** Om fångspillning eller närstående fall jfr **V. G. L. II** *þiuf.* 17; **M. E. L. L. Dr. V.** 11; *þiuu.* 30; **Kr. L. L. Dr. V.** 11; *Tiuff.* 31; och isynnerhet **St. L. Thiuff.** 5.

Under tiden efter rikslagstiftningens tillkomst torde i allmänhet våld mot ämbetsman ha bestraffats enligt de ovan anförda bestämmelserna om tveböter (**St. L. Radz.** 32 etc.). Under

1600-talets fortgång inträdde emellertid småningom en strängare uppfattning. *Hämnd* å domare hade redan i landskapslagarne varit edsöresbrott (jfr ov. s. 187) och till lands- och stadslagarnes motsvarande bestämmelser anknöto sig en del författningar för att skärpa straffet. I åtskilliga fall befanns emellertid även detta straff för ringa och man åberopade då det ovan (s. 184) anförda stadgandet i **Chr. L. L. Kun.** 31 (eller **St. L. Kon.** 9, jfr **M. E. L. L. Kun.** 27), enligt vilket brottslingen hade förverkat *liv och lösören*. Denna sistnämnda stränga ståndpunkt intages redan av *K. Plac.* ^{26/11} 1623 (rörande Tull- och Accisordning); och därefter i flere författningar från senare delen av 1600-talet och början av 1700-talet (t. ex. *K. Plac.* ^{24/5} 1700 angående skarprättare; *K. »Protektorat»* för postbetjante ^{23/6} 1704; *Presterskapets Privil.* 1723, § 22). — Edsöresstraff åter stadgas i författningar rörande exekutionsverket (*K. F.* ^{21/8} 1684; under det ännu *Exekutionsstadgan* ^{10/7} 1669 — likasom strafflagsförslaget ^{8/8} 1643, 6: 23 — hade nöjt sig med dubbla böter); bankobetjante (*K. Br.* till Svea Hovr. 1720); stadsbetjante (*K. Res.* på städernas besvär 1723) etc. — I andra fall förblev det alltjämt vid tvebötesstraffet, såsom i *K. F.* av 1696 angående lotsverket.

I fråga om *uppror* åberopades antingen ovananförda (s. 188) stadgande i **St. L. Kon.** 26 och *Edz.* 27 eller *Eric's* (av Pommern) *gårdsrätt* kap. 23 (t. ex. *Gruf. Art.* ^{6/7} 1649, § 19). Särskilda bestämmelser förekommo t. ex. i *Krigs Art.* 1683, tit. 14; *Sjö Art.* 1685 tit. 37; *Hof Art.* 1687, § 30.

Rörande *fångbefrielse* belades brytande av »Konungens häktelse» redan genom *K. Res.* ^{23/6} 1615 med livsstraff; brytande av annat fängelse straffades jämlikt **Chr. L. L. Dr. V.** 10 med edsöresstraff (jfr *K. Br.* ^{16/11} 1713). Befriande av fånge utan fängel-

sets brytande skulle enligt *Krigs Art.* 1683 § 141 medföra samma straff, som den brottslige bort undergå.

Beträffande *personalfaution* innehålles en allmän bestämmelse i det stadgande, som överhuvud blev grundvalen för delaktighetsinstitutet i den senare svenska rätten, nämligen *K. Br.* ²⁹/₇ 1698. Efter att hava skilt mellan vad man nu kallar »väsentlig» delaktighet (gärningsmannastraff) och »oväsentlig» delaktighet (straff: fängelse, arbete eller hudstrykande efter sakens omständigheter) tillägger detta stadgande, beträffande negativ och efterföljande delaktighet, att sådan straffas »efter omständigheternas åtskillnad», dock så, att målet refereras till hovrätten innan exekutionen sker. — *Hof Art.* ¹⁶/₁₂ 1687 § 27 stadga, vid arbiträrt straff, en allmän plikt för var och en, så vitt han kan och förmår, att fängsla, hindra och röja den, som han vet en missgärning, särdeles livssak, gjort hava. — Lindrande av straffet, då gärningsmannen varit *den fångne skyld*, omtalas i sistnämnda lagrum ävensom i *K. Br.* ²⁹/₃ 1700.

II. 1734 års lag.

Den skärpning av straffet för *angrepp å ämbetsman*, som inträtt under 1600-talets fortgång, tog sig uttryck — och accentuerades ytterligare — under förarbetena till 1734 års lag redan i det första förslag, som behandlade frågan: *Fsl. Högm. och Eds. 1696*. De allmänna organen åtskiljas här i tre kategorier: 1) »*dommare, präst eller någon annan konungens betiente och embeteshafwande*» (27: 10); 2) *konungens eller städernes wachter, upbördsmän, skriffware eller andra betiente* (29: 1) och 3) *de, som af konungens embetsmän, öfwer- eller underrätter, eller stadzmagistraten uthskickade äro till att förrätta executioner, infordra opbörd, eller annatt slikt* (29: 2). Kroppsligt angrepp (»överfallande med hugg och slag») på någon av den första kategorien medför förverkande av liv och lösören; vid dråp dessutom avhuggande av högra handen. Sådant angrepp på någon av andra kategorien medför likaledes förlust av liv och lösören, om det skett på offentlig lokal (*uthi tull, wachthuus, accijskamrar eller andra sådana rum*); eljest enbart livets förlust. Angrepp på någon av den tredje kategorien straffas såsom edsöresbrott.

Nästa förslag (*Eds. 1713*) upprepar nyssnämnda bestämmelse om domare (2: 8); beträffande brott mot andra ämbetsmän heter det: »*straffes han som thes skyddebref förmår*». Andra och tredje kategorien i 1696 års förslag sammanslås till en (3: 1): angrepp på dem belägges med dödsstraff, men endast om det skett »*uti allmänna rum*»; eljest edsöresstraff.

Fsl. Eds. 1723 återvänder till *Fsl. 1696* beträffande den högre

kategoriens bestämmande (1: 9: *domare eller annan konungens ämbetsman*); i övrigt överensstämmer det (2: 1) sakligen med föregående förslag.

Fsl. M. B. 1729 vidgar klyftan mellan kategorierna: angrepp på ämbetsman medför förlust av liv och lösören (jämte kvalifikation i fall av dråp); angrepp på annat allmänt organ edsöresstraff, om det skett på allmänt rum, men eljest endast tveböter.

Fsl. M. B. 1731 borttager bestämmelsen om förlust av lösören; i övrigt = 1729.

M. B. i 1734 års L. överensstämmer med sistnämnda förslag i vad angår den högre kategorien men skärper straffskyddet för den lägre, i ty att edsöret förklaras brutet, vare sig angreppet skett på ämbetslokal eller icke:

M. B. 18: 8: Hvar som bär hugg och slag å någon Domare, eller annan Konungens Embetsman, i embetes ärender, eller hämnas therföre å honom; hafve förverkadt lif sitt. Dräper han honom: miste ock förut högra hand. Höter, eller undsäger någor honom, eller gifver honom smädeliga ord; böte femtijo daler, eller mera, til hundrade daler, som brottet är til, och giöre afbön. Gå the ord å heder och ära; böte dubbelt, och miste äran. Then ej orkar böta, straffes med fängelse vid vatn och bröd, eller med spö, eller ris. Sker thet ej för embetet skul; plichte som lag eljest förmår; ib. 9: Dierfves någor med hugg och slag öfverfalla them, i och för theras embetes skul, som Konungens, eller hans Embetsmäns, eller Rättens ärender gå; tå hafver han brutit edsöre. Varda the med hot, eller smädeord öfverfallne; böte then thet gör tijo daler. Sker thet å almänt embetes rum; böte tiugu daler. Giöre the sielfve i embetes ärender våld, eller orätt, med ord eller gierning; ligge i tveböte mot thet, som eljest i thy mål stadgadt är.

Samtliga förslagen till tjuvabalk (1696: 10: 6; 1706: 13: 6; 1713: 13: 6; 1717: 13: 6 och 1723: 12: 6) hänvisa, beträffande våld mot dem, som lagligen företaga husrannsakan, till nu anförda bestämmelser. Detsamma gäller förslagen till *M. B.* av 1729 och 1731, ävensom *M. B. i 1734 års L.*, 52: 3.

M. B. 52: 3: Sätter sig byaman, eller bonde, till motvärn, och vil ej tillåta sådan ransakning; utan överfaller them, som ransaka skola, med hugg och slag, eller med smädeord; plichte, som i 18 Cap. 9 § i thenna Balk sagdt är.

I de tidigare förslagen förekomma uttryck, som synas antyda den uppfattning, att straffskyddet förutsatte tjänstehandlingens rättsenlighet: *Fsl. Högm. Eds. 1696, 29: 1 (enähr de uthi sin rätta embetesförrättning stadde ähre); Fsl. Eds. 1713, 3: 1 (enär the uti sina rätta ämbetes förrättningar utskickade eller begrepne äro)*. Men dessa uttryck försvinna från och med 1723 års förslag.

Bestämmelserna i *M. B. 18: 8, 9* ändrades genom *K. F. 20/1, 1779* dels så, att brottsobjektet i 18: 9 inskränktes till *sådane, som med Konungens fullmagt äro försedde, eller med dem äro i lika värdighet*, dels så, att edsöresstraffet i 18: 9 nedsattes till *200 dalers böter*. Klyftan mellan de två kategorierna av allmänna organ vidgades härigenom väsentligt, i det angrepp å någon av den högre obligat belades med dödsstraff men å någon av den lägre endast med bötesstraff.

St. L. Edz. 27 hade, såsom ovan anförts, vid *uppror* straffat alla upprorsmän lika, men skilt mellan att upproret icke lett till skada (straff: livets förlust) och att sådan åstadkommits (straff: förlust av liv och gods); över alla dem, heter det, som dem hysa, hägna eller värja, »skal ganga Konungx hæmpdh och vredhe».

Fsl. Högm. Eds. 1696, 11: 1 ff. skiljer sig härifrån såtillvida, att upprorsmännen i allmänhet blott straffas till livet. Sker emellertid dråp å den, som vill stilla upproret, beläggas alla, som burit hugg eller slag på den döde, med kvalificerat dödsstraff (*steegel och hiuhl*) och med förlust av sitt lösa men icke av sitt fasta gods. Den, som *hyser, hägnar, wärier eller på hvariehanda annat sätt tillhanda går* de upproriske, straffas lika med dessa. Å andra sidan utbryter *Fsl. deltagare, som av enfalldigheet eller twång*

kommit med. En sådan straffas visserligen, om han ej söker *effter all möjeligheet att söndra sig der ifrån*, men blott »*med gatelopp, fängelse eller landzflychtigheet, effter som han meehr eller mindre brotzhgh finnes*».

Fsl. Högm. 1713, 11: 1 ff., avsondrar ett område av negativ och efterföljande delaktighet, där straffet är »*fängelse wid watn och bröd, gatulop, eller risslitande, eller landsflycht, aldeles såsom omständigheterna thet kunna fordra*»; i övrigt = föregående.

Fsl. Högm. 1723, 11: 1 ff., överensstämmer med föreg.

Fsl. M. B. 1729, 6: 1 ff., åter företer den väsentliga olikhet med tidigare ståndpunkt, att en bestämd skillnad göres mellan *upphovsmän* och andra deltagare. De förra förverka både liv och gods (dödsstraff även vid försöket); av de senare skall var tionde, uttagen genom lottning, mista livet och de övriga straffas med kroppsstraff; den »*mindre delaktige*» skall dock straffas »*efter omständigheterna*». Inträffar dråp, kvalificeras dödsstraffet, likasom förut, för alla, som burit hugg eller slag på den döde. De föregående bestämmelserna om (teknisk) delaktighet bortfalla (men *Fsl.* innehåller, kap. 62, allmänna delaktighetsregler, som komma till användning).

Fsl. M. B. 1731 överensstämmer härmed; likaså *M. B. i 1734 års L.*:

M. B. 6: 1: Hvilken som uphissar och styrcker meniga man til olydno mot Konungen, eller then, som å Öfverhetens vägnar biuder och befaller; miste lif sitt. Kommer ther af upror; hafve förverkadt både lif och gods;

ib. 2: Samla sig män tilhopa, och sätta sig up emot Konungens, eller thes Befalningshafvandes bud; tå straffes uphofsmannen, som förr är sagdt, och af the andra miste, efter lott, hvar tijonde man lif sitt, och plikten the öfrige hvarthera med fyratijo par spö, eller en månads hächte vid watn och bröd. Är någor mindre delachtig i then gierning; straffes efter omständigheterna;

ib. 3: Nu varder then dräpen, som Konungens befallning hade, eller then, som ville uproret stilla; miste dråparen högra hand, och varde

halshuggen och stegrad, så ock alle the, som burit hugg och slag å then döda. Varder uprorsman dräpen; ligge ogild.

Angående befriande av fånge innehåller *Fsl. Högm. Eds.* 1696 en straffbestämmelse för fången själv (30: 4: *Den fånge som sielf cronones fängelse bryter och sigh lössgiör, böte saak sina och plichte för fängelsebrott, med hächtelse eller gaatulopp*). Tredje man, som med våld tager fånge från tjänsteman, vilken förvarar eller transporterar honom, har förverkat livet och, om sår, blånad eller hemfridsbrott tillkommer, även sitt lösa gods. Har någon eljest, genom brytande av kronans fängelse eller genom list, befriat fånge, »stående medh lijf och egendomb uthi des ställe, som han lössgiördt hafver». Med sistnämnda fall sammanställas det, att man med våld hindrar brottslings gripande.

Fsl. Eds. 1713 (4: 3—6) står i det väsentliga på samma ståndpunkt.

Fsl. Eds. 1723 visar den olikhet, att straffet för fången själv, vid rymning, göres fakultativt (3: 4: *Bryter fånge sielf fängelse och giör sig lös; kan han återfås: ligge til domaren om han therföre särskilt plichta skall*).

I *Fsl. M. B.* 1729 har bestämmelsen om straff för fången själv bortfallit. I övrigt bibehålles strukturen: det svårare fallet blir närmast edsöresbrott men straffas, om kroppsskada sker, med förlust av liv och lösören; i det lindrigare fallet stadgas, i stället för substitutionen, ett straff av etthundra dalers böter.

Fsl. M. B. 1731 borttager bestämmelsen om förlust av lösören.

Härmed överensstämmer *M. B.* i 1734 års **L.:**

M. B. 19: 1: *Hvar som bryter Kronones fängelse, at hielpa fånga ut, eller ther til lånar tyg och redskap; eller värjer någon missgierningsman emot them, som honom komma at gripa, så at han therigenom undkommer; eller släpper man fånga med vilja lös; eller med hvarjehanda list hielper honom ut; han skal böta hundrade daler;*

ib. 2: Tager man fånga med våld af them, som honom gripit, och i giömo hafva, eller til fängelse, eller för Rätta, eller til ådömdt straff föra skulle; hafve brutit edsöre. Sargar han them, eller slår blånad eller blodvite; tå hafver han, och alle the, med honom i fullt råd och samma gierning voro, förverkadt lifvet.

Genom *K. F.* 20/1 1779 ändrades edsöresstraffet i 1 mom. av *M. B.* 19: 2 till 200 dalers böter och livsstraffet i 2 mom. till högsta kroppsplikt och ett års fängelse i fästning, med eller utan arbete, »efter som saken är till».

Personalfautionen beröres i det allmänna delaktighetskapitel, som från och med *Fsl. M. B.* 1729 uppställes i slutet av balken. I nämnda förslag (62: 3) uttryckes rekvisitet med orden *har han . . . sedan giärningen är giord, fådt theraf kunskap, och hulpit then at dölja*. I *Fsl. M. B.* 1731 (61: 4) tillägges en bestämmelse om den, som *hyser och döljer någon grof misgiärningsman*.

M. B. i 1734 års **L.** överensstämmer med sistnämnda förslag: 61: 3: *Nu har han hvarken rådt, eller hulpit til gierningen; men vetat förut, at then var å färde, och thet ej uppenbaradt; eller ock, sedan gierningen är giord, fått therom kunskap, och hulpit then at dölja: plichte efter omständigheterna, med penningar, eller som förr är sagdt [c: »med spö, eller ris, fängelse, eller arbete, efter som brottet är til»];*

ib. 4: Hvar som vitterliga hyser och döljer någon grof missgiärningsman; böte fyratijo daler, eller mera, som saken är til.

Överträdelse av *skingringsförbud* ävensom rubbande av *kvarstad* eller *utmätt gods* (straffbart redan enligt exekutionsförfattningarna av 1669 och 1684) omnämnas i det första förslaget till utsökningsbalk (1714: 8: 5, 9). Straffet, som enligt de första förslagen (jfr *Fsl. U. B.* 1723, 9: 6, 10) var procentuellt eller arbiträrt, antager från och med *Fsl. U. B.* 1731 (9: 7, 10) formen av fixa böter, lika med 1734 års **L.**:

U. B. 8: 7: Varder någor, som annars mans gods inne hos sig hafver, af Konungens Befalningshafvande förbuden, at gifva thet ut, och gör ther emot; fylle up med sitt eget thet han utgaf, och böte tijo daler;

ib. 8: Hvilken som egenvilligt rubbar thet gods, som Konungens Befalningshavande låtit i qvarstad sätta, eller med Kronomärke tekna; böte fyratijo daler: Orkar han ej böta; plichte med fiorton dagars fängelse vid vatn och bröd.

Från och med *Fsl. R. B. 1717* förekommer, i sammanhang med bestämmelserna om doms meddelande, ett straffstadgande för den, som bortriver allmänna anslag (*Fsl. R. B. 1717, 15: 9; Fsl. R. B. 1723, 23: 9*). I *Fsl. R. B. 1734* likasom i *R. B. (24: 5)* av 1734 års **L.** inskränkes emellertid detta till »*Rättens offentliga anslag*».

III. 1864 års strafflag.

Beträffande *angrepp mot allmänt organ* intager **L. K.** i sitt första förslag (1832) den mot då gällande rätt starkt kontrasterande ståndpunkt att åt alla allmänna organ, utan avseende på skillnaden emellan »ämbetsman» och »tjänsteman», giva samma straffskydd. Det heter härom i **L. K.:s** motiver av 1832:

»Vid utsättandet af straff å dylika förbrytelser, har lagen i 18 Kap. M. B., jemfördt med Kongl. Förordningen den 20 Januarii 1779, gjort så stort afseende på de förnärmade personernas värdighet, att då lifsstraff varit fastställt å våld emot en med Konungens fullmakt försedd ämbetsman, endast böter blifvit stadgade för sådant brott emot Statens underlydande tjenare».

»Enär det likväl för allmän och enskild säkerhet är af högsta vikt, att en hvar som förrättar Statens tjenst, utan afseende på högre eller lägre värdighet, dervid äger att påräkna enahanda skydd, har Commiteen ej ansett någon specifik skilnad i straffen böra, på grund af skiljaktighet i värdighet, äga rum. All den inverkan på en gernings större eller mindre straffbarhet, som derifrån må härledas, kan af Domaren tagas i akt vid straffets mätande, inom de derföre satta gränser.»

»Med antagande häraf, har man ock, för att undgå att å flere särskilda ställen i detta Kapitel uppräknas de högre eller underordnade organer för Statens tjenst, emot hvilka ifrågavarande brott kunna föröfvas, endast i allmänhet nyttjat benämningen *ämbetsman*, samt i en särskild § [11: 23] förklarat, att hvad om brott emot honom stadgas, äfven gäller, om sådant brott för-

öfvas emot *tjensteman* eller annan, som är förordnad att *embets- eller tjensteärende förrätta*, eller kallad att *dervid tillhandagå*.»

Denna princip uppgavs emellertid redan i andra upplagan av förslaget (1839). Kommittén anmärker härom endast, att den »antagit den af Professorerne i Upsala och andra anmärkare yttrade mening, att lagen borde, hädanefter som hitintills, fastställa skilnad i bestraffning, efter förhållandet af den våldförde eller misshandlade embetsmannens värdighet; hvadan förslaget i öfverensstämmelse dermed blifvit ändradt.»

Nämnda skiljelinje — mellan en högre och en lägre kategori — uppdrogs på det sättet, att *embetsman* (11: 3) definierades såsom »den, som med *Konungens fullmakt å embetet försedd är, så ock annan, som i sådan embetsmans ställe lagligen satt är, ändå att han ej af Konungen förordnad blivit*»; medan den lägre kategorien bestämdes såsom »*tjensteman, eller annan, som är förordnad att tjensteärende förrätta, eller kallad att dervid tillhandagå*» (11: 5). Till första kategorien tillades (11: 4) »*det fall, då Riksdagsman, under påstående Riksdag eller under dess resor till eller ifrån Riksdagen, våldföres eller förolämpas, när man vet honom i sådant ärende stadd vara; så ock, då Rikets Ständers Fullmäktig eller Ombudsman, Riks-Stånds Sekreterare, eller den, som i Riksdagsmannaval deltagar, eller ledamot i Taxerings- eller Pröfnings-Commité eller i Styrelse öfver allmänna Werk och Inrättningar, våldföres eller förolämpas, i eller för utöfningen af sådan dess befattning*».

Särskilda bestämmelser uppställdes om *ärekränkning* (11: 2, 5), innefattande även hot med våld; samt om det fall (11: 6), att man, vid offentlig förrättning, gör våldsamt motstånd, dock utan att förrättningsmannen våldföres.

De förändringar, som **L. B.** föreslog i detta institut, rörde brottsobjekten. Till begreppet *embetsman*, sådant det bestämts av L. K., lades dels den, som innehar »embete av lika värdighet» (med dem, som förses med kunglig fullmakt) dels »domare, ändå att han ej blivit av Konungen förordnad.» Den lägre kategorien

åter (11: 6) erfor den väsentliga utvidgning, att var och en medtogs, som »är förordnad eller vald att tjänsteärende eller annan allmän befattning utöva, eller kallad att vid offentlig förrättning tillhandagå» — varigenom även »fristående» allmänna organ erhöles straffskydd. — Bestämmelsen i L. K. 11: 4 om riksdagsman m. fl. stötte på den svårighet, att grundlagen för dylika fall stadgade edsöresstraff; L. B. sökte lösa frågan så, att den i 11: 5 förklarade, att gärning, som grundlagsenligt skulle anses såsom edsöresbrott, skulle straffas efter 11: 1 eller 2, »såsom hade han brottet mot ämbetsman begått.»

K. F. ^{29/1} 1861 upphöjde L. B.:s förslag i dessa delar till lag; likväl med undantag av bestämmelsen om riksdagsman m. fl. — förhållandet till grundlagens stadgande om edsöresstraff berördes överhuvud icke — samt om den, som »i riksdagsmannaval deltagar.» Då den K. Förordningen blott rörde »mord, dråp och annan misshandel», medtogs icke heller vare sig bestämmelsen om våldsamt motstånd, utan att förrättningsman våldföres, eller bestämmelserna om ärekränkning.

1864 års *Str. L.* återupptog sistnämnda grupp av bestämmelser — om våldsamt motstånd och om ärekränkning —; sänkte minima vid våldsbrotten men höjde straffen vid ärekränkning; samt utsträckte brottsobjektet till *norsk* ämbetsman och tjänsteman.

Genom L. ^{28/10} 1887 sänktes minimum vid våldshandling mot ämbetsman (10: 1).

L. ^{25/5} 1894 utsträckte straffskyddet för tjänsteman till person, som är anställd vid sådan av enskilda personer, menigheter eller bolag gjord vattenbyggnad eller järnvägsanläggning, på vilken stadgandena i *Str. L.* 19: 11, 12 skola tillämpas.

L. ^{27/4} 1906 borttog bestämmelserna om norsk ämbetsman och tjänsteman.

Beträffande *uppror* visar L. K. i det väsentliga samma struktur, som institutet har i nu gällande lag. L. K. betecknar själv

i motiverna strukturen såsom en indelning i »tre grader»: samling, som skingras på myndighets (i första upplagan: på »embetsmans») befallning — olydnad mot sådan befallning, i form av trots med »oljud, smädeord eller hot» — övergång till våld å person eller groft våld å egendom (»bryta eller rifva de hus, eller plundra eller förstöra de annan egendom»). Inom första graden straffas endast anstiftare och anförare; de högre graderna omfatta alla deltagare, således andra graden även sådana, som visat olydnad genom att kvarstanna men icke deltagit i »oljud, smädeord eller hot», och tredje graden även sådana, som icke personligen deltagit i våldshandlingarne (för de övriga stadgades idealkonkurrens med våldsstraffet). Offentlig uppmaning till uppror straffades såsom försök, såvitt den ej kom att utgöra delaktighet i ett följande uppror. Upproret karaktäriserades i övrigt genom det specifika upprorssyftet (»att med förenadt våld sätta sig upp emot verkställighet af offentlig Myndighets bud, eller att den till någon embets-åtgärd tvinga, eller att derföre hämnas») men även utan dylikt syfte förelåg uppror, om en ordningsstörande folksamling, i stället för att skingra sig, övergick till våld å person (ej nödvändigt å ämbetsmännen) eller egendom. Dessutom uppställdes en bestämmelse om användande av krigsmanskap för upprorets stilandande.

Då **L. B.** avgav sitt förslag (1844), hade undertiden en K. proposition avlåtits till Rikets Ständer (1840) med förslag till förordning mot olovliga folksamlingar. Propositionen antogs icke, men dess innehåll såväl som Ständernas svarsskrivelse (1841) föranledde vissa ändringar i L. K.:s förslag. Sålunda infördes ett stadgande om absolut dödsstraff för upprorsman, som dödat den upproret stilla ville (11: 11). Frågan om militärmakts användning behandlades mera utförligt: jämlikt Ständernas önskan angavs vad som skulle förstås med *civilmyndighet*, och i likhet med propositionen stadgades för militärbefälhavare rätt och plikt att i nödfall handla i civilmyndighets ställe. Överensstämmande med båda statsmakterna formu-

lerades en kort varning (11: 14) att förkunnas, innan vapenstyrka finge nyttjas (L. K. hade föreslagit uppläsning av lagen). — I övrigt borttogs den nyssnämnda av L. K. lämnade beskrivning på »trotset» mot myndighet (»oljud, smådeord eller hot»).

Den 6 februari 1849 utfärdades en *K. F.* »angående förändrade stadganden emot uppror och olofliga sammankomster», i så gott som fullständig överensstämmelse med L. B. för vad angår rekvisiten; straffminima höjdes dock vid de lindrigare fallen (utom för deltagare i upplopp, som icke utvecklats till uppror, där straffet ej obetydligt sänktes). Våldshandling föranledde, för gärningsmannen, kumulation med upprorsstraffet (då någon bestämmelse om idealkonkurrens icke fanns att hänvisa till). Varningsformeln borttogs.

Str. L. 1864 (10: 7—13) ändrar det absoluta dödsstraffet i 10: 10 till alternativt (»miste livet eller dömes till straffarbete på livstid») och visar dessutom några smärre jämkningar i straffsatserna. Förslagets bestämmelse om idealkonkurrens i nyssnämnda fall infördes i stället för kumulationen.

Genom *L.* ²⁸/₁₀ 1887 höjdes straffmaximum i 10: 11 för offentlig uppmaning till uppror. Men genom *L.* ¹⁶/₆ 1906 borttogs hela bestämmelsen, då straffet i 10: 14 för offentlig uppmaning överhuvud till brott betydligt skärptes.

L. ²³/₁₀ 1914 sänkte minimum, vid synnerligen mildrande omständigheter, för deltagare (icke anstiftare eller anförare) i upplopp (10: 13) som utvecklats till uppror; ävenså minima (för båda kategorierna) vid uppror, som fortgått till våld (10: 9).

Genom *L.* ¹⁴/₆ 1917 gjordes en ändring i definitionen på civilmyndighet (landsfogde i st. f. kronofogde).

L. ³/₆ 1921 borttog dödsstraffet i 10: 10.

Genom *K. F.* ²⁰/₁ 1779 jfd med *M. B.* 19: 1, 2 hade straffet för *fångbefriande* blivit påfallande lågt, såvitt kroppsskada icke

tillfogats vaktaren (200 resp. 100 dalers böter, allteftersom våld förekommit eller icke). Straffet skärptes väsentligt av **L. K.** (6 års maximum vid våld, 3 års maximum i andra fall), varjämte fängelses brytande fördes tillsammans med våld å person. Fångens närmaste (*»make, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, eller den, som med honom i första svågerlag lika nära förenad är»*) blevo straffria, där icke våld använts. *»Var den undkomne för gäld häktad»*, inträdde mindre straff, men gärningsmannen blev ansvarig för den undkomnes skuld; i andra upplagan av förslaget (8: 5) utsträcktes detta civila ansvar även till de närmaste (med undantag av make), som vid befriande utan våld blevo straffria.

L. B. 11: 18—22 sänkte straffen och utsträckte den civila ansvarigheten även till *make* (8: 5); till straffria anhöriga lades även *fosterbarn*.

Str. L. 1864 borttog privilegiationen för den fångnes närmaste. Icke heller förekommo särskilda stadganden rörande *»för gäld häktad»* (ehuru bysättningsinstitutet ännu kvarstod, till utsökningens ikraftträdande $\frac{1}{1}$ 1879). Däremot införde *Str. L.*, som i motsats till förslagen icke generaliserat försöksstraffet, en bestämmelse om straffbart försök till befriande genom våld. Minimum vid befriande utan våld höjdes.

Genom *L.* $\frac{28}{10}$ 1887 sänktes minima betydligt vid båda fallen.

Beträffande *personalfaution* överensstämmer redan det första förslaget av **L. K.** (1832) i allt väsentligt med nuvarande lag. Personal- och realfaution sammanföras sålunda såsom *»efterföljande delaktighet»* i den allmänna delens delaktighetskapitel (5: 9—10); bestämmelsen göres uttryckligen subsidiär i förhållande till egentlig delaktighet (*»utan att hafva sådan del i brott, som förr sagdt är»*); straffet bestämmes närmast genom en fix skala men kvalificeras under den dubbla förutsättningen av *animus lucri* och

hög straffbarhet hos huvudbrottet; även *culpa* straffas; nära anhöriga (»make, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, eller den, som med den brottslige i första svågerlag lika nära förenad är») lämnas straffria vid döljande av brottslingen eller befordrande av hans flykt. I andra upplagan (1839) utsträcktes visserligen anhöriges straffrihet till hela området av både personal- och realfaution. Men **L. B.** (5: 12) återvände till första upplagans ståndpunkt, därvid det sedan förblev; även tillades *fosterbarn* till kretsen av privilegierade.

Genom *L.* 14/6 1917 tillades till den privilegierade kretsen: *adoptivfader, adoptivmoder och adoptivbarn.*

Bestämmelserna om rubbande av löst gods, som är satt i *kvarstad* eller *utmätt*; om överträdelse av förbud att *skingra gods* eller giva annans gods ut; om brytande av *myndighets insegel*; samt om skadande av *myndighets kungörelse* återfinnas i förslagen lika med nuvarande strafflag; dock har *Str. L.*, för sistnämnda fall, sänkt straffet till »böter, högst etthundra riksdaler» (förut: böter).

Obehörigt uppträdande såsom ämbets- eller tjänsteman uppställes redan av **L. K.**, såsom av nuvarande lag, bland bedrägeribrotten; och likasom nu tillfogas en mildare bestämmelse för det fall, att gärningen skett utan bedräglig avsikt. Emellertid omfattar sistnämnda fall enligt detta och följande förslag, till skillnad från nuvarande lag, allt obehörigt utövande, även om gärningsmannen icke utgivit sig för ämbets- eller tjänsteman. Övergången till nuvarande ståndpunkt skedde genom *K. F.* 7/9 1858 »om förfalskning, så ock om bedrägeri och annan oredlighet», § 28².

Straffet, som sänkts av *Str. L.* 1864, höjdes genom *L.* 20/6 1890, i sammanhang med höjningen av det allmänna bedrägeristraffet.

FJÄRDE AVDELNINGEN.

Motiver.

I. Utkastets förhållande till gällande lag.

Under rubriken »*Om brott mot offentlig myndighet*» innehåller *Str. L.* 10 kap. dels brott mot bestämt allmänt organ (1—12 §§) dels brott mot bestämd allmän funktion (13, 15, 17—19, 21—23 §§) dels vissa brott mot det allmänna, som icke (i varje fall icke alltid) kunna sägas angripa bestämt allmänt organ eller sådan funktion, i dessa uttrycks här använda betydelse (14, 16 §§); dels slutligen ett fall, som riktigast bör hänföras till brott mot enskild (20 §). Å andra sidan förekomma otvetydiga fall av brott mot allmänt organ eller allmän funktion på andra ställen i strafflagen. Detta gäller dels fall, som lagstiftaren själv torde ha uppfattat såsom brott mot det allmänna (om ock icke alltid mot staten) — jfr särskilt 8, 9, 11, 13, 25 kapp. — dels fall, som efter äldre åskådning icke uppfattades såsom självständiga brott eller icke såsom brott mot det allmänna: *Str. L.* 3: 9—11 (»efterföljande delaktighet»); 16: 1—6 (falsk angivelse); 22: 6 (obehörigt uppträdande såsom ämbetsman).

Utk., som under rubriken »*Brott mot myndighet m. m.*» medtagit dels vissa brott mot bestämt allmänt organ dels vissa brott mot bestämd allmän funktion — men inga fall, som icke böra hänföras till någon av dessa typer — har förbigått vissa av

de i strafflagens 10 kap. upptagna fall och medtagit andra, som där icke förekomma.

Institut i strafflagens 10 kap., som icke upptagits i Utk. (Str. L. 10: 2 [5], 13—16, 20, 23):

Str. L. 10: 2 [5]. Ärekränkning mot ämbetsman har i Utk. II, §§ 2, 8 behandlats såsom kvalifikation av vanlig ärekränkning. Försåvitt ärekränkningen består i hot om våld å person, faller den under detta Utk., 1, 2 §§.

*Str. L. 10: 13, 14, 15: Gemensamt för dessa bestämmelser är, att de däri beskrivna brott, såvitt de kunna anses utgöra angrepp mot allmän funktion, kunna inskränka sig till den negativa formen, olydnad mot myndighet. Denna form har emellertid överhuvud förbigåtts av Utk., av det skäl, att det längre fram torde bära bli föremål för prövning, huruvida icke olydnad mot myndighets föreskrift *in casu* bör, såsom i somliga lagar skett (t. ex. N.; H.), generellt kriminaliseras — eventuellt vid sidan av särskilda bestämmelser, sådana som de nyssnämnda. — Vad i övrigt beträffar dessa bestämmelser var för sig, är det tydligt, att det i *Str. L. 10: 13* beskrivna »upplopp» lätt kan övergå till positivt angrepp mot myndighet (vilket dock icke föreligger i och med varje »våld å person eller egendom»). Men skulle så ske, kommer fallet under *Utk. 1* eller *2 §*. — Det i *Str. L. 10: 14* behandlade delikt omfattar olika fall av *offentligt* försök till anstiftan. Denna anstiftan kan gå ut på »brott»; men även på »ohörsamhet mot lag eller laga myndighet», utan att olydnaden i och för sig behöver vara kriminaliserad. Det *brott*, vars anstiftande fyller rekvisitet, kan naturligen vara ett brott mot staten eller det allmänna, men lika väl ett brott mot enskild. I sistnämnda fall — offentlig uppmaning till brott mot enskild — kan den omständighet, att anstiftansförsöket skett offentligt, icke förvandla försöket till ett brott mot staten. Men visserligen får uppmaningen genom sin offentlighet en viss allmänfarlig karaktär, på liknande sätt som förorsakande av mordbrand eller över-*

svämning i förhållande till enstaka misshandel eller skadegörelse. — I 15 § innehålles en bestämmelse om församlingsfrihet, som tydligen icke har sin plats i strafflagen. Det egentliga rekvisitet innefattar endast den rent negativa formen av angrepp: olydnad mot myndighets bud.

Str. L. 10: 16: Sätillvida som »*allmänt värv*» sammanfaller med allmän funktion, kan det här beskrivna brott anses rikta sig mot allmän funktion (i det grunden för dess beklädande med visst organ angripes). Då emellertid straffskyddet framför allt avser statsmaktens skapande, såvitt det sker genom val, synes lämpligast, såsom ofta skett i lagarne, att uppställa institutet i sammanhang med de »centrala» angreppen mot staten.

Str. L. 10: 20: Den repression, som lagstiftaren här avsett, har i det väsentliga icke gällt obehörigt uppträdande som »Könungens befallningshavande» eller dylikt (jfr *Str. L. 22: 6*) utan endast besittningsstöringen. Då emellertid lagstiftaren utelämnat det svåraste fallet, besittningsstörande utan någon egen rätt å den störandes sida, har rekvisitet, som bekant, i praktiken måst så utvidgas, att denna lucka utfyllts. Det hör i varje fall uppenbarligen till brott mot enskild. — Till den del *att själv taga sig rätt* skulle vara att anse som ett obehörigt utövande av allmänt organs verksamhet, faller gärningen under **Utk. 13 §**.

Str. L. 10: 23: Att »*vägra inträde*» åt den, som i tjänsteärendet äger att fordra det, faller under den generella bestämmelsen i **Utk. 3 §** om den, som (annorledes än genom våld å person eller hot därmed) *söker hindra* allmänt organ i utövningen av dess verksamhet. Till den del detsamma icke gäller om att *vägra handräckning*, torde få anses, med den ringa utsträckning, som en dylik handräckningsskyldighet har i vårt land, att kriminalisationen därav, i den mån den icke åstadkommes genom en allmän bestämmelse om *olydnad* eller uppställes bland *förseelserna*, kan överlämnas åt specialbestämmelser.

I **Utk.** upptagna institut, som icke förekomma i strafflagens 10 kap. (**Utk.** 3, 4, 7, 8—10, 11, 13, 14 §§):

Dessa fall äro dels sådana, som upptagits på annat ställe i strafflagen (**Utk.** 4, 8—10, 13 §§), dels sådana, som icke förekomma i strafflagen (**Utk.** 3, 7, 11, 14 §§).

Till den förra gruppen höra:

1) *aktiv korruption*: *Str. L.* 25: 5; **Utk.** 4 §. Såvitt man här icke anlägger synpunkten av delaktighet i ämbetsbrott (o: i den passiva korruptionen), vilket vår lag icke kan antagas hava gjort, synes riktigast att även i yttre avseende behandla fallet såsom ett självständigt brott, mot allmän funktion;

2) *personalfaution*: *Str. L.* 3: 9—11; **Utk.** 8—10 §§. Förhållandet mellan »förbrottet» och personalfautionen döljer visserligen, teoretiskt sett, flera ännu olösta svårigheter. Men i det hela kan dock svårligen betvivlas, att den moderna lagstiftningens alldeles bestämda tendens att behandla fallet såsom ett i det väsentliga självständigt brott, är riktig. Det framstår därmed såsom ett angrepp på allmän funktion, nämligen på statens straffrättsskipande verksamhet;

3) *obehörigt uppträdande som ämbetsman*: *Str. L.* 22: 6; **Utk.** 13 §. Den i några lagar, varibland den svenska, starkt accentuerade förbindelsen mellan detta brott och bedrägeribrottet är principieellt sett av tillfällig natur och ingalunda ägnad att prevalera vid brottets placering eller närmare bestämmande: angreppet på den allmänna funktion, vari brottslingen »inblandar sig», föreligger likaväl, om intet bedrägerisyfte eller överhuvud lukrativt syfte finnes. Kommer bedrägeri eller försök därtill med i spelet, föreligger konkurrens.

Till den senare gruppen höra:

1) **Utk.** 3 §, som innehåller en allmän bestämmelse om den, som, på annat sätt än i 1 § sägs, söker tvinga eller hindra allmänt organ i utövningen av dess verksamhet. Detta stadgande innesluter i sig *Str. L.* 10: 6 (våldsamt motstånd utan att för-

rättningsman våldföres) och 23 (vägrande av inträde, jfr ov.), men därjämte även allt annat tvång eller hinder, som sker på annat sätt än genom våld å person eller hot därmed (**Utk.** 1 §);

2) **Utk.** 7 §, som stadgar, i anslutning till bestämmelsen i 6 § om fångbefrielse, straff för den, som olovligen sätter sig i förbindelse med person, vilken friheten lagligen berövats. Härom jfr ned. s. 227;

3) **Utk.** 11 §, som jämte bestämmelserna i *Str. L.* 10: 21, 22 om rubbande av kvarstad etc. uttryckligen medtagit rubbande av *beslagtaget* gods och dessutom tillagt en generalklausul om störande ingrepp i allmänt organs förfogande över sak; jfr ned. s. 232;

4) **Utk.** 14 §, som uppställer, i sammanhang med bestämmelsen i 13 § om obehörigt uppträdande som ämbetsman, en generell straffbestämmelse för den, som annars obehörigen utövar verksamhet, varför särskild behörighet eller myndighets tillstånd fordras. Anslutningsvis har här (ehuru eljest icke olydnadsbrott medtagits, jfr ov. s. 210) stadgats straff även för den, som mot särskilt förbud av myndighet utövar visst yrke.

II. Specialmotivering.

A) Angrepp å allmänt organ medelst våld å person eller hot därmed: 1, 2 (och 5) §§.

1) Brottssubjektet.

Beträffande den viktiga frågan om förhållandet mellan individuellt angrepp på allmänt organ och upprorsinstitutet har **Utk.** följt den moderna lagstiftningens tendens och behandlat det senare såsom ren kvalifikation av det förra. Kvalifikationsgrunden rör enbart brottssubjektet: skärpningen inträder i och med att brottet begås av en eller flere »deltagare i folksamling» (2 §).

Jämfört med strafflagens uttryck: *Nu samlar sig folkmängd tillhopa* etc. torde genom **Utk.:**s formulering tydligare uttryckas, att upprorssyftet icke behöver föreligga redan under det samlingen bildas. Uttrycket *folksamling* torde ställa något mindre anspråk på deltagarnes antal än *folkmängd*. Att i likhet med flere — mest äldre — lagar uppställa ett siffermässigt minimum för antalet deltagare i uppror torde icke vara att rekommendera, då den väsentliga ökning i faran, varpå det bör komma an, kan bero på flere andra omständigheter: beväpning, myndighetens resurser till motstånd, upprorsuppsåtets intensitet o. s. v. — Skulle strafflagens uttryck i 10: 7 »*med förenat våld*» så tolkas, att uppror icke finge anses föreligga, om, enligt upprorsplanen, våldshandlingen beräknats företagen blott av någon viss eller några få deltagare (t. ex. beväpnade), under det att den stora mängden blott bildade rygg åt dessa, så låge häri en olikhet med **Utk.**, som lämnar alldeles öppet, huruvida våldshandlingen

eller överhuvud gärningen utförts av en större eller mindre procent av folksamlingen.

Då kvalifikationen icke avser att göra någon ändring i de allmänna reglerna för det subjektiva rekvisitet, fordras hos varje deltagare, som skall falla under 2 §, *uppsåt* (på vanligt sätt bestämt), att brottet, sådant det beskrivits i 1 §, skall komma till stånd, vare sig genom subjektets egen eller genom annan deltagares handling (det fordras alltså även *känedom och gillande av syftet* att tvinga eller hindra etc., jfr *Princ. III*, 143).

Kvalifikationens rättsverkan, sålunda den skärpning, som inträder enligt 2 §, består dels däri, att de deltagare, vilka enligt allmänna regler blott skulle straffas för mindre väsentlig delaktighet, straffas såsom gärningsmän; dels däri, att vissa deltagare, nämligen anstiftare och ledare, komma under ett särskilt högre maximum. Uttrycket *ledare* har ansetts lämpligare än *anförare*, som kanske väl mycket betonar det *yttre* framträdandet.

2) Handlingen.

Handlingen har i **Utk.** — lika för 1 och 2 §§ — bestämts såsom *våld å person eller hot* med sådant våld. Då *Str. L.* 10: 1 talar om *våld eller annan misshandel å ämbetsman*, så lärer under ordet misshandel svårligen ingå mera än som nu får anses innehållet i »våld å person». Efter modern terminologi kunde man snarare än »våld eller annan misshandel» tänka sig uttrycket *misshandel eller annat våld* (särskilt med hänsyn till våld i form av frihetsbrott). Förorsakande av kroppsskada (även uppsåtligt) kan visserligen tänkas falla utanför både begreppen våld och misshandel. Men någon praktisk nödvändighet att särskilt medtaga detta fall torde knappast föreligga: då försök att tvinga eller hindra straffas generellt efter **Utk.** 3 §, skulle en dylik sanktion huvudsakligen få betydelse, om gärningen utgjorde hämnd å ämbetsmannen. Ett sådant brott torde emellertid få anses till-

räckligt reprimerat genom dithörande bestämmelser bland brott mot kroppslig integritet.

För det fall, att annat våld än våld å person kommer till användning i syfte att tvinga eller hindra, inträder **Utk.** 3 §; jfr *Str. L.* 10: 6, som dock endast talar om våldsamt *motstånd*. Föreligger ej dylikt syfte, bliva de allmänna bestämmelserna att tillämpa (så alltid enligt *Str. L.*, exempelvis vid hämnd å ämbetsman medelst våld å hans egendom — såvida icke en sådan gärning skulle ha karaktären av injurie, 10: 2). Har sådant angrepp — i ena eller andra syftet — förövats av »deltagare i folksamling», gäller icke skärpningsregeln i 2 § utan de allmänna reglerna för medgärningsmannaskap resp. delaktighet inträda (resp. de särskilda skärpningsbestämmelser, som kunna uppställas för brott, begångna av en folkmassa, jfr ned. *sub* 5). Häri ligger en olikhet med strafflagen, som i 10: 7 talar om *våld* utan vidare begränsning.

Har vid det individuella brottet våldet å person varit av den beskaffenhet, att straffmaximum överstiger böter, bör konkurrens äga rum mellan bestämmelsen här (**Utk.** 1 § 1 st.) och den allmänna bestämmelsen om våld. Denna synpunkt blir på motsvarande sätt tillämplig vid uppror. Har upproret gått ut på svårare våld än vad som stannar inom strafframen för 1 §, exempelvis på dråp å ämbetsman, kommer bestämmelsen i 2 § att verka därhän, att varje deltagare, som haft dylikt uppsåt, skall, därest det svåra brottet kommer till utförande, straffas såsom gärningsman till dråp etc. (eventuellt: för försök därtill). Uppgår maximum till åtta års tukthus eller däröver, komma anstiftare och ledare under samma skala som övriga deltagare. — De deltagare, som icke insett, att upproret gick ut på dråp etc., men väl, att våld å ämbetsmans person varit avsett, straffas efter 1 §.

Str. L. 10: 1 medtager ej *hot* om våld å person. I stället föres »*hotelse*» överhuvud emot ämbetsman, i eller för hans äm-

bete, tillsammans med injurier i 10: 2. **Utk.** har avsöndrat hot om våld å person och fört detta fall tillsammans med verkligt våld i 1 §. Annat hot måste bestraffas resp. såsom ärekränkning eller frihetsbrott; beträffande ärekränkning har **Spec. Utk.** II, § 2, 8, såsom redan erinrat, uppställt sådant brott mot ämbetsman såsom kvalifikation. Betraktat såsom tvångsmedel (och icke såsom brott emot kroppslig integritet) kunna våld och hot komma varandra så nära, att en principiell åtskillnad dem emellan (vilken här oftast *icke* upprätthålles av gällande lagar; så även alla här berörda strafflagsförslag) icke synes fullt naturlig.

3) Brottsojektet.

Strafflagen uppställer ett annat brottsojekt vid det individuella brottet (10: 1—5) än vid uppror (10: 7 ff.). Under det objektet i förra fallet omfattar varje allmän befattningshavare, som icke genom särskilda stadganden undantagits, och därutöver de i 10: 5 tillagda fall, inskränkes objektet i 7 § till myndighet. Då **Utk.** behandlar upproret blott såsom kvalifikation, grundad på brottssubjektet, följer härav, att objektet vid uppror vidgas till överensstämmelse med objektet vid det enkla brottet. Vad återigen detta senare beträffar, avser **Utk.** att, lika med gällande lag, medtaga alla innehavare av »allmän befattning», som icke genom särskilda bestämmelser (i grundlag eller eljest) undantagits. Då störande, hinder, tvång eller hämnd, som ingå i rekvisitet, kunna rikta sig antingen mot myndighet eller ämbetsverk, bestående av flere personer, *eller* mot person, som ingredierar i myndighet eller ämbetsverk av denna art, *eller* mot person, som själv utgör allmänt organ, så har **Utk.** valt den formulering, att närmast »*allmänt organ*» uppställts såsom objekt för det brottsliga syftet, och därefter tillagts (§ 5), att gärning företagen mot någon av de personer, av vilka allmänt organ kan vara sammansatt, skall anses lika med gärning företagen mot organet i sin helhet. Härvid förutsättes, att un-

der »allmänt organ» resp. under personer, som tillsammans bilda allmänt organ, inbegripes var och en, som blivit »förordnad eller vald att utöva allmän befattning», om än så provisoriskt; ävenså innehavare av enskild tjänst (t. ex. vid enskilda järnvägar), som genom särskilda bestämmelser fått befogenhet att i vissa fall uppträda såsom allmänt organ. En närmare definition av begreppet »allmänt organ», eventuellt gemensam för olika institut, har förbehållits.

I **Utk.** 5 § medtages den, som blivit »förordnad eller kallad att *tillhandagå*» vid utövning av verksamhet, som tillkommer allmänt organ. Ett sådant biträde kan icke anses falla under uttrycken »allmän befattningshavare» eller »allmänt organ», men lär dock förtjäna ett särskilt straffskydd, likasom enligt gällande lag. Några lagar medtaga var och en, som *faktiskt* biträtt allmänt organ; andra uppställa mera formella fordringar; det sista gäller även svensk rättspraxis och **Utk.** avser icke någon ändring häruti.

Det torde förtjäna övervägas, huruvida icke, lika med t. ex. italienska och spanska lagarne, brottsobjektet bör utsträckas till tjänsteman, som lämnat tjänsten, såvida angreppet dock skett för tjänstens skull. Då emellertid ett ståndpunktstagande häri kan medföra konsekvenser på annat håll, har denna fråga tillsvidare uppskjutits.

Det huvudsakligen i norska lagen förekommande stadgandet om eventuellt straffskydd för främmande lands myndighet (reciprocitet förutsatt) har i varje fall icke ansetts böra i detta sammanhang upptagas.

Svenska strafflagen, likasom ett fåtal andra (numera huvudsakligen Ungerns), uppställer olika straffbarhetsgrader efter stats-tjänarens rang och ställning. Denna gradering, som redan **L. K.** ursprungligen hade uppgivit (jfr ov. s. 202), torde i vår tid ej längre vara lämplig — varmed visserligen icke är sagt, att ej synpunkten bör få inverka vid straffmätningen.

4) Intressekollision.

En av straffrättens mest omdebatterade frågor är den, huruvida ämbetsmannen skall åtnjuta det särskilda straffskyddet även i och för en orättmätig ämbetshandling. Flertalet lagar taga position till frågan, men svaret har utfallit mycket olika. Endast sällan låta lagarne (såsom **It.** och **R.**) *straffrihet quoad hoc* utan vidare inträda för angriparen, så snart ämbetsmannen överskridit sin befogenhet. Något oftare förekommer, att ett *mindre straff* uppställs för det fall, att den angripne ämbetsmannen förfarit rättsstridigt. Någongång (norska lagen) frias den, som mot ämbetsmannens rättsstridighet endast ställer hot, men straffas (åtminstone eventuellt) den, som går till våld. Den moderna tendensen att lösa problemet synes dock vara att fria den, som endast använder negativt tvång (*hindrar* ämbetsmans rättsstridiga gärning) men straffa den, som använder positivt tvång (*tingar* ämbetsman till ämbetshandling, som han rättsstridigt vill underlåta).

Då emellertid var och en av de tänkbara lösningarne har sina ganska uppenbara praktiska betänkligheter och alla möta svårigheter i avseende på det subjektiva rekviset hos angriparen, har **Utk.**, här såsom ofta i fråga om intressekollisioner, ansett tillrådigast att överlämna frågan åt domaren *in casu*. Gällande lag har även förbigått frågan och rättspraxis har upprepade gånger, då skäl till straffrihet på denna grund förelegat, statuerat sådan. Någon olägenhet av att lagen fortfarande iakttaga tystnad, torde därför ej behöva befaras, men kanske snarare av motsatsen. Ville man t. ex. följa skiljelinjen mellan positivt och negativt tvång, skulle kanske en legalisering av motstånd (med våld eller hot å person) i obetydligare fall framstå såsom stötande, då å andra sidan ett positivt tvång, om sakligen än så berättigat, alltid straffades (*quoad hoc*), såvida ej situationen stegrats till nödvärn eller nöd. Icke heller det principiella skiljandet mellan ett ringa våld och ett hot av grövsta

slag är fullt övertygande. Därtill kommer den ständigt oundgängliga svårigheten beträffande gärningsmannens subjektiva uppfattning av ämbetshandlingens rättsenlighet eller rättsstridighet. Samtliga svårigheter accentueras, såvida man skall låta samma regler gälla för kvalifikationen, upproret, som för det enkla brottet. — Det synes därför, att lösningen av problemet lämpligast bör överlämnas åt domaren, under avvägande av alla *in casu* förekommande omständigheter.

5) Handlingsprogressen och förhållandet mellan uppror och upplopp.

Strafflagen har en väsentligt annan konsumtionspunkt för det enkla brottet än för upproret. Det förra fullbordas först i och med att det kommer till »våld eller annan misshandel å ämbetsman» (10: 1); upproret däremot (10: 7) redan i och med att den samlade folkmängden »ådagalagt uppsåt» att med våld (icke nödvändigt: våld å ämbetsman eller överhuvud å person) öva tvång etc. å myndighet, förutsatt att myndighets uppmaning att skingras tillkommit resp. icke åttlytts (jfr ov. s. 53). Då åter **Utk.** bestämt upproret såsom ren kvalifikation, har konsumtionspunkten blivit densamma som vid det enkla brottet. Denna är emellertid såtillvida tidigare än enligt *Str. L.* 10: 1, som redan *hotet* om våld å ämbetsman är nog för brottets fullbordning (vilket fall enligt *Str. L.* endast kommer, såsom injurie, under den lindriga bestämmelsen i 10: 2 [r. 5], jfr ov.).

Har en ordningsstörande folksamling kommit till stånd, men ännu intet hot om personligt våld å allmänt organ framställts, så föreligger icke brott enligt **Utk.** 2 §. Gärningen kommer då närmast under synpunkten av *fridsbrott* (vilka icke av **Utk.** behandlas i detta sammanhang). Om ordningsstörandet så utvecklar sig, att folkmängden övar våld mot person eller egendom men icke våld (eller hot) mot ämbetsman, så lär ett sådant förlopp

kräva särskilda straffbestämmelser men fortfarande icke i detta sammanhang. Skulle myndigheten gentemot en ordningsstörande folksamling ingripa med uppmaning att skingras och denna uppmaning icke åtlydas, så föreligger brott mot allmän *funktion* (men icke mot allmänt organ, jfr ov. s. 50): här övergår således gärningen till brott *mot staten*, men denna typ av brott mot staten har på ovan angiven grund icke nu medtagits (jfr ov. s. 210). Har folksamlingen såväl förövat våld (eller hot) å ämbetsman som annat våld eller andra brott, inträder konkurrens mellan de beträffande bestämmelserna. Sålunda inträder även konkurrens, om folksamlingen dels övat våld å ämbetsman eller framställt hot därom, dels underlåtit att åtlyda myndighets uppmaning att skingras.

Den genomgående tanken i denna konstruktion är att skarpt skilja det verkliga angreppet på allmänt organ från andra oroligheter, som därmed lätt kunna förenas; samt att vid sammanträffande använda vanliga konkurrensregler (något som icke utesluter, att legalkonkurrens skulle kunna uppställas för särskilda fall, om sådant vid undersökning av fridsbrotten visar sig önskvärt). Ståndpunkten har, bland nu gällande lagar, tydligast intagits av **N.**, j. o. s. 51.

Då det sålunda i förevarande fall (**Utk.** 2 §) alltid skall hava kommit så långt som åtminstone till *hot* om våld å ämbetsmans person, har det icke ansetts skäl att uppställa några särskilda regler om *tätige Reue* (utöver vad som kan följa av allmänstraffrättsliga bestämmelser).

Uppställandet av regler för myndighets användande av militärmakt i syfte att dämpa upproret (*Str. L.* 10: 12) har ansetts icke rätteligen hava sin plats i strafflagen.

6) Straffen.

Sammanför man straffbestämmelserna i *Str. L.* 10: 1 och 5, så framkommer, beträffande »våld eller annan misshandel» å

ämbets- eller tjänsteman en straffskala från 5 kronors böter till 4 års straffarbete. **Utk.** 1 § har högre minimum (20 dagsböter) och lägre maximum (3 års fängelse).

Beträffande *uppror* har strafflagen indelat rättsverkan i flere etapper, med åtskillnad mellan »anstiftare och anförare» å ena sidan och övriga deltagare å den andra: vid skingrande på myndighets befallning: *straffarbete från 6 månader till 2 år* för de förre, *straffrihet* för de senare; vid »trotsighet» mot befallningen, resp. *straffarbete 2—4 år* och *fängelse — straffarbete i 2 år*; vid våld å person etc. resp. *straffarbete i 2—10 år* och *straffarbete upp till 6 år*. Dessutom utsättes, vid dråp å »den, som uppror stilla vill», ett särskilt straff för gärningsmannen, nämligen *livstids straffarbete*.

I stället för detta system låter **Utk.** upproret på det sätt inverka straffskärpande, att, i och med att upprorsbrottet är fullbordat (d. v. s. att åtminstone *hot* om personligt våld å ämbetsman förekommit), *anstiftare och ledare* komma under ett maximum av åtta års tukthus och minimum av femtio dagsböter (men om våldshandlingen, sådan den ingått i deras uppsåt, är belagd med högre straff, under detta); och att *övriga deltagare* ställas under gärningsmannastraff till den våldshandling (å allmänt organ), som faller inom deras uppsåt, dock minst under ett maximum av 3 års fängelse och minimum av 20 dagsböter. — Till den del andra brott förövas än emot allmänt organ, inträder konkurrens, därvid frågan om legalkonkurrens lämnas öppen.

B) Aktiv Korruption (4 §).

Den viktigaste frågan *de lege ferenda* beträffande aktiv korruption, rör rekvisitets omfång med hänsyn till dels korruptionshandlingens tidsförhållande till ämbetsåtgärden (föregående eller efterföljande) dels den sistnämndas förhållande till rättsordningen (rättsenlig eller rättsstridig). Under det att flertalet lagar vid den passiva korruptionen giva rekvisitet stort omfång i nämnda hänseenden, är, såsom ovan anmärkt, vid den aktiva korruptionen det mera vanliga, att lagen förutsätter, att korruptionshandlingen gått före ämbetsåtgärden och att denna varit rättsstridig. En sådan ståndpunkt intages, bland många andra strafflagar, av den svenska; och tillräckliga skäl torde ej finnas för en utvidgning därav. Snarast kunde väl ifrågasättas att medtaga alla fall av ämbetsåtgärdens rättsstridighet, således även dem, där korruptionshandlingen följer efter ämbetsåtgärden. Det egentliga skälet skulle väl vara misstanken, att ämbetsmannens förhoppning om blivande belöning bestämt honom till den rättsstridiga åtgärden. Försåvitt emellertid ett dylikt förhållande kan visas, torde förloppet gemenligen innefatta ett föregående löfte av *extraneus* om belöning — vilket enligt **Utk.** 4 § såväl som enligt gällande lag konstituerar föregående korruption. Kan åter sammanhanget icke visas, bör ett presumptionsstraff på blotta misstanken icke ifrågakomma. Ville man avstå från fordran på kausalsammanhanget, d. v. s. anse *extraneus* straffbar även då han icke haft någon verklig andel i den rättsstridiga ämbetsåtgärdens tillkomst, så drives man närmast därhän att giva den aktiva korruptionen samma omfång som den passiva. Det blir då ämbetsmannens

överträdelse av sin specialplikt, som, reflekterad i *extraneus*' medvetande, blir enda grunden för dennes straffbarhet; och den slutliga konsekvensen blir, att *extraneus* straffas för varje delaktighet i ämbetsbrott. Avvisar man denna konsekvens, så torde den enda hållbara ståndpunkten vara att straffa *extraneus*, då han varit kausal för en objektiv rättsstridighet i funktionsutövningen, men icke eljest.

Att brottet konsumeras redan genom att *söka* förleda torde så mycket mindre böra väcka betänkligheter, som gärningar av detta slag sällan torde bli uppenbara i andra fall, än då de stannat vid försök.

C) Befriande av fånge (6, 7 och 15 §§).

1) Brottssubjektet.

En del lagar, isynnerhet romanska och anglikanska, straffa i större eller mindre utsträckning *fången själv* för rymning. Men ehuru det naturligen icke föreligger någon verklig intressekollision, är dock det psykologiska tvånget i detta fall av den art, att strafffrihet *quoad hoc* synes böra medgivas. Om svårare brottslingars rymning gemenligen innebär större samhällsfara än mindre brottslingars, så är å andra sidan det psykologiska tvånget starkare, ju svårare straffet är. Gällande strafflags ståndpunkt synes därför böra bibehållas; den delas bland annat — bortsett från myteri — av alla här berörda strafflagsförslag utom det italienska. — Vad åter angår *myteri*, kan väl antagas, att det i alla allvarsammare fall är förbundet åtminstone med *hot* om personligt våld å allmänt organ och sålunda blir självständigt straffbart.

En *privilegiation* för fången närstående brottssubjekter — allmän vid vanlig personalfaution — förekommer i några lagar, t. ex. den finska, även vid fångbefrielse (och stadgades även i förslagen till 1864 års strafflag, jfr ov. s. 207). Emellertid läser befrielse av den, som redan är i myndighets våld, innefatta ett så mycket starkare trots mot statens vilja, att det riktiga torde vara att i likhet med flertalet lagar icke här medgiva en sådan privilegiation.

2) Handlingen.

Omfånget av handlingsobjektet varierar i lagarna från att uttryckligen inskränkas till *straffånge* till att omfatta var och en,

som, likgiltigt på vad grund (även civilrättslig), hålles *in lawful custody* el. dyl. Att exempelvis internerade brottslingar, kriminella sinnessjuka, på tvångsarbetsanstalt anbragta o. s. v. böra medtagas, synes ej kunna betvivlas; ej heller, å andra sidan, att enskild persons stundom inträdande rätt att gripa brottsling *icke* bör likställas med myndighets beslut om häktning etc. Däremot kan man möjligen tveka, om objektet skall inskränkas till personer, vilka friheten berövats i sammanhang med ett strafförfarande eller utsträckas även till andra fall, där frihetsberövandet beslutits av myndighet. **Utk.** har föreslagit sistnämnda vidsträcktare omfattning (lika med t. ex. holländska lagen).

Utk. har icke upptagit den *struktur* av deliktet, som förekommer i åtskilliga lagar, vare sig baserad på arten av förvaring (t. ex. **Sp.**) eller beskaffenheten av förbrottet resp. av dess straff (t. ex. **Ö.**; **Fr.**) eller, rörande medlet för befrielsen, på frågan, huruvida våld resp. visst slags våld kommit till användning eller icke (t. ex. **S.** 10: 17). För att träffa det riktiga borde en sådan struktur, såsom också skett i en del anglikanska lagar, samtidigt använda alla dessa indelningslinjer. Men denna komplikation torde icke motsvaras av praktiska fördelar, då i alla fall straffskalan icke behöver få mera än normalt omfång. **Utk.** har därför nöjt sig med att utbryta dels försvårande dels synnerligen mildrande omständigheter.

Svenska strafflagen intager den sällsynta ståndpunkt att straffa försök till fångbefrielse endast då handlingen haft (eller beräknats få) formen av våld. Då listen ingalunda är så avgjort mindre samhällsfarlig än våldet, har **Utk.** i likhet med nästan alla lagar (jfr ov. s. 93) utsträckt försökets straffbarhet till hela rekvisitet.

I 7 § stadgas, i anslutning till bestämmelsen i 6 § om fångbefrielse, bötesstraff för den, som olovligen sätter sig i förbindelse

med någon, vilken friheten genom myndighets beslut berövats (likaså t. ex. den nya danska lagen, 124²). Härmed avses naturligen särskilt förberedelsehandlingar till fångbefrielse, t. ex. tillhandahållande av vapen eller andra redskap. Men även om syftet icke är sådant, synes en kriminalisation vara på sin plats; å andra sidan torde en dylik icke vara påkallad vid sådana förberedelsehandlingar av tredje man, som ännu icke lett till förbindelse mellan honom och fången.

D) Personalfaution (8—10 §§).

Såsom förut anmärkt, har av de i *Str.L.* 3: 9—11 innefattade rekvisit endast personalfautionen här medtagits, under det realfautionen uppfattats såsom övervägande förmögenhetsbrott.

Beträffande gränslinjen mellan de båda fautionsformerna har **Utk.** genom sluten uppräknings så bestämt personalfautionen, att den innefattar dels döljande av brottslingens person eller befordrande av hans flykt, dels förvanskande eller utplånande av bevisning. Därmed är sagt, att hjälp till brottslingen i syfte att säkra honom fördelarna av brottet icke kommer under personal- utan under realfaution (lika med t. ex. norska lagen och i motsats till den tyska m. fl.). Än vidare följer härav, att andra än här uppräknade former av bistånd till brottslingen i syfte att undandraga honom straffet icke i detta sammanhang kriminaliseras, t. ex. utstående av straff (även erläggande av böter) i den dömdes ställe; påverkan på målsägande etc. för att förekomma angivelse eller åtal; falska uppgifter såsom stöd för brottslingens nådeansökan o. s. v. Vissa sådana fall kunna på särskild grund bli straffbara (t. ex. det sistnämnda såsom falsk förklaring till myndighet); andra fall torde bära lämnas utan kriminalsanktion.

Då personalfautionen uppställs såsom ett fullt självständigt brott, har **Utk.**, likasom i allmänhet de lagar, som intaga denna ståndpunkt, åt tolkningen överlämnat de svårigheter, som kunna uppstå rörande förhållandet i konkurrensavseende mellan personalfaution och delaktighet i förbrottet.

Bortsett från englikansk rätt, hava lagarna allmänt i större eller mindre utsträckning privilegierat personalfautionen, då den

begås av nära anförvant till brottslingen. Svenska strafflagen har inskränkt privilegiationen till de fall, att fautionen bestått i döljande av brottslingen eller befordrande av hans flykt. **Utk.** föreslår i likhet med det stora flertalet lagar utsträckning av privilegiationen till förvanskande eller utplånande av bevis: frestelsen att hindra upptäckten av en nära anförvants brott kan väl i regel anses åtminstone lika stark och naturlig som frestelsen att, sedan upptäckten skett, rädda brottslingen från straff. Privilegiationen omfattar brottslingens »*närmaste*», vilket uttryck förutsättes definierat i strafflagens allmänna del.

Beträffande privilegiationens verkan föreslår **Utk.**, i olikhet med några förslag men lika med det stora flertalet gällande lagar, varibland den svenska, att den bestämmes till obetingad straffrihet.

I flertalet lagar, även sådana som uppställa personalfautionen såsom ett särskilt brott, skilt från delaktighet, har *straffet* bestämts mer eller mindre accessoriskt i förhållande till förbrottets. Ofta sker detta genom en maximering i förhållande till förbrottets maximum (maximum = förbrottets maximum, tre fjärdedelar därav, två tredjedelar, hälften o. s. v.). Då man uppgiver delaktighets-synpunkten, synas emellertid inga tillräckliga skäl till en dylik fast relation föreligga, vadan **Utk.**, häruti överensstämmande med den svenska strafflagen, icke föreslår någon sådan.

S. innehåller dock såtillvida ett accessoriskt moment, som den uppställer en kvalifikation, av vars två förutsättningar den ena är viss svårhet hos förbrottet; den andra är *animus lucri*. Då **Utk.** icke här medtager realfaution och *animus lucri* icke synes spela någon större praktisk roll vid personalfaution, har denna kvalifikation icke uppställts. — I stället har **Utk.** med högre minimum utbrutit det fall, att fautionen gäller en, på grund av dom för straffbar gärning, i offentlig anstalt (straffanstalt, interneringsanstalt, kriminalasyl etc.) förvarad person, som rymt från anstalten.

S. tillhör de mycket få lagar, vilka straffa personalfaution även i *culpa*. Ehuru det icke är uteslutet, att lagstiftaren härvid bestämts mera av hänsyn till den med personalfautionen sammanförda realfautionen, har **Utk.** dock behållit *culpa*-straffet även här; detta huvudsakligen av det skäl, att handlingens beskaffenhet innebär en viss risk för att en tendens eljest skall uppstå i praxis att såsom *dolus* behandla fall, vilka riktigast äro att uppfatta såsom endast *culpa*.

E) Angrepp på myndighets förfogande över saker
(11 och 12 §§).

Lagarne hava allmänt uppställt ett särskilt straffskydd, i större eller mindre utsträckning, för varjehanda former av störande utav allmänt organs förfoganderätt över saker. I många lagar förekommer ett sådant straffskydd i form av en förstärkning av det allmänna besittningsskyddet; någongång så, att det högre besittningsskyddet gäller alla i allmänt organs besittning befintliga saker, men oftare så, att det inskränkes till vissa slag av föremål (exempelvis bevismedel), som äro av särskild vikt för organets funktion.

Ännu oftare förekommer emellertid, att lagarne uppställa skydd för vissa former av statsligt förfogande av offentligträttslig natur, utan privaträttslig motsvarighet — förfoganden, som i allmänhet hava den negativa karaktär, att de innebära *förbud*, göra viss inskränkning i enskilt rättssubjekts förfoganderätt över sak (t. ex. förbud mot avhändande eller förflyttning). Såvitt i dylika fall det allmänna organet icke har äganderätt eller annan sakrätt och ej heller besittning till saken, skulle en överträdelse av förbudet (t. ex. av besittaren), vid frånvaro av särskild sanktion, bliva straffritt eller åtminstone endast såtillvida straffbart, som det förutom angreppet på myndighetens auktoritet även innebure ett angrepp på enskild rätt (t. ex. panträtt). Stundom använda lagarne ordet *beslag* eller motsvarande för alla fall av sistnämnda typ; stundom åter skiljes mellan utmätning etc., där ändamålet med statens förfogande är att skydda enskild rätt, och beslag (i inskränkt betydelse), där ändamålet är annat. Här-

vid inskränka några lagar straffskyddet till förstnämnda fall (såvida de icke — mera sällan — åtnöja sig med att kriminalisera det i gärningen eventuellt innefattade brottet mot enskild, jfr. ov. s. 141), medan andra lagar medtaga båda fallen.

Det ovannämnda särskilda besittningsskyddet förekommer icke i svensk rätt (lika litet som i norsk eller dansk). Den svenska rätten, som överhuvud icke har något uttryckligt stadgande om straff för besittningsstörande som sådant, har intet annat tillämpligt stadgande än **Str. L.** 10: 20 i dess analogiska utvidgning. Givetvis bör en uttrycklig bestämmelse om *allmänt* skydd för besittning uppställas. Men åtminstone för det fall, att en sådan skulle, såsom i flera lagar, få sin plats bland förseelserna, synes en särskild bestämmelse om skydd för allmänt organs besittning väl kunna försvaras, då ett dylikt angrepp genomsnittligen måste anses stå på en högre straffbarhetsnivå. Däremot synes det stränga straffhot, som några lagar i detta sammanhang uppställa med (uttrycklig eller underförstådd) hänsyftning på *bevismedel* i myndighets besittning böra — såvitt det icke göres överflödigt genom bestämmelser om negativt-materiell förfalskning — komma i betraktande först vid en fullständig sanktionering av bevisning inför myndighet.

Gällande lag straffskyddar redan den förfoganderätt, som myndighet tillerkänner sig genom kvarstad, utmätning eller förbud att skingra gods eller giva annans gods ut. Till dessa fall torde även böra läggas beslagtagande (såsom jämnställt med de övriga fallen, såvitt beslut om beslag kan komma till stånd utan besittningstagande å myndighets sida [se t. ex. *Giftst.* 7/12 1906, § 44¹] eller innan sådant hinner ske).

Såsom generalklausul, innefattande jämväl angrepp på besittning, använder **Utk.** uttrycket »*ingripa störande i allmänt organs förfogande över sak*», vilket torde innefatta även det fall, att saken utan att tagas ur myndighets besittning göres svåråtkomlig (jfr. ov. s. 137).

I stället för uttrycket i *Str. L. 10: 21 bryter man offentlig myndighets insegel, varmed saker eller skrifter tillslutna äro föreslås i Utk. 11 § 2 st. elokutionen skada eller borttaga försegling eller märke, varigenom allmänt organs förfogande över sak betecknas, eller bereda sig tillträde till innehållet i förvaringspersedel eller till rum, som av allmänt organ på dylikt sätt tillslutits.* Sistnämnda formulering överensstämmer med gällande lag däri, att sigill, som endast innebär bekräftelse av namnteckning etc., icke medtages. Däremot utvidgas den nuvarande ståndpunkten såtillvida, att det icke behöver vara fråga om *tillslutande* av föremål; varje *betecknande* av myndighets förfogande gör tillfyllest. Att **Utk.** uttryckligen medtager även den, som utan att skada själva sigillet »bereder sig tillträde till innehållet» i på dylikt sätt tillsluten förvaringspersedel etc., lärer väl icke innefatta någon saklig olikhet med lagens ståndpunkt.

I stället för uttrycket i *Str. L. 10: 19 Var som olovligen tager bort, river eller annorledes skadar offentlig myndighets kungörelse eller underrättelse, som till allmän kännedom anslagen är föreslås i Utk. 12 § Skadar eller borttager man anslag, som av allmänt organ uppsatts till allmän efter rättelse eller kännedom.* Sakligen torde detta icke innebära någon annan olikhet, än att begreppet *offentlig myndighet* vidgats till *allmänt organ*. I betraktande av den vitträckande verkan en dylik gärning under omständigheter kan få, föreslås en väsentlig höjning av straffmaximum (vilket av 1864 års strafflag sänktes i förhållande till förslagens bestämmelser, jfr ov. s. 208).

F) Obehörigt uppträdande såsom allmänt organ etc.

(13 och 14 §§).

Obehörigt uppträdande såsom ämbets- eller tjänsteman behandlas i *Str. L.* 22: 6 i nära anslutning till bedrägeribrottet. Då det i andra stycket heter *giver man sig eljest obehörigen ut för ämbets- eller tjänsteman*, måste antagas, att jämväl första stycket — där det talas om att *svikligen tillvälla sig utövning av ämbete eller tjänst* — förutsätter, att man obehörigen giver sig ut för ämbets- eller tjänsteman. Bestämmelsen i 22: 6¹ är såtillvida väsentligt strängare än den allmänna bedrägeribestämmelsen i 22: 1, som minimum är sex månaders straffarbete (emot 5 kronors böter enligt 22: 1), resultat icke fordras för brottets konsumtion, samt uppsåtet icke behöver ha gått ut på *ekonomiskt* resultat (*i uppsåt att skada göra eller fördel sig eller annan bereda*). Enbart att giva sig ut för ämbetsman (utan företagande av ämbetshandling) straffas icke *quoad hoc*; företagande av ämbetshandling utan att giva sig ut för ämbetsman kommer *quoad hoc* under den allmänna strafflagen endast såvitt 10: 20 är tillämplig.

Utk. har icke ställt förevarande fall i sammanhang med bedrägeribrottet och överhuvud icke berört den möjlighet, att kombination därmed föreligger. Skulle en bestämmelse om legal-konkurrens anses nödig, torde den böra uppställas under bedrägeribrottet.

Såsom det primära brottet uppställer **Utk.** obehörigt utövande av verksamhet, som endast tillkommer allmänt organ, och behandlar såsom kvalifikation det fall, att man därvid obehörigen giver sig ut för allmänt organ. Det fall åter, att man, utan

obehörigt utövande av sådan verksamhet, giver sig ut för allmänt organ, torde, om det skall kriminaliseras, böra uppställas bland förseelserna.

Av det sagda följer, att de i utländsk praxis och teori ofta diskuterade frågor (jfr ov. ss. 167—168), dels huruvida den företagna handlingen är att anse såsom ämbetshandling, dels huruvida inkulpaten kan anses hava *givit sig ut* för ämbetsman, enligt **Utk.** få den betydelse, att straffbarhet efter denna bestämmelse bortfaller, såvida handlingen icke är att anse såsom ämbetshandling, men inträder (efter det ena eller andra alternativet i 13 §) utan avseende på huruvida inkulpaten utgivit sig för ämbetsman, såvida han dock företagit en ämbetshandling.

I 14 § har **Utk.**, lika med t. ex. de nya danska och spanska lagarne, i sammanhang med bestämmelsen om obehörigt uppträdande som ämbetsman, uppställt en generell straffbestämmelse för den, som eljest utövar verksamhet, varför särskild behörighet eller myndighets tillstånd fordras. I ganska många fall torde dylika handlingar — åtminstone då det är fråga om ett mera permanent utövande — vara av den beskaffenhet, att de överstiga förseelsernas straffbarhetsnivå.

I detta sammanhang synes även en straffbestämmelse om utövande av yrke mot särskilt förbud av myndighet böra upptagas (såvitt en sådan icke göres överflödigg genom en allmännare bestämmelse om olydnad mot myndighets förbud, jfr ov. s. 210).

Bilaga 1 till Andra Avd.

Gällande lagar.

I. Angrepp å allmänt organ.

S. 10 kap. 1 §. Gör någon våld eller annan misshandel å ämbetsman, i ämbetsärende, eller för att honom till någon ämbetsåtgärd tvinga eller därifrån hindra, eller att å honom för sådan åtgärd hämnas; dömes till straffarbete i högst fyra år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande, må till fängelse i högst ett år eller böter, dock ej under etthundra riksdaler, dömas.

Med ämbetsman förstås i denna lag den, som med Konungens fullmakt å ämbetet försedd är, eller ämbete av lika värdighet innehaver, eller i sådan ämbetsmans ställe lagligen satt är; så ock domare, ändå att han ej blivit av Konungen förordnad.

2 §. Talar eller skriver man smädligen, eller förgriper sig med hotelse eller annan missfirmlig gärning, emot ämbetsman, i eller för hans ämbete; vare straffet böter från och med tjugofem till och med ett tusen riksdaler eller fängelse i högst ett år.

3 §. Vad om brott emot ämbetsman i 1 och 2 §§ stadgat är, gälle även för det fall, då ledamot i taxerings- eller prövningskommitté eller styrelse över allmänt verk eller allmän inrättning, eller den som i nämnd eller jury sitter, våldföres eller förolämpas, i eller för utövningen av sådan befattning.

5 §. Förbryter man sig, såsom i 1 eller 2 § sägs, emot tjänsteman eller annan, den där icke innehaver ämbete eller sådant uppdrag, som i 1 § omtalas, men är förordnad eller vald att offentligt tjänsteärende förrätta eller annan allmän befattning utöva, eller kallad att vid offentlig förrättning tillhandagå; dömes, i det fall, som i 1 § sagt är, till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader, men, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till böter, och i det fall, som i 2 § sägs, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Skall, till följd av Konungens förordnande, vad i 19 kap. 11 och 12 §§ om statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad eller järnvägsanläggning stadgat är tillämpas å dylik inrättning, som av enskilda personer, menigheter eller bolag gjord är; gälle vad i denna § är stadgat även för det fall, att brott, som där omförmäles, begås emot person, som är vid sådan inrättning anställd.

6 §. Gör någon, vid offentlig förrättning, våldsamt motstånd, utan att förrättningsman våldföres; straffes med fängelse i högst sex månader eller böter.

7 §. Nu samlar sig folkmängd tillhopa och lägger det uppsåt å daga, att med förenat våld sätta sig upp emot verk-

ställighet av offentlig myndighets bud, eller att den till någon ämbetsåtgärd tvinga, eller att för sådan åtgärd hämnas: skingra sig de upprorsmän, på offentlig myndighets befallning; då skola anstiftare och anförare dömas till straffarbete från och med sex månader till och med två år; men de övriga vare från straff frie.

8 §. Skingra sig ej upprorsmän, utan visa trotsighet emot offentliga myndighetens befallning; varde dömde, anstiftare och anförare till straffarbete från och med två till och med fyra år, och annan deltagare i upproret till sådant arbete i högst två år eller; där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse.

9 §. Göra upprorsmän våld å person, eller bryta eller förstöra de hus, eller plundra eller fördärva de annan egendom; då skola de dömas, anstiftare och anförare till straffarbete från och med två till och med tio år, och annan deltagare i upproret till sådant arbete i högst sex år; varde ock för våld eller annan brottslig gärning, som vid uppror begås, gärningsmannen straffad efter ty i 4 kap. 1 § skils.

10 §. Dräper upprorsman den, som uppror stilla vill; dömes till straffarbete på livstid.

Varder upprorsman dräpen; ligge ogill.

12 §. Till upprors stillande må krigsmanskap användas; dock äge det ej å upprorsmän vapen förr bruka, än den på stället varande civilmyndighet tre gånger ljudeligen i Konungens namn befallt dem att genast åtskiljas, vid äventyr att vapenmakt eljest användes. Övergå upprorsmän så hastigt till våld, att civilmyndigheten ej kan så förfara, som nu sagt är; då äge den myndighet förordna, att upproret med vapenmakt genast stillas skall. Ej må dock i något fall vapen längre brukas, än civilmyndighet finner sådant, för upprorets stillande, nödigt vara.

Med civilmyndighet förstås här Konungens befallningshavande, borgmästare eller polismästare i stad och landsfogde å landet, eller den, som i sådan ämbetsmans ställe satt är.

Är ej civilmyndighet tillstädes, och kan ej dess ankomst avbidas; då äge på stället varande högste militärbefälhavare så förfara, som för civilmyndigheten nu stadgat är.

13 §. Samlar sig folkmängd tillhopa och störer lugnet eller allmänna ordningen, utan att dock lägga å daga sådant uppsåt, som i 7 § sägs, och skingrar sig ej den folkmängd, på offentlig myndighets befallning, utan visar trotsighet däremot; då skola anstiftare och anförare av det upplopp till straffarbete i högst ett år och annan deltagare i upploppet till böter från och med tio till och med tvåhundra riksdaler dömas. Övergå de till våld å person eller egendom; vare lag, som i 9, 10 och 12 §§ om uppror sägs; dock att för sådan deltagare i upploppet, som ej är anstiftare eller anförare, straff efter 9 § må, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, ned sättas till fängelse.

16 kap. § 1. Den, som med våld eller hot om våld tvingar eller söker tvinga tjänsteman att företaga eller underlåta tjensteåtgärd, eller på dylikt sätt gör honom motstånd i tjensteärende, eller eljest våldför sig å tjänsteman i utöfning af tjensten eller för att hämnas å honom för tjensteåtgärd, straffes med tukthus i högst fyra år eller fängelse ej under tre månader, eller, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, med fängelse i högst tre månader eller böter från och med femtio till och med femhundra mark. Begås sådan handling, som nu är sagd, emot den, hvilken blifvit förordnad eller vald att tillhandagå vid offentlig

förrättning, eller emot vakt eller postkarl eller annan i tjensteutöfning stadd krigsman; vare lag samma.

§ 2. Hvar, som uppsåtligen, dock utan våld eller hot om våld, gör tjenstemän hinder i utöfningen af tjensten, straffes med fängelse i högst tre månader eller böter ej öfver trehundra mark.

Lag samma vare, om brottet föröfvas emot någon af de i 2 mom. 1 § nämnde personer, eller emot den, som fått lof att anställa husransakan.

§ 3. Samlar sig folk tillhopa i mängd och ådagalägger uppsåt att i förening begå brott, som i 1 § sägs, eller att eljest störa allmän säkerhet och ordning; samt skingrar sig ej efter sådan uppmaning dertill, som i 6 § nämnes; straffes för upplopp, anstiftare och anförare med fängelse i högst två år, samt af de öfrige enhvar, som ej åttlydt uppmaningen, med fängelse ej öfver sex månader eller böter högst femhundra mark.

§ 4. Begår församlad folkmängd i förening brott, som i 1 § sägs; straffes anstiftare och anförare, så ock enhvar, som i utförandet af sådant brott tagit del, för uppror med tukthus från och med ett till och med nio år eller, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, med fängelse ej under sex månader. Annan deltagare i upproret dömes till tukthus eller fängelse i högst tre år eller, vid synnerligen mildrande omständigheter, till böter ej under ett-hundra mark.

N. § 127. Den, som ved vold søger at formaa en offentlig tjenestemand til at foretage eller undlade en tjenestehandling eller at hindre ham under en saadan, eller som medvirker hertil, straffes med fængsel indtil 3 aar, men indtil 5 aar, naar han tidligere er straffet for en for-

brydelse af voldsom art eller han udfører forbrydelsen i forening med nogen anden.

Har tjenestemanden ved utilbørligt forhold givet anledning til forbrydelsen, anvendes bøder eller fængsel indtil 1 aar. Under særdeles formildende omstændigheder kan i dette tilfælde straf bortfalde.

Som offentlige tjenestemænd ansees her ogsaa ved jernbanerne ansatte betjente, militære vagter samt enhver, som efter opfordring eller pligtmæssig yder en offentlig tjenestemand bistand.

I tilfælde af gjensidighed kan kongen bestemme, at ovenstaaende straffe ogsaa finder anvendelse paa forbrydelser mod andet lands offentlig myndighed.

§ 128. Den, som ved trusler eller ved ydelse af eller tilsagn om fordele søger at formaa en offentlig tjenestemand til uretmæssig at foretage eller undlade en tjenestehandling, eller som medvirker hertil, straffes med bøder eller med fængsel indtil 1 aar.

Bestemmelserne i forrige paragraf, sidste og næstsidste led, finder tilsvarende anvendelse.

§ 130. Med bøder eller med hefte eller fængsel indtil 1 aar straffes den, som mod bedre vidende offentlig tillægger nogen af statsmagterne eller en anden offentlig myndighed handlinger, som de ikke har foretaget, eller giver en vildledende fremstilling af de omstændigheder, hvorunder eller den maade, hvorpaa de har handlet, eller som medvirker hertil.

Er den urigtige paastand fremført i hensigt at skade vedkommende myndighed i det almindelige omdømme, kommer samme straf till anvendelse, ogsaa naar paastanden er fremført af grov uagtsomhed.

§ 254 finder tilsvarende anvendelse. Er forbrydelsen forøvet mod stor-

tinget, nogen af dets afdelinger, komiteer eller tjenestemænd, finder paatale alene sted efter begjæring af stortinget. Ellers finder paatale sted efter begjæring af vedkommende regjeringsdepartement eller efter kongens bestemmelse.

§ 326. Med bøder eller med fængsel indtil 6 maaneder straffes den, som

1. hindrer eller søger at hindre en offentlig tjenestemand i den lovlige udførelse af tjenesten eller vægrer sig ved at tilstede ham adgang til steder, hvor han er berettiget til saadan, eller
2. forulemper ham under hans udførelse af tjenesten ved skjældsord eller anden fornærmelig adfærd,

eller som medvirker hertil.

Med hensyn til, hvem der er at anse for offentlige tjenestemænd, gjælder det i § 127 bestemte.

hittills gällande lag av 10/2 1866:

D. § 98. Den, som med Vold eller Trudsel om Vold overfalder en Embedsmand under Udførelsen af hans Embedsgjæring eller i Anledning af samme, saavel som den, der paa lige Maade søger at tvinge en Embedsmand til at foretage en Embedshandling eller at afholde ham fra dens Udførelse, ansees, forsaavidt Forbrydelsen ikke efter sin Beskaffenhed medfører høiere Straf, med Strafarbejde indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder med Fængsel, dog ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel.

Lægger ellers Nogen en Embedsmand Hindringer iveien for Udførelsen af hans Embedsforretninger, straffes han med Fængsel eller Bøder.

Lige med Embedsmænd anses i den omhandlede Henseende Amtsraadsmed-

lemmer, Sogneforstandere eller andre lignende valgte Ihændehavere af offentlig Myndighed med Hensyn til Udøvelsen av samme.

§ 99. Den, som gjør sig skyldig i Vold eller Trudsel om Vold mod Skildvagter, Militairpatrouiller eller andre udkommanderede Militairpersoner eller lægger dem Hindringer iveien for Udførelsen af deres Hverv, straffes efter Forskrifterne i § 98, dog at Straffen i de under sammes 1ste Stykke hørende Tilfælde efter omstændighederne kan nedsættes indtil 1 Maanedes simpelt Fængsel.

§ 100. Foretager Nogen de i § 98 betegnede Handlinger mod underordnede Rets- eller Politibetjente, Toldassistenter, Sognefogder, Stævningsmænd eller andre lignende offentlige Bestillingsmænd, straffes han med Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar, Fængsel eller under formildende Omstændigheder med Bøder.

Lige med de nævnte Bestillingsmænd anses de Personer, som af Retten eller Øvrigheden i Embedsmédfor ere kaldte til Bistand ved Udførelsen af offentlige Forretninger.

§ 101. Den, som med Haan, Skjældsord eller anden fornærmelig Tiltale overfalder en Embedsmand eller nogen anden af de i §§ 98—100 omhandlede Personer under Udførelsen af deres Embede eller Bestilling eller i Anledning af samme, straffes med Fængsel eller Bøder.

§ 102. Ved Udmaalingen af de i §§ 98—101 fastsatte Straffe bliver den Omstændighed, at vedkommende Embedsmand eller Bestillingsmand selv ved sin urigtige Adfærd har givet Anledning til Gjæringen, at tage i Betragtning som en Formildelsesgrund, og kan endog under denne Forudsætning Straf af Fængsel nedsættes til Bøder.

§ 103. Har en samlet Mængde offentlig ved Ord eller Handlinger tilkjendegivet den Hensigt i Forening at tvinge

Øvrigheden til at foretage eller undlade en Handling eller i Forening at vise voldsom Modstand imod Udførelsen af en af Øvrigheden truffen Bestemmelse, blive Hovedmændene, forsaavidt der øves Vold mod Person eller Gods, at anse med Strafarbejde indtil 6 Aar, og de øvrige Deltagere med Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller med Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar.

Øves ingen Vold mod Person eller Gods, men den forsamlede Mængde dog ikke har villet efterkomme Øvrighedens Opfordring til at gaa fra hinanden (§ 104), straffes Hovedmændene med Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller med Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar, og de øvrige Deltagere med Fængsel. Saafremt derimod den forsamlede Mængde, uden at have forøvet Vold mod Person eller Gods, enten af egen Tilskyndelse eller paa Opfordring af Øvrigheden igjen er gaaet fra hinanden, blive kun Hovedmændene at straffe med Fængsel eller med Forbedringshusarbejde indtil 1 Aar.

nya lagen av 15/4 1930 (ännu icke gällande):

D. § 119. *Stk. 1.* Den, som med Vold eller Trusel om Vold overfalder nogen, hvem det paahviler at handle i Medfør af offentlig Tjeneste eller Hverv, under Udførelsen af Tjenesten eller Hvervet eller i Anledning af samme, eller som paa lige Maade søger at hindre en saadan Person i at foretage en loylik Tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en Tjenestehandling, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Aar, under formildende Omstændigheder med Bøde.

Stk. 2. Lægger nogen ellers de nævnte Personer Hindringer i Vejen for Udførelsen af deres Tjeneste eller Hverv, straffes han med Hæfte eller Bøde eller

under skærpene Omstændigheder med Fængsel indtil 6 Maanedere.

§ 120. De i § 119 foreskrevne Straffe finder, naar de der nævnte Handlinger iværksættes ved Hjælp af Opløb, Anvendelse paa dem, der anstifter til eller leder Opløbet, og paa de Deltagere, som undlader at efterkomme Øvrighedens loylik forkyndte Paabud til Mængden om at skilles.

§ 121. Den, som med Haan, Skældsord eller anden fornærmelig Tiltale overfalder nogen af de i § 119 nævnte Personer under Udførelsen af hans Tjeneste eller Hverv eller i Anledning af samme, straffes med Bøde eller Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maanedere.

179. Hij die door geweld of bedreiging met geweld een ambtenaar dwingt tot het volvoeren eener ambtsverrichting of het nalaten eener rechtmatige ambtsverrichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren. **H.**

180. Hij die zich met geweld of bedreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, of tegen personen die hem daarbij krachtens wettelijke verplichting of op zijn verzoek bijstand verleen, wordt, als schuldig aan wederspanningheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

181. De dwang en de wederspanningheid in de artikelen 179 en 180 omschreven worden gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren, indien het misdrijf of de daarmede gepaard gaande feitelijkheden eenig lichamelijk letsel ten gevolge hebben;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden, indien

zij zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebben.

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien zij den dood ten gevolge hebben.

182. De dwang en de wederspanning in de artikelen 179 en 180 omschreven, door twee of meer personen met vereenigde krachten gepleegd, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

De schuldige wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden, indien het door hem gepleegde misdrijf of de daarbij door hem gepleegde feitelijke den eenig lichamelijk letsel ten gevolge hebben;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien zij zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebben;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien zij den dood ten gevolge hebben.

183. Met ambtenaren worden ten aanzien der artikelen 179—182 gelijkgesteld de bestuurders benevens de beëdigde beamtten en bedienden van spoorwagendiensten.

T. 113. Wer einem Beamten, welcher zur Vollstreckung von Gesetzen, von Befehlen und Anordnungen der Verwaltungsbehörden oder von Urteilen und Verfügungen der Gerichte berufen ist, in der rechtmässigen Ausübung seines Amtes durch Gewalt oder durch Bedrohung mit Gewalt Widerstand leistet, oder wer einen solchen Beamten während der rechtmässigen Ausübung seines Amtes tötlich angreift, wird mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu zwei Jahren bestraft.

Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe bis zu einem Jahre oder Geldstrafe ein.

Dieselben Strafvorschriften treten ein,

wenn die Handlung gegen Personen, welche zur Unterstützung des Beamten zugezogen waren, oder gegen Mannschaften der bewaffneten Macht, oder gegen Mannschaften einer Gemeinde-, Schutz- oder Bürgerwehr in Ausübung des Dienstes begangen wird.

114. Wer es unternimmt, durch Gewalt oder Drohung eine Behörde oder einen Beamten zur Vornahme oder Unterlassung einer Amtshandlung zu nötigen, wird mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft.

Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe bis zu zwei Jahren oder Geldstrafe ein.

115. Wer an einer öffentlichen Zusammenrottung, bei welcher eine der in den §§ 113 und 114 bezeichneten Handlungen mit vereinten Kräften begangen wird, teilnimmt, wird wegen Aufruhrs mit Gefängnis nicht unter sechs Monaten bestraft.

Die Rädelsführer, sowie diejenigen Aufrührer, welche eine der in den §§ 113 und 114 bezeichneten Handlungen begehen, werden mit Zuchthaus bis zu zehn Jahren bestraft; auch kann auf Zulässigkeit von Polizeiaufsicht erkannt werden. Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe nicht unter sechs Monaten ein.

116. Wird eine auf öffentlichen Wegen, Strassen oder Plätzen versammelte Menschenmenge von dem zuständigen Beamten oder Befehlshaber der bewaffneten Macht aufgefordert, sich zu entfernen, so wird jeder der Versammelten, welcher nach der dritten Aufforderung sich nicht entfernt, wegen Auflaufs mit Gefängnis bis zu drei Monaten oder mit Geldstrafe bestraft.

Ist bei einem Auflaufe gegen die Beamten oder die bewaffnete Macht mit vereinten Kräften tätlicher Widerstand geleistet oder Gewalt verübt worden,

so treten gegen diejenigen, welche an diesen Handlungen teilgenommen haben, die Strafen des Aufruhrs ein.

117. Wer einem Forst- oder Jagdbeamten, einem Waldeigentümer, Forst- oder Jagdberechtigten, oder einem von diesen bestellten Aufseher in der rechtmässigen Ausübung seines Amtes oder Rechtes durch Gewalt oder durch Bedrohung mit Gewalt Widerstand leistet, oder wer eine dieser Personen während der Ausübung ihres Amtes oder Rechtes tätzlich angreift, wird mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu drei Jahren bestraft.

Ist der Widerstand oder der Angriff unter Drohung mit Schiessgewehr, Äxten oder anderen gefährlichen Werkzeugen erfolgt, oder mit Gewalt an der Person begangen worden, so tritt Gefängnisstrafe nicht unter drei Monaten ein.

Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt in den Fällen des Absatz 1 Gefängnisstrafe bis zu einem Jahre, in den Fällen des Absatz 2 Gefängnisstrafe nicht unter einem Monat ein.

118. Ist durch den Widerstand oder den Angriff eine Körperverletzung dessen, gegen welchen die Handlung begangen ist, verursacht worden, so ist auf Zuchthaus bis zu zehn Jahren zu erkennen.

Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe nicht unter drei Monaten ein.

119. Wenn eine der in den §§ 117 und 118 bezeichneten Handlungen von mehreren gemeinschaftlich begangen worden ist, so kann die Strafe bis um die Hälfte des angedrohten Höchstbetrages, die Gefängnisstrafe jedoch nicht über fünf Jahre erhöht werden.

Ö. § 68. Die Zusammenrottung mehrerer Personen, um der Obrigkeit mit Gewalt Widerstand zu leisten, ist das

Verbrechen des Aufstandes; die Absicht eines solchen Widerstandes mag sein, um etwas zu erzwingen, sich einer aufliegenden Pflicht zu entziehen, eine Anstalt oder die Vollziehung eines öffentlichen Befehles zu vereiteln, oder auf was immer für eine Art die öffentliche Ruhe zu stören.

Dabei macht es keinen Unterschied, ob diese Gewalttätigkeit gegen einen Richter, eine obrigkeitliche Person, einen Beamten, Abgeordneten, Bestellten oder Diener einer Staats- oder Gemeindebehörde, gegen eine Zivil-, Finanz- oder Militärwache, oder einen Gendarmen, oder gegen einen zur Bewachung der Wälder aufgestellten, wenn auch in Privatdiensten stehenden, jedoch von der zuständigen landesfürstlichen Behörde beedeeten Forstbeamten oder gegen das auf solche Weise beedeete Forstaufsichtspersonal, oder gegen einen zur Aufsicht auf Staats- oder Privateisenbahnen, oder zur Besorgung des Verkehrs auf denselben, oder zum Schutze oder Betriebe des Staatstelegraphen Bestellten gerichtet ist, insofern diese Personen in Vollziehung eines obrigkeitlichen Auftrages, oder in Ausübung ihres Amtes oder Dienstes begriffen sind.

§ 69. Jeder macht sich des Aufstandes schuldig, der sich der Rottierung, es sei gleich anfänglich, oder erst in dem Fortgange, zugesellet.

§ 70. Diejenigen, welche bei einem Aufstande gegen die zur Stillung der Unruhe herbeikomenden obrigkeitlichen Personen oder Wachen in der Widersetzlichkeit beharren, haben schwere Kerkerstrafe von fünf bis zehn Jahren, und wenn sie zugleich Aufwiegler oder Rädelsführer sind, von zehn bis zwanzig Jahren verwirkt.

§ 71. Ausser dem Falle des vorstehenden Paragraphen sind die Aufwiegler und Rädelsführer zu schwerer Kerkerstrafe von fünf bis zehn Jahren,

die übrigen Mitschuldigen aber nach Mass der Gefährlichkeit, Schädlichkeit und ihrer Teilnahme auf ein bis fünf Jahre zu verurteilen.

§ 72. Hat sich die Unruhe bei ihrer Entstehung ohne weiteren gefährlichen Ausbruch bald wieder gelegt, so ist gegen die Aufwiegler und Rädelsführer Kerker zwischen einem und fünf Jahren, gegen die übrigen Schuldigen aber zwischen sechs Monaten und einem Jahre zu verhängen.

§ 73. Wenn es bei einer, aus was immer für einer Veranlassung entstandenen Zusammenrottung durch die Widerpenstigkeit gegen die von der Behörde vorausgegangene Abmahnung und durch die Vereinigung wirklich gewaltsamer Mittel so weit kommt, dass zur Herstellung der Ruhe und Ordnung eine ausserordentliche Gewalt angewendet werden muss, so ist Aufruhr vorhanden, und jeder macht sich des Verbrechens schuldig, der an einer solchen Rottierung teilnimmt.

§ 74. Wenn dem Aufruhr durch Standrecht Einhalt geschehen muss, so hat die Todesstrafe nach den im Gesetze über das Verfahren enthaltenen Vorschriften statt.

§ 75. Ausser dem Falle des Standrechtes sollen die Aufwiegler und Rädelsführer zu schwerer Kerkerstrafe von zehn bis zwanzig Jahren und bei sehr hohem Grade der Bosheit und Gefährlichkeit des Anschlages auf lebenslang verurteilt werden.

Die übrigen Mitschuldigen sollen mit schwerem Kerker von einem bis fünf Jahren, bei höherem Grade der Bosheit und Teilnahme aber von fünf bis zu zehn Jahren bestraft werden.

§ 76. Das Verbrechen der öffentlichen Gewalttätigkeit wird in folgenden Fällen begangen:

Erster Fall. Wenn jemand für sich

allein oder in Verbindung mit anderen, eine von der Regierung zur Verhandlung öffentlicher Angelegenheiten berufene Versammlung, ein Gericht, oder eine andere öffentliche Behörde in ihrem Zusammenritte, Bestande oder in ihrer Wirksamkeit gewalttätig stört oder hindert, oder auf ihre Beschlüsse durch gefährliche Bedrohung einzuwirken sucht, insoferne die Handlung sich nicht als ein anderes schwereres Verbrechen darstellt.

§ 77. Dieses Verbrechen soll mit schwerem Kerker von einem bis zu fünf Jahren und bei besonders erschwerenden Umständen bis zu zehn Jahren bestraft werden.

§ 78. Zweiter Fall. Eben dieses Verbrechens macht sich derjenige schuldig, welcher die im § 76 bezeichneten Handlungen gegen gesetzlich anerkannte Körperschaften oder gegen Versammlungen begeht, die unter Mitwirkung oder Aufsicht einer öffentlichen Behörde gehalten werden.

§ 79. Dieses Verbrechen soll mit schwerem Kerker von sechs Monaten bis zu einem Jahre, und bei besonders erschwerenden Umständen bis zu fünf Jahren bestraft werden.

§ 80. Wurde zu einer der in den §§ 76 und 78 bezeichneten Handlungen durch öffentlich, oder vor mehreren Leuten vorgebrachte Reden oder durch Druckwerke, verbreitete bildliche Darstellungen oder Schriften aufgefordert, angeeifert oder zu verleiten versucht, und ist diese Einwirkung ohne Zusammenhang mit einer anderen verbrecherischen Unternehmung gestanden, und ohne Erfolg geblieben (§ 9), so ist in den Fällen des § 76 auf Kerker von einem bis zu fünf Jahren, in den Fällen des § 78 aber von sechs Monaten bis zu einem Jahre zu erkennen.

§ 81. Dritter Fall. Wenn jemand für sich allein, oder auch wenn mehrere,

jedoch ohne Zusammenrottung, sich einer der im § 68 genannten Personen in Vollziehung eines obrigkeitlichen Auftrages, oder in der Ausübung ihres Amtes oder Dienstes in der Absicht, um diese Vollziehung zu vereiteln, mit gefährlicher Drohung oder wirklicher gewaltsamer Handanlegung, obgleich ohne Waffen und Verwundung, widersetzt; oder eine dieser Handlungen begeht, um eine Amtshandlung oder Dienstverrichtung zu erzwingen.

§ 82. Ein solcher Verbrecher ist mit schwerem Kerker von sechs Monaten bis zu einem Jahre; wäre aber der Widerstand mit Waffen geschehen oder mit einer Beschädigung oder Verwundung begleitet, oder um eine Amtshandlung oder Dienstverrichtung zu erzwingen, begangen worden, von einem bis zu fünf Jahren zu bestrafen.

G. A. XL: 1914.

Ung. § 1. Unter der Benennung »Behörde«, die in den Strafgesetzbüchern vorkommt, sind die Gerichts- und Verwaltungsbehörden, unter der Benennung »Verwaltungsbehörden« dagegen, mit Ausnahme der Gerichtsbehörden alle staatlichen, sei es Zivil- oder Militärbehörden und Munizipal- und Gemeindebehörden zu verstehen.

Überdies sind vom Standpunkt der Anwendung der Strafgesetze die Disziplinarbehörden aller öffentlichen Beamten und Advokaten sowie die gewählten, auf Grund des Gesetzes gebildeten Gerichte so anzusehen, als ob sie Behörden wären.

§ 2. Die Zusammenrottung zu dem Zweck, um eine Behörde oder ein Mitglied derselben, sei es durch Gewalt, sei es durch gefährliche Drohung in der Ausübung ihrer rechtmässigen Wirksamkeit zu verhindern oder zu einer Ver-

fügung zu zwingen oder um die Person, die die behördliche Macht ausübt, oder das Mitglied der Behörde während ihres aus ihrem Beruf sich ergebenden Vorgehens oder aber aus Rache wegen der Ausübung ihres Berufs tötlich zu misshandeln, ist ein Verbrechen, das mit Kerker bis zu 5 Jahren und mit einer Geldstrafe bis zu 3000 K zu bestrafen ist.

Wer ausser dem Fall der Zusammenrottung eine Behörde oder deren Mitglied, sei es durch Gewalt, sei es durch gefährliche Drohung in der Ausübung ihrer rechtmässigen Wirksamkeit oder zu einer Verfügung zwingt, ebenso wer eine unter Absatz 1 fallende Person während ihres aus ihrem Beruf sich ergebenden Vorgehens oder aber aus Rache wegen Ausübung ihres Berufs tötlich misshandelt, ist wegen Verbrechen mit Kerker bis zu 3 Jahren und Geldstrafe bis zu 2000 K zu bestrafen.

Die in den vorherigen Absätzen bestimmte Strafe ist mit den darin enthaltenen Unterscheidungen auch dann anzuwenden, wenn eine der erwähnten Handlungen gegen ein Mitglied, einen Delegierten oder gewählten Beamten eines Hauses oder eines Ausschusses des Reichstags oder der zur Verhandlung der gemeinsamen Angelegenheiten entsendeten Delegation ausgeführt wird.

§ 3. Wenn die im ersten Absatz des § 2 bezeichnete strafbare Handlung bewaffnet ausgeführt wurde, sind die Anstifter und die Führer mit Zuchthaus bis zu 5 Jahren und Geldstrafe bis zu 5000 K, die übrigen hingegen mit Kerker bis zu 5 Jahren und Geldstrafe bis zu 3000 K zu bestrafen.

Wer dagegen die im Absatz 2 des § 2 bezeichnete strafbare Handlung bewaffnet ausführt, ist mit Kerker bis zu 5 Jahren und Geldstrafe bis zu 3000 K zu bestrafen.

Die in den vorherigen Absätzen be-

stimmte Strafe ist mit den darin enthaltenen Unterscheidungen auch dann anzuwenden, wenn eine der erwähnten Handlungen in der dort bezeichneten Weise gegen die im Absatz 3 des § 2 aufgezählten Personen ausgeführt wird.

§ 4. Die Zusammenrottung zu dem Zweck, um ein Organ der Behörden, sei es durch Gewalt, sei es durch gefährliche Drohung in der Ausübung seiner rechtmässigen Wirksamkeit zu verhindern oder zu einer Verfügung zu zwingen oder während seines aus seinem Beruf sich ergebenden Vorgehens oder aber aus Rache wegen der Ausübung seines Berufs tötlich zu misshandeln, ist ein Vergehen, das mit Gefängnis bis zu 5 Jahren und Geldstrafe bis zu 2000 K zu bestrafen ist.

Wer ausser dem Fall der Zusammenrottung ein behördliches Organ, sei es durch Gewalt, sei es durch gefährliche Drohung in der Ausübung seiner rechtmässigen Wirksamkeit verhindert oder zu einer Verfügung zwingt, oder während seines, aus seinem Beruf sich ergebenden Vorgehens oder aber aus Rache wegen der Ausübung seines Berufs tötlich misshandelt, ist wegen Vergehens mit Gefängnis bis zu drei Jahren und Geldstrafe bis zu 1000 K zu bestrafen. Der Versuch ist zu bestrafen.

§ 5. Die zum öffentlichen Dienst bestimmten Zivil- und Militärwachen, weiters behördlich beeidete Feldhüter, Berghüter, Forstbeamte, Forsthüter, Wegmeister, Strasseneinräumer, Wildheger, Flusswächter und Wasserwerksaufseher, schliesslich die Mitglieder des Aufsichts- und Bedienungspersonals der auf dem Gebiet der Länder der heiligen ungarischen Krone betriebenen Eisenbahnlilien mit öffentlichem Betrieb und anderer Transportunternehmungen mit maschinell öffentlichem Betrieb, die dem Massentransport dienen, sowie der staatlichen

und anderer im öffentlichen Gebrauch oder Interesse stehender Telegraphen- und Telephon- oder anderer elektrischer Signaleinrichtungen, desgleichen die Angestellten der königlich ungarischen Post sind, wenn auch §§ 2, 4 und 7 über sie nichts bestimmen, vom Standpunkt der Anwendung der Strafgesetze so zu betrachten, als ob sie »behördliche Organe« wären.

§ 6. Wenn die im Absatz 1 des § 4 bezeichnete strafbare Handlung bewaffnet ausgeführt wurde, sind die Anstifter und Führer mit Kerker bis zu fünf Jahren und Geldstrafe bis zu 3000 K, die übrigen hingegen mit Kerker bis zu drei Jahren und Geldstrafe bis zu 2000 K zu bestrafen.

Wer dagegen die im Absatz 2 des § 4 bezeichnete strafbare Handlung bewaffnet ausführt, ist mit Kerker bis zu drei Jahren und Geldstrafe bis zu 2000 K zu bestrafen.

§ 7. Mit Kerker bis zu drei Jahren und Geldstrafe bis zu 2000 K ist zu bestrafen, wer eine der im Absatz 1 des § 4 erwähnten Handlungen gegen ein im Absatz 3 des § 2 nicht genanntes Organ eines Hauses oder Ausschusses des Reichstages oder einer zur Verhandlung der gemeinsamen Angelegenheiten bestimmten Delegation oder aber gegen ein Mitglied der Wache ausführt, die unter der Verfügung des Hauses oder eines Beamten der Delegation steht.

Wer hingegen gegen Personen, die unter den vorhergehenden Absatz fallen, eine der im Absatz 2 des § 4 erwähnten Handlungen begeht, ist mit Kerker bis zu zwei Jahren und Geldstrafe bis zu 2000 K zu bestrafen.

§ 8. Wenn die im Absatz 1 des § 7 bestimmte strafbare Handlung bewaffnet ausgeführt wurde, sind die Anstifter und Führer mit Kerker bis zu fünf Jahren und Geldstrafe bis zu 3000 K,

die übrigen jedoch mit Kerker bis zu drei Jahren und Geldstrafe bis zu 2000 K zu bestrafen.

Wer dagegen die im Absatz 2 des § 7 bestimmte strafbare Handlung bewaffnet begeht, ist mit Kerker bis zu drei Jahren und mit Geldstrafe bis zu 2000 K zu bestrafen.

§ 9. Die in den §§ 4, 6, 7 und 8 bestimmte Strafe ist mit den dort enthaltenen Unterscheidungen auch dann anzuwenden, wenn eine der in den bezogenen Paragraphen erwähnten Handlungen gegen Personen begangen wurde, die zur Unterstützung oder zum Schutz der unter §§ 2, 4 und 7 fallenden Behörden, Ausschüsse oder Personen bestimmt oder aufgetreten sind.

§ 10. Wegen Zusammenrottung, die unter dieses Gesetz fällt, kann nicht bestraft werden, wer, noch bevor über die Zusammenrottung hinaus anderes unternommen wurde, sei es freiwillig, sei es auf Aufforderung des Angegriffenen oder der Behörde oder des Organs, den Ort der Zusammenrottung verlässt und an der Zusammenrottung weiter nicht mehr teilnimmt.

§ 11. Die Vereinigung zur Ausführung der in diesem Gesetz bestimmten strafbaren Handlungen (§ 132 Strgb.) wird, wenn die Vorbereitungshandlungen noch nicht ausgeführt wurden, mit Gefängnis bis zu einem, im entgegengesetzten Fall mit solchem bis zu zwei Jahren und in beiden Fällen mit Geldstrafe bis zu 2000 K bestraft.

§ 12. Wegen Vereinigung, die unter dieses Gesetz fällt und die von der Behörde noch nicht aufgedeckt wurde, kann nicht bestraft werden, wer, noch bevor über die Vereinigung und die zufällige Vorbereitung hinaus anderes unternommen wurde, von der Vereinigung absteht, und dies den Vereinigten (Verbündeten) nicht nur zur Kenntnis bringt,

sondern sich auch bestrebt, diese zur Auffassung ihrer Pläne zu bestimmen oder aber die Vereinigung der Behörde anzeigt.

§ 13. Wegen der in diesem Gesetz bezeichneten strafbaren Handlungen muss auf Entziehung der politischen Rechte und Amtsverlust erkannt werden.

§ 14. An Stelle des Absatzes 1 und 2 des § 13 des G. A. XLIV: 1887 gelten die entsprechenden Bestimmungen dieses Gesetzes.

§ 15. Die §§ 163 bis 170 des Strafgesetzbuches treten ausser Kraft.

Art. 179. Quiconque aura contraint **Fr.**
ou tenté de contraindre, par voies de fait ou menaces, corrompu ou tenté de corrompre par promesses, offres, dons ou présents, l'une des personnes de la qualité exprimée en l'article 177, pour obtenir, soit une opinion favorable, soit des procès-verbaux, états, certificats ou estimations contraires à la vérité, soit des places, emplois, adjudications, entreprises ou autres bénéfices quelconques, soit tout autre acte du ministère du fonctionnaire, agent ou préposé, soit enfin l'abstention d'un acte qui rentrait dans l'exercice de ses devoirs, sera puni des mêmes peines que la personne corrompue.

Toutefois, la peine d'emprisonnement prévue par l'article 35 du Code pénal devra toujours être prononcée et le minimum de l'amende sera de trois mille francs (3,000 fr.).

Les tentatives de contrainte et de corruption prévues au précédent paragraphe seront punies des peines qui y sont portées, qu'elles aient été ou non suivies d'effet . . .

Les coupables seront passibles, en outre, de la peine prévue par le dernier paragraphe de l'article 177 du Code pénal.

Art. 209. Toute attaque, toute résistance avec violences et voies de fait envers les officiers ministériels, les gardes champêtres ou forestiers, la force publique, les préposés à la perception des taxes et des contributions, les porteurs de contraintes, les préposés des douanes, les séquestres, les officiers ou agents de la police administrative ou judiciaire, agissant pour l'exécution des lois, des ordres ou ordonnances de l'autorité publique, des mandats de justice ou jugements, est qualifiée, selon les circonstances, crime ou délit de rébellion.

Art. 210. Si elle a été commise par plus de vingt personnes armées, les coupables seront punis de travaux forcés à temps; et, s'il n'y a pas eu port d'armes, ils seront punis de la reclusion.

Art. 211. Si la rébellion a été commise par une réunion armée de trois personnes ou plus jusqu'à vingt inclusivement, la peine sera la reclusion; s'il n'y a pas eu port d'armes, la peine sera un emprisonnement de six mois au moins et de deux ans au plus.

Art. 212. Si la rébellion n'a été commise que par une ou deux personnes, avec armes, elle sera punie d'un emprisonnement de six mois à deux ans, et, si elle a eu lieu sans armes, d'un emprisonnement de six jours à six mois.

Art. 213. En cas de rébellion avec bande ou attroupement, l'article 100 du présent Code sera applicable aux rebelles sans fonctions ni emplois dans la bande, qui se seront retirés au premier avertissement de l'autorité publique, ou même depuis, s'ils n'ont été saisis que hors du lieu de la rébellion, et sans nouvelle résistance et sans armes.

Art. 214. Toute réunion d'individus pour un crime ou un délit, est réputée réunion armée, lorsque plus de deux personnes portent des armes ostensibles.

Art. 215. Les personnes qui se trou-

veraient munies d'armes cachées, et qui auraient fait partie d'une troupe ou réunion non réputée armée, seront individuellement punies comme si elles avaient fait partie d'une troupe ou réunion armée.

Art. 216. Les auteurs des crimes et délits commis pendant le cours et à l'occasion d'une rébellion, seront punis des peines prononcées contre chacun de ces crimes, si elles sont plus fortes que celles de la rébellion.

Art. 218. Dans tous les cas où il sera prononcé, pour fait de rébellion, une simple peine d'emprisonnement, les coupables pourront être condamnés en outre à une amende de 16 francs à 200 francs.

Art. 219. Seront punies comme réunions de rebelles, celles qui auront été formées avec ou sans armes, et accompagnées de violences ou de menaces contre l'autorité administrative, les officiers et les agents de police, ou contre la force publique:

1° Par les ouvriers ou journaliers dans les ateliers publics ou manufactures;

2° Par les individus admis dans les hospices;

3° Par les prisonniers prévenus, accusés ou condamnés.

Art. 220. La peine appliquée pour rébellion à des prisonniers prévenus, accusés ou condamnés relativement à d'autres crimes ou délits, sera par eux subie, savoir:

Par ceux qui, à raison des crimes ou délits qui ont causé leur détention, sont ou seraient condamnés à une peine non capitale ni perpétuelle, immédiatement après l'expiration de cette peine;

Et par les autres, immédiatement après l'arrêt ou jugement en dernier ressort qui les aura acquittés ou renvoyés absous du fait pour lequel ils étaient détenus.

Art. 221. Les chefs d'une rébellion,

et ceux qui l'auront provoquée, pourront être condamnés à rester, après l'expiration de leur peine, [sous la surveillance spéciale de la haute police] pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Art. 222. Lorsqu'un ou plusieurs magistrats de l'ordre administratif ou judiciaire, lorsqu'un ou plusieurs jurés auront reçu, dans l'exercice de leurs fonctions ou à l'occasion de cet exercice, quelque outrage par paroles, par écrit ou dessin non rendus publics, tendant, dans ces divers cas, à inculper leur honneur ou leur délicatesse, celui qui leur aura adressé cet outrage sera puni d'un emprisonnement de quinze jours à deux ans.

Si l'outrage par paroles a eu lieu à l'audience d'une cour ou d'un tribunal, l'emprisonnement sera de deux à cinq ans.

Art. 223. L'outrage fait par gestes ou menaces à un magistrat ou à un juré, dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de ses fonctions, sera puni d'un mois à six mois d'emprisonnement; et si l'outrage a eu lieu à l'audience d'une cour ou d'un tribunal, il sera puni d'un emprisonnement d'un mois à deux ans.

Art. 224. L'outrage fait par paroles, gestes ou menaces à tout officier ministériel ou agent dépositaire de la force publique, et à tout citoyen chargé d'un ministère de service public, dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de ses fonctions, sera puni d'un emprisonnement de six jours à un mois et d'une amende de 16 francs à 200 francs, ou de l'une de ces deux peines seulement.

Art. 225. L'outrage mentionné en l'article précédent, lorsqu'il aura été dirigé contre un commandant de la force publique, sera puni d'un emprisonnement de quinze jours à trois mois, et pourra l'être aussi d'une amende de 16 francs à 500 francs.

Art. 228. Tout individu qui, même sans armes et sans qu'il en soit résulté

de blessures, aura frappé un magistrat dans l'exercice de ses fonctions, ou à l'occasion de cet exercice, ou commis toute autre violence ou voie de fait envers lui dans les mêmes circonstances, sera puni d'un emprisonnement de deux à cinq ans.

Le *maximum* de cette peine sera toujours prononcé si la voie de fait a eu lieu à l'audience d'une cour ou d'un tribunal.

Le coupable pourra, en outre, dans les deux cas, être privé des droits mentionnés en l'article 42 du présent Code pendant cinq ans au moins et dix ans au plus, à compter du jour où il aura subi sa peine, et être placé [sous la surveillance de la haute police] pendant le même nombre d'années.

Art. 229. Dans l'un et l'autre des cas exprimés en l'article précédent, le coupable pourra de plus être condamné à s'éloigner, pendant cinq à dix ans, du lieu où siège le magistrat, et d'un rayon de deux myriamètres.

Cette disposition aura son exécution à dater du jour où le condamné aura subi sa peine.

Si le condamné enfreint cet ordre avant l'expiration du temps fixé, il sera puni du bannissement.

Art. 230. Les violences ou voies de fait de l'espèce exprimée en l'article 228, dirigées contre un officier ministériel, un agent de la force publique, ou un citoyen chargé d'un ministère de service public, si elles ont eu lieu pendant qu'ils exerçaient leur ministère ou à cette occasion, seront punies d'un emprisonnement d'un mois au moins et de trois ans au plus, et d'une amende de 16 francs à 500 francs.

Art. 231. Si les violences exercées contre les fonctionnaires et agents désignés aux articles 228 et 230, ont été la cause d'effusion de sang, blessures

ou maladie, la peine sera la reclusion ; si la mort s'en est suivie dans les quarante jours, le coupable sera puni des travaux forcés à perpétuité.

Art. 232. Dans le cas même où ces violences n'auraient pas causé d'effusion de sang, blessures ou maladie, les coups seront punis de la reclusion, s'ils ont été portés avec préméditation ou guetapens.

Art. 233. Si les coups ont été portés ou les blessures faites à un des fonctionnaires ou agents désignés aux articles 228 et 230, dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de leurs fonctions avec intention de donner la mort, le coupable sera puni de mort.

Belg.

269. Est qualifiée rébellion, toute attaque, toute résistance avec violences ou menaces envers les officiers ministériels, les gardes champêtres ou forestiers, les dépositaires ou agents de la force publique, les préposés à la perception des taxes et des contributions, les porteurs de contraintes, les préposés des douanes, les séquestres, les officiers ou agents de la police administrative ou judiciaire, agissant pour l'exécution des lois, des ordres ou ordonnances de l'autorité publique, des mandats de justice ou jugements.

270. Est aussi qualifiée rébellion, toute attaque, toute résistance avec violences ou menaces, soit contre les employés ou agents du service télégraphique de l'Etat et agissant dans l'exercice de leurs fonctions, soit contre les employés et agents attachés à des services télégraphiques privés et agissant pour la transmission des dépêches de l'autorité publique.

271. La rébellion commise par une seule personne, munie d'armes, sera punie d'un emprisonnement de trois mois à deux ans ; si elle a eu lieu sans armes, d'un emprisonnement de huit jours à six mois.

272. Si la rébellion a été commise par plusieurs personnes, et par suite d'un concert préalable, les rebelles, porteurs d'armes, seront condamnés à la reclusion, et les autres à un emprisonnement d'un an à cinq ans.

Si la rébellion n'a pas été le résultat d'un concert préalable, les coupables armés seront punis d'un emprisonnement d'un an à cinq ans, et les autres, d'un emprisonnement de trois mois à deux ans.

273. En cas de rébellion avec bande ou attroupement, l'article 134 du présent Code sera applicable aux rebelles sans fonctions ni emploi dans la bande, qui se seront retirés au premier avertissement de l'autorité publique, ou même depuis, s'ils ont été saisis hors du lieu de la rébellion, sans nouvelle résistance et sans armes.

274. Dans tous les cas où il sera prononcé, pour fait de rébellion la peine d'emprisonnement, les coupables pourront être condamnés, en outre, à une amende de vingt-six francs à deux cents francs.

Les chefs de la rébellion et ceux qui l'auront provoquée pourront de plus être condamnés à la surveillance spéciale de la police pendant cinq ans au moins et dix ans au plus, et à l'interdiction, conformément à l'article 33.

275. Sera puni d'un emprisonnement de quinze jours à six mois et d'une amende de cinquante francs à trois cents francs, celui qui aura outragé par faits, paroles, gestes ou menaces, un membre des Chambres législatives dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de son mandat, un ministre ou un magistrat de l'ordre administratif ou judiciaire, dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de leurs fonctions.

Si l'outrage a eu lieu à la séance d'une des Chambres ou à l'audience d'une cour ou d'un tribunal, l'emprisonnement sera de deux mois à deux ans, et l'a-

mende de deux cents francs à mille francs.

Les outrages adressés à un membre des Chambres ne peuvent, sauf le cas de flagrant délit, être poursuivis que sur la plainte de la personne outragée ou sur la dénonciation de la Chambre dont elle fait partie.

276. L'outrage par paroles, faits, gestes ou menaces, dirigé, dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de leurs fonctions, contre un officier ministériel, un agent dépositaire de l'autorité ou de la force publique, ou contre toute autre personne ayant un caractère public, sera puni d'un emprisonnement de huit jours à un mois et d'une amende de vingt-six francs à deux cents francs.

277. Les outrages commis envers les corps constitués seront punis de la même manière que les outrages commis envers les membres de ces corps, d'après les distinctions établies aux deux articles précédents.

278. Sera puni d'un emprisonnement de deux mois à deux ans et d'une amende de cinquante francs à cinq cents francs, quiconque aura frappé un membre des Chambres législatives dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de son mandat, un ministre ou un magistrat dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de leurs fonctions.

Si les coups ont été portés à la séance d'une des Chambres ou à l'audience d'une cour ou d'un tribunal, le coupable sera puni d'un emprisonnement de trois mois à trois ans et d'une amende de deux cents francs à mille francs.

279. Si les coups portés ont été la cause d'effusion de sang, de blessures ou de maladie, le coupable sera condamné à un emprisonnement de six mois à cinq ans et à une amende de deux cents francs à quinze cents francs.

280. Quiconque aura frappé, dans

l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de leurs fonctions, un officier ministériel, un agent dépositaire de l'autorité ou de la force publique ou toute autre personne ayant un caractère public, sera puni d'un emprisonnement d'un mois à un an et d'une amende de cinquante francs à trois cents francs.

281. Si les coups ont été la cause d'effusion de sang, de blessures ou de maladie, la peine sera un emprisonnement de trois mois à deux ans et une amende de cent francs à cinq cent francs.

282. Les peines portées par les articles 275, 278 et 279 seront applicables dans le cas où l'on aura outragé ou frappé des jurés à raison de leurs fonctions, ou des témoins à raison de leurs dépositions.

187. Chiunque usa violenza o minaccia verso un membro del parlamento od un pubblico ufficiale, per costringerlo a fare o ad omettere un atto del suo ufficio, è punito con la reclusione da tre a trenta mesi.

La reclusione è:

1° Da sei mesi a cinque anni, se il fatto sia commesso con armi;

2° Da tre a quindici anni, se il fatto sia commesso in riunione di oltre cinque persone con armi, ovvero in riunione di oltre dieci persone anche senza armi e previo concerto.

188. Alle stesse pene stabilite nell'articolo precedente soggiace chiunque usa violenza o minaccia per impedire o turbare le adunanze o l'esercizio delle funzioni di corpi giudiziari, politici, o amministrativi, o delle loro rappresentanze, o di altre autorità, di ufficii o di istituti pubblici, ovvero per influire sulle loro deliberazioni.

189. Chiunque fa parte di una radu-

It.

nata di dieci o più persone, la quale, mediante violenza o minaccia, tende a commettere il fatto preveduto nell'articolo precedente, è punito con la reclusione da un mese a due anni.

Se il fatto sia commesso con armi, la reclusione è da tre mesi a tre anni.

Se all'ingiunzione dell'Autorità la radunata si sciolga, le persone che ne facevano parte vanno esenti da pena per il fatto preveduto nel presente articolo.

190. Chiunque usa violenza o minaccia per opporsi ad un pubblico ufficiale mentre adempie i doveri del proprio ufficio, o a coloro che, richiesti, gli prestano assistenza, è punito con la reclusione da un mese a due anni.

La reclusione è:

1° Da tre a trenta mesi, se il fatto sia commesso con armi;

2° Da uno a sette anni, se il fatto sia commesso in riunione di oltre cinque persone con armi, ovvero in riunione di oltre dieci persone anche senza armi e previo concerto.

Se il fatto sia diretto a sottrarre all'arresto sè stesso od un prossimo congiunto, la pena è della reclusione o della detenzione sino a venti mesi, o del confino per un tempo non minore di tre mesi, nel caso della prima parte; e della reclusione, rispettivamente, da due mesi a due anni nel caso del numero 1°, e da sei mesi a cinque anni nel caso del numero 2° del precedente capoverso.

191. Per gli effetti della legge penale, s'intendono per *prossimi congiunti* il coniuge, gli ascendenti, i discendenti, gli zii, i nipoti, i fratelli, le sorelle e gli affini nello stesso grado.

192. Quando il pubblico ufficiale abbia dato causa al fatto, eccedendo, con atti arbitrarii, i limiti delle sue attribuzioni, non si applicano le disposizioni degli articoli precedenti.

193. Quando vi siano capo o pro-

motori nei fatti preveduti negli articoli precedenti, la pena per essi è aumentata da un sesto ad un terzo.

194. Chiunque, con parole od atti, offende in qualsiasi modo l'onore, la riputazione o il decoro di un membro del parlamento o di un pubblico ufficiale, in sua presenza e a causa delle sue funzioni, è punito:

1° Con la reclusione sino a sei mesi o con la multa da lire cinquanta a tremila, se l'offesa sia diretta ad un agente della forza pubblica;

2° Con la reclusione da un mese a due anni o con la multa da lire trecento a cinquemila, se l'offesa sia diretta ad un altro pubblico ufficiale o ad un membro del parlamento.

195. Chiunque commette il fatto preveduto nell'articolo precedente con violenza o minaccia, è punito con la reclusione da un mese a tre anni e con la multa da lire cento a mille.

Alle stesse pene soggiace chiunque altrimenti usa violenza o fa minaccia contro un membro del parlamento od un pubblico ufficiale a causa delle sue funzioni.

196. Quando alcuno dei fatti preveduti negli articoli precedenti sia commesso contro il pubblico ufficiale, non a causa delle sue funzioni, ma nell'atto dell'esercizio pubblico di esse, si applicano le pene ivi stabilite, diminuite da un terzo alla metà.

197. Chiunque, con parole od atti, offende in qualsiasi modo l'onore, la riputazione o il decoro di un corpo giudiziario, politico o amministrativo, al suo cospetto, o di un magistrato in udienza, è punito con la reclusione da tre mesi a tre anni.

Se contro il corpo o il magistrato si usi violenza o si faccia minaccia, la reclusione è da sei mesi a cinque anni.

Non si procede che dietro autorizza-

zione del corpo offeso. Se il delitto sia commesso contro corpi non costituiti in collegio, non si procede che dietro autorizzazione del loro capo gerarchico.

198. Il colpevole di alcuno dei delitti preveduti negli articoli precedenti non è ammesso a provare la verità e neppure la notorietà dei fatti o delle qualità attribuite all'offeso.

199. Le disposizioni contenute negli articoli precedenti non si applicano quando il pubblico ufficiale abbia dato causa al fatto, eccedendo, con atti arbitrarii, i limiti delle sue attribuzioni.

200. In tutti i casi non preveduti da una speciale disposizione di legge, chiunque commette un delitto contro un membro del parlamento od un pubblico ufficiale, a causa delle sue funzioni, soggiace alla pena stabilita per il delitto commesso, aumentata da un sesto ad un terzo.

Sp. *Art. 289.* Son reos de sedición los que se alzaren pública, colectiva y tumultuariamente para conseguir por la fuerza o fuera de las vías legales cualquiera de los objetos siguientes.

1°. Impedir la promulgación o la ejecución de las leyes, Reales decretos o Reglamentos, o la libre celebración de las elecciones de representantes en Cortes, Diputados provinciales, compromisarios o Concejales, en alguna provincia, circunscripción o distrito.

2°. Impedir a cualquier Autoridad, Tribunal, corporación oficial o funcionario público el libre ejercicio de sus funciones o la ejecución de sus providencias, acuerdos o sentencias.

3°. Suspender o paralizar un servicio público de interés general del Estado de la Provincia o del Municipio.

4°. Ejercer algún acto de odio o de venganza en la persona, familia o

bienes de alguna Autoridad, agente de la misma o funcionario público por actos ejercidos en el desempeño de sus funciones.

5°. Ejercer, con un objeto político o social, algún acto de odio o de venganza contra la persona, familia o bienes de los particulares o contra cualquiera clase del Estado.

6°. Despojar, con un objeto político o social, de todos o parte de sus bienes a los propietarios, al Municipio, a la Provincia, al Estado o a cualquiera Corporación o clase determinada, o talar o destruir dichos bienes.

Art. 290. Se considerarán asimismo delitos de sedición las coligaciones de patronos que tengan por objeto paralizar el trabajo, y las huelgas de obreros cuando unas y otras, por su extensión y finalidad, no puedan ser calificadas de paros o huelgas encaminados a obtener ventajas puramente económicas en la industria o en el trabajo respectivos, sino que tiendan a combatir los Poderes públicos o a realizar cualesquiera clase de actos comprendidos en los delitos de rebelión o en el artículo anterior.

Art. 291. Los reos de los delitos enumerados en los dos artículos anteriores, serán castigados con las siguientes penas:

1°. Los que, induciendo a los sediciosos, promuevan o sostengan la sedición y los que aparezcan como jefes principales de ésta, serán castigados con la pena de ocho a dieciséis años de prisión, si son personas constituidas en Autoridad o presiden o dirigen organismos oficiales, o hubiere habido combate entre los sediciosos y la fuerza pública, o aquellos hubieren causado estragos en las propiedades de los particulares, de los pueblos o del Estado, cortado las líneas telegráficas o telefónicas o las vías férreas o interrumpido las comuni-

caciones, ejercido violencias graves contra las personas o exigido contribuciones o distraído los caudales públicos de su legítima inversión; y con la de cuatro a ocho años de la misma pena en los demás casos.

2º. Los meros ejecutores de la sedición serán castigados con la pena de cuatro años a seis de prisión en los casos citados, y fuera de ellos con la de seis meses a dos años de igual pena.

Art. 292. Lo dispuesto en el art. 285 es aplicable al delito de sedición, cuando no llegaren a ser reconocidos los promovedores o jefes principales de ella.

Art. 293. Serán castigados con la pena de dos a cuatro años de prisión y multa de 2000 a 10,000 pesetas, los que sedujeren tropas o cualquiera otra clase de fuerzas armadas de mar o de tierra para cometer el delito de sedición.

Si llegare a tener efecto la sedición, los seductores se reputarán promovedores y sufrirán las penas a éstos señaladas en el num. 1º del art. 291.

Art. 294. La inducción y la provocación para la sedición, cualquiera que sea el medio empleado para ello, si la sedición no llegare a realizarse, será castigada con las penas de cuatro a ocho años de prisión e inhabilitación especial para cargo público si el reo fuere Autoridad o funcionario público, y con la de seis meses a cuatro años de prisión y multa de 1,000 a 5,000 pesetas, en los demás casos.

Art. 295. La conspiración y la proposición se castigarán con las penas de uno a cuatro años de prisión e inhabilitación especial para cargo público por igual tiempo si el reo fuere Autoridad o funcionario público, y con la de cuatro meses a dos años y multa de 1,000 a 5,000 pesetas en los demás casos.

Art. 296. En el caso de que la se-

dición no hubiere llegado hasta el punto de dificultar de un modo grave el ejercicio de la Autoridad pública, y no hubiere tampoco ocasionado la perpetración de otro delito grave, se impondrá la pena inmediatamente inferior a la correspondiente según los casos de los artículos anteriores, en la extensión que el Tribunal estime justa a su prudente arbitrio.

Art. 297. Incurrirán en la pena de dos meses y un día a dos años de prisión y multa de 1,000 a 5,000 pesetas los que, sin estar comprendidos en el art. 289 exciten a la desobediencia de las leyes o de la cosa juzgada e a la lucha violenta de clases.

Art. 298. La represión de las rebeliones y sediciones, así como los requerimientos de que hayan de ser objeto los rebeldes y sediciosos, se ajustarán a lo que dispongan las leyes especiales relativas a dicha materia.

Cuando la Autoridad haya prescindido indebidamente de cumplir los requerimientos a que se refiere el párrafo anterior, los Tribunales podrán rebajar la pena en un grado a todos los culpables de los delitos de rebelión o sedición.

Art. 299. Cuando los rebeldes o sediciosos se disolvieren o sometieren a la Autoridad legítima antes de las intimaciones legales o a consecuencia de ellas, quedarán exentos de toda pena los meros ejecutores de cualquiera de aquellos delitos.

En tales casos se impondrá a los inductores, promotores o principales jefes de la rebelión o sedición, las penas respectivamente inferiores en uno o dos grados a las señaladas en los artículos anteriores, al prudente arbitrio del Tribunal.

Art. 300. Los delitos particulares cometidos en una rebelión o sedición, o con motivo de ellas, serán castigados respectivamente según las disposiciones

de este Código o de las leyes en que estén penados.

Cuando no puedan descubrirse sus autores, serán penados como tales los jefes principales de la rebelión o sedición.

Art. 301. Los que sin alzarse públicamente emplearen fuerza o intimidación o por cualquier otro medio cometieren alguno de los delitos comprendidos en los dos capítulos anteriores, serán castigados con las penas inmediatamente inferiores a las señaladas.

Si el culpable se limitare a ejecutar actos dirigidos a su realización o a practicar gestiones que notoriamente revelen tal propósito, incurrirá en la pena correspondiente a la tentativa del delito respectivo.

Art. 302. La Autoridad gubernativa que no cumpla las prescripciones a que se refiere el art. 298, será castigada con la pena de seis a doce años de inhabilitación especial para cargo público, salvo lo establecido en leyes especiales.

Art. 303. Las Autoridades de nombramiento directo del Gobierno, que no hubieren resistido a la rebelión o sedición por todos los medios que estuvieren a su alcance, sufrirán la pena inhabilitación absoluta de seis a veinte años.

Las que no fueran de nombramiento directo del Gobierno, incurrirán en la pena de inhabilitación especial para cargo público de cuatro a diez años.

Art. 304. Los funcionarios públicos que sin habérseles admitido la renuncia del cargo lo abandonaren cuando haya peligro de rebelión o sedición, sufrirán la pena de inhabilitación especial para cargo público de seis a doce años.

Art. 305. Los que aceptaren empleos de los rebeldes o sediciosos, serán castigados con la pena de seis años a ocho de inhabilitación absoluta.

Art. 306. Los que publicaren en cualquier forma noticias, que puedan favorecer las operaciones de fuerzas rebeldes o insurrectas, con motivo de una sedición, rebelión o guerra civil, incurrirán en la pena de cuatro meses a dos años de prisión.

Si el culpable se propone servir a los rebeldes o sediciosos con tales noticias, la pena será de dos años a cuatro de prisión.

En ambos casos se impondrá a los culpables la multa de 1,000 a 5,000 pesetas.

II. Aktiv Korruption.

S. 25 kap. 5 §. Har ämbetsman tagit, låtit åt sig utlova eller begärt muta, för att i ämbetet orätt främja; värde, ändå att ingen skada skedde, avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller ock dömd till mistning av ämbete på viss tid; och skall, där till avsättning dömes, den skyldige, om brottet det förtjänar, dessutom straffas med fängelse.

Den, som till ämbetsman lämnar, utlovar eller erbjuder sådan muta, dömes till böter eller fängelse.

Tager eller betingar sig ämbetsman eljest för sin ämbetsåtgärd någon belöning eller sportel, därtill han ej berättigad är; straffes med mistning av ämbete på viss tid eller böter: äro omständigheterna synnerligen försvårande; må till avsättning dömas.

Fi. 16 kap. § 13. Gifver, utfäster eller erbjuder någon åt tjänsteman eller annan sådan person, som i § 1 nämnes, muta för att förmå honom att i sysslan orätt främja; straffes med fängelse i högst tre månader eller böter ej öfver femhundra mark, och muta eller dess värde vare förbruten.

N. § 128. Den, som ved trusler eller ved ydelse af eller tillsagn om fordele søger at formaa en offentlig tjänstemand til uretmæssig at foretage eller undlade en tjenestehandling, eller som

medvirker hertil, straffes med bøder eller med fængsel indtil 1 aar.

Bestemmelserne i forrige paragraf, sidste og næstsidste led, finder tilsvarende anvendelse.

hittills gällande lag av 10/2 1866:

§ 119. Den, som yder, lover eller **D.** tilbyder en Embedsmand Gaver eller andre Fordele for at formaa ham til at foretage eller undlade noget, hvorved han gjør sig skyldig i Krænkelser af sin Embedspligt, straffes med Fængsel eller Bøder.

§ 121. Den, som bestikker eller forsøger at bestikke en Dommer eller en Nævning, straffes med Fængsel eller under særdeles skjærpending Omstændigheder med Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar, forsaavidt Gjerningen ikke efter andre Bestemmelser maatte medføre høiere Straf.

Nya lagen av 15/4 1930 (ännu icke gällande):

122. Den, som yder, lover eller **D.** tilbyder nogen, der virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, Gave eller anden Fordele for at formaa ham til at foretage eller undlade noget, hvorved han vilde gøre sig skyldig i pligtstridig Handlemaade, straffes med Fængsel indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte eller Bøde.

H. 177. Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die een ambtenaar eene gift of belofte doet met het oogmerk om hem te bewegen in zijne bediening, in strijd met zijn plicht, iets te doen of na te laten;

2°. hij die een ambtenaar eene gift doet ten gevolge of naar aanleiding van hetgeen door dezen in zijne bediening, in strijd met zijn plicht, is gedaan of nagelaten.

Ontzetting van de in artikel 28 n°. 1—4 vermelde rechten kan worden uitgesproken.

178. Hij die een rechter eene gift of belofte doet met het oogmerk om invloed te oefenen op de beslissing van eene aan diens oordeel onderworpen zaak, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien die gift of belofte gedaan wordt met het oogmerk om eene veroordeeling in eene strafzaak te verkrijgen, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Ontzetting van de in artikel 28 n°. 1—4 vermelde rechten kan worden uitgesproken.

T. 333. Wer einem Beamten oder einem Mitgliede der bewaffneten Macht Geschenke oder andere Vorteile anbietet, verspricht oder gewährt, um ihn zu einer Handlung, die eine Verletzung einer Amts- oder Dienstpflicht enthält, zu bestimmen, wird wegen Bestechung mit Gefängnis bestraft; auch kann auf Verlust der bürgerlichen Ehrenrechte erkannt werden.

Sind mildernde Umstände vorhanden, so kann auf Geldstrafe erkannt werden.

334. Ein Richter, Schiedsrichter, Geschworener oder Schöffe, welcher Geschenke oder andere Vorteile fordert, annimmt oder sich versprechen lässt, um eine Rechtssache, deren Leitung oder Entscheidung ihm obliegt, zugunsten oder zum Nachtheile eines Beteiligten zu leiten oder zu entscheiden, wird mit Zuchthaus bestraft.

Derjenige, welcher einem Richter, Schiedsrichter, Geschworenen oder Schöffen zu dem vorbezeichneten Zwecke Geschenke oder andere Vorteile anbietet, verspricht oder gewährt, wird mit Zuchthaus bestraft. Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe ein.

§ 105. Wer durch Geschenke einen Zivil- oder Strafrichter, einen Staatsanwalt, oder in Fällen einer Dienstverleihung, oder einer Entscheidung öffentlicher Angelegenheiten was immer für einen Beamten zu einer Parteilichkeit oder zur Verletzung der Amtspflicht zu verleiten sucht, macht sich eines Verbrechens schuldig; die Absicht mag auf seinen eigenen, oder eines dritten Vorteil gerichtet sein, sie mag ihm gelingen oder nicht.

Die Strafe einer solchen Verleitung ist Kerker von sechs Monaten bis zu einem Jahre; bei grosser Arglist oder wirklich verursachtem erheblichen Schaden schwerer Kerker von einem bis zu fünf Jahren. Ausserdem ist das angelegene oder wirklich gegebene Geschenk zum Armenfonde des Ortes zu erlegen.

§ 470. Mit Gefängnis bis zu einem Jahre und mit Geldstrafe bis zu 2000 K ist zu bestrafen, wer einem öffentlichen Beamten zu dem Zweck, damit dieser seine Pflicht verletze, ein Ge- **Ung.**

schenk oder eine Belohnung gibt oder verspricht.

Wer aber eine solche Handlung einem Richter, Untersuchungsrichter oder Geschwornen gegenüber verübt, ist mit Gefängnis bis zu fünf Jahren und mit Geldstrafe bis zu 4000 K zu bestrafen.

Fr. Art. 179. Quiconque aura contraint ou tenté de contraindre, par voies de fait ou menaces, corrompu ou tenté de corrompre par promesses, offres, dons ou présents, l'une des personnes de la qualité exprimée en l'article 177, pour obtenir, soit une opinion favorable, soit des procès-verbaux, états, certificats ou estimations contraires à la vérité, soit des places, emplois, adjudications, entreprises ou autres bénéfices quelconques, soit tout autre acte du ministère du fonctionnaire, agent ou préposé, soit enfin l'abstention d'un acte qui rentrait dans l'exercice de ses devoirs, sera puni des mêmes peines que la personne corrompue.

Toutefois, la peine d'emprisonnement prévue par l'article 35 du Code pénal devra toujours être prononcée et le minimum de l'amende sera de trois mille francs (3000 fr.).

Les tentatives de contrainte et de corruption prévues au précédent paragraphe seront punies des peines qui y sont portées, qu'elles aient été ou non suivies d'effet.

Quiconque aura corrompu ou tenté de corrompre, que la tentative ait été ou non suivie d'effet, par promesses, offres, dons, présents, commissions, escomptes ou primes, tout commis, employé, préposé, rémunéré ou salarié sous une forme quelconque d'un commerçant ou d'un industriel, pour obtenir qu'il accomplisse un acte de son emploi ou qu'il s'abstienne d'un acte qui entrait dans l'exercice de ses devoirs, sera puni d'un

emprisonnement de un an à trois ans (1 an à 3 ans) et d'une amende de trois mille à dix mille francs (3000 à 10000 fr.), ou de l'une de ces deux peines seulement.

Les coupables seront passibles, en outre, de la peine prévue par le dernier paragraphe de l'article 177 du Code pénal.

Belg. 252. Ceux qui auront contraint par violences ou menaces ou corrompu par promesses, offres, dons ou présents, un fonctionnaire, un officier public, une personne chargée d'un service public, un juré, un arbitre ou un prud'homme, pour obtenir un acte de sa fonction ou de son emploi, même juste, mais non sujet à salaire, ou l'abstention d'un acte rentrant dans l'ordre de ses devoirs, seront punis des mêmes peines que le fonctionnaire, officier, juré, arbitre ou prud'homme coupable de s'être laissé corrompre.

Les tentatives de contrainte ou de corruption seront punies d'un emprisonnement de huit jours à un an et d'une amende de vingtsix francs à cinq cents francs.

It. 173. Chiunque induce un pubblico ufficiale a commettere alcuno dei delitti preveduti nei precedenti articoli è punito, nel caso dell'articolo 171 con la multa da lire cinquanta a tremila, e, nel caso dell' articolo 172, con le pene ivi stabilite.

Se il pubblico ufficiale non abbia commesso il delitto, chi ha tentato d'indurvelo soggiace alle pene stabilite nel presente articolo ridotte della metà.

Sp. 473. El que con dádivas, presentes, ofrecimientos o promesas intentare corromper a un funcionario público, será

castigado con las mismas penas menos la de inhabilitación que, en el caso de que el funcionario de que se trate aceptare el soborno, corresponderían a éste.

Si el soborno fuere aceptado por el funcionario será penado solamente éste, aun cuando no hubiere llegado a percibir la dádiva, o no hubiere llegado a cumplirse el ofrecimiento, o promesa que le fueren hechos.

El funcionario a quien se hiciere cualquiera proposición que implique dádiva, presente, ofrecimiento o promesa para su corrupción, deberá denunciar el hecho a su jefe inmediato, o al Juez de instrucción, y a falta de éste el municipal o al funcionario fiscal más próximo. Si no lo hiciere, aunque no haya llegado a aceptar el soborno, será castigado como encubridor del delito realizado por quien haya tratado de corromperle.

Cuando la iniciativa para la dádiva, presente, ofrecimiento o promesa haya partido del funcionario público al cual se

haya dirigido o hayan de dirigirse, será penado como autor de cohecho solamente el funcionario y, en su caso, el tercero de que se valiere; pero nunca las personas a quienes la proposición fuera dirigida, aunque ésta haya sido aceptada y ejecutada en todo o en parte.

El hecho de hacer un funcionario público, por sí o por tercera persona, proposiciones de esta clase, será castigado con las penas que determinan los artículos anteriores de este Capítulo, según la naturaleza de la proposición en relación con cada uno de dichos artículos.

La persona a quien tales proposiciones se refieran, tendrá el deber de denunciar el hecho al jefe del funcionario de que se trate, el cual procederá inmediatamente a lo que haya lugar, o al juez de instrucción o funcionario del Ministerio fiscal más próximo. Si no lo hiciere incurrirá en las penas correspondientes a los encubridores del delito que el funcionario público hubiera realizado.

III. Befriande av fånge.

S. 10 kap. 17 §. Tager man häktad person eller fånge med våld lös av den, som honom gripit eller i vård haver, eller befriar man honom genom häktes eller fängelses brytande; varde dömd till straffarbete i högst fyra år, eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse.

Gör man försök till brott, som nu sagt är, och blev endast genom omständigheter, som voro av gärningsmannens vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; straffes högst med straffarbete i två år.

Befriar man häktad person eller fånge, genom list eller annorledes, utan våld; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande, må till böter, dock ej under femtio riksdaler dömas.

18 §. Vid tillämpning av straff i fall, som i 17 § sagt är, skall synnerligt avseende göras å beskaffenheten av brott, därför den häktade eller fångne i häkte insatt eller dömd var.

Fi. 16 kap. § 10. Hvar, som uppsåtligen befriar fånge ur straffanstalt, häkte eller annat förvar, eller från dens vård, som bevakar, ledsagar eller forslar honom, eller hjälper fånge eller den, som rymt och bör gripas, att undkomma, straffes med tukthus i högst tre år eller

fängelse från och med två månader till och med tre år.

Är gerningsmannen med fången i rätt upp- eller nedstigande skyldskap eller svägerlag, hans maka, fosterfader, fostermoder eller fosterbarn, eller hans broder eller syster eller dess maka, eller hans trolofvade; vare straffet fängelse i högst två år eller böter ej under etthundra mark.

Försök är straffbart.

§ 11. Har någon, hvilken fått i uppdrag att bevaka, ledsaga eller forsla fånge, med vilja lössläppt honom, eller uppsåtligen befordrat hans rymning; straffes med tukthus i högst fyra år eller fängelse ej under tre månader.

Försök är straffbart.

Har sådan person vållat fånges rymning; dömes till fängelse i högst sex månader eller böter ej öfver femhundra mark.

Är i dessa fall den skyldige fångvårdare eller fångförare; varde, om brottet det förtjenar, förklarad oskicklig att vidare nyttjas till sådant uppdrag.

Om straff för tjänsteman, hvilken begår brott, som nu är sagdt, stadgas i 40 kap.

§ 12. Hafva fångar satt sig tillsammans och gemensamt våldfört sig å någon, som dem i vård eller under bevakning har, eller med våld eller hot om våld gjort honom motstånd, eller honom till något tvungit eller sökt tvinga, eller brutit eller sökt bryta sig ut ur

fängelse eller annat förvar; straffes för myteri, enhvar, som gjort sig skyldig till våld eller hot om våld, med tukthus i högst åtta år, samt de öfrige med tukthus ej öfver fyra år eller fängelse ej under sex månader.

N. § 131. Den, som bevirker eller medvirker til, at nogen, der som dömt eller sigtet for en strafbar handling lovlig er berøvet friheden, ulovlig slippes løs eller undviger fra de rum, hvor han holdes forvaret, eller fra den, under hvis bevogtning han befinder sig, straffes med hefte eller fængsel indtil 3 aar, men indtil 5 aar, saafremt der handles om en fange, der er dömt eller sigtet for en forbrydelse, som kan medføre fængsel paa livstid.

Under særdeles formildende omstændigheder kan bøder anvendes.

hittills gällande lag av $10\frac{1}{2}$ 1866:

D. § 108. Den, som befrier en Fange ud af Øvrighedens eller Rettens Magt eller skaffer ham Midler og Leilighed til hans Undvigelse, straffes med Fængsel eller med Forbedringshusarbeide, som, forsaavidt der er anvendt Vold eller Trudsel om Vold mod Bevogterne, eller Befriren har forsynet Fangen med Redskaber til paa saadan voldelig Maade at iværksætte Undvigelsen, kan stige til 4 Aar.

Befrier Nogen en paagreben eller anholdt Person eller skaffer ham Midler og Leilighed til Undvigelse, straffes han med Bøder eller Fængsel, og, forsaavidt Vold er anvendt, kan Straffen stige til Forbedringshusarbeide indtil 2 Aar.

*nya lagen av $15\frac{1}{4}$ 1930 (ännu ick
gällande):*

D. § 124. *Stk. 1.* Den, der befrier en anholdt, fængslet eller tvangsanbragt Per-

son, saavel som den, der tilskynder eller hjælper en saadan Person til at undvige eller holder den undvegne skjult, straffes med Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

Stk. 2. Den, som ulovligt sætter sig i Forbindelse med nogen fængslet eller tvangsanbragt Person, straffes med Bøde eller under skærpende Omstændigheder med Hæfte indtil 3 Maaneder.

191. Hij die opzettelijk iemand, op **H.**
openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak of beschikking van de vrijheid beroofd, bevrijdt of bij zijne zelfbevrijding behulpzaam is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

120. Wer einen Gefangenen aus der **T.**
Gefangenanstalt oder aus der Gewalt der bewaffneten Macht, des Beamten oder desjenigen, unter dessen Beaufsichtigung, Begleitung oder Bewachung er sich befindet, vorsätzlich befreit oder ihm zur Selbstbefreiung vorsätzlich behilflich ist, wird mit Gefängnis bis zu drei Jahren bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

§ 217. Wenn jemand einem wegen **Ö.**
eines Verbrechens Verhafteten die Gelegenheit zum Entweichen durch List oder Gewalt erleichtert oder der nachforschenden Obrigkeit in Wiedereinbringung des Entwichenen Hindernis legt.

§ 218. Wenn der Vorschub von jemandem gegeben wird, der zur Sorge für die Verwahrung verpflichtet ist; oder wenn derjenige, der den Vorschub geleistet, wusste, dass der Verhaftete eines Hochverrates, einer Verfälschung der Kreditpapiere oder Münze, eines Mordes,

Raubes oder angelegten Brandes beschuldigt oder straffällig erkannt ist, wird der Verbrecher mit schwerem Kerker, und zwar, wenn der Vorschub einem wegen Hochverrates oder verfälschter Kreditpapiere Verhafteten geleistet worden, zwischen fünf und zehn Jahren, in anderen hier benannten Fällen aber zwischen einem und fünf Jahren zu bestrafen sein.

§ 219. Ist der Verhaftete wegen eines anderen Verbrechens, als die in dem vorhergehenden Paragraphe benannt sind, in der Untersuchung oder Strafe, und hat derjenige, der ihm Vorschub getan, keine besondere Pflicht zu seiner Verwahrung, so ist die Strafe Kerker zwischen sechs Monaten und einem Jahre.

Ung. § 447. Wer einem Gefangenen bei der Entweichung aus der Haft oder dem behördlichen Gewahrsam behilflich ist, begeht ein Verbrechen und ist mit Kerker bis zu zwei Jahren zu bestrafen.

Wer aber einem Gefangenen zum Zweck des Entweichens eine Waffe, einen Schlüssel oder irgendein anderes Werkzeug verschafft, ist mit Kerker bis zu drei Jahren zu bestrafen.

Fr. Art. 237. Toutes les fois qu'une évasion de détenus aura lieu, les huis-siers, les commandants en chef ou en sous-ordre, soit de la gendarmerie, soit de la force armée servant d'escorte ou garnissant les postes, les concierges, gardiens, geôliers, et tous les autres préposés à la conduite, au transport ou à la garde des détenus, seront punis ainsi qu'il suit.

Art. 238. Si l'évadé était prévenu de délits de police ou de crimes simplement infamants, ou condamné pour l'un de ces crimes, s'il était prisonnier de

guerre, les préposés à sa garde ou conduite seront punis, en cas de négligence, d'un emprisonnement de six jours à deux mois; et, en cas de connivence, d'un emprisonnement de six mois à deux ans.

Ceux qui, n'étant pas chargés de la garde ou de la conduite du détenu, auront procuré ou facilité son évasion, seront punis de six jours à trois mois d'emprisonnement.

Art. 239. Si les détenus évadés, ou l'un d'eux, étaient prévenus ou accusés d'un crime de nature à entraîner une peine afflictive à temps, ou condamnés pour l'un de ces crimes, la peine sera, contre les préposés à la garde ou conduite, en cas de négligence, un emprisonnement de deux mois à six mois; en cas de connivence, la reclusion.

Les individus non chargés de la garde des détenus, qui auront procuré ou facilité l'évasion, seront punis d'un emprisonnement de trois mois à deux ans.

Art. 240. Si les évadés, ou l'un d'eux, sont prévenus ou accusés de crimes de nature à entraîner la peine de mort ou des peines perpétuelles, ou s'ils sont condamnés à l'une de ces peines, leurs conducteurs ou gardiens seront punis d'un an à deux ans d'emprisonnement, en cas de négligence, et des travaux forcés à temps, en cas de connivence.

Les individus non chargés de la conduite ou de la garde, qui auront facilité ou procuré l'évasion, seront punis d'un emprisonnement d'un an au moins et de cinq ans au plus.

Art. 241. Si l'évasion a eu lieu ou a été tentée avec violence ou bris de prison, les peines contre ceux qui l'auront favorisée en fournissant des instruments propres à l'opérer, seront:

Si le détenu qui s'est évadé se trouve dans le cas prévu par l'article 238, trois mois à deux ans d'emprisonnement; au cas de l'article 239, un an à quatre ans

d'emprisonnement; et au cas de l'article 240, deux ans à cinq ans de la même peine et une amende de 50 francs à 2000 francs.

Dans ce dernier cas, les coupables pourront, en outre, être privés des droits mentionnés en l'article 42 du présent Code pendant cinq ans au moins et dix ans au plus, à compter du jour où ils auront subi leur peine.

Art. 242. Dans tous les cas ci-dessus, lorsque les tiers qui auront procuré ou facilité l'évasion y seront parvenus en corrompant les gardiens ou geôliers, ou de connivence avec eux, ils seront punis des mêmes peines que lesdits gardiens et geôliers.

Art. 243. Si l'évasion avec bris ou violence a été favorisée par transmission d'armes, les gardiens et conducteurs qui y auront participé seront punis des travaux forcés à perpétuité; les autres personnes, des travaux forcés à temps.

Art. 244. Tous ceux qui auront conivé à l'évasion d'un détenu seront solidairement condamnés, à titre de dommages-intérêts, à tout ce que la partie civile du détenu aurait eu droit d'obtenir contre lui.

Art. 245. A l'égard des détenus qui se seront évadés ou qui auront tenté de s'évader par bris de prison ou par violence, ils seront, pour ce seul fait, punis de six mois à un an d'emprisonnement, et subiront cette peine immédiatement après l'expiration de celle qu'ils auront encourue pour le crime ou délit à raison duquel ils étaient détenus, ou immédiatement après l'arrêt ou jugement qui les aura acquittés ou renvoyés absous dudit crime ou délit; le tout sans préjudice de plus fortes peines qu'ils auraient pu encourir pour d'autres crimes qu'ils auraient commis dans leurs violences.

Art. 246. Quiconque sera condamné,

pour avoir favorisé une évasion ou des tentatives d'évasion, à un emprisonnement de plus de six mois, pourra, en outre, être mis [*sous la surveillance spéciale de la haute police,*] pour un intervalle de cinq à dix ans.

Art. 247. Les peines d'emprisonnement ci-dessus établies contre les conducteurs ou les gardiens, en cas de négligence seulement, cesseront lorsque les évadés seront repris ou représentés, pourvu que ce soit dans les quatre mois de l'évasion, et qu'ils ne soient pas arrêtés pour d'autres crimes ou délits commis postérieurement.

332. En cas d'évasion de détenus, **Belg.** les personnes préposées à leur conduite ou à leur garde seront punies ainsi qu'il suit:

333. Si l'évadé était poursuivi ou condamné du chef d'un délit, ou s'il était prisonnier de guerre, ces préposés seront punis, en cas de négligence, d'un emprisonnement de huit jours à trois mois, et en cas de connivence, d'un emprisonnement de six mois à deux ans.

334. Si l'évadé était poursuivi ou condamné du chef d'un crime, ou s'il était arrêté en vertu de la loi sur les extraditions, ces préposés subiront un emprisonnement de quinze jours à un an, en cas de négligence; et un emprisonnement d'un an à cinq ans, en cas de connivence.

335. Ceux qui, n'étant pas chargés de la garde ou de la conduite du détenu, auront procuré ou facilité son évasion, seront punis, au cas de l'article 333, d'un emprisonnement de quinze jours à un an; et au cas de l'article 334, d'un emprisonnement de trois mois à deux ans.

Sont exceptés de la présente disposition les ascendants ou descendants,

époux et épouses même divorcés, frères ou sœurs des détenus évadés, ou leurs alliés aux mêmes degrés.

336. Si l'évasion a eu lieu ou a été tentée avec violence, menaces ou bris de prison, les peines contre ceux qui l'auront favorisée en fournissant des instruments propres à l'opérer seront:

Dans les circonstances énoncées à l'article 333, un emprisonnement de deux ans à cinq ans contre les préposés, et de trois mois à deux ans contre les autres personnes;

Dans les circonstances énoncées à l'article 334, la reclusion contre les préposés, et un emprisonnement de six mois à trois ans contre les autres personnes.

337. Si l'évasion a eu lieu ou a été tentée avec violence, menaces ou bris de prison, les peines contre ceux qui l'auront favorisée par transmission d'armes seront:

Dans les circonstances énoncées à l'article 333, la reclusion contre les préposés, et un emprisonnement de deux ans à cinq ans contre les autres personnes;

Dans les circonstances énoncées à l'article 334, les travaux forcés de dix ans à quinze ans contre les préposés, la reclusion contre les autres personnes.

It. 226. Chiunque, essendo legalmente arrestato, evade, usando violenza verso le persone o mediante rottura, è punito con la detenzione da tre a diciotto mesi.

227. Il condannato, che evade valendosi di uno dei mezzi indicati nell'articolo precedente, soggiace:

1° ad un aumento sino a due anni della segregazione cellulare continua o ad un nuovo periodo di tale segregazione per un tempo equivalente, se scontava la pena dell'ergastolo;

2° ad un prolungamento da un terzo

alla metà della pena che gli rimane da scontare, se trattisi di altra pena restrittiva della libertà personale, purchè tale prolungamento non sia inferiore ai tre mesi nè superiore ai tre anni.

Le precedenti disposizioni si applicano anche al condannato ammesso, secondo l'articolo 14, a lavorare fuori dello stabilimento penale, per il solo fatto dell'evasione dal luogo in cui attende al lavoro.

Trattandosi della reclusionione, l'aumento si opera sul periodo di pena nel quale il condannato la stava scontando; salvo che si tratti del modo di esecuzione preveduto nell'articolo 14, nel quale caso il prolungamento si sconta nello stabilimento ordinario col lavoro in comune.

Non si applicano le disposizioni dell'articolo 76.

228. Chiunque procura o facilita in qualsiasi modo l'evasione di un arrestato o condannato, è punito con la reclusionione o con la detenzione da uno a trenta mesi, tenuto conto della gravità dell'imputazione o della specie e durata della pena che rimane da scontare; e, se il condannato scontava la pena dell'ergastolo, con la reclusionione o con la detenzione da trenta mesi a quattro anni.

Se, per procurare o facilitare l'evasione, il colpevole si valga di alcuno dei mezzi indicati nell'articolo 226, la pena, qualora l'evasione avvenga, è da due a cinque anni, e, qualora non avvenga, da un mese a tre anni; tenuto conto in ambedue i casi della gravità dell'imputazione o della specie e durata della pena che rimane da scontare.

La pena è diminuita di un terzo, se il colpevole sia un prossimo congiunto dell'arrestato o condannato.

229. Il pubblico ufficiale incaricato della custodia o del trasporto di un arrestato o condannato, che in qualsiasi modo

ne procura o facilita l'evasione, è punito con la reclusione da uno a cinque anni, e da tre a otto anni, se l'evaso scontava la pena dell'ergastolo; e, ove la condanna non abbia per effetto l'interdizione perpetua, con l'interdizione temporanea dai pubblici ufficii.

Se, per procurare o facilitare l'evasione, il colpevole cooperi alla violenza o alla rottura, ovvero somministri le armi o gli strumenti, o non ne impedisca la somministrazione, la pena è della interdizione perpetua dai pubblici ufficii, e della reclusione da tre a dieci anni, qualora l'evasione avvenga, e da uno a cinque anni, qualora non avvenga.

Se l'evasione avvenga per negligenza o imprudenza del pubblico ufficiale, questi è punito con la detenzione da tre mesi a due anni, e da uno a tre anni, se l'evaso scontava la pena dell'ergastolo; e sempre con l'interdizione temporanea dai pubblici ufficii.

Nell'applicare la pena, si tiene sempre conto della gravità del reato imputato o della specie e durata della pena che rimane da scontare.

230. Quando la violenza preveduta negli articoli precedenti sia commessa con armi, o il fatto avvenga in riunione di tre o più persone, o previo concerto, le pene stabilite nei medesimi articoli sono aumentate di un terzo; e, se il colpevole scontava la pena dell'ergastolo, l'aumento o il nuovo periodo della segregazione cellulare continua può estendersi sino a tre anni.

231. Il pubblico ufficiale incaricato della custodia o del trasporto di un arrestato o condannato, che, senza autorizzazione, gli permette di allontanarsi, anche temporaneamente, dal luogo in cui deve rimanere in arresto o scontare la pena, è punito con la detenzione da un mese ad un anno e con l'interdizione temporanea dai pubblici ufficii.

Nel caso che, a cagione di tale permesso, avvenga l'evasione dell'arrestato o condannato, la detenzione è da sei mesi a quattro anni.

232. Quando l'evaso si costituisca spontaneamente in carcere, nel caso dell'articolo 226, la pena è della detenzione da un mese ad un anno; nel caso del numero 2° dell'articolo 227, il prolungamento di pena è soltanto di un sesto, e non può superare un anno; e, nel caso preveduto nel numero 1° del detto articolo 227, l'evaso non soggiace ad alcun aggravamento di pena.

233. Va esente da pena nel caso preveduto nel secondo capoverso dell'art. 229, e non soggiace all'aumento di pena stabilito nel capoverso dell'articolo 231, il pubblico ufficiale colpevole del fatto ivi rispettivamente preveduto, se, nel termine di tre mesi dalla evasione, procuri la cattura degli evasi o la presentazione di essi all'autorità.

Art. 494. El que extrajere de los locales de detención o de las prisiones preventivas a un detenido o preso, o le proporcionar la evasión, será castigado con la pena de cuatro meses a dos años de prisión. **Sp.**

Art. 495. El que extrajere de los establecimientos penales a un condenado a pena de privación de libertad, o le facilitare la evasión, será castigado con la pena de seis meses a cuatro años de prisión.

Art. 496. Las penas establecidas en el art. 494 se aplicarán también a los que extrajeran o facilitaren la evasión de los reclusos en los establecimientos destinados a la ejecución de las medidas de seguridad.

Art. 497. Los que coadyuvaren a la

evasión de un detenido, preso o condenado, fuera de los lugares mencionados en los artículos anteriores, sorprendiendo a los encargados de conducirlos, serán castigados con la pena de dos meses y

un día a un año de prisión, sin perjuicio de la aplicación de las penas procedentes cuando el hecho constituya además otro u otros delitos.

IV. Personalfaution.

S. 3 kap. 9 §. Nu har någon, utan att hava sådan del i brott, som förr sagt är, sedan brottet timat, med vetskap därom gått den brottslige tillhanda, såsom att han hulptit att honom dölja, eller varit behjälplig till hans flykt eller till döljande av gärningen eller till undanröjande av bevis därom, eller emottagit, dolt, köpt eller föryttrat gods, som genom brottet åtkommet var, eller besörjt omarbetning eller förändring därav; straffes, eftersom brottet var till, med fängelse i högst sex månader eller böter: har det skett för egen vinning, och är brottet med straffarbete över åtta år eller svårare straff belagt; då må till straffarbete i högst två år dömas.

10 §. Har någon, utan vetskap om brott, som annan förövat, honom tillhandagått, på sätt i 9 § sägs, ändå att han haft skäl att honom misstänka; straffes med böter.

11 §. Make, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, den som med den brottslige i första svågerlag lika nära förenad är, adoptivfader, adoptivmoder, adoptivbarn eller fosterbarn skall ej till straff fällas efter 10 §; ej heller efter 9 § för den brottsliges döljande, eller för befordrande av hans flykt.

Fi. 16 kap. 20 §. Har någon, sedan han fått veta att brott timat, dolt eller hulptit att dölja förbrytaren, eller befordrat hans flykt eller varit honom be-

hjälplig till döljande af gerningen eller undanröjande af bevis derom; straffes med böter högst femhundra mark eller fängelse ej öfver ett år. Gjorde han det för egen vinning; vare straffet fängelse i högst två år eller böter. Ej må dock straffet sättas högre än den skyldige kunnat ådömas för medhjelp till brottet.

Straff enligt denna § må likväl ej ådömas någon af de i 2 mom. 10 § nämnda personer, och ej heller ega rum der brottet är något af dem, som omförmålas i 41, 42, 43 och 44 kapitlen, eller med dem jämförlig förbrytelse.

§ 132. Med böder eller med hefte **N.** eller fängsel indtil 2 aar straffes den, som, i hensigt at modarbeide en offentlig undersøgelse, der er eller maatte blive anstillet angaaende nogen strafbar handling, bevirker eller medvirker til, at gjenstande af betydning for undersøgelsen tillintetgjøres, bringes tilside eller forvanskes, eller at gjerningens spor paa anden maade udslettes.

Samme straf anvendes paa den, som bevirker eller medvirker til, at nogen ved flugt eller ved at holdes skjult eller udgives for en anden person søges unddraget forfølgning eller straf for en strafbar handling.

Paa den, der har handlet i hensigt at unddrage sig selv eller nogen af sine nærmeste fra forfølgning eller straf, kommer straf ikke til anvendelse.

hittills gällande lag av 10/2 1866:

D. § 110. Den, som skjuler en Person, om hvem han ved, at han er en undvegen Fange, eller at han paa Grund af Forbrydelser forfølges af det Offentlige, eller som understøtter hans Flugt, straffes med Bøder eller Fængsel. Sidstnævnte Straf, eller under formildende Omstændigheder Bøder, bliver at anvende paa den, der, umiddelbart efterat en Forbrydelse er begaaet, eller naar den forfølges af det Offentlige, tilintetgjør eller skjuler Forbrydelsens Spor.

Egtefæller, Sødskende, Slægtninge eller Besvogrede i op- og nedstigende Linie samt Fosterforældre og Fosterbørn blive dog ikke at straffe for saadanne Handlinger.

nya lagen av 15/4 1930 (ännu icke gällande:

D. § 125. Stk. 1. Med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 1 Aaar straffes den, som

1) for at unddrage nogen fra Forfølgning for en Forbrydelse eller Straf holder ham skjult, hjælper ham til Flugt eller udgiver ham for en anden,

2) tilintetgjør, forvansker eller bortskaffer Genstande af Betydning for en offentlig Undersøgelse eller udsletter en Forbrydelsens Spor.

Stk. 2. Den, der foretager de nævnte Handlinger for at unddrage sig selv eller nogen af sine nærmeste fra Forfølgning eller Straf, straffes ikke.

H. 189. Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die opzettelijk iemand die schuldig is aan of vervolgd wordt ter

zake van eenig misdrijf, verbergt of hem behulpzaam is in het ontkomen aan de nasporing van of aanhouding door de ambtenaren der justitie of politie;

2°. hij die nadat eenig misdrijf is gepleegd, met het oogmerk om het te bedekken of de nasporing of vervolging te beletten of te bemoeilijken, voorwerpen waarop of waarmede het misdrijf gepleegd is of andere sporen van het misdrijf vernietigt, wegmaakt, verbergt of aan het onderzoek van de ambtenaren der justitie of politie onttrekt.

Deze bepalingen zijn niet van toepassing op hem die de daarin vermelde handelingen verricht ten einde gevaar van vervolging te ontgaan of af te wenden van een zijner bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie of in den tweeden of derden graad der zijlinie of van zijn echtgenoot of gewezen echtgenoot.

T. 257. Wer nach Begehung eines Verbrechens oder Vergehens dem Täter oder Teilnehmer wissentlich Beistand leistet, um denselben der Bestrafung zu entziehen oder um ihm die Vorteile des Verbrechens oder Vergehens zu sichern, ist wegen Begünstigung mit Geldstrafe oder mit Gefängnis bis zu einem Jahre und, wenn er diesen Beistand seines Vorteils wegen leistet, mit Gefängnis zu bestrafen. Die Strafe darf jedoch, der Art oder dem Masse nach, keine schwerere sein, als die auf die Handlung selbst angedrohte. Die Begünstigung ist straflos, wenn dieselbe dem Täter oder Teilnehmer von einem Angehörigen gewährt worden ist, um ihn der Bestrafung zu entziehen.

Die Begünstigung ist als Beihilfe zu bestrafen, wenn sie vor Begehung der Tat zugesagt worden ist. Diese Bestimmung leidet auch auf Angehörige Anwendung.

258. Wer seines Vorteils wegen sich

einer Begünstigung schuldig macht, wird als Hehler bestraft, wenn der Begünstigte

1. einen einfachen Diebstahl oder eine Unterschlagung begangen hat, mit Gefängnis,

2. einen schweren Diebstahl, einen Raub oder ein dem Raube gleich zu bestrafendes Verbrechen begangen hat, mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren.

Sind mildernde Umstände vorhanden, so tritt Gefängnisstrafe nicht unter drei Monaten ein.

Diese Strafvorschriften finden auch dann Anwendung, wenn der Hehler ein Angehöriger ist.

Ö. § 214. *Zweiter Fall.* Wenn jemand der nachforschenden Obrigkeit die zur Entdeckung des Verbrechens oder des Täters dienlichen Anzeigen verheimlicht, d. h. deren Bekanntwerden absichtlich zu hindern oder wenigstens zu erschweren sucht; oder den Verbrecher vor ihr verbirgt; oder den ihm bekannten Verbrechen Unterschleif gibt; oder ihre Zusammenkünfte, da er sie hindern könnte, begünstigt.

§ 215. Ein solcher Verhehler soll, wofern nicht bei den Verbrechen des Hochverrates, der Ausspähung und Falschwerbung der Fall der unterlassenen Anzeige eintritt, und die Mitschuld an eben diesen Verbrechen begründet (§§ 61, 67 und 92), nach der Gefährlichkeit des verhehlten Verbrechens, und nach der durch seinen Vorschub beförderten Schädlichkeit, mit Kerker von sechs Monaten bis auf ein Jahr; und im Falle des gegebenen Unterschleifes, oder der begünstigten Zusammenkünfte mit schwerem Kerker bis auf fünf Jahre bestraft werden.

§ 216. Doch können des Verbrechens Verwandte und Verschwägte in auf- und absteigender Linie, wie auch seine Geschwister, Geschwisterkinder oder die

ihm noch näher verwandt sind, sein Ehegenoss, die Geschwister seines Ehegenossen und die Ehegenossen seiner Geschwister wegen einer solchen Verhehlung allein, nicht gestraft werden.

§ 374. Wer dem Täter oder Teilnehmer an einem Verbrechen oder Vergehen hilfreiche Hand leistet, um der behördlichen Verfolgung zu entgehen, den Erfolg des Strafverfahrens zu vereiteln oder straflos zu bleiben, macht sich, wenn er sich mit ihm diesbezüglich nicht schon vor der Verübung des Verbrechens oder Vergehens verabredet hat, der Vorschubleistung schuldig und ist mit Gefängnis bis zu einem Jahr zu bestrafen.

§ 375. Der Vorschubleistung macht sich auch schuldig und unterliegt der im vorigen Paragraphen festgesetzten Strafe, wer, ohne sich vor der Begehung des Verbrechens oder Vergehens mit dem Täter oder Teilnehmer darüber zu verabreden, bei der Sicherstellung des aus dem Verbrechen oder Vergehen stammenden Vorteils mitwirkt.

§ 376. Wer die Vorschubleistung in der Absicht begeht, um sich selbst oder einem anderen einen Vermögensvorteil zu verschaffen, ist mit Gefängnis bis zu zwei Jahren zu bestrafen.

§ 377. Wegen Vorschubleistung ist neben der Hauptstrafe auch auf Amtsverlust zu erkennen, wenn diese in bezug auf ein solches Verbrechen oder Vergehen begangen wird, wegen dem nach dem Gesetz Amtsverlust einzutreten hat.

§ 378. Die Anordnungen der §§ 374 und 375 sind nicht anzuwenden, wenn der Vorschubleister eine daselbst bezeichnete Handlung im Interesse eines seiner Angehörigen (§ 78) verübt hat.

Art. 248. Ceux qui auront recélé ou fait recéler des personnes qu'ils savaient

Ung.

Fr.

avoir commis des crimes emportant peine afflictive, seront punis de trois mois d'emprisonnement au moins et de deux ans au plus.

Sont exceptés de la présente disposition les ascendants ou descendants, époux ou épouse même divorcés, frères ou sœurs des criminels recélés, ou leurs alliés aux mêmes degrés.

Belg.

339. Ceux qui auront recélé ou fait recéler des personnes qu'ils savaient être poursuivies ou condamnées du chef d'un crime, seront punis d'un emprisonnement de huit jours à deux ans, et d'une amende de vingt-six francs à cinq cents francs.

341. Sont exceptés des deux dispositions précédentes les ascendants ou descendants, époux ou épouses même divorcés, frères ou sœurs, et alliés aux mêmes degrés des criminels recélés, des auteurs ou complices de l'homicide, des coups ou des blessures.

It.

225. Chiunque, dopo che fu commesso un delitto per il quale è stabilita una pena non inferiore alla detenzione, senza concerto anteriore al delitto stesso, e senza contribuire a portarlo a conseguenze ulteriori, aiuta taluno ad assicurarne il profitto, a eludere le investigazioni dell'Autorità, ovvero a sottrarsi alle ricerche della medesima o alla esecuzione della condanna, e chiunque sopprime o in qualsiasi modo disperde o altera le tracce o gli indizii di un delitto che importi la pena suddetta, è punito con la reclusione o con la detenzione sino a cinque anni, ma non superiore in durata alla metà della pena stabilita per il delitto medesimo.

Qualora si tratti di altri reati, la pena è della multa sino a lire mille.

Va esente da pena chi commetta il fatto in favore di un prossimo congiunto.

Art. 50. Son encubridores los que, sin ánimo de lucro y sin concierto previo, pero con conocimiento del delito y sin haber tenido participación en él, intervinieren posteriormente:

1º. Ocultando o inutilizando el cuerpo, los efectos o los instrumentos del delito, para impedir su descubrimiento.

2º. Albergando, ocultando o proporcionando la fuga al culpable, o bien denegando el cabeza de familia a la Autoridad judicial el permiso para entrar en el domicilio, a fin de aprehender al delincuente que se hallare en él.

Se exceptúan los casos de encubrimiento como delito propio, o distinto, penados en el Libro 2º de este Código.

Art. 142. A los encubridores de delito consumado, comprendidos en el art. 50 de este Código, se les impondrá la pena inferior en dos grados a la señalada para el autor del delito consumado.

Art. 513. Los que habitualmente se dedicaren a ocultar o inutilizar el cuerpo, los efectos o los instrumentos de los delitos, o a albergar, ocultar o proporcionar la fuga a los delincuentes, serán castigados con la pena de seis meses a tres años de reclusión y multa de 2,000 a 10,000 pesetas, salvo que el delito que se trate de encubrir esté castigado con penas inferiores, en cuyo caso las que se impongan privativas de libertad no excederán de aquéllas.

Será castigado con la pena señalada en el párrafo anterior y además con la inhabilitación absoluta de seis a veinte años el funcionario público que faltando a las obligaciones de su cargo y teniendo noticia de la perpetración de cualquier delito, albergare o proporcionar la fuga a los reos, ocultare o inutilizare el cuerpo, los efectos o instrumentos del delito o consintiere que otro lo haga. Esta pena se impondrá sea o no habitual el encubridor.

V. Störande av allmän funktion genom angrepp på myndighets förfogande över saker.

S. 10 kap. 19 §. Var som olovligen tager bort, river eller annorledes skadar offentlig myndighets kungörelse eller underrättelse, som till allmän kännedom anslagen är, straffes med böter, högst etthundra riksdaler.

21 §. Bryter man offentlig myndighets insegel, varmed saker eller skrifter tillslutna äro, eller rubbar man lös egendom, som är satt i kvarstad eller utmätt; vare ock straffet böter eller fängelse i högst sex månader.

22 §. Bryter någon emot förbud att gods skingra eller emot förbud att giva annans gods ut; straffes med böter.

Fi. 16 kap. 15 §. Förstör, skadar, undanskaffar eller tillagnar sig någon uppsåtligen allmän urkund, protokoll, rättegångshandling eller annan handling eller skrift, som förvaras i allmänt arkiv eller hos myndighet eller tjänsteman, eller för tjänstens skull öfverlemnats åt myndighet eller tjänsteman; straffes, om ej brottet bör enligt 12 kap. anses, med fängelse.

16 §. Den, som olovligen borttager eller uppsåtligen skadar eller vanställer rysk flagg eller ryska riksvapnet eller Storfurstendömet's vapen, som på myndighets föranstaltande offentligen utstälts, eller offentlig myndighets eller tjänstemans kungörelse, hvilken är an-

slagen till allmän kännedom, böte högst trehundra mark.

Har rysk flagg eller riksvapnet eller Storfurstendömet's vapen, som på myndighets anordning offentligen utstälts, blifvit skadadt eller vanställdt i afsigt att dermed visa missaktning emot myndigheten; straffes den skyldige med fängelse i högst tre månader.

17 §. Hvar, som utan lof uppsåtligen bryter myndighets eller tjänstemans insegel, hvarmed sak eller skrift blifvit förseglad, straffes med böter eller fängelse ej öfver sex månader.

Rubbar någon uppsåtligen i kvarstad satt, utmätt eller i beslag taget gods; vare lag samma.

18 §. Bryter någon emot laga förbud att skingra eller föröyttra löst eller fast gods eller att utgifva annans egendom; straffes med böter eller fängelse ej öfver tre månader.

§ 343. Med böder eller med fängelse indtil 4 maaneder straffes den, som ulovlig tilintetgjør, beskadiger, skjuler, bortfører eller afhænder gods, hvori ulæg, afsætning, heftelse, arrest eller beslag er gjort, eller handler mod et loformelig nedlagt forbud eller bryder eller beskadiger et af offentlig myndighed anbragt segl eller medvirker hertil.

Offentlig paatale finder alene sted efter fornærmedes begjæring.

N.

§ 345. Den, som bevirker eller medvirker til, at opslaaede, udlagte eller omsendte offentlige kundgjørelser ulovlig ødelægges, borttages, gjøres ulæselige eller besudles, eller at budstikker ikke i rette tid forsendes, straffes med bøder, men under særdeles skjærpendinge omstændigheder eller i gjentagelsestilfælde med fængsel indtil 4 maaneder.

hittills gällande lag av 10/2 1866:

D. § 105. Den, som ulovlig borttager eller beskadiger en efter Øvrighedens Foranstaltning opslaaet Bekjendtgørelse straffes med Bøder eller Fængsel.

§ 106. Paa samme Maade straffes den, som uden Beføielse forsætlig aftager eller beskadiger de af en offentlig Myndighed i Embedsmedfør anbragte Segl eller Mærker, forsaavidt Handlingen ikke udgjør en anden selvstændig Forbrydelse.

nya lagen av 15/4 1930 (ännu icke gällande):

D. 126. Stk. 1. Den, som fjerner eller ødelægger noget ved offentlig Foranstaltning anbragt Segl eller Mærke, straffes med Bøde, Hæfte eller med Fængsel indtil 6 Maaneder.

Stk. 2. Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder straffes den, som borttager eller beskadiger nogen ved offentlig Foranstaltning opslaaet Bekendtgørelse.

H. 198. Hij die opzettelijk eenig goed aan het krachtens de wet daarop gelegd beslag of aan eene gerechtelijke sequestratie onttrekt of, wetende dat het daaraan onttrokken is, het verbergt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij

die opzettelijk eenig krachtens de wet in beslag genomen goed vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt.

De bewaarder die opzettelijk een dezer feiten pleegt of toelaat, of den dader als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Indien een dezer feiten ten gevolge van onachtzaamheid des bewaarders gepleegd is, wordt deze gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

199. Hij die opzettelijk zegels waarmede voorwerpen door of vanwege het bevoegd openbaar gezag verzegeld zijn, verbreekt, opheft of beschadigt, of de door zoodanig zegel bewerkte afsluiting op andere wijze verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

De bewaarder die opzettelijk het feit pleegt of toelaat, of den dader als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien het feit ten gevolge van onachtzaamheid des bewaarders gepleegd is, wordt deze gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

200. Hij die opzettelijk zaken, bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, akten, bescheiden of registers die voortdurend of tijdelijk op openbaar gezag bewaard worden, of hetzij aan een ambtenaar, hetzij aan een ander in het belang van den openbaren dienst zijn ter hand gesteld, vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

187. Hij die eene bekendmaking, vanwege het bevoegd gezag in het open-

baar gedaan, wederrechtelijk afscheurt, onleesbaar maakt of beschadigt, met het oogmerk om de kennismening daarvan te beletten of te bemoeilijken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

447. Hij die eene bekendmaking, vanwege het bevoegd gezag in het openbaar gedaan, wederrechtelijk afscheurt, onleesbaar maakt of beschadigt, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

T. 133. Wer eine Urkunde, ein Register, Akten oder einen sonstigen Gegenstand, welche sich zur amtlichen Aufbewahrung an einem dazu bestimmten Orte befinden, oder welche einem Beamten oder einem Dritten amtlich übergeben worden sind, vorsätzlich vernichtet, beiseite schafft oder beschädigt, wird mit Gefängnis bestraft.

Ist die Handlung in gewinnsüchtiger Absicht begangen, so tritt Gefängnisstrafe nicht unter drei Monaten ein; auch kann auf Verlust der bürgerlichen Ehrenrechte erkannt werden.

134. Wer öffentlich angeschlagene Bekanntmachungen, Verordnungen, Befehle oder Anzeigen von Behörden oder Beamten böswillig abreisst, beschädigt oder verunstaltet, wird mit Geldstrafe oder mit Gefängnis bis zu sechs Monaten bestraft.

136. Wer unbefugt ein amtliches Siegel, welches von einer Behörde oder einem Beamten angelegt ist, um Sachen zu verschliessen, zu bezeichnen oder in Beschlag zu nehmen, vorsätzlich erbricht, ablöst oder beschädigt oder den durch ein solches Siegel bewirkten amtlichen Verschluss aufhebt, wird mit Gefängnis bis zu sechs Monaten oder mit Geldstrafe bestraft.

137. Wer Sachen, welche durch die zuständigen Behörden oder Beamten gepfändet oder in Beschlag genommen worden sind, vorsätzlich beiseite schafft, zerstört oder in anderer Weise der Verstrickung ganz oder teilweise entzieht, wird mit Gefängnis bis zu einem Jahre oder mit Geldstrafe bestraft.

§ 315. Einer Übertretung macht **Ö.** sich auch derjenige schuldig, der Patente, Verordnungen, Siegel der Staats- oder Gemeindebehörden oder unter was immer für Namen und Gestalt zur öffentlichen Bekanntmachung angeschlagene oder ausgesetzte, von der Obrigkeit unterfertigte Urkunden abreisst, hinwegnimmt, zerreisst, besudelt, oder auf andere Art verletzt. Geschieht diese Übertretung aus blossem Leichtsinne oder Mutwillen, so ist die Strafe Arrest von vierundzwanzig Stunden bis zu einer Woche. Zeigt sich aber bei der Untersuchung die Absicht, entweder die Behörde zu beschimpfen, oder die Bekanntmachung und Befolgung einer Anordnung zu verhindern, so ist die Strafe strenger Arrest von einem bis zu drei Monaten. Nach Beschaffenheit des Falles und des Täters kann der strenge Arrest bis zu sechs Monaten ausgedehnt werden.

§ 316. Eine eigenmächtige oder widerrechtliche Eröffnung öffentlicher Amtssiegel, unter denen schriftliche Aufsätze oder andere Gegenstände verschlossen gehalten werden, ist, wenn sie aus blossem Mutwillen oder leichtfertiger Neugierde verübt wird, als Übertretung mit Arrest von einem bis zu drei Monaten zu bestrafen.

Wird sie aber zum Zeichen der Geringschätzung öffentlicher Anordnungen oder in der Absicht verübt, um dadurch das vermeintliche eigene Recht oder irgend eine gehässige Absicht eigenmächtig

durchzusetzen, so ist sie mit strengem Arreste von einem bis zu sechs Monaten zu ahnden.

Zu den öffentlichen Amtssiegeln gehören aber nicht bloss die Siegel der Staatsbehörden, sondern auch jene der Gemeinden, der öffentlichen Lehranstalten, der Pfarreien und der öffentlichen Notare.

Ges. ^{25/5} 1883, § 3:

Wer, ausser dem im § 1 vorgesehenen Falle, Sachen, welche von einer Behörde oder in deren Auftrag sequestriert, gepfändet oder in Beschlag genommen wurden, der behördlichen Verfügung entzieht, begeht eine Übertretung und ist mit Arrest bis zu sechs Monaten zu bestrafen.

stimmte Gebäude oder Gegenstände oder wer ein Grab oder Grabmal, ein öffentliches Denkmal, in einer öffentlichen Bibliothek aufbewahrte Bücher und Handschriften oder einen im Interesse der Wissenschaft, Kunst oder Industrie in einer öffentlichen Sammlung aufbewahrten Gegenstand, endlich in einem öffentlichen oder amtlichen Archiv aufbewahrte Urkunde, Schriften oder sonstige Gegenstände widerrechtlich beschädigt, zerstört oder vernichtet.

Übertr. § 47. Mit Arrest bis zu acht Tagen ist zu bestrafen: wer die durch die Behörde öffentlich mitgeteilte Verordnung oder Kundmachung ohne Auftrag der Behörde absichtlich beschädigt, unleserlich macht oder herabreisst.

Ung.

§ 359. Als Unterschlagung wird angesehen und ist nach der im § 358 enthaltenen Unterscheidung mit Gefängnis bis zu einem Jahr, beziehungsweise mit Kerker bis zu fünf Jahren zu bestrafen, wenn der Eigentümer einer durch das Gericht oder eine andere Behörde unter Sperre gelegten Sache, in bezug auf diese bei ihm belassene oder ihm anvertraute Sache eine der im § 355 bezeichneten Handlungen begeht.

Neben der Freiheitsstrafe ist auch auf Amtsverlust zu erkennen.

§ 360. Wer das Siegel, das bei Vornahme der Sperre durch ein gerichtliches oder ein anderes behördliches Organ angelegt wurde, unbefugt entfernt, erbricht oder verletzt oder aber das zur Verwahrung der in Sperre genommenen Sachen dienende Lokal oder Behältnis unbefugt öffnet, ist, sofern nicht der Fall des § 359 vorliegt, wegen Verletzung der Sperre mit Gefängnis bis zu sechs Monaten und an Geld bis zu tausend Kronen zu bestrafen.

§ 420. Im Sinn des § 418 ist auch zu bestrafen, wer zum Gottesdienst be-

Art. 249. Lorsque des scellés apposés, soit par ordre du Gouvernement, soit par suite d'une ordonnance de justice rendue en quelque matière que ce soit, auront été brisés, les gardiens seront punis, pour simple négligence, de six jours à six mois d'emprisonnement.

Art. 250. Si le bris des scellés s'applique à des papiers et effets d'un individu prévenu ou accusé d'un crime emportant la peine de mort, des travaux forcés à perpétuité, ou de la déportation, ou qui soit condamné à l'une de ces peines, le gardien négligent sera puni de six mois à deux ans d'emprisonnement.

Art. 251. Quiconque aura, à dessein, brisé ou tenté de briser des scellés apposés sur les papiers ou effets de la qualité énoncée en l'article précédent, ou participé au bris des scellés ou à la tentative de bris de scellés, sera puni d'un emprisonnement d'un an à trois ans.

Si c'est le gardien lui-même qui a

brisé les scellés ou participé au bris des scellés, il sera puni d'un emprisonnement de deux à cinq ans.

Dans l'un et l'autre cas, le coupable sera condamné à une amende de 50 francs à 2000 francs.

Il pourra, en outre, être privé des droits mentionnés en l'article 42 du présent Code pendant cinq ans au moins et dix ans au plus, à compter du jour où il aura subi sa peine; il pourra aussi être placé, pendant le même nombre d'années, [*sous la surveillance de la haute police*].

Art. 252. A l'égard de tous autres bris de scellés, les coupables seront punis de six mois à deux ans d'emprisonnement; et, si c'est le gardien lui-même, il sera puni de deux à cinq ans de la même peine.

Art. 253. Tout vol commis à l'aide d'un bris de scellés, sera puni comme vol commis à l'aide d'effraction.

Art. 254. Quant aux soustractions, destructions et enlèvements de pièces ou de procédures criminelles, ou d'autres papiers, registres, actes et effets, contenus dans les archives, greffes ou dépôts publics, ou remis à un dépositaire public en cette qualité, les peines seront, contre les greffiers, archivistes, notaires ou autres dépositaires négligents, de trois mois à un an d'emprisonnement, et d'une amende de 100 francs à 300 francs.

Art. 255. Quiconque se sera rendu coupable des soustractions, enlèvements ou destructions mentionnés dans l'article précédent, sera puni de la reclusion.

Si le crime est l'ouvrage du dépositaire lui-même, il sera puni des travaux forcés à temps.

Art. 256. Si le bris de scellés, les soustractions, enlèvements ou destructions de pièces ont été commis avec violences envers les personnes, la peine sera, contre toute personne, celle des

travaux forcés à temps, sans préjudice de peines plus fortes, s'il y a lieu, d'après la nature des violences et des autres crimes qui y seraient joints.

Art. 400³. Le saisi qui aura détruit, détourné ou tenté de détruire ou de détourner des objets saisis sur lui et confiés à sa garde, sera puni des peines portées en l'article 406.

L. 29/7 1881. 15. Dans chaque commune, le maire désignera, par arrêté, les lieux exclusivement destinés à recevoir les affiches des lois et autres actes de l'autorité publique.

Il est interdit d'y placarder des affiches particulières.

Les affiches des actes émanés de l'autorité seront seules imprimées sur papier blanc.

Toute contravention aux dispositions du présent article, sera punie des peines portées en l'article 2.

17. Ceux qui auront enlevé, déchiré, recouvert ou altéré par un procédé quelconque, de manière à les travestir ou à les rendre illisibles, des affiches apposées par ordre de l'Administration dans les emplacements à ce réservées, seront punis d'une amende de 5 francs à 15 francs.

Si le fait a été commis par un fonctionnaire ou un agent de l'autorité publique, la peine sera d'une amende de 16 francs à 100 francs et d'un emprisonnement de six jours à un mois, ou de l'une de ces deux peines seulement.

Seront punis d'une amende de 5 francs à 15 francs ceux qui auront enlevé, déchiré, recouvert ou altéré par un procédé quelconque, de manière à les travestir ou à les rendre illisibles, des affiches électorales émanant de simples particuliers, apposées ailleurs que sur les propriétés de ceux qui auront commis cette laceration ou altération.

La peine sera d'une amende de 16 francs à 100 francs et d'un emprisonne-

ment de six jours à un mois, ou de l'une de ces deux peines seulement, si le fait a été commis par un fonctionnaire ou un agent de l'autorité publique, à moins que les affiches n'aient été apposées dans les emplacements réservés par l'article 15.

Belg.

283. Lorsque des scellés, apposés par ordre de l'autorité publique, auront été brisés, les gardiens seront punis, pour simple négligence, de huit jours à six mois d'emprisonnement.

284. Ceux qui auront à dessein brisé des scellés seront punis d'un emprisonnement de six mois à deux ans, et si c'est le gardien lui-même ou le fonctionnaire public qui a ordonné ou opéré l'apposition, il sera puni d'un emprisonnement d'un an à trois ans.

La tentative de ce délit sera punie, dans le premier cas du présent article, d'un emprisonnement de trois mois à un an, et dans le second cas, d'un emprisonnement de six mois à deux ans.

285. Si les scellés brisés étaient apposés sur des papiers ou effets d'un individu inculpé, prévenu ou accusé d'un crime emportant la peine de mort, des travaux forcés à perpétuité ou de la détention perpétuelle, ou d'un individu condamné à l'une de ces peines, le gardien négligent sera puni de trois mois à un an d'emprisonnement.

286. Quiconque aura à dessein brisé des scellés apposés sur des papiers ou effets de la qualité énoncée dans l'article précédent, sera puni d'un emprisonnement d'un an à trois ans, et si c'est le gardien lui-même ou le fonctionnaire public qui a ordonné l'apposition, le coupable sera puni d'un emprisonnement de deux ans à cinq ans.

La tentative de ce délit sera punie, dans le premier cas prévu par le présent article, de six mois à deux ans d'emprisonnement, et, dans le second cas, d'un an à trois ans de la même peine.

287. Si le bris des scellés est commis avec violence envers les personnes, le coupable sera puni d'un emprisonnement de deux ans à cinq ans.

La tentative de ce bris de scellés sera punie d'un emprisonnement de six mois à trois ans.

288. Dans les cas des articles 284, 285 et 287, le coupable pourra de plus être condamné à une amende de cinquante francs à deux mille francs.

560. Seront aussi punis d'une amende de dix francs à vingt francs:

1°. Ceux qui auront méchamment enlevé ou déchiré les affiches légitimement apposées . . .

201. Chiunque viola in qualsiasi modo i sigilli, per disposizione della legge o per ordine dell'Autorità apposti ad assicurare la conservazione o la identità di una cosa, è punito con la reclusione da tre mesi a due anni e con la multa da lire cinquanta a mille.

Se il colpevole sia l'ufficiale pubblico che ha ordinato o eseguito l'apposizione dei sigilli, o colui che ha in custodia o consegna la cosa assicurata coi medesimi, la reclusione è da trenta mesi a cinque anni e la multa da lire trecento a tremila.

Se il delitto sia commesso per negligenza o imprudenza del pubblico ufficiale o del custode, questi è punito con la multa da lire cinquanta a millecinquecento.

202. Chiunque sottrae, sopprime, distrugge o altera corpi di reato, atti o documenti custoditi in un pubblico ufficio o presso un pubblico ufficiale per ragione di tale sua qualità, è punito con la reclusione da uno a cinque anni.

Se il colpevole sia lo stesso pubblico

ufficiale, che, per ragione del suo ufficio, aveva la consegna dei corpi di reato o degli atti o documenti, la pena è della interdizione perpetua dai pubblici uffici e della reclusione da due a sette anni.

Se il danno sia lieve, o se il colpevole restituisca inalterato l'atto o il documento senza averne tratto profitto e prima dell'invio al giudizio, la pena, nel caso della prima parte, è della reclusione da sei mesi a tre anni, e, nel caso del precedente capoverso, della reclusione da uno a cinque anni e dell'interdizione temporanea dai pubblici uffici.

203. Chiunque sottrae o converte in profitto proprio o di altrui o rifiuta di consegnare a chi di ragione cose sottoposte a pignoramento o a sequestro e affidate alla sua custodia, è punito con la reclusione da tre a trenta mesi e con la multa da lire trecento a tremila.

Se il colpevole sia lo stesso proprietario della cosa pignorata o sequestrata, la pena è della reclusione sino ad un anno e della multa da lire cento a millecinquecento.

Se il delitto sia commesso per negligenza o imprudenza del custode, questi

è punito con la multa da lire cinquanta a mille.

Se il valore della cosa sia lieve, o se il colpevole restituisca la cosa o il suo valore prima dell'invio al giudizio, la pena è diminuita da un sesto ad un terzo.

446. Chiunque stacca, lacera o altrimenti rende inservibili gli stampati, disegni o manoscritti fatti affiggere dall'Autorità è punito con l'ammenda sino a lire cento; e, se lo faccia in dispregio dell'Autorità, con l'arresto sino a quindici giorni.

Se trattisi di stampati, disegni o manoscritti fatti affiggere dai privati nei luoghi e modi consentiti dalla legge o dall'Autorità, e il fatto sia commesso prima del giorno successivo a quello in cui avvenne l'affissione, la pena è dell'ammenda sino a lire cinquanta.

---

795. Serán castigados con la multa **Sp.** de 50 a 100 pesetas los que arrancaren, borrarén o destruyeren, en todo o en parte, un anuncio o publicación de cualquiera clase, colocado o hecho escribir por la Autoridad competente.

VI. Obehörigt uppträdande som allmänt organ.

S. 22 kap. 6 §. Tillvällar sig någon svikligen, i uppsåt att skada göra eller fördel sig eller annan bereda, utövning av ämbete eller tjänst; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

Giver man sig eljest obehörigen ut för ämbets- eller tjänsteman och utövar något av vad till dennes befattning hör; dömes till böter, dock ej under femtio riksdaler, eller fängelse i högst ett år.

Fi. 16 kap. 14 §. . . Har någon eljest utan laga rätt företagit handling, hvilken får utföras blott af behörig tjänsteman; straffes med fängelse i högst sex månader eller böter ej öfver trehundra mark. Gjorde han det i bedräglig afsigt; vare straffet fängelse i högst två år.

N. § 328. Med böter eller med fängsel indtil 3 maaneder straffes den, som

1. uhjemlet offentlig bærer eller lar nogen i sin tjeneste bære den for en offentlig tjenestemand foreskrevne dragt eller andre kjendetegn paa et offentlig tjenesteforhold, eller dragt eller kjendetegn, som let kan forveksles med hine, eller
2. offentlig eller i retsstridig øiemed utgir sig for at indeha nogen offentlig tjeneste eller medvirker hertil, eller

3. foretar nogen handling, som alene kan foretages i henhold til en offentlig tjenestestilling, som han ikke indehar, eller

4. uhjemlet offentlig eller i retsstridig øiemed benytter eller lar nogen i sin tjeneste benytte et kjendetegn eller en betegnelse, som ved overenskomst med fremmed magt er forbeholdt personale, indretninger eller materiel, som er bestemt til at yde hjælp til saarede og syke i krig, eller tegn eller betegnelse, som let kan forveksles med hine.

Den, som ellers uhjemlet offentlig bærer eller lar nogen i sin tjeneste bære noget for indehavere av særlige stillinger av øvrigheten bestemt eller godkjendt kjendetegn eller noget dermed saa likt, at forveksling let opstaar, straffes med bøter. Det samme gjælder den, som uhjemlet offentlig eller i retsstridig øiemed tillægger sig eller bærer nogen norsk eller utenlandsk titel eller ærestegn.

hittills gällande lag av 10/2 1866:

§ 107. Den, som tillegner sig en **D.** ham ikke tilkommende offentlig Myndighed, der kun kan udøves i Kraft af et offentlig Embede, Bestilling eller Ombud, straffes, forsaavidt Handlingen ikke efter sin Beskaffenhed medfører større Straf, med Bøder eller med simpelt Fængsel indtil 1 Aar.

nya lagen av ¹⁵/₄ 1930, (ännu icke gällande):

§ 130. Den, som udöver en ham ikke tilkommende offentlig Myndighed, straffes med Bøde, Hæfte eller under skærpene Omstændigheder med Fængsel indtil 2 Aar.

§ 131. Med Bøde eller Hæfte indtil 3 Maaneder straffes den, som offentlig eller i retsstridig Hensigt udgiver sig for at have en offentlig Myndighed eller offentlig Bemyndigelse til en Virksomhed, eller som uden offentlig Bemyndigelse udøver en Virksomhed, til hvilken en saadan kræves, eller vedblivende udøver en Virksomhed, til hvilken Retten er ham frakendt.

§ 132. Med Bøde straffes den, som forsætlig eller ved Uagtsomhed offentlig eller i retsstridig Hensigt benytter Kendetegn eller Dragt, som er forbeholdt dansk eller fremmed offentlig Myndighed eller Militærpersoner, eller som er forbeholdt Personale, Indretninger og Materiel, der er bestemt til at yde Hjælp til saarede eller syge i Krig, eller Kendetegn eller Dragt, der har saadan Lighed med de oven nævnte, at en Forveksling let finder Sted.

H. 196. Hij die opzettelijk onderscheidingsteekenen draagt of eene daad verriicht behoorende tot een ambt dat hij niet bekleedt of waarin hij geschorst is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

T. 132. Wer unbefugt sich mit Ausübung eines öffentlichen Amtes befasst oder eine Handlung vornimmt, welche nur kraft eines öffentlichen Amtes vorgenommen werden darf, wird mit Ge-

fängnis bis zu einem Jahre oder mit Geldstrafe bestraft.

360. Mit Geldstrafe bis zu einhundertfünfzig Reichsmark oder mit Haft wird bestraft: . . . 8. wer unbefugt eine Uniform, eine Amtskleidung, ein Amtszeichen, einen Orden oder ein Ehreszeichen trägt, oder Titel, Würden oder Adelsprädikate annimmt; ingleichen wer sich eines ihm nicht zukommenden Namens einem zuständigen Beamten gegenüber bedient;

Art. 258. Quiconque, sans titre, se sera immiscé dans des fonctions publiques, civiles ou militaires, ou aura fait les actes d'une de ces fonctions, sera puni d'un emprisonnement de deux à cinq ans, sans préjudice de la peine de faux, si l'acte porte le caractère de ce crime.

Art. 259. Toute personne qui aura publiquement porté un costume, un uniforme ou une décoration qui ne lui appartient pas, sera punie d'un emprisonnement de six mois à deux ans. Sera puni des mêmes peines quiconque aura fait usage d'un titre attaché à une profession légalement réglementée sans remplir les conditions exigées pour le porter.

Sera puni d'une amende de 500 francs à 10000 francs, quiconque, sans droit et en vue de s'attribuer une distinction honorifique, aura publiquement pris un titre, changé, altéré ou modifié le nom que lui assignent les actes de l'état civil.

Le tribunal ordonnera la mention du jugement en marge des actes authentiques ou des actes de l'état civil dans lesquels le titre aura été pris indûment ou le nom altéré.

Dans tous les cas prévus par le présent article, le tribunal pourra ordonner l'insertion intégrale ou par extrait du jugement dans les journaux qu'il désignera.

Le tout aux frais du condamné.

Belg. 227. Quiconque se sera immiscé dans des fonctions publiques, civiles ou militaires, sera puni d'un emprisonnement d'un mois à deux ans.

228. Toute personne qui aura publiquement porté un costume, un uniforme, une décoration, un ruban ou autres insignes d'un ordre qui ne lui appartient pas, sera punie d'une amende de deux cents francs à mille francs.

It. 185. Chiunque indebitamente assume o esercita funzioni pubbliche, civili o militari, è punito con la detenzione sino a tre mesi.

Alla stessa pena e all'interdizione temporanea dai pubblici uffici soggiace il pubblico ufficiale, il quale, dopo aver ricevuto ufficiale partecipazione del provvedimento che fa cessare o sospende le sue funzioni, continua ad esercitarle.

Il giudice può ordinare che la sentenza sia pubblicata per estratto, a spese del condannato, in un giornale della provincia in cui questi ha commesso il delitto e in uno di quella in cui ha il domicilio, l'uno e l'altro designati dal giudice medesimo.

186. Chiunque porta indebitamente e pubblicamente la divisa o i distintivi di una carica, di un corpo o di un ufficio, ovvero si arroga gradi accademici, onorificenze, titoli, dignità o cariche pubbliche, è punito con la multa da lire cinquanta a mille.

Il giudice può ordinare che la sentenza sia pubblicata per estratto in un

giornale da lui designato, a spese del condannato.

Sp. Art. 407. El particular que sin título, autorización u otra causa legítima ejerciere actos públicos propios de una Autoridad, agente, funcionario o empleado civil, militar o eclesiástico, atribuyéndose carácter oficial, será castigado con la pena de seis meses a quatro años de prisión.

Con la misma pena será castigado el que usurpe carácter o jurisdicción del sacerdocio católico que habilite para la administración de Sacramentos y ejerza actos propios de ella.

Art. 408. El que, sin estar legítimamente autorizado, ejerza públicamente una profesión cualquiera o practique cualquier acto propio de las que no pueden ejercerse sin título oficial, aunque los medios empleados parezcan no ofrecer peligro, incurrirá en la pena de cuatro meses a dos años de prisión y multa de 1000 a 15000 pesetas.

Si, en los casos previstos en el párrafo anterior, ocasionare daño a la salud o intereses de los particulares, la pena de prisión se aplicará en el grado máximo, sin perjuicio de mayor sanción si los hechos constituyen un delito más grave.

Art. 412. El que usare pública e indebidamente uniforme o traje propios de un cargo que no ejerciera, o de una clase a que no perteneciera, o de un estado que no tuviera, o insignias o condecoraciones que no estuviere autorizado para llevar, será castigado con la pena de multa de 1000 a 5000 pesetas.

Bilaga 2 till Andra Avd.
Aktuella Strafflagsförslag.

I. Angrepp mot allmänt organ.

Fi. Fsl. 15 kap. 1 §. Den, som med våld eller hot om våld tvingar eller söker tvinga tjänsteman att företaga eller underlåta tjänsteåtgärd, eller på dylikt sätt gör honom motstånd i tjänsten; straffas med fängelse eller tukthus i högst fyra år eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, med böter.

Begås gärningen mot den, som blivit förordnad eller vald att tillhandagå vid offentlig förrättning eller mot i vakt- eller annan tjänst stadd krigsman, vare lag samma.

2 §. Begår församlad folkhop i för- ening brott, som i 1 § sägs; straffes, anförare så ock envar, som i brottets utförande tager del, för uppror med fängelse eller tukthus i högst sex år och annan deltagare i upproret med fängelse eller böter.

3 §. Ådagalägger församlad folkhop uppsåt att begå brott, som i 1 § sägs, eller att eljest störa allmän säkerhet och ordning och skingrar sig icke efter av vederbörande myndighet tre gånger i lagens namn erhållen uppmaning; straffes envar, som ej åtyldt uppmaningen, för upplopp med böter eller fängelse i högst ett år.

4 §. Gör någon på annat sätt, än i 1 § sägs, tjänsteman hinder i utövning av tjänst, eller okvädar han eller på

annat sätt uppträder förolämpande mot i tjänsteutövning stadd tjänsteman; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

5 §. Beskyller någon offentligen myndighet för nedsättande handling; straffes, där han ej bevisar eller för påståendets sanningsenlighet företer sådana skäl, att rätten finner påståendet sannolikt, med böter eller fängelse.

T. Fs

§ 149. Wer eine Behörde, einen Amtsträger oder einen Soldaten mit Gewalt oder durch Drohung zu einer Amts- oder Diensthandlung nötigt oder an einer Amts- oder Diensthandlung hindert, wird mit Gefängnis bestraft. Der Versuch ist strafbar.

Ebenso wird bestraft, wer einen Amtsträger oder Soldaten während der Ausübung des Amtes oder Dienstes tätlich angreift.

Die Hinderung an einer Amts- oder Diensthandlung und der tätliche Angriff sind nur strafbar, wenn die Amts- oder Diensthandlung rechtmässig war.

§ 150. Personen, die zur Unterstützung bei einer Amtshandlung zugezogen oder von der zuständigen Behörde zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung oder Sicherheit herangezogen

werden, stehen einem Amtsträger im Sinne des § 149 gleich.

§ 151. Wer einen Waldeigentümer oder einen anderen Waldberechtigten oder einen Jagd- oder Fischereiberechtigten mit Gewalt oder durch Drohung mit Gewalt an der rechtmässigen Ausübung des Wald-, Jagd- oder Fischereischutzes hindert, wird mit Gefängnis bestraft. Der Versuch ist strafbar.

Ebenso wird bestraft, wer den Berechtigten während der rechtmässigen Ausübung des Schutzes tätlich angreift.

Dem Berechtigten steht gleich, wer von ihm mit der Wahrnehmung des Schutzes beauftragt worden ist.

§ 152. Hat der Täter bei einem nach den §§ 149 bis 151 strafbaren Widerstand einen anderen durch eine Gewalttat in ernste Gefahr für Leib oder Leben gebracht, so ist die Strafe Gefängnis nicht unter einem Monat, in besonders schweren Fällen Zuchthaus bis zu fünf Jahren.

§ 154. Gefangene, die mit vereinten Kräften einen Anstaltsbeamten oder einen mit ihrer Beaufsichtigung Beauftragten mit Gewalt oder durch Drohung zu einer Handlung, Duldung oder Unterlassung nötigen, werden mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft. Der Versuch ist strafbar.

Ebenso werden Gefangene bestraft, die mit vereinten Kräften einen Anstaltsbeamten oder einen mit ihrer Beaufsichtigung Beauftragten tätlich angreifen oder Gewalt gegen Sachen verüben.

Die Rädelsführer und alle, die selbst einen tätlichen Angriff gemacht oder Gewalt angewendet haben, werden mit Zuchthaus bis zu zehn Jahren bestraft.

§ 172. Wer sich an der öffentlichen Zusammenrottung einer Menschenmenge beteiligt, die mit vereinten Kräften der Staatsgewalt Widerstand leistet (§ 149) oder Gewalttaten gegen Menschen oder

Sachen verübt, wird mit Gefängnis bestraft.

Die Rädelsführer werden mit Zuchthaus bis zu zehn Jahren bestraft. Ebenso wird bestraft, wer durch eine Gewalttat einen Menschen in ernste Gefahr für Leib oder Leben gebracht oder grossen Sachschaden angerichtet hat.

§ 179. 1. Wer Gewalt anwendet in der Absicht, die öffentliche Macht an ihrer Amtshandlung zu hindern oder diese zu vereiteln oder auf sie in anderer Weise einzuwirken, wird mit Gefängnis von drei Monaten bis zu drei Jahren oder mit Kerker von sechs Monaten bis zu fünf Jahren bestraft.

2. Begeht der Schuldige die Tat gegen die Regierung, den Vorsitzenden oder ein Mitglied der Regierung oder den Gouverneur der Podkarpatská Rus, so wird er mit Gefängnis von sechs Monaten bis zu fünf Jahren oder mit Kerker von einem Jahre bis zu acht Jahren bestraft.

§ 180. Wer die Abstimmung einer öffentlichen Macht ausübenden Körperschaft oder das Ergebnis dieser Abstimmung oder eine Entscheidung eines Organes der öffentlichen Macht in der Absicht fälscht, dadurch sich oder einem anderen einen Vorteil zu verschaffen oder dadurch einen anderen zu schädigen, wird mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu drei Jahren oder mit Kerker von einem Monate bis zu drei Jahren bestraft.

§ 181. 1. Wer Gewalt oder gefährliche Drohung gegen ein Organ der öffentlichen Macht bei der Ausübung des Amtes oder Dienstes anwendet oder dafür, dass es sie ausgeübt hat, wird mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu einem Jahre oder mit Kerker von einem Monate bis zu drei Jahren bestraft.

Tj. sl. Fsl.

2. Wer absichtlich mit Gewalt oder durch gefährliche Drohung ein Organ der öffentlichen Macht dazu bestimmt, von seiner Amtshandlung abzulassen oder sie in einem bestimmten Sinne zu vollziehen oder seine Amtspflicht zu verletzen, wird mit Gefängnis von drei Monaten bis zu drei Jahren oder mit Kerker von sechs Monaten bis zu drei Jahren bestraft.

3. Das Gericht kann in allen Fällen den Strafsatz herabsetzen, wenn der Schuldige in der durch die Umstände begründeten Ueberzeugung, dass das Organ der öffentlichen Macht nicht rechtmässig handle, oder in einer durch die Art, wie sich das Organ der öffentlichen Macht bei der Amtshandlung benommen hat, entschuldbaren heftigen Gemütsbewegung handelt.

§ 182. Wer ein Organ der öffentlichen Macht bei der Ausübung des Amtes oder Dienstes wörtlich oder tätlich an der Ehre kränkt (§ 300), wird mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu sechs Monaten oder mit Geldstrafe bestraft.

§ 186. 1. Wer ein Organ der öffentlichen Macht durch List dazu bestimmt, von einer Amtshandlung abzulassen oder sie in einem bestimmten Sinne zu vollziehen, wird mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu sechs Monaten oder mit Kerker von einem Monate bis zu einem Jahre bestraft.

2. Ebenso wird bestraft, wer die im ersten Absatz angeführte Tat dadurch begeht, dass er die Unwahrheit behauptet, obgleich er nach dem Gesetze zur Angabe der Wahrheit verpflichtet ist.

3. Handelt der Schuldige in dem im ersten oder zweiten Absatz angeführten Falle in der Absicht, dadurch sich oder einem anderen einen Vorteil zu verschaffen, auf den er kein Recht hat, oder dadurch einem anderen rechtswidrig Scha-

den zuzufügen, so wird er mit Kerker von einem Monate bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu drei Jahren bestraft.

4. Die Bestimmung des zweiten Absatzes ist unanwendbar, wenn die Tat nach einem anderen Gesetze, insbesondere nach den Finanzgesetzen strafbar ist.

§ 204. 1. Ein Gefangener (§ 200 Abs. 4), der an einem Auflaufe von Gefangenen teilnimmt, dessen Zweck es ist, sich mit gemeinsamer Hand zu befreien oder Gewalt an Angestellten der Anstalt oder an anderen mit der Aufsicht über die Gefangenen oder über die Anstalt betrauten Personen auszuüben, wird mit Kerker von einem Monate bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu drei Jahren bestraft.

2. Schliesst sich der Schuldige dem Auflaufe an oder verharret er dabei, obwohl ihm bekannt ist, dass es bereits zu solcher Gewalt gekommen ist, oder macht er sich selbst solcher Gewalt schuldig, so wird er mit Kerker von sechs Monaten bis zu acht Jahren oder mit Gefängnis von drei Monaten bis zu fünf Jahren bestraft.

3. Der Schuldige, der sich freiwillig unterwirft, bevor es noch zur Flucht oder zur Gewalt gekommen ist, ist nicht strafbar.

255. Wer eine Behörde oder einen Beamten durch Gewalt oder Drohung an einer Handlung, die innerhalb ihrer Amtsbefugnisse liegt, hindert, zu einer Amtshandlung nötigt oder während einer Amtshandlung tätlich angreift, wird mit Gefängnis oder mit Busse bestraft.

2. Wird das Vergehen von einem zusammengerotteten Haufen begangen, so wird jeder, der an der Zusammenrottung teilnimmt, mit Gefängnis bestraft.

Der Teilnehmer, der Gewalt an Personen oder Sachen verübt, wird mit Zuchthaus bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis nicht unter einem Monat bestraft.

337. Wer eine Behörde oder einen Beamten an einer Handlung hindert, die innerhalb ihrer Amtsbefugnisse liegt, wird mit Haft bis zu einem Monat oder mit Busse bestraft.

It. Fsl.

Art. 338. Chiunque usa violenza o minaccia verso un pubblico ufficiale, o verso un incaricato di servizi pubblici, per costringerlo a fare un atto contrario ai propri doveri, o a omettere un atto dell'ufficio o del servizio, è punito con la reclusione da uno a sette anni.

La pena è della reclusione fino a tre anni, se il fatto sia commesso per costringere alcuna delle persone anzidette a compiere un atto del proprio ufficio o del servizio, o per influire, comunque, su di esso.

Art. 339. Chiunque usa violenza o minaccia per opporsi a un pubblico ufficiale o a un incaricato di servizi pubblici, mentre compie un atto di ufficio o di servizio, o a coloro che, richiesti, gli prestano assistenza, è punito con la reclusione da uno a sette anni.

Art. 340. Le pene stabilite nei due articoli precedenti sono aumentate, se ricorra alcuna delle circostanze prevedute nel capoverso dell'articolo 618.

Qualora alcuno dei delitti di violenza o di resistenza sia commesso con armi da più di cinque persone riunite, ovvero, anche senz'armi, da più di dieci, la pena

è, nei casi preveduti nella prima parte dell'articolo 338 e nell'articolo precedente, della reclusione da tre a quindici anni, e, nel caso preveduto nel capoverso dell'articolo 338, della reclusione da due a atto anni.

Art. 341. Chiunque usa violenza o minaccia verso un Corpo politico, amministrativo o giudiziario, o una sua rappresentanza, o verso qualsiasi pubblica Autorità costituita in collegio, per impedirne, in tutto o in parte, anche temporaneamente, o per turbarne comunque l'attività, è punito con la reclusione da uno a sette anni. Alla stessa pena soggiace colui che commette il fatto, per influire sulle deliberazioni collegiali di imprese esercenti servizi pubblici o di pubblica necessità, che abbiano per oggetto l'organizzazione o esecuzione dei servizi.

Le pene sono aumentate a norma dell'articolo precedente se ricorra alcuna delle circostanze aggravanti in esso indicate.

Art. 342. Chiunque, fuori dei casi preveduti da particolari disposizioni di legge, cagiona una interruzione o turba la regolarità di un ufficio o servizio pubblico o di un servizio di pubblica necessità, è punito con la reclusione fino a un anno e con la multa da lire tremila a ventimila.

I capi, promotori e organizzatori sono puniti con la reclusione da uno a cinque anni e con la multa da lire diecimila a cinquantamila.

Le pene sono aumentate, se si tratti dei servizi indicati nel primo capoverso dell'articolo 359.

II. Aktiv korruption.

Fi. Fsl. 15 kap. 6 §. Giver, utfäster eller erbjuder någon åt tjänsteman eller annan sådan person, som i 1 § sägs, muta för att förmå honom att i sysslan orätt främja; straffes med fängelse eller, där omständigheterna äro mildrande, med böter.

T. Fsl. § 124. Ein Amtsträger, der ein Entgelt dafür fordert, sich versprechen lässt oder annimmt, dass er unter Verletzung seiner Amtspflicht eine Amtshandlung vorgenommen oder unterlassen hat oder künftig vornehme oder unterlasse, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft.

Wer einem Amtsträger oder einem Soldaten ein Entgelt dafür anbietet, verspricht oder gewährt, dass er unter Verletzung seiner Amts- oder Dienstpflicht eine Amts- oder Diensthandlung vorgenommen oder unterlassen hat oder künftig vornehme oder unterlasse, wird mit Gefängnis bestraft.

§ 126. Wer einem Richter oder Schiedsrichter ein Entgelt dafür anbietet, verspricht oder gewährt, dass er unter Verletzung seiner richterlichen Pflichten eine richterliche Handlung vorgenommen oder unterlassen hat, wird mit Gefängnis bestraft. Enthält die Verletzung der richterlichen Pflichten eine Rechtsbeugung (§ 129), so ist die Strafe Zuchthaus bis zu fünf Jahren.

Wer einem Richter oder Schiedsrichter ein Entgelt dafür anbietet, verspricht

oder gewährt, dass er künftig eine richterliche Handlung vornehme oder unterlasse, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft. Soll die Vornahme oder Unterlassung der Handlung eine Rechtsbeugung (§ 129) oder eine andere Verletzung der richterlichen Pflichten enthalten, so ist die Strafe Zuchthaus bis zu zehn Jahren.

§ 127. Die Vergütung eines Schiedsrichters gilt nur dann als Entgelt im Sinne der §§ 125, 126, wenn er sie von einer Partei hinter dem Rücken der anderen fordert, sich versprechen lässt oder annimmt oder wenn sie ihm eine Partei hinter dem Rücken der anderen Partei anbietet, verspricht oder gewährt.

§ 128. In den Fällen der §§ 123 bis 126 ist das empfangene Entgelt oder ein diesem Wert entsprechender Betrag einzuziehen.

§ 153. Wer einen Polizeibeamten oder einen mit der Beaufsichtigung von Gefangenen Beauftragten zu verleiten sucht, Vorschriften oder Anordnungen in Dienstsachen nicht zu befolgen, wird mit Gefängnis bestraft.

§ 185. 1. Wer einem Organe der öffentlichen Macht unmittelbar oder mittelbar einen Vermögensvorteil verspricht, anbietet oder gewährt, damit es seine Amtspflicht verletze, oder dafür, dass es sie verletzt hat,

wer einem zur Entscheidung in der

Tj. Fsl.

Sache selbst berufenen Richter oder öffentlichen Beamten unmittelbar oder mittelbar einen Vermögensvorteil verspricht, anbietet oder gewährt, damit er eine Entscheidung in einem bestimmten Sinne treffe oder beantrage oder damit er für eine solche Entscheidung stimme oder damit er dies nicht tue,

wird mit Kerker von einem Monate bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu drei Jahren bestraft. . . .

w. Fsl. 257. Wer einem Mitglied einer Behörde, einem Beamten, einer zur Ausübung des Richteramtes berufenen Person, einem Schiedsrichter, einem amtlich bestellten Sachverständigen, Übersetzer oder Dolmetscher, einem Angehörigen des Heeres ein Geschenk oder einen andern Vorteil anbietet, verspricht, gibt oder zukommen lässt, damit er seine Amts- oder Dienstpflicht verletze, wird

mit Gefängnis bestraft, womit Busse verbunden werden kann.

It. Fsl.
Art. 323. Chiunque offre o promette danaro o altra utilità, come retribuzione non dovuta, a un pubblico ufficiale o a persona incaricata di un servizio pubblico, che rivesta la qualità di pubblico impiegato, per indurli a compiere un atto dell'ufficio o servizio, soggiace, qualora la offerta o la promessa non sia accettata, alla pena stabilita nella prima parte dell'articolo 320, ridotta di un terzo.

Se il danaro o la utilità non dovuti siano offerti o promessi per indurre un pubblico ufficiale o un incaricato di un servizio pubblico a omettere o a ritardare un atto dell'ufficio o servizio, ovvero a fare un atto contrario ai loro doveri, il colpevole soggiace, qualora la offerta o la promessa non sia accettata, alla pena stabilita nella prima parte dell'articolo 321, ridotta di un terzo.

III. Befriande av fånge.

Fi. Fsl. 15 kap. 11 §. Befriar någon fånge eller i anstalt, som nämnes i 14 kap. 4 §, intagen person eller hjälper honom att rymma; straffes med fängelse eller tukthus i högst fyra år eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, med böter.

Försök är straffbart.

12 §. Sätta sig fångar eller i 14 kap. 4 § omförmäld anstalt intagna personer tillsammans och gemensamt våldföra sig å den, som dem i vård eller under bevakning har, eller med våld eller hot om våld göra honom motstånd, eller tvinga eller söka tvinga honom till något, eller bryta eller söka bryta sig ut ur fängelset, anstalten eller annat förvar; straffes för myteri, envar, som gjort sig skyldig till våld eller hot om våld, med fängelse eller tukthus i högst sex år samt de övriga med fängelse.

T. Fsl. § 155. Gefangene, die mit vereinten Kräften ausbrechen, werden mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

Die Rädelsführer werden mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren bestraft.

§ 156. Wer einen Gefangenen befreit oder sein Entweichen erleichtert, wird mit Gefängnis bis zu drei Jahren bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

Handelt der Täter in oder bei Aus-

übung eines Amtes, so ist die Strafe Zuchthaus bis zu fünf Jahren.

§ 157. Wer fahrlässig einen Gefangenen, bei dessen Bewachung er mitzuwirken hat, entweichen lässt oder sein Entweichen erleichtert, wird mit Gefängnis bis zu sechs Monaten oder mit Geldstrafe bestraft.

§ 158. In den Fällen der §§ 153 bis 157 steht einem Gefangenen gleich, wer in Sicherungsverwahrung oder in einem Arbeitshaus untergebracht ist.

§ 159. Wer, abgesehen von den Fällen der §§ 156, 158, jemand, der auf behördliche Anordnung in einer Anstalt verwahrt wird, aus der Verwahrung befreit oder sein Entweichen erleichtert, wird mit Gefängnis bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

§ 200. 1. Wer einem Gefangenen zur Flucht oder auf der Flucht behilflich ist, wird mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu drei Jahren oder mit Kerker von einem Monate bis zu drei Jahren bestraft.

2. Ein Organ der öffentlichen Macht, das bei der Ansübung seines Amtes einen Gefangenen entweichen lässt oder ihm zur Flucht oder auf der Flucht behilflich ist, wird mit Gefängnis von drei Monaten bis zu drei Jahren oder mit Kerker von sechs Monaten bis zu drei Jahren bestraft.

Tjst. F

3. Begeht der Schuldige die im zweiten Absatz angeführte Tat aus grober Fahrlässigkeit, so wird er mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu sechs Monaten oder mit Geldstrafe bestraft.

4. Als Gefangener gilt jeder, der von Gericht oder von einer anderen öffentlichen Behörde oder von einem Organe der öffentlichen Macht verhaftet, in Haft genommen oder auf ihren Befehl in einer Straf-, Sicherungs- oder Erziehungsanstalt oder aus Gründen der öffentlichen Sicherheit oder der öffentlichen Gesundheitspflege in einer anderen Anstalt untergebracht ist.

§ 204. Ein Gefangener (§ 200 Abs. 4), der an einem Auflaufe von Gefangenen teilnimmt, dessen Zweck es ist, sich mit gemeinsamer Hand zu befreien oder Gewalt an Angestellten der Anstalt oder an anderen mit der Aufsicht über die Gefangenen oder über die Anstalt betrauten Personen auszuüben, wird mit Kerker von einem Monate bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu drei Jahren bestraft.

2. Schliesst sich der Schuldige dem Auflaufe an oder verharret er dabei, obwohl ihm bekannt ist, dass es bereits zu solcher Gewalt gekommen ist, oder macht er sich selbst solcher Gewalt schuldig, so wird er mit Kerker von sechs Monaten bis zu acht Jahren oder mit Gefängnis von drei Monaten bis zu fünf Jahren bestraft.

3. Der Schuldige, der sich freiwillig unterwirft, bevor es noch zur Flucht oder zur Gewalt gekommen ist, ist nicht strafbar.

w. Fsl.

274. 1. Wer mit Gewalt, Drohung oder List einen Verhafteten, einen Gefangenen oder einen andern auf amtliche Anordnung in eine Anstalt Eingewiesenen befreit oder ihm zur Flucht behülflich ist, wird mit Gefängnis bestraft.

2. Wird das Vergehen von einem zusammengerotteten Haufen begangen, so wird jeder, der an der Zusammenrottung teilnimmt, mit Gefängnis bestraft.

Der Teilnehmer, der Gewalt an Personen oder Sachen verübt, wird mit Zuchthaus bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis nicht unter einem Monat bestraft.

275. 1. Gefangene oder andere auf amtliche Anordnung in eine Anstalt Eingewiesene, die sich zusammenrotten,

um vereint Anstaltsbeamte oder andere mit ihrer Beaufsichtigung beauftragte Personen anzugreifen,

um durch Gewalt oder Drohung mit Gewalt Anstaltsbeamte oder andere mit ihrer Beaufsichtigung beauftragte Personen zu einer Handlung oder Unterlassung zu nötigen,

um gewaltsam auszubrechen, werden mit Gefängnis nicht unter einem Monat bestraft.

2. Der Teilnehmer, der Gewalt an Personen oder Sachen verübt, wird mit Zuchthaus bis zu fünf Jahren oder mit Gefängnis nicht unter drei Monaten bestraft.

Art. 392. Chiunque, essendo legalmente arrestato o detenuto per un reato, evade, è punito con la reclusione fino a sei mesi. **It. Fsl.**

La pena è della reclusione fino a diciotto mesi, se il colpevole commetta il fatto usando violenza verso le persone, ovvero mediante effrazione; ed è da due a cinque anni, se la violenza sia commessa con armi, o da più persone riunite.

Le precedenti disposizioni si applicano anche al condannato ammesso a lavorare fuori dello stabilimento penale.

Quando l'evaso si costituisca in carcere prima della condanna, la pena può essere diminuita fino a un terzo.

Art. 393. Quando più persone legal-

mente arrestate o detenute per un reato, si accordino per evadere in alcuno dei modi indicati nel primo capoverso dell'articolo precedente, e l'evasione non avvenga, ciascuna di esse è punita, per il solo fatto dell'accordo, con la reclusione fino a sei mesi.

Art. 394. Chiunque procura o agevola l'evasione di una persona legalmente arrestata o detenuta per un reato, è punito con la reclusione da sei mesi a cinque anni.

Si applica la reclusione da tre a dieci anni, se il fatto sia commesso a favore di un condannato alla pena di morte o all'ergastolo.

La pena è aumentata, se il colpevole, per commettere il fatto, adoperi alcuno dei mezzi indicati nel primo capoverso dell'articolo 392.

Se il colpevole, nel termine di tre mesi dall'evasione, procuri la cattura

della persona evasa o la presentazione di lei all'Autorità, il giudice può diminuire la pena fino a un terzo.

La condanna ha in ogni caso per effetto la interdizione dai pubblici uffici.

Art. 398. Chiunque procura o agevola la evasione di persona sottoposta a misura di sicurezza detentiva, ovvero nasconde o comunque favorisce la persona evasa nel sottrarsi alle ricerche dell'Autorità, è punito con la reclusione fino a due anni.

Se la evasione avvenga per colpa di chi, per ragione del suo ufficio, abbia la custodia anche temporanea della persona sottoposta a misura di sicurezza, il custode è punito con la multa fino a lire diecimila.

Si applicano le disposizioni del terzo capoverso dell'articolo 394 e del capoverso dell'articolo 395.

IV. Personalfaution.

vi. Fsl. 15 kap. 10 §. Var som, i avsikt att hjälpa annan att undgå laglig undersökning av eller straff för brott, befördrar förbrytares flykt, eller hjälper honom att hålla sig undan, eller att undanrödja spår efter eller bevis om brottet, straffas med böter eller fängelse.

Begås gärningen av någon av förbrytarens närmaste, må efter rättns prövning från straff kunna frias.

Försök är straffbart.

T. Fsl. § 200. Wer einem anderen, der ein Verbrechen oder Vergehen begangen hat, in der Absicht Beistand leistet, ihm die Vorteile der Tat zu sichern, wird mit Gefängnis oder mit Geldstrafe bestraft.

Die Strafbarkeit ist unabhängig von der Strafbarkeit des Begünstigten.

Ist das Verbrechen oder Vergehen des Begünstigten nur auf Verlangen oder mit Zustimmung verfolgbar, so kann auch die Begünstigung nur verfolgt werden, wenn das Verlangen gestellt oder die Zustimmung erteilt worden ist. Dies gilt nicht, wenn das Verlangen oder die Zustimmung nur wegen der persönlichen Beziehungen des Verletzten zu dem Begünstigten erforderlich ist und diese persönlichen Beziehungen nicht auch zu dem Begünstiger bestehen. Würde der Begünstiger, wenn er das Verbrechen oder Vergehen selbst begangen hätte, nur auf Verlangen oder mit Zustimmung verfolgbar sein, so kann er auch wegen

der Begünstigung nur unter derselben Voraussetzung verfolgt werden.

§ 201. Wer wissentlich die Strafverfolgung eines anderen wegen eines von diesem begangenen Verbrechens oder Vergehens oder die Vollstreckung einer gegen einen anderen wegen eines Verbrechens oder Vergehens rechtskräftig erkannten Strafe oder den Vollzug einer gegen einen anderen rechtskräftig zugelassenen oder angeordneten, mit Freiheitsentziehung verbundenen Massregel der Besserung oder Sicherung ganz oder zum Teil vereitelt, wird mit Gefängnis oder mit Geldstrafe bestraft.

Der Versuch ist strafbar.

Wird die Tat zugunsten eines Angehörigen begangen, so kann das Gericht von Strafe absehen.

§ 202. In den Fällen der §§ 196 bis 201 darf die Strafe nach Art und Mass nicht schwerer sein als die für das Verbrechen oder Vergehen, auf das sich die strafbare Handlung bezieht, angedrohte Strafe.

§ 199. 1. Wer einer Person, die ein Verbrechen oder ein Vergehen begangen hat, dazu behilflich ist, der Strafverfolgung, der von einem Strafgerichte verhängten Strafe oder sichernden Massnahme zu entgehen, wird mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu drei Jahren (§ 78) oder mit Kerker von einem Monate bis zu drei Jahren bestraft.

Tjssl. Fsl.

2. Handelt es sich um eine nahestehende Person, so kann das Gericht die Strafe ausserordentlich mildern.

Schw. Fsl. 269. Wer jemanden der Strafverfolgung, dem Strafvollzuge oder dem Vollzuge einer andern strafrichterlichen Massnahme entzieht, wird mit Gefängnis bestraft.

Steht der Täter in so nahen Beziehungen zu dem Begünstigten, dass sein Verhalten entschuldbar ist, so bleibt er straflos.

It. Fsl. Art. 385. Chiunque, fuori dei casi di concorso nel reato, aiuta l'autore di un delitto, per il quale la legge stabilisca la pena di morte o l'ergastolo o la reclusione, a eludere le investigazioni

dell'Autorità, o' a sottrarsi alle ricerche della medesima, è punito con la reclusione fino a cinque anni.

Qualora si tratti di delitti per i quali la legge stabilisce una pena diversa, ovvero di contravvenzioni, la pena è della multa fino a lire diecimila.

Le disposizioni del presente articolo si applicano anche quando la persona aiutata non sia imputabile o non sia punibile.

Art. 386. Chiunque, fuori dei casi di concorso nel reato e del caso preveduto nell'articolo 667, aiuta taluno ad assicurare il prodotto, o il profitto, o il prezzo di un reato, ovvero a sottrarsi all'esecuzione della pena, soggiace alle pene stabilite nel precedente articolo, aumentate di un terzo.

Si applica la disposizione dell'ultimo capoverso dell'articolo precedente.

V. Störande av allmän funktion genom angrepp på myndighets förfogande över saker.

i. Fsl. 15 kap. 8 §. Var, som bryter myndighets eller tjänstemans insegel eller rubbar i kvarstad satt, utmätt eller i beslag taget gods; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

Lag samma vare, om någon bryter mot laga förbud att skingra eller för yttra löst eller fast gods eller att utgiva annans egendom.

9 §. Förstör, skadar, undanskaffar eller tillägnar sig någon handling eller skrift, som förvaras i allmänt arkiv eller hos myndighet eller tjänsteman eller som för tjänstens skull överlämnats åt myndighet eller tjänsteman; straffes, där ej brottet hemfaller under 12 kap. 5 §, med fängelse.

Försök är straffbart.

T. Fsl. § 160. Wer Schriftstücke oder andere bewegliche Sachen, die sich in amtlicher Verwahrung befinden oder ihm oder einem anderen amtlich in Verwahrung gegeben worden sind, beschädigt oder der amtlichen Verfügung entzieht, wird mit Gefängnis bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.

Die Vorschrift des Abs. 1 gilt entsprechend für Schriftstücke und andere bewegliche Sachen, die sich in amtlicher Verwahrung einer Religionsgesellschaft des öffentlichen Rechtes befinden.

§ 161. Wer eine Sache, die amtlich gepfändet oder in Beschlag genom-

men ist, zerstört, beiseite schafft oder in anderer Weise ganz oder zum Teil der Verstrickung entzieht, wird mit Gefängnis bis zu einem Jahre oder mit Geldstrafe bestraft.

§ 162. Wer ein amtliches Siegel beschädigt oder ablöst, das ein Amtsträger angelegt hat, um Sachen amtlich zu verschliessen, in Beschlag zu nehmen oder zu bezeichnen, oder wer den durch ein solches Siegel bewirkten Verschluss unwirksam macht, wird mit Gefängnis bis zu sechs Monaten oder mit Geldstrafe bestraft.

§ 163. Wer ein amtliches Schriftstück, das zur Bekanntmachung öffentlich angeschlagen oder ausgelegt ist, absichtlich beschädigt, zerstört, beseitigt oder unkenntlich macht, wird mit Gefängnis bis zu sechs Monaten oder mit Geldstrafe bestraft.

§ 164. Für Siegel und Bekanntmachungen der Religionsgesellschaften des öffentlichen Rechtes gelten die Vorschriften der §§ 162, 163 entsprechend.

§ 203. Wer eine Kundmachung der öffentlichen Macht oder eine von ihr zur allgemeinen Einsicht aufgelegte Urkunde in der Absicht beseitigt oder unleserlich macht, dadurch die Erreichung des gesetzlichen Zweckes dieser Massnahme zu vereiteln oder zu erschweren, wird mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis

Tj. Fsl.

zu sechs Monaten (§ 78) oder mit Kerker von einem Monate bis zu einem Jahre bestraft.

Übertr. § 23. Wer eine Kundmachung der öffentlichen Macht oder eine von ihr zur allgemeinen Einsicht aufgelegte Urkunde beseitigt oder unleserlich macht, wird mit Haft oder mit Geldstrafe bestraft.

Schw. Fsl.

342. Wer öffentlich angeschlagene amtliche Bekanntmachungen böswillig wegnimmt, abreißt oder so beschädigt, dass ihr Inhalt ganz oder teilweise unverständlich wird, wird mit Busse bestraft.

Art. 350. Chiunque, a fine di disprezzo verso l'Autorità, rimuove, lacera o, altrimenti, rende illeggibile o, comunque, inservibili stampati, manoscritti o disegni affissi o esposti al pubblico, per ordine dell'Autorità stessa, è punito con la multa fino a lire cinquemila. **It. Fsl.**

Art. 682. Chiunque stacca, lacera o rende comunque inservibili o illeggibili stampati, disegni o manoscritti, fatti affiggere dalle Autorità civili o da quelle ecclesiastiche cattoliche, è punito con l'ammenda fino a lire tremila.

Se si tratti di stampati, disegni o manoscritti fatti affiggere da privati nei luoghi e nei modi consentiti dalla legge o dall'Autorità, la pena è dell'ammenda fino a lire mille.

VI. Obehörigt uppträdande såsom allmänt organ.

i. Fsl. 15 kap. 7 §. Företager någon handling, vilken får utföras blott av behörig tjänsteman; straffes med böter eller fängelse i högst sex månader.

32 kap. 1 §. Den, som utan vederbörligt tillstånd utövar verksamhet, till vars utövning tillstånd erfordras, eller överskrider de vid tillståndets beviljande för verksamheten bestämda gränserna, straffes med böter.

2 §. Den, som offentligen eller i rättsvidrigt uppsåt

1) bär sådan uniform eller tjänstetecken, som icke åtföljer hans rang eller tjänst, eller bär klädnad eller tecken, som på grund av likhet lätt kan förväxlas med uniform eller tjänstetecken;

2) bär orden eller annat utmärkelse-tecken eller begagnar sig av titel, vartill han ej är berättigad;
straffes med böter.

T. Fsl. § 145. Wer sich unbefugt mit der Ausübung eines öffentlichen Amtes befasst oder unbefugt eine Handlung vornimmt, die nur kraft eines öffentlichen Amtes vorgenommen werden darf, wird mit Gefängnis bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.

§ 392. Mit Geldstrafe wird bestraft:

1. wer unbefugt inländische oder ausländische Amtsbezeichnungen, Titel oder Würden führt;

2. wer unbefugt inländische oder ausländische Uniformen, Amtskleidungen oder

Amtsabzeichen, Orden oder Ehrenzeichen trägt;

3. wer unbefugt eine Berufstracht oder ein Berufsabzeichen für Betätigung in der Kranken- oder Wohlfartspflege trägt, die im Inland staatlich anerkannt sind.

Den in Abs. 1 genannten Amtsbezeichnungen, Titeln, Würden, Uniformen, Kleidungen, Frachten, Abzeichen, Orden und Ehrenzeichen stehen solche gleich, die ihnen zum Verwechseln ähnlich sind.

Die Vorschriften der Abs. 1, 2 gelten auch für Amtsbezeichnungen, Titel, Würden, Amtskleidungen und Amtsabzeichen der Religionsgesellschaften des öffentlichen Rechtes.

§ 184. 1. Wer eine Amtshandlung der öffentlichen Macht, zu der er nicht berechtigt ist, in der Absicht durchführt, sich oder einem anderen einen Vorteil zu verschaffen oder einen anderen zu schädigen, wird mit Kerker von einem Monate bis zu drei Jahren oder mit Gefängnis von vierzehn Tagen bis zu drei Jahren (§ 78) bestraft.

2. Wer sich eigenmächtig allein oder in Verbindung mit anderen eine Rechtsbefugnis anmasst, die der Regierung, dem Gouverneur der Podkarpatská Rus, einer die Strafgerichtsbarkeit oder die öffentliche Verwaltung ausübenden Körperschaft vorbehalten ist, wird mit Gefängnis von sechs Monaten bis zu fünf Jahren oder mit Kerker von einem Jahre bis zu acht Jahren bestraft.

Tjssl. Fsl.

Übertr. § 20. — Wer ein Amts- oder Militärkleid oder ein solches Abzeichen trägt oder wer sich auf andere Weise absichtlich den Anschein eines Organes der öffentlichen Macht oder einer Militärperson gibt, wird mit Haft oder mit Geldstrafe bestraft.

Schw. Fsl.

256. Wer sich in rechtswidriger Absicht die Ausübung eines Amtes oder militärische Befehlsgewalt anmasst, wird mit Gefängnis oder mit Busse bestraft.

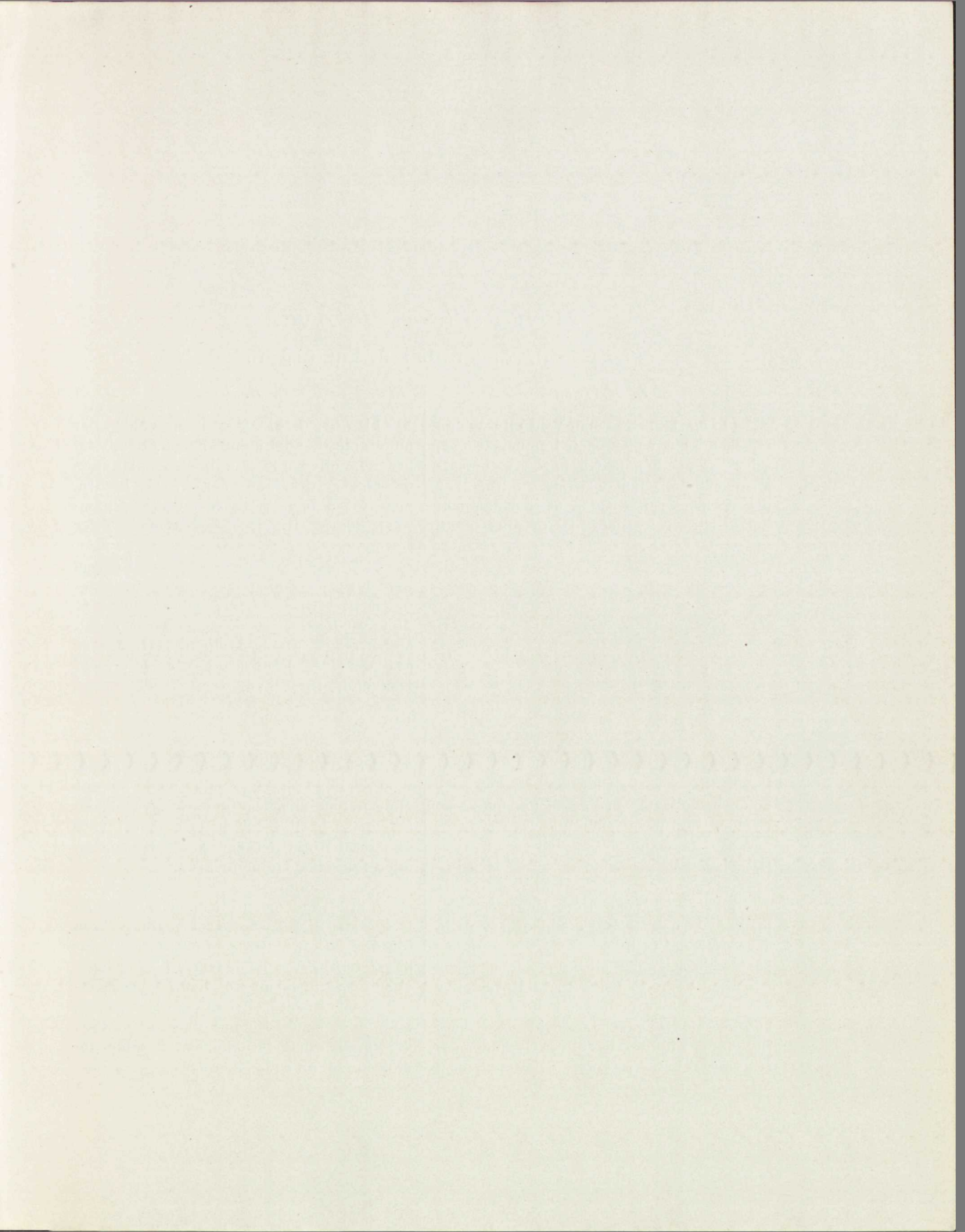
336. Wer unbefugt die Uniform des schweizerischen Heeres trägt, wird mit Haft bis zu acht Tagen oder mit Busse bestraft.

Art. 352. Chiunque usurpa una funzione pubblica o le attribuzioni inerenti a un pubblico impiego, è punito con la reclusione fino a duo anni. **It. Fsl.**

Alla stessa pena soggiace il pubblico ufficiale o impiegato, il quale, avendo ricevuta partecipazione del provvedimento, che fa cessare o sospende le sue funzioni o le sue attribuzioni continua a esercitarle.

La condanna ha per effetto la pubblicazione speciale della sentenza.

Art. 353. Chiunque abusivamente esercita una professione, per la quale sia richiesta una speciale abilitazione dello Stato, è punito con la reclusione fino a sei mesi o con la multa da lire mille a cinquemila.

Bilaga till Tredje Avd.

I. Angrepp mot allmänt organ.

L. K. 1832

11 kap. 1 §. Gör man våld eller annan misshandel å embetsman i embetsärende, eller för att honom till någon embetsåtgärd tvinga eller derifrån hindra, eller att å honom för sådan åtgärd hämnas; dömes till straffarbete i fjerde eller femte grad.

2 §. Talar eller skrifver man smädligen, eller förgriper sig med hotelse eller annan missfirmlig gerning, mot embetsman, i eller för dess embete; vare straffet böter till tvåhundra Riksdaler eller fängelse.

3 §. Hvad om brott emot embetsman i 1 och 2 §§. stadgadt är, gälle äfven för det fall, då Riksdagsman, under påstående Riksdag eller under dess resor till eller ifrån Riksdagen, våldföres eller förolämpas, när man vet honom i sådant ärende stadd vara; så ock, då Rikets Ständers Fullmäktig eller Ombudsman, Riks-Ständs Sekreterare, eller den, som

L. B. 1844

11 kap. 1 §. Gör man våld eller annan misshandel å embetsman, i embetsärende, eller för att honom till någon embetsåtgärd tvinga eller derifrån hindra, eller att å honom för sådan åtgärd hämnas; dömes till fängelse i femte eller fjerde grad.

3 §. Med embetsman förstås i denna lag den, som med Konungens fullmakt å embetet försedd är, eller embete af lika värdighet innehafver, eller i sådan embetsmans ställe lagligen satt är; så ock domare, ändå att han ej blifvit af Konungen förordnad.

2 §. Talar eller skrifver man smädligen, eller förgriper sig med hotelse eller annan missfirmlig gerning, mot embetsman, i eller för hans embete; vare straffet böter till tvåhundra Riksdaler, eller fängelse i sjunde grad.

4 §. Hvad om brott emot embetsman i 1 och 2 §§ stadgat är, gälle äfven för det fall, då den, som i Riksdagsman-
naval deltagar, eller ledamot i Taxerings- eller Pröfningskommité eller i Styrelse öfver allmänt Verk eller allmän Inrättning, eller den, som i Nämnd eller Jury sitter, våldföres eller förolämpas, i eller för utöfningen af sådan befattning.

Bilaga till Tredje Avd.

I. Angrepp mot allmänt organ.

K. F. 29/1 1861

§ 40. Gör någon våld eller annan misshandel å embetsman, i embetsärende, eller för att honom till någon embetsåtgärd tvinga eller derifrån hindra, eller att å honom för sådan åtgärd hämnas; dömes till straffarbete från och med två till och med sex år.

Med embetsman förstås här den, som med Konungens fullmakt å embetet försedd är, eller embete af lika värdighet innehafver, eller i sådan embetsmans ställe lagligen satt är; så ock domare, ändå att han ej blifvit af Konungen förordnad.

§ 41. Hvad i 40 § om sådant brott, som der sägs, stadgadt är, gälle ock för det fall, då ledamot i Taxerings- eller Pröfnings-kommitté eller i Styrelse öfver allmänt Verk eller allmän Inrättning, eller den, som i Nämnd eller Jury sitter, varder i eller för utöfningen af sådan befattning våldförd; dock må, der omständigheterna i dessa fall äro synnerligen

Gällande lag

Str. L. 10 kap. 1 §. Gör någon våld eller annan misshandel å ämbetsman, i ämbetsärende, eller för att honom till någon ämbetsåtgärd tvinga eller därifrån hindra, eller att å honom för sådan åtgärd hämnas; dömes till straffarbete i högst fyra år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande, må till fängelse i högst ett år eller böter, dock ej under etthundra riksdaler, dömas.

Med ämbetsman förstås i denna lag den, som med Konungens fullmakt å ämbetet försedd är, eller ämbete av lika värdighet innehaver, eller i sådan ämbetsmans ställe lagligen satt är; så ock domare, ändå att han ej blifvit av Konungen förordnad.

2 §. Talar eller skriver man smädligt, eller förgriper sig med hotelse eller annan missfirmlig gärning, emot ämbetsman, i eller för hans ämbete; vare straffet böter från och med tjugofem till och med ett tusen riksdaler eller fängelse i högst ett år.

3 §. Vad om brott emot ämbetsman i 1 och 2 §§ stadgat är, gälle även för det fall, då ledamot i taxerings- eller prövningskommitté eller styrelse öfver allmänt verk eller allmän inrättning, eller den som i nämnd eller jury sitter, våldföres eller förolämpas, i eller för utövningen av sådan befattning.

i Riksdagsmannaval deltager, eller ledamot i Taxerings- eller Pröfnings-Commité eller i Styrelse öfver allmänna Verk och Inrättningar, våldföres eller förolämpas, i eller för utöfningen af sådan dess befattnings.

23 §. Hvad om brott mot embetsman i detta Kapitel stadgadt är, gälle ock, om sådant brott föröfvas emot tjänsteman eller annan, som är förordnad att embets- eller tjänste-ärende förrätta eller kallad att dervid tillhanda gå.

4 §. Gör man vid embetsförrättning våldsamt motstånd, dock utan att förrättningsmannen våldföres; straffes med fängelse.

5 §. Nu samlar sig menighet eller annan folkmängd tillhoppa, och lägger det uppsåt å daga, att med förenadt våld sätta sig upp emot verkställighet af offentlig Myndighets bud, eller att den till någon embets-åtgärd tvinga, eller att derföre hämnas:

5 §. Begår någon mot Riksdagsman, eller mot annan, som i 24 §, 63 § 3 mom., eller 70 § 2 mom. af Riksdagsordningen nämnes, sådant brott, som efter 111 §. i Regeringsformen eller 77 §. i Riksdagsordningen, skall såsom edsöresbrott anses; varde ock efter 1 eller 2 § straffad, såsom hade han brottet mot embetsman begått.

6 §. Förbryter man sig, såsom i 1 eller 2 § sägs, emot tjänsteman eller annan, den der icke innehafver embete eller sådant uppdrag, som i 3 § omtalas, men är förordnad eller vald att tjänsteärende eller annan allmän befattning utöfva, eller kallad att vid offentlig förrättning tillhanda gå; då skall, i det fall, som i 1 § sagdt är, till fängelse i sjunde eller sjette grad, och i det fall, som i 2 § sägs, till böter dömas.

7 §. Gör man, vid offentlig förrättning, våldsamt motstånd, utan att förrättningsman våldföres; straffes med fängelse i sjunde grad eller böter.

8 §. Nu samlar sig folkmängd tillhoppa, och lägger det uppsåt å daga, att med förenadt våld sätta sig upp emot verkställighet af offentlig Myndighets bud, eller att den till någon embetsåtgärd tvinga, eller att för sådan åtgärd hämnas: skingra sig de upprorsmän, på

mildrande, tiden för straffarbetet kunna till sex månader nedsättas.

§ 42. Förbryter sig någon, såsom i 40 § sägs, emot tjänsteman eller annan, den der icke innehafver embete eller sådant uppdrag, som i samma § omtalas, men är förordnad eller vald att offentligt tjänsteärende förrätta eller annan allmän befattning utöfva, eller kallad att vid offentlig förrättning tillhandagå; dömes till straffarbete från och med två månader till och med två år eller fängelse från och med två till och med sex månader.

5 §. Förbryter man sig, såsom i 1 eller 2 § sägs, emot tjänsteman eller annan, den där icke innehaver ämbete eller sådant uppdrag, som i 1 § omtalas, men är förordnad eller vald att offentligt tjänsteärende förrätta eller annan allmän befattning utöfva, eller kallad att vid offentlig förrättning tillhandagå; dömes, i det fall, som i 1 § sagt är, till straffarbete i högst två år eller fängelse i högst sex månader, men, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till böter, och i det fall, som i 2 § sägs, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Skall, till följd av Konungens förordnande, vad i 19 kap. 11 och 12 §§ om statens kanal- eller slussverk eller annan sådan vattenbyggnad eller järnvägsanläggning stadgat är, tillämpas å dylik inrättning, som av enskilda personer, menigheter eller bolag gjord är; gälle vad i denna § är stadgat även för det fall, att brott, som där omförmäles, begås emot person, som är vid sådan inrättning anställd.

6 §. Gör någon, vid offentlig förrättning, våldsamt motstånd, utan att förrättningsman våldföres; straffes med fängelse i högst sex månader eller böter.

K. F. 6/2 1849

§ 1. Samlar sig folkmängd tillhoppa, och lägger det uppsåt å daga, att med förenadt våld sätta sig upp emot verkställighet af offentlig myndighets bud, eller att den till någon embetsåtgärd tvinga, eller att för sådan åtgärd hämnas: skingra sig de upprorsmän, på offentlig

7 §. Nu samlar sig folkmängd tillhoppa och lägger det uppsåt å daga, att med förenat våld sätta sig upp emot verkställighet av offentlig myndighets bud, eller att den till någon ämbetsåtgärd tvinga, eller att för sådan åtgärd hämnas: skingra sig de upprorsmän, på offentlig

Låta de upprorsmän sig genast, på embetsmans befallning, skingras och till lydnad bringas; då skola anstiftare och anförare till straffarbete i femte grad eller fängelse dömas, men de öfrige vara från straff frie.

6 §. Skingra sig ej upprorsmän, på embetsmans befallning, utan trotsa med oljud, smädeord eller hot; varden anstiftare och anförare dömda till straffarbete i fjerdte grad, och andre deltagare i upproret till sådant arbete i femte grad eller fängelse.

7 §. Göra upprorsmän våld å person, bryta eller rifva de hus, eller plundra eller förstöra de annan egendom; då skola anstiftare och anförare dömas till straffarbete i andra eller tredje grad, och andre deltagare i upproret till sådant arbete i fjerdte eller femte grad. Det straff, hvarmed våldsgerning särskildt i lagen belägges, skall ock å gerningsman tillämpas, efter ty i 6 Kap. 11 § skils.

Varder upprorsman dräpen; ligge ogild.

9 §. Har någon, muntligen inför menighet eller annan folksamling, eller i skrift, den han utsprider eller utsprida låter, till uppror uppmanat; straffes, när uppmaningen ingen straffbar verkan hade, såsom för försök.

8 §. Till upprors stillande må krigsmanskap användas; dock äge det ej å upprorsmän vapen förr bruka, än 6 och 7 §§. blifvit af den å stället varande Civila Myndighet trenne gånger ljudligen uppläste, der ej upprorsmän så hastigt till våld öfvergå, att det förr med vapnad hand afvärjas måste.

offentlig Myndighets befallning; då skola anstiftare och anförare till fängelse i sjette eller sjunde grad dömas; men de öfrige varen från straff frie.

9 §. Skingra sig ej upprorsmän, utan visa trotsighet emot offentliga Myndighetens befallning; varden dömda, anstiftare och anförare till fängelse i femte eller sjette grad, och annan deltagare i upproret till fängelse i sjette eller sjunde grad.

10 §. Göra upprorsmän våld å person, eller bryta eller förstöra de hus, eller plundra eller förderfva de annan egendom; då skola de dömas, anstiftare och anförare till fängelse i andra eller tredje grad, och annan deltagare i upproret till fängelse i fjerdte eller femte grad; varde ock, för våld eller annan brottslig gerning, som vid uppror begås, gerningsmannen straffad efter ty i 6 Kap. 11 § skils.

11 §. Dräper upprorsman den, som uppror stilla vill; miste lifvet.

Varder upprorsman dräpen; ligge ogild.

12 §. Har någon, muntligen inför menighet eller annan folksamling, eller i skrift, den han utspridt eller utsprida låtit, till uppror uppmanat; straffes, när uppmaningen ingen straffbar verkan hade, med fängelse i sjunde grad.

Samma lag vare om den, som annans skrift utspridt eller utsprida låtit, för att dermed komma uppror åstad.

13 §. Till upprors stillande må krigsmanskap användas; dock äge det ej å upprorsmän vapen förr bruka, än den på stället varande Civilmyndighet tre gånger ljudligen förkunnat den varning, som i 14 § sägs. Öfvergå upprorsmän så hastigt till våld, att Civilmyndigheten ej kan så förfara, som nu sagdt är; då äge

myndighets befallning, och låta sig till ordning bringas; då straffes anstiftare och anförare med arbete å fästning från sex månader till två år; men de öfriga varen från straff frie.

§ 2. Skingra sig ej upprorsmän, utan visa trotsighet emot offentliga myndighetens befallning; varden dömde, anstiftare och anförare till arbete å fästning från två till fyra år, och annan deltagare i upproret till sådant arbete från sex månader till två år.

§ 3. Göra upprorsmän våld å person, eller bryta eller förstöra de hus, eller plundra eller förderfva de annan egendom; då skola de straffas, anstiftare och anförare med arbete å fästning från sex till tio år, och annan deltagare i upproret med sådant arbete från två till sex år; varde ock, för våld eller annan brottslig gerning, som vid uppror begås, gerningsmannen dömd till det ansvar, som derfor i lag särskildt stadgadt är.

§ 4. Dräper upprorsman den, som uppror stilla vill; miste lifvet.

Varder upprorsman dräpen; ligge ogild.

§ 5. Har någon, muntligen inför menighet eller annan folksamling, eller i skrift, den han utspridt eller utsprida låtit, till uppror uppmanat; straffes, när uppmaningen ingen straffbar verkan hade, med fängelse från två till sex månader.

Samma lag vare om den, som annans skrift utspridt eller utsprida låtit, för att dermed komma uppror åstad.

§ 6. Till upprors stillande må krigsmenskap användas; dock äge det ej å upprorsmän vapen förr bruka, än den på stället varande Civil-myndighet tre gånger ljudeligen i Konungens namn befallt dem att genast åtskiljas, vid äfventyr att vapenmakt eljest användes. Öfvergå upprorsmän så hastigt till våld, att Civil-

myndighets befallning; då skola anstiftare och anförare dömas till straffarbete från och med sex månader till och med två år; men de öfrige vare från straff frie.

8 §. Skingra sig ej upprorsmän, utan visa trotsighet emot offentliga myndighetens befallning; varde dömde, anstiftare och anförare till straffarbete från och med två till och med fyra år, och annan deltagare i upproret till sådant arbete i högst två år eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse.

9 §. Göra upprorsmän våld å person, eller bryta eller förstöra de hus, eller plundra eller fördärva de annan egendom; då skola de dömas, anstiftare och anförare till straffarbete från och med två till och med tio år, och annan deltagare i upproret till sådant arbete i högst sex år; varde ock för våld eller annan brottslig gärning, som vid uppror begås, gerningsmannen straffad efter ty i 4 kap. 1 § skils.

10 §. Dräper upprorsman den, som uppror stilla vill; dömes till straffarbete på livstid.

Varder upprorsman dräpen; ligge ogill.

12 §. Till upprors stillande må krigsmenskap användas; dock äge det ej å upprorsmän vapen förr bruka, än den på stället varande civilmyndighet tre gånger ljudeligen i Konungens namn befallt dem att genast åtskiljas, vid äfventyr att vapenmakt eljest användes. Öfvergå upprorsmän så hastigt till våld, att civilmyn-

10 §. Samlar sig folkmängd å torg, gata eller annan offentlig plats, utan att lägga å daga sådant uppsåt, som i 5 §. sägs, men störer dock lugnet eller allmänna ordningen, och skingrar den sig ej, på embetsmans befallning, utan trotsar med oljud, smädeord eller hot; då skola anstiftare och anförare till straffarbete i femte grad eller fängelse, och annan deltagare i upploppet till fängelse eller böter dömas. Öfvergå de till våld å person eller egendom; vare lag som i 7 §. sägs.

den Myndighet förordna, att upproret med vapenmakt genast stillas skall. Ej må dock, i något fall, vapen längre brukas, än Civilmyndigheten finner sådant, för upprorets stillande, nödigt vara.

Med Civilmyndighet förstås här Konungens Befallningshafvande, Borgmästare eller Polismästare i stad och Kronofogde å landet, eller den, som i sådan embetsmans ställe satt är.

Är ej Civilmyndighet tillstädes, och kan ej dess ankomst afbidas; då äge på stället varande högste Militärbefälhafvare så förfara, som för Civilmyndigheten nu stadgadt är.

14 §. Varning, som i 13 § sägs, varde i följande ordalag förkunnad:

»I Konungens namn bjuder och befäller jag eder att åtskiljas. Varder denna befallning icke genast åttlydd, måste vapenmakt användas; och skylle sig då en hvar sjelf för den påföljd honom träffar».

15 §. Samlar sig folkmängd tillhoppa och störer lugnet eller allmänna ordningen, utan att dock lägga å daga sådant uppsåt, som i 8 § sägs, och skingrar sig ej den folkmängd, på offentlig Myndighets befallning, utan visar trotsighet deremot; då skola anstiftare och anförare af det upplopp till fängelse i sjunde eller sjuette grad, och annan deltagare i upploppet till böter eller fängelse i sjunde grad dömas. Öfvergå de till våld å person eller egendom; vare lag, som i 10, 11 och 13 §§ om uppror sägs.

myndighet ej kan så förfara, som nu sagdt är; då äge den myndighet förordna, att upproret med vapenmakt genast stillas skall. Ej må dock, i något fall, vapen längre brukas, än Civil-myndigheten finner sådant, för upprorets stillande, nödigt vara.

Med Civil-myndighet förstås här Konungens Befallningshafvande, Borgmästare eller Polismästare i stad och Kronofogde å landet, eller den, som i sådan ämbetsmans ställe satt är.

Är ej Civil-myndighet tillstädes, och kan ej dess ankomst afbidas; då äge på stället varande högste Militär-befälhafvare så förfara, som för Civil-myndigheten nu stadgadt är.

§ 7. Samlar sig folkmängd tillhoppa och störer lugnet eller allmänna ordningen, utan att dock lägga å daga sådant uppsåt, som i 1 § sägs, och skingrar sig ej den folkmängd på offentlig myndighets befallning, utan visar trotsighet deremot; då skola anstiftare och anförare af det upplopp till arbete å fästning från tre månader till ett år och annan deltagare i upploppet till böter från tio till femtio riksdaler dömas. Öfvergå de till våld å person eller egendom; vare lag, som i 3 och 6 §§ sagdt är.

digheten ej kan så förfara, som nu sagt är; då äge den myndighet förordna, att upproret med vapenmakt genast stillas skall. Ej må dock, i något fall, vapen längre brukas, än civilmyndighet finner sådant, för upprorets stillande, nödigt vara.

Med civilmyndighet förstås här Konungens befallningshavande, borgmästare eller polismästare i stad och landsfogde å landet, eller den, som i sådan ämbetsmans ställe satt är.

Är ej civilmyndighet tillstädes, och kan ej dess ankomst avbidas; då äge på stället varande högste militärbefälhavare så förfara, som för civilmyndigheten nu stadgadt är.

13 §. Samlar sig folkmängd tillhoppa och störer lugnet eller allmänna ordningen, utan att dock lägga å daga sådant uppsåt, som i 7 § sägs, och skingrar sig ej den folkmängd, på offentlig myndighets befallning, utan visar trotsighet däremot; då skola anstiftare och anförare av det upplopp till straffarbete i högst ett år och annan deltagare i upploppet till böter från och med tio till och med tvåhundra riksdaler dömas. Öfvergå de till våld å person eller egendom; vare lag, som i 9, 10 och 12 §§ om uppror sägs; dock att för sådan deltagare i upploppet, som ej är anstiftare eller anförare, straff efter 9 § må, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, nedsättas till fängelse.

III. Befriande av fånge.

L. K. 1832

11 *kap.* 14 §. Tager man häktad person eller fånge med våld lös av dem, som honom gripit eller i vård hafva, eller befriar honom genom häktes eller fängelses brytande; varde dömd till straffarbete i femte eller fjerde grad.

15 §. Befriar man häktad person eller fånge, genom list eller annorledes, utan våld; dömes till fängelse eller straffarbete i femte grad.

Ej skall dock den fångnes eller häktades make, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, eller den, som med honom i första svågerlag lika nära förenad är, i ty mål till straff fällas.

L. B. 1844

11 *kap.* 18 §. Tager man häktad person eller fånge med våld lös af den, som honom gripit eller i vård hafver, eller befriar man honom genom häktes eller fängelses brytande; varde dömd till fängelse i sjetta eller femte grad.

19 §. Befriar man häktad person eller fånge, genom list eller annorledes, utan våld; dömes till fängelse i sjunde eller sjetta grad.

22 §. Häktad persons eller fånges make, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, eller den, som med honom i första svågerlag lika nära förenad är, eller hans fosterbarn, skall ej till straff dömas för hans befriande, i det fall, som i 19 § sägs.

II. Aktiv korruption.

Gällande lag.

Str. L. 25 kap. 5 §. Har ämbetsman tagit, låtit åt sig utlova eller begärt muta, för att i ämbetet orätt främja; varde, ändå att ingen skada skedde, avsatt och förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller ock dömd till mistning av ämbete på viss tid; och skall, där till avsättning dömes, den skyldige, om brottet det förtjänar, dessutom straffas med fängelse.

Den, som till ämbetsman lämnar, utlovar eller erbjuder sådan muta, dömes till böter eller fängelse. . . .

III. Befriande av fånge.

Str. L. 1864

10 kap. 16 §. Tager man häktad person eller fånge med våld lös af den, som honom gripit eller i vård hafver, eller befriar man honom genom häktes eller fängelses brytande; varde dömd till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år.

Gör man försök till brott, som nu sagdt är, och blef endast genom omständigheter, som voro af gerningsmannens vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; straffes högst med straffarbete i två år.

17 §. Befriar man häktad person eller fånge, genom list eller annorledes, utan våld; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år.

Gällande lag

Str. L. 10 kap. 17 §. Tager man häktad person eller fånge med våld lös av den, som honom gripit eller i vård haver, eller befriar man honom genom häktes eller fängelses brytande; varde dömd till straffarbete i högst fyra år, eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till fängelse.

Gör man försök till brott, som nu sagt är, och blev endast genom omständigheter, som voro av gärningsmannens vilja oberoende, brottets fullbordan förhindrad; straffes högst med straffarbete i två år.

Befriar man häktad person eller fånge, genom list eller annorledes, utan våld; dömes till fängelse i högst sex månader eller straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande, må till böter, dock ej under femtio riksdaler, dömas.

IV. Personalfaution.

L. K. 1832

5 kap. 9 §. Nu har någon, utan att hafva sådan del i brott, som förr sagdt är, sedan brottet timmat, med vetskap derom, gått den brottslige tillhanda, såsom att han hulpit att honom dölja, eller varit behjelpig till hans flykt, eller till gerningens döljande, eller till undanrödjande af bevis derföre, eller emottagit, dolt, köpt eller föryttrat gods, som genom brottet åtkommet var, eller besörjt omarbetning eller förändring deraf; straffes, efter som brottet var till, med fängelse eller böter: har det skett för egen vinning, och är brottet med straffarbete i andra grad eller svårare straff belagdt; då må till sådant arbete i femte grad dömas.

Make, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, eller den, som med den brottslige i första svågerlag lika nära förenad är, skall ej, för hans döljande, eller för befordran af hans flykt, till straff fällas.

10 §. Har någon, utan vettskap om brott, som annan föröfvat, honom tillhandagått, på sätt i 9 §. sägs, ändå att han haft skäl att honom misstänka; straffes med böter.

L. B. 1844

5 kap. 10 §. Nu har någon, utan att hafva sådan del i brott, som förr sagdt är, sedan brottet timmat, med vetskap derom, gått den brottslige till handa, såsom att han hulpit att honom dölja, eller varit behjelpig till hans flykt eller till döljande af gerningen eller till undanrödjande af bevis derom, eller emottagit, dolt, köpt eller föryttrat gods, som genom brottet åtkommet var, eller besörjt omarbetning eller förändring deraf; straffes, efter som brottet var till, med fängelse i sjunde grad eller böter: har det skett för egen vinning, och är brottet med fängelse i andra grad eller svårare straff belagdt; då må till fängelse i sjetton grad dömas.

11 §. Har någon, utan vetskap om brott, som annan föröfvat, honom tillhandagått, på sätt i 10 § sägs, ändå att han haft skäl att honom misstänka; straffes med böter.

12 §. Make, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, den som med den brottslige i första svågerlag lika nära förenad är, eller fosterbarn, skall ej till straff fällas efter 11 §; ej heller efter 10 §, för den brottsliges döljande, eller för befordrande af hans flykt.

IV. Personalfaution.

Str. L. 1864

3 kap. 9 §. Nu har någon, utan att hafva sådan del i brott, som förr sagdt är, sedan brottet timat, med vetskap derom gått den brottslige tillhanda, såsom att han hulptit att honom dölja, eller varit behjälplig till hans flykt eller till döljande af gerningen eller till undanrödjande af bevis derom, eller emottagit, dolt, köpt eller förtytrat gods, som genom brottet åtkommet var, eller besörjt omarbetning eller förändring deraf; straffes, efter som brottet var till, med fängelse i högst sex månader eller böter: har det skett för egen vinning, och är brottet med straffarbete öfver åtta år eller svårare straff belagdt; då må till straffarbete i högst två år dömas.

10 §. Har någon, utan vetskap om brott, som annan föröfvat, honom tillhandagått, på sätt i 9 § sägs, ändå att han haft skäl att honom misstänka; straffes med böter.

11 §. Make, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, den som med den brottslige i första svågerlag lika nära förenad är, eller fosterbarn, skall ej till straff fällas efter 10 §; ej heller efter 9 § för den brottsliges döljande, eller för befordrande af hans flykt.

Gällande lag

Str. L. 3 kap. 9 §. Nu har någon, utan att hava sådan del i brott, som förr sagdt är, sedan brottet timat, med vetskap därom gått den brottslige tillhanda, såsom att han hulptit att honom dölja, eller varit behjälplig till hans flykt eller till döljande av gärningen eller till undanrödjande av bevis därom, eller emottagit, dolt, köpt eller förtytrat gods, som genom brottet åtkommet var, eller besörjt omarbetning eller förändring därav; straffes, eftersom brottet var till, med fängelse i högst sex månader eller böter: har det skett för egen vinning, och är brottet med straffarbete öfver åtta år eller svårare straff belagdt; då må till straffarbete i högst två år dömas.

10 §. Har någon, utan vetskap om brott, som annan föröfvat, honom tillhandagått, på sätt i 9 § sägs, ändå att han haft skäl att honom misstänka; straffes med böter.

11 §. Make, syskon, skyldeman i rätt upp- eller nedstigande led, den som med den brottslige i första svågerlag lika nära förenad är, adoptivfader, adoptivmoder, adoptivbarn eller fosterbarn skall ej till straff fällas efter 10 §; ej heller efter 9 § för den brottsliges döljande, eller för befordrande av hans flykt.

V. Störande av allmän funktion genom angrepp på myndighets förfogande över saker.

L. K. 1832

11 *kap.* 18 §. Hvar som olofligen tager bort, rifver eller annorledes skadar offentlig Myndighets kungörelse eller underrättelse, som till allmän kännedom anslagen är, straffes med böter.

20 §. Bryter man offentlig Myndighets insegel, hvarmed saker eller skrifter tillslutna äro, eller rubbar lös egendom, som i kvarstad satt eller utmätt är; vare ock straffet böter eller fängelse.

21 §. Bryter någon emot förbud att gods skingra, eller emot förbud att gifva annans gods ut; straffes med böter.

L. B. 1844

11 *kap.* 23 §. Hvar som olofligen tager bort, rifver eller annorledes skadar offentlig Myndighets kungörelse eller underrättelse, som till allmän kännedom anslagen är, straffes med böter.

25 §. Bryter man offentlig Myndighets insegel, hvarmed saker eller skrifter tillslutna äro, eller rubbar man lös egendom, som är satt i kvarstad eller utmätt; vare ock straffet böter eller fängelse i sjunde grad.

26 §. Bryter någon mot förbud att gods skingra, eller mot förbud att gifva annans gods ut; straffes med böter.

VI. Obehörigt uppträdande såsom allmänt organ.

L. K. 1832

24 *kap.* 17 §. Tillväller sig någon bedrägligen utöfning af embete eller tjänst, som honom ej betrodd är, i afsigt att skada annan eller fördel sig tillskynda; dömes till straffarbete i femte grad. Den, som eljest obehörigen, utan sådan brottslig afsigt som nu sagd är, befattar sig med utöfning af embete eller tjänst; straffes med böter till tvåhundra Riksdaler eller fängelse.

L. B. 1844

25 *kap.* 19 §. Tillväller sig någon svikligen och i uppsåt att skada göra eller fördel sig eller annan tillskynda, utöfning af embete eller tjänst; dömes till fängelse i sjetten eller sjunde grad. Den, som eljest obehörigen, utan sådant brottsligt uppsåt, som nu sagdt är, befattar sig med utöfning af embete eller tjänst, straffes med böter till tvåhundra Riksdaler eller fängelse i sjunde grad.

V. Störande av allmän funktion genom angrepp på myndighets förfogande över saker.

Str. L. 1864

10 kap. 19 §. Hvar som olofligen tager bort, rifver eller annorledes skadar offentlig Myndighets kungörelse eller underrättelse, som till allmän kännedom anslagen är, straffes med böter, högst etthundra Riksdaler.

21 §. Bryter man offentlig Myndighets insegel, hvarmed saker eller skrifter tillslutne äro, eller rubbar man lös egen- dom, som är satt i kvarstad eller utmätt; vare ock straffet böter eller fängelse i högst sex månader.

22 §. Bryter någon emot förbud att gods skingra eller emot förbud att gifva annans gods ut; straffes med böter.

Gällande lag

Str. L. 10 kap. 19 §. Var som olofligen tager bort, river eller annorledes skadar offentlig myndighets kungörelse eller underrättelse, som till allmän kännedom anslagen är, straffes med böter, högst etthundra riksdaler.

21 §. Bryter man offentlig myndighets insegel, varmed saker eller skrifter tillslutna äro, eller rubbar man lös egen- dom, som är satt i kvarstad eller utmätt; vare ock straffet böter eller fängelse i högst sex månader.

22 §. Bryter någon emot förbud att gods skingra eller emot förbud att giva annans gods ut; straffes med böter.

VI. Obehörigt uppträdande såsom allmänt organ.

K. F. 7/9 1858

§ 28. Tillväller sig någon svikligen, i uppsåt att skada göra eller fördel sig eller annan bereda, utöfning af ämbete eller tjänst; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med tre år.

Gifver man sig eljest obehörigen ut för ämbets- eller tjänsteman och utöfvar något af hvad till dennes befattning hör; dömes till böter från och med femtio till och med tvåhundra riksdaler eller fängelse från och med två månader till och med ett år.

Gällande lag

Str. L. 22 kap. 6 §. Tillväller sig någon svikligen, i uppsåt att skada göra eller fördel sig eller annan bereda, utöfning av ämbete eller tjänst; dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; må tiden för straffarbetet till fyra år höjas.

Giver man sig eljest obehörigen ut för ämbets- eller tjänsteman och utöfvar något av vad till dennes befattning hör; dömes till böter, dock ej under femtio riksdaler, eller fängelse i högst ett år.

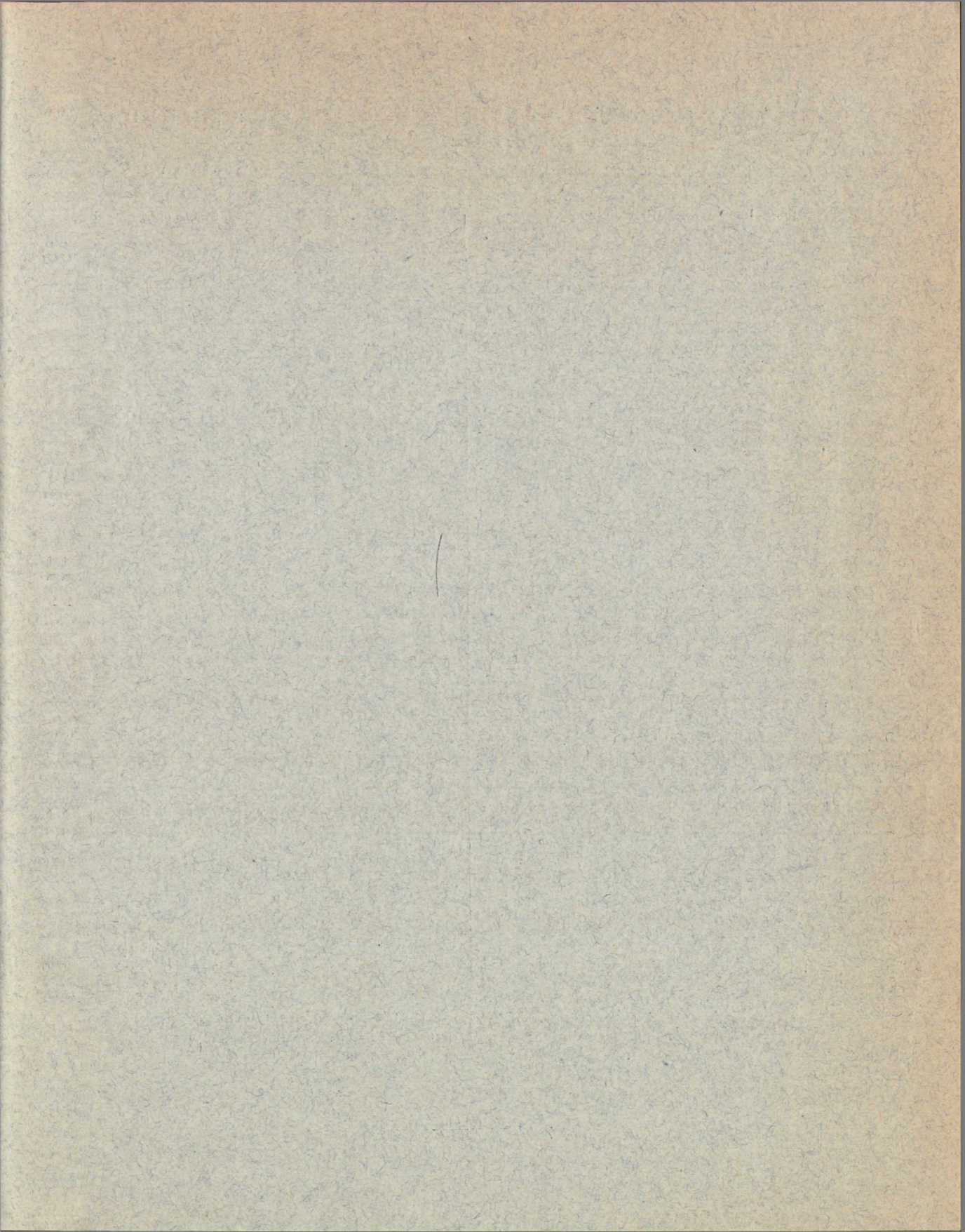

INNEHÅLL.

	Sid.
Förord	
FÖRSTA AVDELNINGEN: Utkast till lag	7— 10.
ANDRA AVDELNINGEN: Komparativ översikt av nuvarande straffrätt.....	11—180.
Inledning	11— 14.
I. Angrepp mot allmänt organ.....	15— 70.
A) Brottssubjektet	16— 19.
B) Handling och syfte	19— 27.
C) Brottsojektet	27— 42.
D) Intressekollision	42— 46.
E) Handlungsprogressen	47— 61.
F) Översikt av den anglikanska rätten.....	62— 70.
II. Aktiv Korruption	71— 72.
III. Befriande av fånge	73— 97.
A) Brottssubjektet	73— 82.
1) Fången själv.....	73— 77.
2) Andra brottssubjekt	78— 82.
a) Privilegiationer	78— 79.
b) Kvalifikationer	80— 82.
B) Handlingen.....	82— 97.
IV. Personalfaution	98—130.
A) Fautionsbrottets placering	98—103.
B) Fautionsformernas straff i förhållande till förbrottets	103—108.
C) Brottssubjektet	108—114.
D) Handlingen och dess objekt	114—125.
E) Subjektivt rekvisit	125—126.
F) Kvalifikationer	126—127.
V. Störande av allmän funktion genom angrepp på myn- dighets förfogande över saker.....	131—161.

A) Angrepp på det allmänna organets besittning till saker, som utgöra medel för dess funktion	132—137.
B) Angrepp på det allmännas förfoganderätt över föremål i andra fall	138—146.
C) Angrepp på ämbetssigill eller annan symbol på det allmännas förfoganderätt	146—157.
D) Angrepp på föremål, som förmedla tillkännagivanden från myndighet till allmänheten	157—161.
VI. Obehörigt uppträdande såsom allmänt organ	162—172.
Straffen	173—180.
TREDJE AVDELNINGEN: Svensk rättsutveckling	181—208.
I. Rättsutvecklingen före 1734 års lag	181—194.
II. 1734 års lag	195—201.
III. 1864 års strafflag	202—208.
FJÄRDE AVDELNINGEN: Motiver	209—235.
I. Utkastets förhållande till gällande lag	209—213.
II. Specialmotivering	214—235.
A) Angrepp å allmänt organ medelst våld å person eller hot därmed: 1, 2 (och 5) §§	214—222.
1) Brottssubjektet	214—215.
2) Handlingen	215—217.
3) Brottsojektet	217—218.
4) Intressekollision	219—220.
5) Handlungsprogressen och förhållandet mellan uppror och upplopp	220—221.
6) Straffen	221—222.
B) Aktiv korruption (4 §)	223—224.
C) Befriande av fånge (6, 7 och 15 §§)	225—227.
1) Brottssubjektet	225.
2) Handlingen	225—227.
D) Personalfaution (8—10 §§)	228—230.
E) Angrepp på myndighets förfogande över saker (11 och 12 §§)	231—233.
F) Obehörigt uppträdande såsom allmänt organ etc. (13 och 14 §§)	234—235.

	Sid.
Bilaga 1 till Andra Avd.: Gällande lagar	236—279.
I. Angrepp mot allmänt organ	236—254.
II. Aktiv korruption	255—258.
III. Befriande av fånge	259—265.
IV. Personalfaution	266—269.
V. Störande av allmän funktion genom angrepp på myndighets förfogande över saker	270—276.
VI. Obehörigt uppträdande såsom allmänt organ	277—279.
Bilaga 2 till Andra Avd.: Aktuella strafflagsförslag	280—294.
I. Angrepp mot allmänt organ	280—283.
II. Aktiv korruption	284—285.
III. Befriande av fånge	286—288.
IV. Personalfaution	289—290.
V. Störande av allmän funktion genom angrepp på myndighets förfogande över saker	291—292.
VI. Obehörigt uppträdande såsom allmänt organ	293—294.
Bilaga till Tredje Avd.: Sammanställning av 1) L. K. 1832; 2) L. B. 1844; 3) resp. K. F. ²⁹ / ₁ 1861; K. F. ⁶ / ₂ 1849; Str. L. 1864 och K. F. ⁷ / ₉ 1858; 4) Gällande lag.....	296—309.
I. Angrepp mot allmänt organ	296—303.
II. Aktiv korruption	305.
III. Befriande av fånge	304—305.
IV. Personalfaution	306—307.
V. Störande av allmän funktion genom angrepp på myndighets förfogande över saker.....	308—309.
VI. Obehörigt uppträdande såsom allmänt organ	308—309.

Statens offentliga utredningar 1930

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättskipning. Fångvård.

Förberedande utkast till strafflag. Brott emot myndighet m. m. [24]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Förslag till vissa ändringar i vallagen för skyddande av partibeteckningar. [5]

Betänkanden med förslag ang. skärpta kontrollföreskrifter rörande landsfiskalers och med dem jämställda befattningshavares medelsförvaltning m. m. [16]

1928 års lönekommitté. Betänkande med förslag till allmänt avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen. [17]

Distriktsveterinärlönesakkunnigas utredning och förslag beträffande ordnandet av distriktsveterinärernas anställnings- och avlöningsförhållanden. [18]

1928 års lönekommitté. Betänkande med förslag till lönereglering för befattningshavare vid undervisningsväsendet. [20]

Kommunalförvaltning.

Utredning ang. kommunalförvaltningens ordnande i städerna efter processreformens genomförande. [13]

Statens och kommunernas finansväsen.

Politi.

Socialpolitik.

Domänverkets omfattning, uppgifter och organisation. [8]

Hälsa- och sjukvård.

Betänkande ang. granskning av för vissa sjukhus gällande särbestämmelser. [21]

Medicinalstyrelsens utlåtande och förslag till epizootilag och epizootiförordning. [22]

Betänkande med förslag till ytterligare åtgärder för bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur. [23]

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Jordbruksutredningens betänkanden. 1. Betänkande ang. åtgärder för vete- och rågmärknadens stödjande. [1] 2. Betänkande ang. jordbrukets kreditförhållanden. [2] 3. Betänkande ang. vissa åtgärder för mejerihanteringens och smörexportens befrämjande. [4]

Utredning och förslag beträffande åtgärder för ökad användning av svenska lantbruksprodukter vid allmänna inrättningar m. m. [10]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Handel och sjöfart.

Betänkande med förslag till lotsförordning samt andra författningar och föreskrifter rörande lotsverket. [7]

Utkast till lagbestämmelser om befraktning [11]

Kommunikationsväsen.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

1928 års pensionsförsäkringskommitté och organisationsakkunniga. Statistiska undersökningar samt kostnadsberäkningar. [15]

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Skydd för äldre kulturföremål. [3]

Betänkande med förslag ang. ordnande av den lägre lantbruksundervisningen. [9]

Utredning och förslag rörande praktiska bildningslinjer på realskolans åldersstadium. [14]

Utredning angående beredande av större möjlighet för skoldistrikt att vid minskning av antalet barn indraga skolor och skolavdelningar. [19]

Försvarsväsen.

Utredning rörande Sveriges försvarspolitiska läge samt behov av försvarskrafter. [12]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.

Gränsen för Sveriges territorialvatten. [6]

197
9-31